

รายงานผลการวิจัย
เรื่อง
การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

โครงการวิจัยในความร่วมมือระหว่าง
กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
และ
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๓๐

รศ.ดร. ทิศนา เขมมณี

มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18 / พ.พ. / 01

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๗๓.๑๘๙

๘๔๕๑

- ๒๐ ก.ค. ๒๕๓๒

๓ ๐๔๙๖๐๖

คำนำ

โครงการทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นโครงการวิจัยปัญหาในระดับประถมศึกษา ซึ่งกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ร่วมกับภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการทดลองมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2528-2529 โดยทำการทดลองตลอดปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียน 20 โรงเรียน จาก 10 จังหวัด คือ เชียงราย น่าน นครราชสีมา สุรินทร์ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก เพชรบุรี พัทลุง และสตูล ซึ่งผลของการทดลองดังกล่าวปรากฏในรายงานเล่มนี้

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้อนุญาตให้ใช้ผลงานวิจัยมาทำการทดลองและส่งคณาจารย์มาร่วมเป็นกรรมการวิจัยและขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ศึกษาพิเศษและคณะครูที่ร่วมงานในโครงการ ซึ่งมีส่วนทำให้การดำเนินการทดลองในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กองวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานผลการวิจัย
เรื่อง การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

คณะผู้วิจัย

ดร.กมล	ภูประเสริฐ	ที่ปรึกษา
รศ.ดร.ทีศนา	แหมมณี	ผู้อำนวยการโครงการ
ผศ.ดร.น้อมศรี	เกท	กรรมการ
ผศ.วรสุดา	บุญยไวโรจน์	กรรมการ
อ.ผ่องพรรณ	เอกอาวุธ	กรรมการและเลขานุการ
อ.วิภา	คัมชุลพงษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โครงการวิจัยในความร่วมมือระหว่าง

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

และ

ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

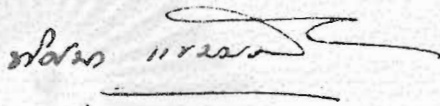
เรื่องของการทำงานเป็นกลุ่ม และการทำงานเป็นทีม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ในปัจจุบัน เนื่องจากการทำงานใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่การทำงานกันหลาย ๆ คน ให้เป็นผลสำเร็จ ไม่ใช่เป็นของง่ายนัก ผู้ที่ทำงานร่วมกันจำเป็นต้องมีความเข้าใจและมีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งถ้าได้ฝึกฝนกันมาตั้งแต่เด็ก ก็ย่อมดีกว่าที่จะมาฝึกกันเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ด้วยเหตุนี้ ประกอบกับแรงกระตุ้นจากกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ดิฉันร่วมด้วย ผศ.ดร.น้อมศรี เกศ และ ผศ.วรสดา บุญยไวโรจน์ จึงได้เริ่มโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” ขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2527 จนถึงเดือนพฤษภาคม 2528 ทั้งนี้คณะกรรมการวิจัยได้รับการสนับสนุนทางด้านเงินทุนจาก ทุณวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้วยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ในสถาบันต่าง ๆ จำนวนหลายท่าน คณะกรรมการจึงสามารถค้นคิดผลิตรูปแบบที่จะสอนและฝึกนักเรียนระดับประถมศึกษาออกมาได้ โดยได้ผลิตชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในลักษณะที่เป็นกิจกรรมสำเร็จรูป ช่วยให้สะดวกในการนำไปใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าวได้ผ่านการทดลองใช้ในขั้นต้นมาแล้ว แต่ยังไม่ได้นำไปใช้อย่างต่อเนื่องครบชุดทั้งกระบวนการ กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เล็งเห็นว่า ชุดกิจกรรมดังกล่าว หากได้มีการทดลองใช้อย่างเต็มรูป จะเป็นประโยชน์ในวงกว้างต่อไป จึงได้ขออนุญาตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอนำผลงานนี้มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตลอดปีการศึกษา 2528 โดยตั้งเป็นโครงการวิจัยเรื่อง “การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา”

ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งจากทุกฝ่าย นับตั้งแต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้อนุมัติให้ใช้ผลงาน ตลอดจนกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการทั้งหลาย รวมไปถึง ผู้ร่วมงานในคณะกรรมการโครงการวิจัยทุกท่าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อันได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอที่อยู่ในโครงการ ท่านผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในโครงการและที่สำคัญที่สุดก็คือ ศึกษา-

(8)

นิเทศก์ และครูผู้สอนในโครงการ ซึ่งช่วยนำความรู้ความคิดทั้งหลายไปสู่ตัวเด็กอันเป็นเป้าหมายที่สำคัญของเรา หากงานนี้ประสบผลสำเร็จ และเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางต่อไป ก็ขอให้อำนาจแห่งบุญกุศลลบลบบันดาลให้ท่านทั้งหลายที่กล่าวข้างต้น จงประสบแต่ความสุขความสำเร็จ และความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(นางทิศนา แชนมณี)
ผู้อำนวยการโครงการฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการวิจัยเรื่อง : การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะ การทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อปรับปรุงรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1,128 คน ได้มาจากการสุ่มแบบมีวัตถุประสงค์และการสุ่มอย่างง่าย จากภาคภูมิศาสตร์ 5 ภาค ๆ ละ 2 จังหวัด รวม 10 จังหวัด ในแต่ละจังหวัดเลือกโรงเรียนมา 4 โรงเรียน รวม 40 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนสุ่มห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาโรงเรียนละ 1 ห้อง รวม 40 ห้อง แบ่งเป็นห้องทดลอง 20 ห้อง มีนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งหมด 592 คน ห้องควบคุม 20 ห้อง มีนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งหมด 536 คน

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นำมาทดลองใช้เป็นผลจากการวิจัย เรื่อง "การพัฒนา รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา" โดย รศ.ดร.พิศนา แฉวมณี และคณะ มีลักษณะเป็นชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย หลักการ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล ชุดกิจกรรมนี้มีทั้งหมด 27 กิจกรรม

ประกอบไปด้วย 5 หมวด ได้แก่ หมวดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่ม หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม หมวดกระบวนการทำงาน หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่ม และ หมวดบทบาทสมาชิก แต่ละกิจกรรมมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกิจกรรมสอน และกิจกรรมฝึก ในการสอนกิจกรรมสอนครูจะใช้เวลาสอนประมาณ 1 ชั่วโมง ในแต่ละกิจกรรม ส่วนกิจกรรมฝึกนั้นครูจะฝึกโดยสอดแทรกในการเรียนการสอนปกติ ชุดกิจกรรมนี้ใช้ตลอด 1 ปีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 5 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังเรียน แบบทดสอบประจำกิจกรรม แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังฝึก แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอนและฝึกนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบบันทึกผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชุมครูห้องทดลองและศึกษานิเทศก์จังหวัด เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มและการใช้ชุดกิจกรรม
2. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มและทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
3. ทดลองสอนและฝึกนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม และมีการนิเทศติดตามผล
4. ในตอนกลางปีครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดประชุมร่วมกับคณะผู้วิจัย เพื่อรายงานผลการทดลองและการนิเทศติดตามผล รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
5. ทดลองสอนและฝึกนักเรียนต่อไปจนครบ 27 กิจกรรม และมีการนิเทศติดตามผล
6. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม และทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
7. สอบถามครูและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
8. วิเคราะห์ข้อมูล แล้วปรับปรุงชุดกิจกรรมและรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการทดลองใช้รูปแบบหรือชุดกิจกรรม

1.1 นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และมีคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และมีคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิก ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ภายหลังจากทดลองคะแนนความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรม ในการหาประสิทธิภาพนี้ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ 3 เกณฑ์ ผลการประเมินพบว่า

2.1 เกณฑ์ที่ 1 คือ เกณฑ์ 80/80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็น การสอนในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ผลจากการทดลองใช้ได้ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเท่ากับ 82.4/73.56 แสดงว่า 80 ตัวแรก ซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมการสอนแต่ละกิจกรรม ค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ แต่ 80 ตัวหลัง ซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน ค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์

2.2 เกณฑ์ที่ 2 คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึกต้อง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดลองพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรมข้อนี้ผ่านเกณฑ์

2.3 เกณฑ์ที่ 3 คือ เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรมให้ความคิดเห็นว่า ตนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อยตั้งแต่ระดับ 60% ขึ้นไป ผลการทดลองพบว่า ครูห้องทดลองทั้งหมด 20 คน หรือ 100% ตอบว่า เมื่อศึกษาชุดกิจกรรมนี้แล้ว มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้สูงกว่าระดับ 60% แสดงว่าประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรมข้อนี้เป็นไปตามเกณฑ์

3. ผลการปรับปรุงรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

3.1 การปรับปรุงกิจกรรมในชุดกิจกรรม ปรากฏว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมมีความเห็นพ้องต้องกันว่า สมควรนำชุดกิจกรรมที่ได้ทดลองใช้ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และได้มีการเพิ่มเติมกิจกรรมที่จำเป็นจากเดิม 27 กิจกรรม เป็น 30 กิจกรรม ได้มีการปรับปรุงรายละเอียดของกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงเครื่องมือในการทดสอบความรู้ความเข้าใจและการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2 การปรับปรุงรูปแบบโดยส่วนรวม ได้มีการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบฉบับทดลองให้ชัดเจน ครอบคลุมและเหมาะสมขึ้น รูปแบบฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วประกอบด้วย

1) หลักการทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
 2) ลักษณะของรูปแบบเป็นชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้สอนและฝึก รวมทั้งการประเมินผล ทั้งนี้ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแต่ละระดับขึ้นไว้ด้วย

3) ชุดสื่อสำเร็จรูปประกอบชุดกิจกรรม

4) ระบบการใช้ชุดกิจกรรม

3.3 สรุปผลจากการปรับปรุงรูปแบบในครั้งนี้ทำให้ได้

1) รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(3)
บทคัดย่อ.....	(9)
สารบัญ.....	(13)
สารบัญตาราง.....	(15)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
คำจำกัดความ.....	11
วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	14
บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากร.....	33
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 5 การปรับปรุงชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	89
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	135
บรรณานุกรม.....	148
ภาคผนวก ก รายชื่อศึกษานิเทศก์จังหวัดที่รับผิดชอบโครงการของจังหวัด.....	153
ภาคผนวก ข รายชื่อครูในโรงเรียนทดลอง.....	155

ภาคผนวก ค	แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงาน กลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน	157
ภาคผนวก ง	แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงาน กลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน (ฉบับปรับปรุง).....	171
ภาคผนวก จ	แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก.....	189
ภาคผนวก ฉ	แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก (ฉบับปรับปรุง).....	237
ภาคผนวก ช	แบบบันทึกผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	263
ภาคผนวก ซ	แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอนและ ฝึกสอนนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม.....	265
ภาคผนวก ฌ	แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่ม.....	271
ภาคผนวก ฎ	แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ฉบับสมบูรณ์.....	275

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ค่าสถิติทั่วไปของคะแนน การทดสอบประจำกิจกรรม 27 กิจกรรม ของนักเรียนกลุ่มทดลอง..... 42
ตารางที่ 2	ค่าสถิติทั่วไปของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 43
ตารางที่ 3	ค่าสถิติทั่วไปของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 44
ตารางที่ 4	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 45
ตารางที่ 5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 46
ตารางที่ 6	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 47
ตารางที่ 7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปราย ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 48
ตารางที่ 8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการเสนอผลงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 49
ตารางที่ 9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านคุณสมบัติทั่วไป ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 50
ตารางที่ 10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มหัวหน้า หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 51

ตารางที่ 11	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	52
ตารางที่ 12	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน หลังการทดลองของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	53
ตารางที่ 13	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปราย หลังการทดลองของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	54
ตารางที่ 14	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของหัวหน้าด้านการเสนอผลงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	55
ตารางที่ 15	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของหัวหน้าด้านคุณสมบัติทั่วไป หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	56
ตารางที่ 16	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิก ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	57
ตารางที่ 17	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการวางแผนงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	58
ตารางที่ 18	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	59
ตารางที่ 19	คำชี้แจงมติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการอภิปราย ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	60

ตารางที่ 20	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการเสนอผลงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	61
ตารางที่ 21	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านคุณสมบัติทั่วไป ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	62
ตารางที่ 22	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิก หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63
ตารางที่ 23	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการวางแผนงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	64
ตารางที่ 24	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	65
ตารางที่ 25	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านอภิปราย หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	66
ตารางที่ 26	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านการเสนอผลงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	67
ตารางที่ 27	คำมีชฉิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงาน กลุ่มของสมาชิกด้านคุณสมบัติทั่วไป หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	68
ตารางที่ 28	การเปรียบเทียบคำมีชฉิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจโมทัศน์ /เนื้อหาด้ำนกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	69

ตารางที่ 29	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจในทัศน/ เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	70
ตารางที่ 30	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ หัวหน้าก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	71
ตารางที่ 31	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ หัวหน้าหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	72
ตารางที่ 32	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ หัวหน้าก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	73
ตารางที่ 33	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ หัวหน้าก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	74
ตารางที่ 34	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ สมาชิกก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	75
ตารางที่ 35	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ สมาชิกหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	76
ตารางที่ 36	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ สมาชิกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	77
ตารางที่ 37	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของ สมาชิกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	78
ตารางที่ 38	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของ ครูเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะกระบวนการทำงาน กลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่า ความรู้เรื่อง “กลุ่ม” เป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญมากในการอยู่ร่วมกัน และสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของคน อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์และการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทิตนา แคมมณี 2522 : หน้า 8) ดังจะเห็นได้จากการจัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ต่างก็พยายามที่จะบรรจุหรือจัดเรื่องนี้เข้าไปในหลักสูตร โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดหมายไว้ 4 ข้อ ในข้อที่ 1 คุณสมบัติที่ต้องการเน้น ซึ่งหมายถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ที่โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันสร้างเสริมให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนทุกคน เพื่อให้เป็นคุณสมบัติของคนไทย คุณสมบัติหนึ่งที่ต้องการเน้นคือ การรู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตามที่ดี (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 2525 : หน้า (ญ)) และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ยังได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองให้มาก และเน้นให้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ปัญหา (แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 2525 : หน้า (9)) นอกจากนี้แผนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางช่วยเหลือครูในด้านการจัดการเรียนการสอน ก็ได้ให้คำแนะนำไว้อย่างชัดเจนว่า การสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้นเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่ออยู่ร่วมกัน เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นธรรมชาติของคน เมื่ออยู่ร่วมกันคนเราต้องคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน แก้ปัญหาและประเมินผลร่วมกัน กิจกรรมการเรียนจึงควรทำเป็นกลุ่ม คือให้เด็กได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือกันและกัน (แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2523 : หน้า 5) จุดหมายและแนวทางที่กำหนดไว้ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับของวงการการศึกษาไทยในเรื่องความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่มอย่างเห็นได้เด่นชัด ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่น่ายินดีเนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่ม

หรือทักษะกระบวนการกลุ่มที่จะได้จากการทำงานร่วมกันอันได้แก่ การร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน ร่วมกันตัดสินใจบนหลักของเหตุผล และการร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ นับเป็นทักษะพื้นฐานที่เป็นหัวใจสำคัญของการดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรและของประเทศชาติ (ทิตนา แคมมณี ธันวาคม 2521)

เมื่อหลักสูตรได้วางเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนเช่นนี้ ก็เป็นที่คาดหวังว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรนี้จะได้พัฒนาทักษะกระบวนการกลุ่ม และคุณสมบัติของความเป็นประชาธิปไตยตามแนวทางที่ได้วางไว้ แต่จากการที่คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการเรียนการสอน พบว่าในสภาพการณ์ที่เป็นจริงนั้นครูผู้สอนได้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มจริง แต่มิได้มีกระบวนการกลุ่มที่แท้จริงเกิดขึ้น กล่าวคือมีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ มอบหมายงานให้นักเรียนทำร่วมกันแล้วนำผลงานมาเสนอ ซึ่งนักเรียนจะไปนั่งรวมกันเป็นกลุ่มหันหน้าเข้าหากันแต่ต่างคนต่างทำงาน โดยไม่ได้มีการร่วมกันคิดร่วมกันทำ การวิเคราะห์ธรรม สามัคคีธรรม และบัญญัติธรรม อันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณสมบัติประชาธิปไตยในนักเรียนไม่ได้เกิดขึ้นในระบบการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่พบว่า การเห็นกระบวนการกลุ่มพฤติกรรมที่พบมากคือ นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลไม่เห็นกระบวนการกลุ่ม (การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 2524 : หน้า (2)) พฤติกรรมเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้หมายความว่า ครูแบ่งกลุ่มแล้วปล่อยให้เด็กทำงานกันเป็นกลุ่ม ๆ เท่านั้น แต่หมายถึงการสอนที่ (ก) ครูให้ความรู้ และแนะแนวทางให้นักเรียนรู้และเข้าใจว่าวิธีการทำงานกลุ่มที่ดีนั้นทำได้อย่างไร (ข) ครูฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตนในการรวมกลุ่ม และทำงานกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม และ (ค) ครูฝึกให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มและแก้ปัญหาของกลุ่มได้ (ทิตนา แคมมณี เมษายน 2526 : หน้า 20)

จากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า นอกจากจะไม่ได้ผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนยังอาจพัฒนาเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานกลุ่มไปด้วย คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ และได้พยายามคิดหาวิธีการที่จะช่วยเหลือครู เพื่อที่ครูจะได้นำไปช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้

วิธีการทำงานที่ตีร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะและลักษณะนิสัย อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย และด้วยความร่วมมือจาก กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และการสนับสนุนจากทุนวิจัยรัชดาภิเษก สมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยซึ่งประกอบด้วย รศ.ดร.ทศนา แคมมณี ผศ.ดร. น้อมศรี เดท และ ผศ.วรสุดา บุญยไวโรจน์ จึงได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2526 – พฤษภาคม 2528 ผลการวิจัยทำให้ได้แนวทางที่ชัดเจนในการสอนและการฝึกนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา รูปแบบที่เน้นผลจากการวิจัยมีลักษณะเป็นชุดกิจกรรม การสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหา และกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการ จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องการทำงานกลุ่มของนักเรียน คณะผู้วิจัย ได้กำหนดหลักการของรูปแบบ ซึ่งมีดังนี้

1.1 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนประถมศึกษา ควรจะจัดในรูปแบบของการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ต้องของการทำงานกลุ่ม และควรจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกอย่างพอเพียง ดังนั้น จึงควรมีชุดกิจกรรมที่สอนมโนทัศน์ของการทำงานกลุ่ม 1 ชุด และชุดการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอนอีก 1 ชุด

1.2 ชุดกิจกรรมที่สอนทั้งด้านมโนทัศน์และฝึกทักษะควรครอบคลุมกระบวนการทำงานกลุ่มทั้งกระบวนการ ถึงแม้ทักษะบางอย่างนักเรียนจะมีอยู่แล้วก็ตาม แต่ทักษะใดที่นักเรียนมีอยู่แล้ว จะใช้เวลาสอนและฝึกไม่มากนัก ส่วนทักษะที่นักเรียนขาดจะเน้นให้มากและใช้เวลาฝึกมากขึ้น

1.3 เพื่อให้ชุดที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้ในสภาพการณ์จริงมากที่สุด จึงควรพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่น และสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ

(1) หากโรงเรียนใดมีเวลาพอที่จะสอนมโนทัศน์การทำงานกลุ่มได้ติดต่อกัน ทั้งชุด ก็สามารถใช้ชุดที่พัฒนาให้ติดต่อกันไปได้ แล้วจึงฝึกทักษะรวมไปกับการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

(2) หากโรงเรียนใดไม่มีเวลาที่จะจัดสอนชุดมโนทัศน์การทำงานกลุ่มได้ติดต่อกันทั้งชุด ให้สอดแทรกชุดดังกล่าวเข้าไปในหลักสูตรเป็นช่วง ๆ โดยในแต่ละช่วงควรจะมีให้มีการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอดแทรกเข้าไป

(3) กลุ่มประสบการณ์ที่มีความเหมาะสม สามารถจัดสอนหรือสอดแทรกชุดการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้นได้ก็คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

เพื่อให้ได้ตามหลักการข้างต้น รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนประถมศึกษาที่สร้างขึ้นจึงประกอบด้วย

ก. ชุดกิจกรรมที่สอนมโนทัศน์การทำงานกลุ่ม 1 ชุด

ข. ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอน 1 ชุด

2. โครงสร้างและเนื้อหาในการผลิตชุดกิจกรรม ก่อนผลิตจำเป็นต้องกำหนดโครงสร้างของชุดกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวด และเมื่อจำแนกเป็นหัวข้อเนื้อหาทั้งหมด 27 หัวข้อ ดังนี้

2.1 หมวดความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่ม มี 4 หัวข้อ คือ

- 1) องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
- 2) การเลือกผู้นำกลุ่ม
- 3) ความสำคัญและประโยชน์ของการร่วมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
- 4) การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

2.2 หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม มี 7 หัวข้อ คือ

- 1) บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
- 2) การควบคุมการอภิปราย
- 3) การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
- 4) การเสนอผลงาน
- 5) ทักษะการพูด
- 6) ทักษะการฟัง
- 7) การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

2.3 หมวดกระบวนการทำงาน มี 9 หัวข้อ คือ

- 1) ระเบียบในการทำงาน
- 2) จุดประสงค์ในการทำงาน
- 3) การวางแผนงาน
- 4) ขั้นตอนการทำงาน
- 5) ความสำคัญของการแบ่งงาน
- 6) หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน

- 7) การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
- 8) การแก้ปัญหาในการทำงาน
- 9) ตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ

2.4 หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่ม มี 4 หัวข้อ คือ

- 1) เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
- 2) การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
- 3) การให้ข้อติชมในการทำงาน
- 4) การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ

2.5 หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่ม มี 3 หัวข้อ คือ

- 1) บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
- 2) การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
- 3) การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

3. กิจกรรม เมื่อได้โครงสร้างและเนื้อหาแล้ว ในขั้นนี้เป็นการนำเนื้อหาแต่ละหัวข้อไปสร้างกิจกรรมซึ่งมี 2 ลักษณะคือ เป็นกิจกรรมสอนโมดูลหรือเนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ในการผลิตชุดกิจกรรม คณะผู้ผลิตได้ยึดแนวทางอันเดียวกัน ในเรื่องต่อไปนี้

3.1 ส่วนประกอบของกิจกรรม

1) กิจกรรมสอน กิจกรรมสอนทุกกิจกรรม ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้คือ ชื่อ กิจกรรม รหัสของกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย แนวคิด สื่อ เวลาที่ใช้ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และภาคผนวก

2) กิจกรรมการฝึก กิจกรรมการฝึกทุกกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้คือ ชื่อ รหัส คำชี้แจง ระยะเวลาฝึก และกิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

3.2 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอน ในการดำเนินกิจกรรมการสอน แบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
- 2) ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย
- 3) ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้าง-

ขวางออกไปอีก

4) **ขั้นสรุป** เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปราย และนำมาสรุปหาสาระสำคัญที่จะสามารถนำไปใช้ต่อไปในอนาคต

5) **ขั้นประเมินผล** เป็นส่วนที่ครูจะได้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งครูสามารถใช้วิธีการทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม และการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มโดยการสังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน

3.3 วิธีสอน ในการสอนควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1) การสอนควรเป็นแบบอุปมาน (Inductive Method) นั่นคือสอนจากส่วนย่อยหรือตัวอย่างไปหาทฤษฎีหรือหลักการ

2) เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3) ใช้กิจกรรมผสมผสาน ซึ่งมีหลาย ๆ ประเภท เช่น บทบาทสมมติ เกม ละคร การอภิปราย เป็นต้น

4) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น

5) กระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นในการสอนจึงควรให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ ไม่ใช่มุ่งแต่ตัวความรู้อย่างเดียว

3.4 วิธีฝึก ในการฝึกควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องใดก็ตาม จำเป็นต้องอิงมโนทัศน์ หรือเนื้อหาด้านการทำงานกลุ่มในเรื่องนั้น

2) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องใดก็ตาม จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์หรือเนื้อหาด้านการทำงานกลุ่มในเรื่องนั้นดียิ่งขึ้น

3) เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจมโนทัศน์หรือเนื้อหาแล้วควรฝึกการนำความรู้ไปใช้อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

4) การฝึกควรเน้นเป็นพิเศษ โดยจัดเป็นกิจกรรมฝึกพิเศษในทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนส่วนมากขาด ส่วนทักษะอื่น ๆ นั้นควรจะฝึกเรื่อย ๆ ตามโอกาส

3.5 การประเมินผล ในการประเมินผลการสอนมโนทัศน์ หรือเนื้อหาผ่านกระบวนการ

การทำงานกลุ่ม และการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในขณะที่ใช้ชุดกิจกรรมประเมินโดยใช้วิธีการ
ดังนี้

1) การสังเกตความร่วมมือและการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่สอน
และฝึก

2) ทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม
เมื่อมีความพร้อมในด้านรูปแบบ เครื่องมือ และสื่อต่าง ๆ ที่จะช่วยครูในการสอนและ
ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้จากผลงานวิจัย เรื่อง “การ
พัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” ดังได้กล่าว
มาแล้ว กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เล็งเห็นประโยชน์
จากการนำรูปแบบนี้ไปใช้ จึงเห็นควรให้ดำเนินการวิจัย “โครงการทดลองใช้รูปแบบการฝึก
ทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” นี้ขึ้น โดยคาดหวังว่ารูปแบบนี้จะ
ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการทำงานกลุ่มให้แก่เด็ก ซึ่ง
จะเป็นการช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะและลักษณะนิสัยอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต
ของตนในสังคมสมดังเจตนารมณ์ของหลักสูตร นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ครูได้แนวทาง
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชา นับว่าได้ประโยชน์
ทั้งต่อเด็กและครูถึง 2 ทาง และหากโครงการทดลองนี้ได้ผลเป็นที่แน่ชัด ก็คาดว่าจะได้นำ
ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างทั่วถึงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถม-
ศึกษา ซึ่งแยกเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

1.1.1 ศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้้นกระบวนการ
การทำงานกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1.2 ศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและ
หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1.3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้้นกระบวนการทำงาน
กลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1.4 เปรียบเทียบทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1.5 ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับชุดกิจกรรมและผลการใช้ชุดกิจกรรม

1.2 เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จาก

1.2.1 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังจากที่เรียนและฝึกด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะต้องได้ระดับถึงเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

1.2.1.1 เกณฑ์ 80/80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นการสอนมนิทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน จากกิจกรรมการสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

1.2.1.2 เกณฑ์การทดสอบค่ามีซิมิลิเลจคณิตของคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึก ต้องสูงกว่าค่ามีซิมิลิเลจคณิตของคะแนนก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.1.3 เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรม ให้ความคิดเห็นว่าตนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อยในระดับตั้งแต่ 60% ขึ้นไป

2. เพื่อปรับปรุงรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ของกองวิจัยทางการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย โดยการไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวน 192 ห้องเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 96 โรงเรียน จากทุกสังกัด

และทุกเขตการศึกษา พบว่าในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มนั้น พฤติกรรมที่พบมากคือ “นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลโดยไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม” (การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 2524 : หน้า (2)) และจากพฤติกรรมของครูและนักเรียนในการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม ที่คณะผู้วิจัยได้พบเห็นจากการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งสรุปได้ว่าครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ได้พยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนกันเป็นกลุ่ม แต่เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการของกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผลทำให้นักเรียนเรียนรู้ไปแบบ “ลองผิดลองถูก” ซึ่งทำให้นักเรียนไม่ได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันในวิถีทางแบบประชาธิปไตย ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากครูยังขาดความรู้ แนวทาง และวิธีการที่ชัดเจนและสะดวกในการสอนและฝึกฝนนักเรียน ดังนั้นหากครูได้นำรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งแบบประเมิน และสื่อต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรม ซึ่งโครงการวิจัย “การพัฒนาแบบแผนการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” ได้สร้างไว้เสร็จเรียบร้อยแล้วมาทดลองใช้รูปแบบและเครื่องมือดังกล่าวจะให้แนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ครู ในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้พัฒนาทักษะในการทำงานที่เหมาะสมกับวัย ตลอดจนได้รับประสบการณ์ที่ดีในการทำงานกลุ่ม ยิ่งไปกว่านั้นความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูได้รับจากชุดกิจกรรมและการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก จะช่วยให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการกลุ่มด้วย ดังนั้นจึงขอตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม
2. หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการทำงานกลุ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม
3. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80
4. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน
5. นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการทำงานกลุ่มหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2528 จำนวนทั้งสิ้น 1,128 คน เป็นนักเรียนกลุ่มทดลอง 592 คน และกลุ่มควบคุม 536 คน ตัวอย่างประชากรดังกล่าวถูกสุ่มมาจากทุกภาคภูมิศาสตร์ภาคละ 2 จังหวัด รวม 10 จังหวัด ซึ่งได้แก่ เชียงราย น่าน นครราชสีมา สุรินทร์ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก เพชรบุรี พัทลุง และสตูล

2. การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับหัวหน้าและสมาชิก ในด้านการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไป

3. การดำเนินการสอนตามรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม หรือตามชุดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นการสอนทั้ง 27 กิจกรรม ได้โดยเรียงลำดับกิจกรรมตามชุดกิจกรรม หรือครูผู้สอนอาจจัดลำดับกิจกรรมที่จะสอนใหม่ก็ได้ตามสภาพปัญหาและความพร้อมของนักเรียน

4. การศึกษาผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะศึกษาทั้งความรู้ ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มและทักษะการทำงานกลุ่มในการศึกษาผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนั้น จะประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัยแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ส่วนการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้านทักษะการทำงานกลุ่มนั้น จะเน้นที่กระบวนการทำงานของนักเรียนเป็นสำคัญโดยประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนในลักษณะภาพรวมเป็นรายกลุ่ม กลุ่มละ 8-12 คน เครื่องมือที่ใช้ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนคือ แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการประเมิน สถานการณ์สำหรับการแสดง 2 ชุด ๆ ละ 2 เรื่อง แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนที่เป็นทักษะของการทำงานกลุ่ม โดยประเมินคุณภาพของพฤติกรรม

ทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งมีทั้งหมด 4 เรื่อง สำหรับการประเมินก่อนใช้ชุดกิจกรรม 2 เรื่อง และอีก 2 เรื่อง สำหรับการประเมินภายหลังการใช้ชุดกิจกรรม สถานการณ์ทั้ง 4 เรื่องนี้ สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงวัย และความสามารถของนักเรียน ยึดโครงสร้างและเนื้อหาของชุดกิจกรรมเป็นหลัก นอกจากนั้นยังคำนึงถึงความเป็นคู่ขนานของสถานการณ์ที่ใช้สำหรับประเมินก่อนใช้ชุดกิจกรรม และการประเมินหลังใช้ชุดกิจกรรม ฉะนั้นจึงเชื่อว่าสถานการณ์ที่ใช้สำหรับการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มก่อนใช้ชุดกิจกรรม และสถานการณ์ที่ใช้สำหรับการประเมินภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมมีความยากง่ายใกล้เคียงกัน และวัดสิ่งเดียวกัน คือทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม

2. การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะประเมินภาพรวมของทักษะการทำงานของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม โดยใช้ผู้ประเมิน 2 คนต่อนักเรียน 1 กลุ่ม คณะผู้ประเมินประกอบด้วย คณะผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยนี้ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในชุดกิจกรรมและการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมเป็นอย่างดี อีกทั้งในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มนั้น ผู้ประเมินทุกคนต้องดำเนินการตามคำชี้แจงในแบบประเมิน และการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนออกมาเป็นระดับคุณภาพ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุงและไม่มีทักษะนั้น ผู้ประเมินต้องให้ระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ใน "คำชี้แจงสำหรับการใช้แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิก" จากนั้นจึงนำผลการประเมินของผู้ประเมินทั้ง 2 คน มาหาค่าเฉลี่ย แล้วจึงสรุปเป็นผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มนั้น จากเครื่องมือและวิธีการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนดังที่กล่าวมาแล้วทำให้เชื่อได้ว่านักเรียนทุกกลุ่มจะได้รับการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งในด้านวิธีการประเมินและผลของการประเมิน

3. การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม เมื่อแบ่งแล้วได้จำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มประมาณ 8-12 คน จำนวนสมาชิกที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำจำกัดความ

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งนำมาจากโครงการ "การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา"

ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มหรือชุดกิจกรรมฯ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ด้านการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีทั้งหมด 27 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วน

ที่หนึ่งเป็นกิจกรรมสอน ใช้สอนให้นักเรียนเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และส่วนที่สองเป็นกิจกรรมฝึก ใช้ฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่ม

ทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกันถึงขั้นทำได้โดย ไม่ยากลำบาก ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 27 ทักษะ ได้แก่

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. การเลือกผู้นำกลุ่ม
3. ความสำคัญและประโยชน์ของการร่วมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
4. การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
5. บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
6. การควบคุมการอภิปราย
7. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
8. การเสนอผลงาน
9. ทักษะการพูด
10. ทักษะการฟัง
11. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
12. ระเบียบในการทำงาน
13. จุดประสงค์ในการทำงาน
14. การวางแผนงาน
15. ขั้นตอนการทำงาน
16. ความสำคัญของการแบ่งงาน
17. หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
18. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
19. การแก้ปัญหาในการทำงาน
20. ตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
21. เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
22. การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
23. การให้ข้อติชมในการทำงาน
24. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
25. บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น

26. การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
 27. การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

ประสิทธิภาพของรูปแบบ หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู ซึ่งมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. ความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

ข. คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึกต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ค. เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรมให้ความความคิดเห็นว่า ตนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อยในระดับตั้งแต่ 60% ขึ้นไป

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2528

นักเรียนกลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ และเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนและฝึกด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ทั้ง 27 กิจกรรม

นักเรียนกลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ แต่เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนและฝึกด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม คงได้รับการสอนตามปกติเช่นเดียวกับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป

ครู หมายถึง ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขป

วิธีดำเนินการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมครูและศึกษานิเทศก์จังหวัด เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ฝึกอบรมครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมและการประเมินผล
2. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วทดสอบความรู้ความเข้าใจ โหมดทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม
3. ทดลองสอนและฝึกนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรม ขณะทดลองใช้ชุดกิจกรรมมีการนิเทศติดตามผล
4. เมื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมได้ประมาณครึ่งโครงการ ครูและศึกษานิเทศก์เข้าประชุมสัมมนา เพื่อรายงานผลการทดลองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการใช้ชุดกิจกรรม
5. ทดลองสอนและฝึกกิจกรรมที่เหลือจนจบ 27 กิจกรรม และมีการนิเทศติดตามผลด้วย
6. เมื่อทดลองสอนจบได้มีการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม แล้วทดสอบความรู้ความเข้าใจ โหมดทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม
7. ประชุมสัมมนาครูและศึกษานิเทศก์ เพื่อสรุปผลการทดลอง
8. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์แล้วสรุปผลการวิจัย
9. ปรับปรุงรูปแบบหรือชุดกิจกรรมฯ

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ
2. ครูและผู้เกี่ยวข้องของกับโครงการวิจัยที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ถูกต้องตามหลักวิชา
3. ได้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. ได้แนวทางในการนำรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้ในระบบโรงเรียน

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การเสนอวรรณคดีที่เกี่ยวข้องสำหรับงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1. ความสำคัญและความหมายของกลุ่ม
2. กลุ่มสัมพันธ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย
3. กลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการสอน

ความสำคัญและความหมายของกลุ่ม

การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนเราจะอยู่คนเดียวโดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นเลยย่อมเป็นไปไม่ได้ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะนั้นเริ่มตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุดคือ ครอบครัว หลาย ๆ ครอบครัวรวมกันเป็นสังคม การที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมและทำให้สังคมมีความเจริญได้นั้น บุคคลในสังคมจำเป็นต้องมีการติดต่อกับผู้อื่น ฟังพาอาศัยกัน และทำงานร่วมกัน การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ได้รู้จักวิธีคิดและวางแผนงานร่วมกัน รู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การทำงานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับหมู่คณะ และสังคมโดยรวม

ในสังคมปัจจุบันการทำงานกลุ่มจึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็น มีผู้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในลักษณะของการรวมกลุ่มไว้ว่า "เริ่มมีผู้ตระหนักถึงความสำคัญซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการรวมกลุ่มมากขึ้น หน่วยงานทั้งหลายเริ่มมองเห็นประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานของคนนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความสามารถในการทำงานร่วมกันของคนในหน่วยงาน จึงเริ่มให้ความสำคัญในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น" (ทิตนา แชมมณี, 2522)

สเตรง (Strang, 1946) ได้ให้ความหมายกลุ่มไว้ว่า หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มาทำงานร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ซึ่งตรงกับ ดิว เดวิส (Davis, 1962) ว่า กลุ่มหมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน

แบส (Bass, 1960) ได้ให้ความหมายกลุ่มว่า เป็นการรวมตัวของเอกัตบุคคลซึ่งทำให้เกิดแรงหนุนให้แก่สมาชิกของกลุ่ม ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและดึงดูดความสนใจ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การรวมตัวเพราะแรงกระตุ้น

เคมปี (Kemp, 1970) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า

1. กลุ่มประกอบด้วยคนสองคนขึ้นไปมารวมกันที่ใดที่หนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน
2. กลุ่มบางครั้งไม่จำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน แต่มีสิ่งที่แสดงว่าเป็นพวกเดียวกัน
3. กลุ่มประกอบด้วยคนสองคนขึ้นไปรวมกันที่ใดที่หนึ่ง และมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งทางวาจาและท่าทาง อาจมีผู้นำหรือไม่ และมีสมาชิก มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความพึงพอใจ มีการยอมรับและให้ความเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเกิดความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่ม

ทิตนา แชมมณี (2529) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า

กลุ่มสัมพันธ์หรือกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในความหมายซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Group Dynamics หรือ Group Process ซึ่งในภาษาไทยใช้ชื่อกันต่าง ๆ เช่น พลังกลุ่ม พลวัตรกลุ่ม กระบวนการกลุ่มและกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

กลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) หมายถึง เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของกลุ่มคนที่มีผลตกกระทบต่อกันและกัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องทำงานร่วมกัน การศึกษาเรื่องกลุ่มสัมพันธ์จึงเป็นการศึกษาความรู้ที่จะช่วยให้คนสามารถที่จะทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งปัจจุบันความรู้จำนวนมากเหล่านี้ได้มาจากข้อความรู้ในศาสตร์สาขาพฤติกรรมศาสตร์ เช่น ความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติกลุ่ม พฤติกรรมการรวมกลุ่ม ลักษณะและบทบาทของผู้นำ ลักษณะและบทบาทของสมาชิกกลุ่มปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม รูปแบบของการสื่อสารระบบการทำงานและยุทธวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น ความรู้เหล่านี้หากผู้ศึกษามีความเข้าใจแล้ว จะมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการอยู่และทำงานร่วมกัน

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) หมายถึง กระบวนการขั้นตอนและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งหากบุคคลมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มสัมพันธ์อย่างดีแล้ว ย่อมแสดงพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มเกิดกระบวนการที่ดีในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

สำหรับกัลเลย์ (Gulley, 1963) กล่าวว่ากลุ่มมีความหมายมากกว่าการรวมตัวของบุคคล แต่กลุ่มต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกันและวัตถุประสงค์สนองความต้องการของสมาชิกทุกคนด้วย
2. ผลของการทำงานเกิดจากร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
3. มีการสื่อสารด้วยวาจา หรือโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

ทิสนา แคมมณี (2529) กล่าวว่า การทำงานเป็นกลุ่ม หรือการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลเข้ามาร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กลุ่มต้องการ การมาร่วมกันปฏิบัติงานนี้จะเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายประการในการทำงานร่วมกัน การที่บุคคลมาร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำงานเป็นทีมนี้ ไม่ใช่เพียงแต่การนำบุคคลหลาย ๆ คนมาร่วมกันเท่านั้น การรวมกลุ่มที่มีลักษณะของการร่วมกันทำเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม จำเป็นต้องประกอบไปด้วย ดังนี้

1. การมีเป้าหมายร่วมกัน กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการมาร่วมกลุ่มร่วมกันว่า จะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกลุ่มจำเป็นต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลร่วมกลุ่มนั้นจะต้องมีการสื่อความหมายต่อกันและกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลในกลุ่มจำเป็นต้องมีการประสานงานกันเพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ
5. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ การจัดสรรผลตอบแทนซึ่งกลุ่มจะได้รับจากการทำงานร่วมกัน

นอกจากนั้น ทิสนา แคมมณี (2529) ยังได้กล่าวว่า การทำงานเป็นกลุ่มให้ได้ผลดีนั้น ต้องอาศัยกระบวนการกลุ่มที่ดี ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ผู้นำ

ผู้นำ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือความต้องการของกลุ่มได้ การทำงานร่วมกันจะดำเนินไปได้ผลมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ หากกลุ่มใดมีผู้นำที่ดี กลุ่มนั้นย่อมมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมาก ทั้งนี้เพราะผู้นำที่ดีย่อมสามารถช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการที่ดี โดยแสดงบทบาทหน้าที่ที่จำเป็นต่อกลุ่มได้อย่างเหมาะสม บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพที่สำคัญดังนี้

ก. บทบาทเกี่ยวกับการทำงาน

1. ทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการทำงานและช่วยให้ผู้ร่วมงานเข้าใจตรงกัน
2. วางแผนงานและขั้นตอนการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน
3. แบ่งงานและมอบหมายงานอย่างเหมาะสม

4. ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ ให้แก่กลุ่มและทีมงานหรือกระตุ้นกลุ่มและทีมงานให้ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ

5. แสวงหาข้อมูล ความคิดเห็น หรือใช้ข้อมูล ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

6. ช่วยให้กลุ่มมีความเข้าใจตรงกันในข้อมูลหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบรรลุผลสำเร็จของงาน

7. ช่วยประสานความคิด ข้อมูล ของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน

8. ช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

9. ติดตามงาน ประเมินผลงาน และสรุปผลงานเป็นระยะ ๆ และแจ้งให้ผู้ร่วมงานรับทราบ

10. ควบคุมมาตรฐานผลงานของกลุ่มหรือทีมงาน

11. ประเมินผลงาน เมื่องานสำเร็จและปรับปรุงงาน

บทบาทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ล้วนเป็นบทบาทที่จำเป็นในการที่จะช่วยให้งานบรรลุเป้าหมายและเป็นผลสำเร็จตามมาตรฐานที่ต้องการ

ข. บทบาทเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม

1. จัดระเบียบและควบคุมระเบียบของกลุ่ม เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย

2. ดูแลเอาใจใส่สมาชิกกลุ่มให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความสามารถอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยให้ทุกคนมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีประโยชน์ต่อกลุ่มทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและต้องการทำงานให้กลุ่ม

3. รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง ทำให้สมาชิกผู้ร่วมงานมีความรู้สึกภาคภูมิใจ พอใจและต้องการที่จะช่วยกลุ่มมากขึ้นไปอีก

4. ช่วยทำความเข้าใจให้แก่กลุ่มในเรื่องการสื่อความหมาย ช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกันในเรื่องสื่อความหมาย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขุ่นข้องหมองใจกันและแตกแยกกันได้

5. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรให้เกิดขึ้นในกลุ่ม ช่วยให้ผู้สมาชิกกลุ่มไม่เกิดความรู้สึกแตกแยกหรือแบ่งแยกตัวเองออกไปจากกลุ่ม

6. ขจัดหรือลดความขัดแย้งต่าง ๆ ในกลุ่มที่เป็นสาเหตุทำให้กลุ่มแตกแยก อัน

อาจเป็นผลทำให้กลุ่มไม่สามารถรวมตัวกันจนงานบรรลุผลสำเร็จได้

2. สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนโดยรู้ว่าตนควรจะทำอะไรที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ เช่นเดียวกับผู้นำสมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องช่วยเหลือกลุ่มใน 2 บทบาทใหญ่คือ

ก. บทบาทเกี่ยวกับการทำงาน สมาชิกกลุ่มควรจะช่วยเหลือกลุ่มโดยการทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. เสนอความคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหาของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มบรรลุผลตามที่ต้องการ

2. ถามคำถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างหรือเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม

3. ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือข้อสรุปต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปัญหา

4. ชี้แจงให้รายละเอียดต่าง ๆ โดยการให้ตัวอย่างหรือให้ความหมาย พยายามวาดภาพพจน์หรือทำความเข้าใจกับความคิดหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ และช่วยให้สมาชิกเกิดความกระจ่างในข้อมูลหรือความคิดเห็นเหล่านั้น

5. สรุปให้ทราบว่าขณะนี้กลุ่มทำงานไปแล้วถึงไหน โดยสรุปสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว

6. กำหนดมาตรฐานซึ่งกลุ่มพยายามจะก้าวไปถึงหรือพยายามใช้มาตรฐานในการประเมินผลความก้าวหน้าของกลุ่ม

7. ช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ง่ายเข้า โดยการกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อกลุ่ม เช่น ทำงานประจำ ทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เก็บรวบรวมงานในสิ่งที่ทำ เขียนข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ฯลฯ

ข. บทบาทในการรวมกลุ่ม สมาชิกควรจะช่วยเหลือกลุ่มโดยการทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุน กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่าง ๆ

2. ควบคุมการสนทนาให้เป็นไปได้ด้วยดี ไม่ให้ออกนอกทาง พยายามควบคุมกลุ่มให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย

3. ประนีประนอม ตะล่อมไกลเกลี่ยและหาทางแก้ปัญหาเมื่อสมาชิกกลุ่มเกิด

ความคิดเห็นขัดแย้งกัน

4. คอยสังเกตกระบวนการของกลุ่ม และบอกกลุ่มให้ทราบเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกัน

5. ช่วยให้กลุ่มเกิดบรรยากาศที่ดีด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สร้างอารมณ์ขันในเวลา que ทุกคนกำลังตึงเครียดและมีอารมณ์ขัดแย้งกัน เป็นผู้ที่ช่วยรักษาบรรยากาศในการทำงานของกลุ่ม

บทบาทในการทำงาน และบทบาทในการรวมกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จของงาน กลุ่มใดมีสมาชิกกลุ่มที่ช่วยกันทำหน้าที่สองอย่างนี้ มักจะประสบผลสำเร็จในการทำงาน

8. กระบวนการทำงาน

กระบวนการทำงาน คือ วิธีที่กลุ่มใช้ในการทำงาน ผลงานของกลุ่มจะออกมาดีมากน้อยเพียงใด จะขึ้นกับวิธีการ ขั้นตอนที่กลุ่มใช้ในการทำงานด้วย หากกลุ่มใช้วิธีการ ขั้นตอนที่เหมาะสมกับลักษณะงาน ลักษณะกลุ่มแล้ว ผลงานก็มักจะมีคุณภาพตามไปด้วย กระบวนการทำงาน วิธีการทำงานที่ได้รับการยอมรับว่า มีส่วนช่วยให้การทำงานบรรลุผลอย่างมีคุณภาพ นั้น มีลำดับที่สำคัญ ๆ ดังนี้

3.1 ทำความเข้าใจในเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของงาน

3.2 วางแผน ซึ่งหมายถึง

3.2.1 หาวิธีการและกำหนดขั้นตอนในการทำงาน

3.2.2 วางแผนปฏิบัติในรายละเอียด

3.2.3 แบ่งงานและมอบหมายงาน

3.3 ปฏิบัติตามแผนงาน และติดตามงาน

3.4 ประเมินผลและปรับปรุงงาน

บทบาทของผู้นำกลุ่ม บทบาทของสมาชิกกลุ่ม และวิธีการทำงานของกลุ่ม นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลุ่ม หากองค์ประกอบทั้ง 3 มีความเหมาะสม ก็จะช่วยให้เกิดกระบวนการที่ดีเอื้ออำนวยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

ในปัจจุบันงานส่วนใหญ่ถูกกำหนดลงในองค์กรที่มีโครงสร้างมั่นคง มีการรวมเอาคนหลายคนมาใช้ความพยายามร่วมกัน ดังนั้น การทำงานเป็นกลุ่มจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะงานบางอย่างไม่สามารถทำสำเร็จได้โดยคนคนเดียว ในสถานการณ์การทำงานอย่างอิสระ (Harris 1978 : 3) อย่างไรก็ตามการที่จะรวมเอาคนหลาย ๆ คนมาร่วมกันงานให้ได้ผลงาน

อย่างสมบูรณ์เป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก ดังที่บอร์แมน (Borman) (อ้างถึงใน สุวกิจ ศรีปรีดา, 2528) ได้กล่าวถึงการทำงานเป็นกลุ่มว่า การทำงานเป็นกลุ่มนั้นเป็นสิ่งที่ยากกว่าการทำงานคนเดียว เพราะฉะนั้นกลุ่มจำเป็นต้องมีโครงสร้างของการประสานงาน ซึ่งการประสานงานให้ได้ก็ ต้องมีการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ และมีการสื่อสารที่ดีพอ เพราะหากวางแผนไม่ดีแล้วอาจ ทำให้เกิดการขัดขวางการทำงานของกลุ่มได้ เช่น ข้อมูลไม่ถูกต้อง เหตุผลที่ผิด ๆ ความเข้าใจ ไม่ดีพอ เป็นต้น

การทำงานโดยกลุ่มมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการทำงานโดยคนคนเดียว เพราะว่าการ ทำงานโดยลำพังเพียงแต่ผู้ทำงานสามารถทำงานให้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ โดยใช้ทักษะความสามารถอย่างเต็มที่ก็เพียงพอแล้ว แต่ความสำเร็จของการทำงานโดยกลุ่มนั้น มี องค์ประกอบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก จึงจะประสบผลสำเร็จของการทำงานได้ กล่าวคือ ความสำเร็จ ของการปฏิบัติงานกลุ่มอยู่ที่การหลอมผู้ปฏิบัติงานทั้งหลายให้เป็นคณะเดียวกัน โดยมีเป้าหมาย มาตรฐานของงาน หลักประเพณีปฏิบัติเป็นเครื่องแนะแนวทางให้แก่ละบุคคล (สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์ 2509 : 25)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มหมายถึงการรวมตัวของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การทำงานเป็น กลุ่ม หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีปฏิ-สัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ในแง่ของการมีส่วนร่วมในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การประสาน-งาน และการตัดสินใจร่วมกัน รวมทั้งมีผลประโยชน์ร่วมกันด้วย

สำหรับการนำเอาความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม หรือกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในทาง การศึกษานั้น บอนเนอร์ (Bonner, 1959) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้พอสรุปได้ดังนี้คือ

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มสัมพันธ์ได้เข้าไปมีบทบาทใน หลาย ๆ วงการที่มีลักษณะแตกต่างกัน ส่วนในวงการศึกษาก็ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้มาก และนักการศึกษาส่วนหนึ่งก็มีความกระตือรือร้นในทางที่จะนำเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการ กำหนดนโยบายและการวางแผนทางด้านการศึกษาด้วย และผลที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดผล ในทางดี ผลดีที่เห็นได้ชัดก็คือกลุ่มสัมพันธ์ได้ช่วยให้บรรดาทฤษฎีการศึกษาที่มีอยู่มากมาย และเคยพูดถึงกันมานานแล้วได้มีโอกาสนำสู่การปฏิบัติได้ โดยเฉพาะกระบวนการเรียนการสอน ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือเปลี่ยนจากลักษณะที่เป็นพิธีการ เผล็ดจการ ไป สู่บรรยากาศที่เป็นความร่วมมือของกลุ่มและความเป็นประชาธิปไตย ขณะเดียวกันยังเห็นบรรยากาศของการให้ความสำคัญต่อผู้เรียนแต่ละคนด้วย คือมุ่งให้แต่ละคนได้มีการพัฒนาตนเองจาก การเรียนรู้จากเด็กคนอื่น ๆ ในกลุ่มอีกด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ทฤษฎีการศึกษาไม่ว่าทฤษฎีใด ๆ ก็ตาม

ไม่มีทฤษฎีใดที่ปฏิเสธอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสถานการณ์การเรียนรู้ของเด็ก เพียงแต่ว่าเพียงมีการยืนยันหรือแสดงให้เห็นชัดเจนถึงอิทธิพลดังกล่าวเมื่อไม่นานมานี้เองว่า อิทธิพลของกลุ่มนั้นเป็นทั้งพื้นฐานที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบหนึ่ง (integral factors) ในกระบวนการศึกษาเลยทีเดียว

กลุ่มสัมพันธ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย

กลุ่มสัมพันธ์ที่นำไปประยุกต์ใช้มากที่สุดในการศึกษาคือ การนำไปใช้เพื่อพัฒนาการสอนให้เป็นประชาธิปไตย (democratic teaching) ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการสอนในโรงเรียน เพราะปัญหาวิกฤติที่พบก็คือ กฎและผู้บริหารโรงเรียนต่างก็พูดกันว่าโรงเรียนของตนนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยสูง แต่ที่จริงจะเป็นประชาธิปไตยเพียงอุดมการณ์ แต่ในทางปฏิบัติมีน้อยมากและพากันละเลยในเรื่องนี้ ทั้ง ๆ ที่เป้าหมายของการศึกษากล่าวว่าผู้ที่เห็นความสำคัญของกลุ่ม (group-minded) เท่านั้น จึงจะสามารถปลูกฝังเยาวชนให้มีความสำนึก มีทักษะในความเป็นนักประชาธิปไตยในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งทักษะนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการสอนที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น สิ่งอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมก็อาจจะมีส่วน

จากการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องกลุ่มสัมพันธ์พบว่าองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะความเป็นประชาธิปไตย มีดังต่อไปนี้คือ

1. โครงสร้างของกลุ่มในแง่จิตวิทยา (Psychological structure of groups)
2. กระบวนการเปลี่ยนกลุ่ม (The process of group change)
3. กระบวนการตัดสินใจ (Decision-making)
4. ผู้นำกลุ่ม (Group leadership)
5. การเรียนรู้ การคิดในกลุ่ม (Learning and thinking in groups)
6. การสอนที่มีลักษณะเหมือนการแนะนำทิศทางให้กลุ่ม (Teaching as guidance through self-directing groups)

บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนในการที่จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ก็คือ ต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างเสรี (free participation) เพื่อให้เขาได้เลือก "ตำแหน่ง" ในกลุ่มได้ตามที่เขาต้องการด้วยวิธีนี้แทนที่นักเรียนจะรู้สึกว่าเขาถูกกดขี่หรือถูกบังคับโดยกลุ่ม เขาจะรู้สึกคิดที่จะช่วยผู้อื่นในกลุ่มมากกว่า ขณะเดียวกันก็เรียนรู้ที่จะเข้าใจจากผู้อื่นด้วย และจากการที่มีส่วนร่วมในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้สึกในเรื่องของความเป็นเจ้าของ คือ มอง "กลุ่ม" เสมือนว่าเป็นของตนเอง

แม้ว่ากลุ่มสัมพันธ์จะไม่มีปรัชญาที่เขียนเอาไว้ชัดเจน แต่ก็มีข้อแนะนำที่มีคุณค่า (value premises) อยู่หลายประการ ในการที่จะนำเอากลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในโรงเรียนให้ได้ผลคือ

1. ต้องเชื่อว่าประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิต (The democratic way of life) คำว่าประชาธิปไตยแม้จะมีผู้กล่าวถึงกันอยู่มาก และถ้ามองถึงกันอยู่มากกว่าประชาธิปไตยที่แท้จริงเป็นอย่างไร เรามักจะพบแต่ภาพลวงตาของประชาธิปไตยมากกว่า และก็พบว่าเป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความที่แน่นอนตายตัวลงไปได้ แต่ถ้าเราเชื่อว่า ประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิต ความเชื่อนี้จะได้รับการสนับสนุนจากแนวคิดของ John Dewey และโดยนัยนี้ทำให้สามารถอธิบายคำว่าประชาธิปไตยได้ว่า ชีวิตที่มีอิสระเสรีมากกว่า (life more free) ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของการร่วมกันระหว่างอำนาจกับความสนใจที่มีต่อการทำงานร่วมกัน

2. ลักษณะของประชาธิปไตยที่มีในธรรมชาติของมนุษย์ (The democratic view of human nature) ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว ประชาธิปไตยนั้นเกี่ยวข้องกับสังคมประกิด (socialization) ของคนแต่ละคนอยู่แล้ว ซึ่งจะเกี่ยวพันกับความตระหนักในศักยภาพของแต่ละคนที่ได้สร้างขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นคือทำให้มนุษย์ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนได้อย่างดีที่สุดถ้าเขามีความเชื่อในเรื่องคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน ทำให้มีการพัฒนาสมรรถภาพของแต่ละคนอย่างเต็มที่

3. การศึกษาในเรื่องประชาธิปไตย (Education in a democracy) กลุ่มสัมพันธ์ในทางการศึกษานั้นตั้งอยู่บนข้อตกลง (assumption) ที่ว่า จุดประสงค์หลักของการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพิทักษ์รักษาประชาธิปไตยให้เป็นวิถีชีวิต และเทคนิคทางการศึกษาที่สำคัญ เพื่อให้ตระหนักถึงสิ่งนี้คือการมีส่วนร่วมในกลุ่ม (group-sharing) กับการสะสมการเรียนรู้ (Collective-learning) การใช้กลุ่มเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษานั้นมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ถ้าย้าถึงความเชื่อว่าเป็นประชาธิปไตยนั้นเป็นวิถีชีวิต จุดประสงค์ของการใช้กลุ่มก็เพื่อต้องการจะพัฒนาแต่ละบุคคลและสร้างจุดเริ่มต้นของการให้ความร่วมมือกับกลุ่ม

4. การสอนประชาธิปไตย (Democratic teaching) เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการใช้กลุ่มเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาคือ ต้องการผลิตพลเมืองที่มีความเป็นประชาธิปไตย (democratic citizens) ซึ่งพลเมืองจะมีลักษณะเช่นนี้ได้ จะต้องพัฒนามาจากการใช้กลุ่มต่าง ๆ ในการสอน โดยที่ให้อิสระเสรีแก่นักเรียนในการที่จะเริ่มต้นและทำให้เกิดความเสมอภาคในเรื่องนี้ โดยจุดประสงค์นี้ครูจะมีบทบาทในการช่วยให้เด็กทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในกลุ่ม และทำให้กลุ่มมีผลงอกงามและมีความสามารถในการนำตนเอง (Self-directing)

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจระบบประชาธิปไตยและวิถีชีวิตประชาธิปไตยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้ระบุพฤติกรรมประชาธิปไตย ออกเป็น ๔ ลักษณะ ให้เห็นชัดเจน ดังนี้

1. นักเรียนมีคารวะธรรม อันได้แก่

- 1.1 เคารพและเทิดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.2 เคารพพ่อแม่ ครู ญาติผู้ใหญ่ และเพื่อน ๆ
- 1.3 มีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะ
- 1.4 เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย ไม่เอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ทำให้ผู้อื่นต้องเสียชื่อเสียงหรือแม้กระทั่งทำให้เจ็บกาย
- 1.5 เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะฟังอย่างตั้งใจ ไตร่ตรอง ก่อนตัดสินใจว่าเชื่อหรือไม่
- 1.6 เคารพกฎ ระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ

1.7 มีเสรีภาพ และใช้เสรีภาพภายในขอบเขตที่สังคมกำหนด

2. นักเรียนมีสามัคคีธรรม อันได้แก่

- 2.1 การร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจและด้วยความตั้งใจให้งานสำเร็จ
- 2.2 มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทั้งในกลุ่มย่อยและในสังคมส่วนรวม
- 2.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถือว่างานส่วนรวมเป็นงานของตน
- 2.4 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลและได้ผลงานดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

3. นักเรียนมี ปัญญาธรรม อันได้แก่

- 3.1 การรู้จักใช้ปัญญา ให้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจหาทั้งปวง
- 3.2 เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนต้องช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล
- 3.3 ถ้ามีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะ จะพยายามอภิปรายด้วยสติปัญญาให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบ และคล้อยตาม จะไม่ใช้วิธียกมือถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ

4. นักเรียนมีความรู้และทักษะในการดำเนินงานตามระบบของประชาธิปไตย อันได้แก่

- 4.1 รู้จักเลือกคนดีมีความรู้ มีความสามารถ และมีความรับผิดชอบ เข้าทำงานแทนหมู่คณะ

4.2 รู้ขั้นตอนในการดำเนินงานในรูปแบบประชาธิปไตย

4.3 สามารถปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพตามระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการสอน

โรเจอร์ (Roger 1970) ได้กล่าวถึงการนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ในสถานศึกษาไว้ว่า สามารถจะนำไปใช้ได้ทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย แม้แต่ในบรรยากาศที่ดูท้อแท้และหมดหวังที่จะให้เกิดความร่วมมือกันทั้งหมด ในด้านการสื่อความหมายระหว่างครู—อาจารย์กับนักเรียน ผู้บริหารกับครู—อาจารย์ ผู้บริหารกับนักเรียน และจากการที่ได้เคยทดลองทำมาแล้วหลายแห่งพบว่า ใช้ได้ผล คือสามารถทำให้เกิดการปรับปรุงในด้านการสื่อความหมายซึ่งกันและกันระหว่างบุคลากรต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ทำให้ความสัมพันธ์ดีขึ้น แต่เป็นที่น่าเสียใจว่าการนำเทคนิคนี้ไปใช้ในสถานศึกษาเกิดขึ้นได้ช้า

จากการที่ได้นำกระบวนการกลุ่มไปทดลองใช้ในสถานศึกษาประเภทวิทยาลัยที่มีครู—อาจารย์หญิงเป็นจำนวนมาก กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 8 แห่ง และกับครูโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 50 คน โดยจุดประสงค์ของการทดลองครั้งนี้มุ่งใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อเปลี่ยนกระบวนการที่มีครูเป็นผู้นำ จากการทดลองพบว่าถ้าปราศจากการสนับสนุนจากผู้นำระดับสูงหรือผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว กระบวนการนี้จะไม่ได้ผล

ส่วนสาเหตุของการที่ต้องนำเรื่องการทำงานกลุ่มเข้าไปในโรงเรียนนั้น เกล (Gale, 1974) กล่าวว่าสาเหตุสำคัญอยู่หลายประการคือ

จากข้อสรุปของ UNESCO ในการสำรวจวิธีการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในหลาย ๆ ประเทศ ได้ข้อมูลที่ตรงกันอยู่ประการหนึ่งคือ “ครูพูดมากเกินไป” เด็กไม่มีโอกาสได้ทำกิจกรรมใด ๆ เลย แล้วครูกลับมามีความหวังว่าอยากจะให้เด็กทุกคนได้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีเหมือนครู โดยเอาเกณฑ์ของครูเป็นมาตรฐาน แต่การกระทำของครูมีลักษณะที่อยู่เหนือนักเรียน (dominate) ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก และไม่ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ให้นักเรียนได้เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

จากปัญหาการพูดมากของครูนี้เอง ทำให้หลาย ๆ ฝ่ายต่างก็คิดหาวิธีการแก้ไขว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้นักเรียนมีโอกาสได้พูดแทนครูบ้าง ซึ่งได้มีผู้เสนอแนวคิดที่เรียกว่า Trump Plan (Trump เป็นชื่อของประธาน U.S. Commission ซึ่งได้ทำการทดลองในเรื่องนี้เป็นครั้งแรก) ได้ทดลองแผนการนี้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง โดยกำหนดอัตราส่วน 2 : 2 : 1 เอาไว้เป็นเกณฑ์ว่า ถ้ามีการสอนในกลุ่มใหญ่ 2 ชั่วโมงเมื่อใดจะต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ศึกษา

เป็นรายบุคคล (Individual study) 2 ชั่วโมง และให้มีการจัดการอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย (small group discussion) อย่างน้อย 1 ชั่วโมงเช่นกัน จึงนับว่าโครงการนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการนำเรื่องการทำงานกลุ่มเข้ามาใช้ในโรงเรียน ซึ่งต่อมาก็ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ที่ล้วนแล้วแต่เป็นผลดีของการทำงานเป็นกลุ่มทั้งสิ้น อย่างเช่น

ดัน (Dun, 1972) ได้กล่าวถึงการสร้างกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเรียน เป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีความรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียว เพราะการทำงานร่วมกันนั้น ต่างฝ่ายต่างรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ช่วยกันรับผิดชอบในด้านการเรียนด้วยความเชื่อมั่นตนเองจึงไม่เป็นการเหน็ดเหนื่อยไปสำหรับนักเรียน นอกจากนี้การเรียนโดยการทำงานเป็นกลุ่มยังทำให้รู้สึกสนุกสนานและสร้างความสามัคคีขึ้นในกลุ่ม ต่างวางใจว่าแต่ละคนจะช่วยกันส่งเสริมให้กลุ่มมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ส่วนยัง (Young, 1972) ได้อธิบายถึงข้อได้เปรียบในการเรียนการสอนโดยใช้การทำงานเป็นกลุ่มว่า

1. ครูมีโอกาสนำพลังกลุ่มของนักเรียนมาใช้เป็นประโยชน์ เพราะทำให้ครูมีเวลาให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน เพราะในขณะที่นักเรียนอธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มตนเอง ครูก็จะได้มีโอกาสอธิบายปัญหาที่นักเรียนกลุ่มอื่นสงสัยและแก้ปัญหาไม่ได้

2. ครูทำงานได้คล่องตัวขึ้น เพราะเมื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนในห้องซึ่งมีจำนวน 25-40 คน ออกเป็นกลุ่ม ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาของกลุ่มที่ช่วยกันตอบแล้วตอบไม่ได้ ครูจึงตอบปัญหาหรืออธิบายคำถามของกลุ่มเพียง 4-5 กลุ่มเท่านั้น

3. บรรยากาศในการเรียนไม่เคร่งเครียด และมีความเป็นกันเองขึ้น

4. ช่วยแก้นิสัยขี้อายให้นักเรียน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกมีความสำคัญต่อกลุ่ม สร้างความเชื่อมั่นในตนเองเพราะนักเรียนส่วนใหญ่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มมากกว่าต่อนักเรียนทั้งชั้น

5. ลดปัญหาเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน

6. เสริมสร้างความสามัคคีและการรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่

7. ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้อย่างกว้างขวาง

8. ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการซักถามและเสนอแนะ ตลอดจนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อค้นพบของยัง (Young) สอดคล้องกับผลการทดลองของเดวิดสัน (Davidson, 1974) ที่ทดลองสอนวิชาพีชคณิตในชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 ห้องเรียน ของมูลินหรืออเมริกาในประเทศเม็กซิโก โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน สมาชิกของกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน

กัน และหลังจากเรียนแล้วให้นักเรียนเขียนคำวิจารณ์ ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบวิธีการเรียนเป็นกลุ่มแต่ต้องการให้ครูบังคับสมาชิกในกลุ่มให้ทำงานร่วมกันมากกว่านี้ เพราะยังมีบางคนไม่ยอมให้ความร่วมมือ บางคนต้องการทำงานคนเดียว แต่ก็ยอมรับว่ากลุ่มให้ความช่วยเหลือเต็มที่เพราะเมื่อครูมีฐานะยุ่งก็สามารถถามเพื่อนในกลุ่มแทนได้ และเมื่อไม่เข้าใจจริง ๆ ก็ให้ครูอธิบายให้ฟังใหม่ได้ มีนักเรียนหลายคนบอกว่ารู้สึกไม่ลำบากใจที่จะถามเพื่อนในกลุ่มแทนที่จะต้องถามครูต่อหน้านักเรียนทั้งชั้น บางคนกล่าวว่ารู้สึกอบอุ่นและสบายใจเมื่อทำงานกับกลุ่มแทนการทำงานคนเดียว นักเรียนที่เรียนเก่งก็รู้สึกพอใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน ๆ แม้ว่าจะทำให้ได้คะแนนน้อยลงและการบ้านมากขึ้นก็ตาม

สำหรับการนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ในสถานศึกษาของประเทศไทยนั้น ทิศนา ขัมมณี (2522) ได้เริ่มนำมาทดลองสอนในวิชากระบวนการกลุ่มกับนิสิต โดยเริ่มจากปริญญาตรี ก่อน และขยายไปถึงระดับปริญญาโท รวมทั้งได้ทำการวิจัยเผยแพร่ความรู้เรื่องกระบวนการกลุ่มให้แก่กลุ่มอาจารย์ในวิทยาลัยครูต่าง ๆ กระบวนการทำงานกลุ่มจึงเริ่มแพร่หลายในวงการศึกษา ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ทิศนา ขัมมณี (2529) ได้กล่าวถึงวิธีการในการศึกษาหรือการสอนเรื่องกระบวนการกลุ่มนี้ไว้ว่า มี 2 วิธีหลัก ๆ คือ วิธีการศึกษาแบบห้องปฏิบัติการ (Laboratory Approach) และการฝึกแบบเข้ม (Intensive Training) กล่าวคือ ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาจากพฤติกรรมของคนที่มาทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งผู้ศึกษาที่มาร่วมกิจกรรมกันนั้นจะมีโอกาสได้ทดลองและเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น โดยใช้การรวมกลุ่มเป็นเสมือนห้องทดลองปฏิบัติการ การศึกษาในลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเข้มข้นเพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและแน่นแฟ้น ซึ่งการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนได้มีลักษณะเช่นนี้ได้ ผู้สอนจะต้องยึดหลักการสอนดังต่อไปนี้คือ

1. ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและความกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

3. ยึดการค้นพบด้วยตนเอง โดยครูพยายามจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะการค้นพบความจริง ๆ ใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมัก

จะจดจำได้ดีและมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน และมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

4. เป็นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งจะพิจารณาถึงผลงานเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วย

5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ ความเข้าใจ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

นอกจากนี้ ทิศนา ขัมมณี (2529) ยังได้ให้แนวทางในการนำความรู้เรื่องกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการเรียนการสอนไว้ 3 แนวทาง คือ

1. นำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนของกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนแบบต่าง ๆ เข้าช่วย กล่าวคือ เมื่อครูจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ต้องตั้งแนวให้แก่ตนเองว่า

1.1 ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากและทั่วถึง

1.2 ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลและเรียนรู้จากคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

1.3 ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพบคำตอบด้วยตัวเอง

1.4 ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน

1.5 ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้จริง

คำถามเหล่านี้ จะเป็นหลักในการจัดกิจกรรมของครู หากกิจกรรมการเรียนการสอนใดมีคุณสมบัติครบทั้ง 5 ประการแล้ว ก็คาดหวังได้ว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. จัดกลุ่มในการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่ครูจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม ครูควรเอาใจใส่สอน ผูกหรือดูแลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะเกี่ยวกับกระบวนการที่ดีด้วย ซึ่งก็หมายความว่าครูต้องช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะในการแสดงบทบาท หน้าที่ของผู้ในกลุ่มที่ดีและสมาชิกกลุ่มที่ดี รวมทั้งเรียนรู้และฝึกฝนวิธีการ/กระบวนการทำงานที่เหมาะสมด้วย

ตามความหมายนี้ จะเห็นได้ว่า การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นั้นไม่ได้หมายความว่า "การสอนแบบแบ่งกลุ่มที่มีลักษณะเป็นเพียงการแบ่งกลุ่มผู้เรียน แล้วปล่อยให้

นักเรียนทำงานกันไป เสร็จแล้วนำผลงานมาประเมินเท่านั้น แต่หมายถึงการสอนที่

ก. ครูให้ความรู้และแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และวิธีการที่ผู้เรียนจะทำและใช้ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ข. ครูฝึกให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติตนในการรวมกลุ่มและการทำงานกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม

ค. ครูฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มและแก้ปัญหาของกลุ่มได้

3. เน้นหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษในปัญหาของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่มีผลตกกระทบต่อกันและกัน เพราะปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่หากไม่ได้รับการแก้ไข จะเป็นผลตกกระทบต่อการเรียนของผู้เรียน การให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านกลุ่มสัมพันธ์หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่มีผลตกกระทบต่อผู้อื่นนี้ นอกจากจะเป็นการช่วยให้ผลการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะในการปรับตัว และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอีกด้วย

ทศนา เขมมณี และคณะ (2526) ได้แจกแจงคุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ผู้นำกลุ่มที่ได้รับการเลือกเป็นอย่างดี เป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าสถานการณ์ใด

2. ผู้นำมีคุณสมบัติ คือมีคุณสมบัติที่ก่อให้เกิดบรรยากาศให้สมาชิกทำงานร่วมกันมากกว่าการแข่งขันกัน คุณสมบัตินี้คือความอดทนและตั้งใจจริง มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานและแสดงความคิดเห็น

3. ผู้นำกลุ่มต้องไม่เป็นผู้เผด็จการ ควรให้กลุ่มร่วมในการตัดสินใจ

4. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างของกลุ่ม แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นกับลักษณะของกิจกรรมแต่ละอย่างด้วย

5. สมาชิกจะร่วมกันทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ช่วยกันแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

6. สมาชิกต้องฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิออกความคิดเห็นได้ ไม่ถูกรังแกความคิดเห็นของสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม ไม่มีใครมีอำนาจเหนือใคร ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำงาน แม้ว่าจะมีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้น กลุ่มจะต้องศึกษาสาเหตุทุกอย่างรอบคอบและพยายามตัดสินใจเลือกหาวิธีการและเหตุผลที่ดีที่สุด เหมาะสมและถูกต้องเป็นข้อยุติการแก้ปัญหาของกลุ่ม

7. ขนาดของกลุ่มที่พอเหมาะในการทำงานกลุ่มคือ 5-15 คน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องกิจกรรมและอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนการจัดที่นั่งกลุ่ม ที่จะทำให้การทำงานเป็นไปตามเป้า-

หมายที่นิยมคือ สมาชิกหนึ่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน

8. บรรยากาศของกลุ่มต้องเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการหรือมีระบบระเบียบ
9. จุดมุ่งหมายของกลุ่มต้องชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม
10. กลุ่มจะต้องร่วมกันวางแผน แบ่งงานกันทำ ตกลงกติกาการทำงานเพื่อให้สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติ เพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่ม
11. กระบวนการตัดสินใจต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ มีการตัดสินใจร่วมกัน
12. เน้นการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่ม
13. สมาชิกเป็นผู้ประเมินผลประสิทธิภาพของกลุ่ม และตัดสินใจว่าจะปรับปรุงและส่งเสริมการทำงานให้ดีขึ้นอย่างไร

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยกระบวนการกลุ่มของประเทศไทย ได้มีผู้ทำไว้หลายคน เช่น เยาวพา เดชะคุปต์ (2517) วิจัยเรื่อง "ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา" ฉันทนา ภาคบงกช (2517) วิจัยเรื่อง "การสอนสังคมศึกษาหน่วยวันสำคัญของชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่ม" นันทนา เทพบริรักษ์ (2518) วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์หน่วยพลังงาน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอบแบบธรรมชาติ" จวงจันทร์ พวงจันทร์แดง (2526) วิจัยเรื่อง "ภาวะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา" ทิพย์วัลย์ สมแดง (2528) วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย" สุริน คล้ายรามัญ (2529) วิจัยเรื่อง "การพัฒนาโมณฑกภาพแห่งตนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" ฯลฯ งานวิจัยดังกล่าวล้วนให้ข้อสรุปที่ตรงกันอย่างหนึ่งว่า การใช้กระบวนการทำงานกลุ่มในการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการรวมกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น การเรียนก็เป็นไปอย่างสนุกสนาน ทำให้จดจำเนื้อหาได้ง่ายและนานขึ้น

ในปี พ.ศ. 2528 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่จะช่วยปลูกฝังพฤติกรรมและกระบวนการประชาธิปไตยให้กับนักเรียนในแง่ของวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยมุ่งสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยอันได้แก่ การระดม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม และความรู้ และทักษะในการดำเนินงานตามระบบของประชาธิปไตย ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มใน

การดำเนินกิจกรรมทั้งกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงนับได้ว่า กระบวนการกลุ่มเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย หากนักเรียนมีทักษะของการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มที่ดีแล้ว เป้าหมายในการพัฒนาประชาธิปไตยให้กับนักเรียนก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้มีการดำเนินการต่าง ๆ ในเรื่องประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 1,128 คน เป็นนักเรียนห้องทดลอง 592 คน และห้องควบคุม 536 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบมีวัตถุประสงค์และการสุ่มอย่างง่าย โดยดำเนินการดังนี้

1. พิจารณาเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคภูมิศาสตร์ทั้ง 5 ภาค ภาคละ 2 จังหวัด รวม 10 จังหวัด ดังนี้

ภาคเหนือ	ได้แก่ เชียงราย น่าน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่ สุรินทร์ นครราชสีมา
ภาคตะวันออก	ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี
ภาคกลาง	ได้แก่ เพชรบุรี นครนายก
ภาคใต้	ได้แก่ พัทลุง สตูล

2. ในแต่ละจังหวัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษา 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในเมือง 2 โรงเรียนนอกเมือง 2 โรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนในเมือง 20 โรงเรียน และนอกเมือง 20 โรงเรียน การเลือกโรงเรียนใช้เกณฑ์ดังนี้

2.1 การเลือกโรงเรียนในเมือง ในงานวิจัยนี้โรงเรียนในเมืองหมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือเขตสุขาภิบาล การเลือกโรงเรียนในเมือง 2 โรงเรียนของแต่ละจังหวัด ได้พิจารณาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ต้องคล้ายกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน

จำนวนครู นักเรียนและสภาพชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

2.2 การเลือกโรงเรียนนอกเมือง ในงานวิจัยนี้โรงเรียนนอกเมืองหมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือเขตสุขาภิบาล ในแต่ละจังหวัดเลือกโรงเรียนนอกเมือง 2 โรงเรียน ที่มีสภาพทั่วไปคล้ายกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน จำนวนครูและนักเรียน และสภาพชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เช่นเดียวกับข้อ 2.1

3. แต่ละจังหวัดเมื่อได้โรงเรียนในเมือง 2 โรงเรียน และนอกเมือง 2 โรงเรียนแล้ว สุ่มอย่างง่าย ให้โรงเรียนในเมือง 1 โรงเรียนเป็นโรงเรียนทดลองและอีก 1 โรงเรียนเป็นโรงเรียนควบคุม โรงเรียนนอกเมือง 1 โรงเรียนเป็นโรงเรียนทดลองและอีก 1 โรงเรียนเป็นโรงเรียนควบคุม ดังนั้นโรงเรียนในโครงการวิจัยนี้ ซึ่งมีทั้งหมด 40 โรงเรียน จึงแบ่งเป็นโรงเรียนในเมือง 20 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนทดลอง 10 โรงเรียน และควบคุม 10 โรงเรียน โรงเรียนนอกเมือง 20 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนทดลอง 10 โรงเรียน และควบคุม 10 โรงเรียน (สำหรับรายชื่อโรงเรียนที่อยู่ในโครงการ โปรดดูภาคผนวก)

4. สุ่มห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มา 1 ห้อง โดยการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนที่เลือกได้ในข้อ 3 มาโรงเรียนละ 1 ห้อง สำหรับโรงเรียนที่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพียง 1 ห้อง ไม่ต้องทำการสุ่ม ดังนั้นจึงมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 40 ห้อง เป็นห้องทดลอง 20 ห้อง รวมมีนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งหมด 592 คน และห้องควบคุม 20 ห้อง รวมมีนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งหมด 536 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลงานจากโครงการวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มี 5 ฉบับ ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น หรือเนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มสำหรับก่อนและหลังเรียน แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยประเภทเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ถ้าเลือกตอบข้อที่ถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แบบทดสอบนี้ได้มีการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 156 คน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แล้ววิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยการใช้อยู่ตรา KR-20 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .81

2. แบบทดสอบประจำกิจกรรม ซึ่งอยู่ในหัวข้อการประเมินผลในชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ประเภทถูกผิด เลือกตอบ และเติมคำ แบบทดสอบแต่ละชุดมีจำนวนไม่เกิน 10 ข้อ รวมทั้ง 27 กิจกรรม มีข้อทดสอบทั้งหมด 182 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกได้คำตอบละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน

3. แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังฝึก แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

3.1 สถานการณ์สำหรับการแสดง เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการทำงานที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม สถานการณ์สำหรับการแสดงมีทั้งหมด 4 สถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์ชุดที่ 1 เป็นสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่ม ประเภทการอภิปราย มี 2 สถานการณ์ ได้แก่ เรื่องการจัดงานวันเกิด และเรื่องการจัดงานวันปิดภาคเรียน สถานการณ์ชุดที่ 2 เป็นสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทการลงมือปฏิบัติงาน มี 2 สถานการณ์ ได้แก่ เรื่องนิทานแสนสนุก และเรื่องพจนานุกรมของเรา ในการประเมินก่อนฝึกใช้สถานการณ์เรื่องการจัดงานวันเกิดและเรื่องนิทานแสนสนุก ส่วนการประเมินหลังฝึกใช้สถานการณ์เรื่องการจัดงานวันปิดภาคเรียนและเรื่องพจนานุกรมของเรา ซึ่งสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินก่อนฝึกและหลังฝึก ได้สร้างขึ้นโดยยึดความเป็นคู่ขนาน มีความยากง่ายใกล้เคียงกัน และวัดสิ่งเดียวกัน

3.2 แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ใช้สำหรับบันทึกผลการประเมินที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งประกอบด้วยรายการทักษะที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรม ทั้ง 27 กิจกรรม เช่นกัน ลักษณะของแบบบันทึกผลการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ไม่มีทักษะ โดยกำหนดการประเมินค่าไว้ดังนี้

มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก	4 คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี	3 คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับพอใช้	2 คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับควรปรับปรุง	1 คะแนน
ไม่มีทักษะการทำงานกลุ่มปรากฏให้เห็น	0 คะแนน

แบบบันทึกผลการประเมินนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงาน มี 8 ข้อ การควบคุมการปฏิบัติงานมี 9 ข้อ การควบคุมการอภิปราย มี 6 ข้อ การแก้ปัญหาความขัดแย้งมี 5 ข้อ การเสนอผลงานมี 1 ข้อ และคุณสมบัติ

ทั่วไปมี 11 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงานมี 5 ข้อ การปฏิบัติงานมี 6 ข้อ การอภิปรายมี 8 ข้อ การแก้ปัญหาความขัดแย้งมี 4 ข้อ การเสนอผลงานมี 2 ข้อ และคุณสมบัติทั่วไปมี 11 ข้อ

3.3 คำชี้แจงสำหรับผู้ประเมินในการใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนและฝึกนักเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 10 ระดับ จำนวน 9 ข้อ และคำถามปลายเปิด

5. แบบบันทึกผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเติมคำและข้อความ และคำถามปลายเปิด แบบบันทึกนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บันทึก ส่วนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลการสอน และส่วนที่ 3 แบบบันทึกข้อมูลการฝึก

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชุมครูกลุ่มทดลอง และศึกษานิเทศก์พร้อมกันทั้ง 10 จังหวัด เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีการฝึกอบรมเรื่องการใช้ชุดกิจกรรม และมีการประชุมกลุ่มย่อย ศึกษานิเทศก์จังหวัดเกี่ยวกับการประเมินผล เพื่อให้การประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การประชุมและการฝึกอบรมนี้ใช้เวลารวม 3 วัน

2. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง โดยใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังฝึก ในการประเมินคณะผู้ประเมินประกอบด้วยคณะผู้วิจัย และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบโครงการในแต่ละจังหวัด ขณะที่ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการทดลองนี้ได้มีการบันทึกวีดีโอเทปประกอบด้วย วิธีการประเมินได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ทำความรู้จักหรือสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน

2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน

2.3 จัดกลุ่มนักเรียนที่แบ่งได้ให้อยู่คนละห้องเรียน หรือที่ใดก็ได้ที่ไม่สามารถมองเห็นกันได้ ในการประเมินจะมีผู้ประเมิน 2 คน ต่อนักเรียน 1 กลุ่ม แล้วแต่ละกลุ่มดำเนินการดังนี้

2.4 แจกสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปรายให้นักเรียน (ให้เวลาในการแสดง 20 นาที)

2.4.1 ขณะที่นักเรียนทำการอภิปรายให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าและสมาชิก แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

2.4.2 ให้นักเรียนหยุดการอภิปรายเมื่อหมดเวลาและอาจให้นักเรียนได้พักสักครู่ แล้วจึงแจกสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติ (ให้เวลาในการทำงาน 50 นาที)

2.4.3 ขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่มให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

2.4.4 ให้นักเรียนเลิกทำกิจกรรมเมื่อหมดเวลา

2.4.5 นำคะแนนจากการประเมินของผู้ประเมินทั้ง 2 คน มาหาค่าเฉลี่ย เพื่อสรุปเป็นผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มนั้น ๆ เป็นรายกลุ่ม

3. ทดสอบก่อนเรียนในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มโดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมโนทัศน์ เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม หลังจากที่ได้ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มไปแล้ว การที่ต้องประเมินทักษะการทำงานกลุ่มก่อนทดสอบความรู้ความเข้าใจ ก็เพื่อป้องกันผลการเรียนรู้ที่อาจเกิดจากการทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ

4. ครูในกลุ่มทดลองดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมสอนและกิจกรรมฝึก ครูจะเริ่มสอนกิจกรรมสอนแล้ว แต่ละกิจกรรมสอนจะใช้เวลาประมาณ 3 คาบ ครูต้องหาเวลาพิเศษเพื่อใช้สอนกิจกรรมสอน ครูอาจสอนสัปดาห์ละกี่กิจกรรมก็ได้ แล้วแต่โอกาสและความเหมาะสม สำหรับกิจกรรมฝึกนั้นครูสามารถใช้กิจกรรมฝึก โดยการสอดแทรกในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นในการใช้กิจกรรมฝึกครูจึงไม่ต้องหาเวลาพิเศษเพื่อฝึกทักษะให้นักเรียน แต่ละจังหวัดได้มีการบันทึกวิธีโอเทปกิจกรรมสอนและกิจกรรมฝึกบางกิจกรรมไว้ด้วย

5. ขณะที่ครูทดลองใช้ชุดกิจกรรม ได้มีการนิเทศติดตามผลและให้ความช่วยเหลือครูโดยศึกษานิเทศก์จังหวัดและคณะผู้วิจัย การนิเทศติดตามผลการทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการนิเทศติดตามผลตลอดปีการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยแบ่งกลุ่มผู้นิเทศออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

5.1 ศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้วิจัยระดับจังหวัด

5.2 คณะผู้วิจัยจากส่วนกลาง

ซึ่งแต่ละกลุ่มได้ดำเนินการนิเทศและติดตามผล ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ ดำเนินการนิเทศและติดตามผลเฉพาะโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองภายในจังหวัดตลอดปีการศึกษา จำนวนบ่อยครั้งตามที่โอกาสจะอำนวย แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 8 ครั้งต่อโรงเรียน เพราะศึกษาวิเคราะห์จะต้องบันทึกวีดิโอเทปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มทดลอง จำนวน 8 ครั้ง โดยจำแนกออกเป็น

1.1 กิจกรรมสอน จำนวน 2 ครั้ง

1.2 กิจกรรมฝึก จำนวน 2 ครั้ง

1.3 สุ่มกิจกรรม จำนวน 1 ครั้ง

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั่วไป จำนวน 3 ครั้ง และในการบันทึกวีดิโอเทปทุกครั้งศึกษาวิเคราะห์จะต้องนัดหมายหรือแจ้งให้ครูผู้สอนทราบล่วงหน้าทุกครั้งไป

2. คณะผู้วิจัยส่วนกลางดำเนินการนิเทศและติดตามผลเฉพาะโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนทดลองในทุก ๆ จังหวัด จำนวน 10 จังหวัด ตลอดปีการศึกษาจำนวนบ่อยครั้งเท่าที่โอกาสจะอำนวย และเป็นงานนิเทศติดตามผลร่วมกับศึกษาวิเคราะห์ทุกครั้ง ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วจะสามารถออกไปนิเทศติดตามผลในทุกโรงเรียน ๆ ละ 1 ครั้งต่อ 1 ภาคเรียน

6. เมื่อทดลองให้ชุดกิจกรรมไปแล้วประมาณครึ่งปี ครูส่วนใหญ่สอนได้ประมาณ 14 กิจกรรม ครูและศึกษาวิเคราะห์ของทั้ง 10 จังหวัด ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นเวลา 2 วัน ซึ่งจัดโดยคณะผู้วิจัย เพื่อรายงานผลการสอนและการนิเทศตามโครงการ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการเสริมความรู้ให้แก่ครู เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมสอนตามชุดเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมขั้นกิจกรรมแล้ว ขั้นต่อไปครูต้องนำอภิปรายโดยอาศัยข้อมูลจากที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ จากงานนิเทศติดตามผลคณะผู้วิจัยพบว่าครูกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ขาดทักษะการนำอภิปราย ทำให้ครูไม่สามารถนำนักเรียนให้สรุปสาระสำคัญของกิจกรรมที่สอนได้ ครูจึงสรุปให้นักเรียนฟังเอง ในการเสริมความรู้ให้แก่ครูจึงได้เสริมในเรื่องทักษะการนำอภิปราย

7. ทดลองให้ชุดกิจกรรมที่เหลือต่อไปจนจบ 27 กิจกรรม ในช่วงหลังนี้ก็ได้มีการนิเทศติดตามและให้ความช่วยเหลือครูอีกด้วย

8. ทดสอบหลังการทดลอง โดยประเมินทักษะการทำงานกลุ่มก่อน ด้วยวิธีการเกี่ยวกับการทดสอบก่อนการทดลอง แต่ใช้สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 2 แล้วจึงทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม พร้อมทั้งสอบถามความคิดเห็นของ

ครูเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

9. ประชุมสัมมนาครูห้องทดลอง และศึกษานิเทศก์จังหวัดพร้อมกันทั้ง 10 จังหวัด เป็นเวลา 2 วัน เพื่อสรุปผลการวิจัยและเสนอแนวข้อมูลเพื่อการปรับปรุงชุดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

สำหรับค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้จากแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มได้มีการกำหนดความหมาย ดังนี้

3.51-4.00	หมายถึง	ดีมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ดี
1.51-2.50	หมายถึง	พอใช้
0.51-1.50	หมายถึง	ควรปรับปรุง
0.00-0.50	หมายถึง	ไม่มีทักษะ

สำหรับค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมได้มีการกำหนดความหมาย ดังนี้

8.51-10.00	หมายถึง	มากที่สุด
6.51-8.50	หมายถึง	มาก
4.51-6.50	หมายถึง	ปานกลาง
2.51-4.50	หมายถึง	น้อย
1.00-2.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

การทดสอบค่าทีได้ใช้สูตร t สำหรับตัวอย่างประชากรที่ไม่สัมพันธ์กันและตัวอย่างประชากรที่สัมพันธ์กันเป็นคู่ ๆ การทดสอบความมีนัยสำคัญทดสอบที่ระดับความมีนัยสำคัญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ (ตารางที่ 1-27)

ตอนที่ 1.1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1.2 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1.2.1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1.2.2 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ (ตารางที่ 28-37)

ตอนที่ 2.1 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 2.2 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ตารางที่ 38)

ตอนที่ 4 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบ หรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 5 ผลจากการประชุม การนิเทศติดตามผล และการไปประเมินผลนักเรียน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1.1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 1 ค่าสถิติทั่วไปของคะแนน การทดสอบประจำกิจกรรม 27 กิจกรรม ของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติทั่วไป	นักเรียนกลุ่มทดลอง (N = 592)
ค่าสูงสุด	179
ค่าต่ำสุด	95
ฐานนิยม	150
ค่ามัชฌิมเลขคณิต	149.96
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	14.44
ร้อยละของค่ามัชฌิมเลขคณิต	82.42

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าขณะทดลองในกลุ่มทดลอง เมื่อครูสอนจบแต่ละกิจกรรมได้มีการทดสอบท้ายกิจกรรมทุกครั้ง เมื่อจบ 27 กิจกรรม นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบทั้ง 27 กิจกรรม (คะแนนเต็ม 182) โดยมีคะแนนสูงสุด 179 คะแนน ต่ำสุด 95 คะแนน คะแนนที่มีความถี่สูงสุดเท่ากับ 150 ค่ามัชฌิมเลขคณิตเมื่อคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 82.42

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ค่าสถิติทั่วไปของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติทั่วไป	กลุ่มทดลอง (N = 592)	กลุ่มควบคุม (N = 536)
ค่าสูงสุด	40	41
ค่าต่ำสุด	6	9
ฐานนิยม	29	30
มัธยฐานเลขคณิต	25.08	25.76
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.15	6.12
ร้อยละของค่ามัธยฐานเลขคณิต	50.16	51.52

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้คะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มใกล้เคียงกัน ดังเห็นได้จากค่าสถิติทั่วไปของคะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คะแนนสูงสุดของกลุ่มทดลองเท่ากับ 40 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 41 คะแนนต่ำสุดของกลุ่มทดลองเท่ากับ 6 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 9 คะแนนที่มีความถี่สูงสุดของกลุ่มทดลองเท่ากับ 29 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 30 ค่ามัธยฐานเลขคณิตเมื่อคิดเป็นร้อยละของกลุ่มทดลองได้เท่ากับ 50.16 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 51.52

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ค่าสถิติทั่วไปของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติทั่วไป	กลุ่มทดลอง (N = 592)	กลุ่มควบคุม (N = 536)
ค่าสูงสุด	50	41
ค่าต่ำสุด	12	8
ฐานนิยม	35	27
ค่ามัชฌิมเลขคณิต	36.78	26.85
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.10	6.36
ร้อยละของค่ามัชฌิมเลขคณิต	73.56	53.70

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้คะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยมีคะแนนสูงสุดของกลุ่มทดลองเท่ากับ 50 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 41 คะแนนต่ำสุดของกลุ่มทดลองเท่ากับ 12 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 8 คะแนนที่มีความถี่สูงสุดของห้องกลุ่มทดลองเท่ากับ 35 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 27 ค่ามัชฌิมเลขคณิตเมื่อคิดเป็นร้อยละของกลุ่มทดลองได้เท่ากับ 73.56 กลุ่มควบคุมได้เท่ากับ 53.70

ตอนที่ 1.2 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1.2.1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.62	0.73	ควรปรับปรุง	0.86	0.92	ควรปรับปรุง
2. ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน	0.36	0.57	ไม่มี	0.51	0.63	ควรปรับปรุง
3. ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย	0.59	0.73	ควรปรับปรุง	0.77	0.87	ควรปรับปรุง
4. ทักษะด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	—	—	—	—	—	—
5. ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.47	0.81	ไม่มี	0.62	0.83	ควรปรับปรุง
6. ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.10	0.95	ควรปรับปรุง	1.31	1.05	ควรปรับปรุง
ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า	0.69	0.71	ควรปรับปรุง	0.89	0.80	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มด้านต่าง ๆ ของหัวหน้าในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นใน 2 เรื่องที่อยู่ในระดับไม่มี คือ ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน การเสนอผลงาน โดยมีด้านคุณสมบัติทั่วไปได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มในด้านต่าง ๆ ของหัวหน้าก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรปรับปรุงทุกเรื่อง ทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ ด้านคุณสมบัติทั่วไป รองลงมาได้แก่การวางแผนงาน

ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทักษะด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้งเนื่องจาก ในการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่แล้วไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้น นักเรียนจึงไม่มีโอกาสที่จะแสดงทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

โดยสรุปก่อนการทดลอง ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 5 ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการวางแผนงาน ของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม	0.88	0.97	ควรปรับปรุง	1.18	1.17	ควรปรับปรุง
2. ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์	0.73	0.97	ควรปรับปรุง	0.92	1.11	ควรปรับปรุง
3. ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง	0.82	0.93	ควรปรับปรุง	1.10	1.15	ควรปรับปรุง
4. ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร	0.67	0.86	ควรปรับปรุง	0.90	1.07	ควรปรับปรุง
5. ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร	0.38	0.74	ไม่มี	0.65	0.86	ควรปรับปรุง
6. ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน	0.27	0.63	ไม่มี	0.33	0.75	ไม่มี
7. แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความสามารถ	0.57	0.85	ควรปรับปรุง	0.98	1.14	ควรปรับปรุง
8. แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง	0.60	0.98	ควรปรับปรุง	0.83	1.14	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงาน ในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นทักษะเรื่องการปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร และการตกลงเกี่ยวกับระเบียบในการทำงานที่อยู่ในระดับไม่มี ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มด้านการวางแผนงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นหนึ่งเรื่องที่อยู่ในระดับไม่มีคือ เรื่องการตกลงเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน

ตารางที่ 6 คำขวัญมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทบทวนความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเกี่ยวกับงานก่อนลงมือทำงาน	0.22	0.56	ไม่มี	0.37	0.76	ไม่มี
2. ดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน	0.53	0.75	ควรปรับปรุง	0.85	1.04	ควรปรับปรุง
3. ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้ปฏิบัติงาน	0.17	0.53	ไม่มี	0.25	0.54	ไม่มี
4. ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน	0.45	0.77	ไม่มี	0.57	0.81	ควรปรับปรุง
5. ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม	0.25	0.70	ไม่มี	0.25	0.68	ไม่มี
6. ให้คำชมอย่างเหมาะสม	0.18	0.57	ไม่มี	0.23	0.62	ไม่มี
7. ควบคุมระเบียบการทำงาน	0.28	0.67	ไม่มี	0.47	0.91	ไม่มี
8. ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย	0.77	0.93	ควรปรับปรุง	0.93	1.04	ควรปรับปรุง
9. ติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ	0.38	0.74	ไม่มี	0.67	1.02	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงานในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่มี ยกเว้นในเรื่องการดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน และเรื่องการควบคุมงานให้ไปสู่เป้าหมายที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงานมีทั้งใน

ระดับที่ควรปรับปรุงและในระดับที่ไม่มีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีทักษะเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงคือ การดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย และการติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ ส่วนอีก 5 เรื่องที่เหลือจะเป็นทักษะที่อยู่ในระดับไม่มี

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปราย ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการควบคุมการอภิปรายของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง	0.77	0.93	ควรปรับปรุง	0.92	1.17	ควรปรับปรุง
2. ประสานความคิดของสมาชิกให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	0.68	0.87	ควรปรับปรุง	0.82	0.98	ควรปรับปรุง
3. ควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออกนอกประเด็น	0.47	0.85	ไม่มี	0.82	1.02	ควรปรับปรุง
4. สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย	0.48	0.77	ไม่มี	0.62	0.98	ควรปรับปรุง
5. ใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น	0.45	0.75	ไม่มี	0.63	0.94	ควรปรับปรุง
6. สรุปผลการอภิปราย	0.68	0.85	ควรปรับปรุง	0.83	1.01	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปรายในกลุ่มทดลองมีทั้งระดับที่ควรปรับปรุงและระดับที่ไม่มีอยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมีทักษะ 3 เรื่องต่อไปนี้ อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงคือ การกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง การประสานความคิดของสมาชิกให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และ

การสรุปผลการอภิปราย ส่วนอีก 3 เรื่องคือ การควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออกนอกประเด็น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย และ การใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงสมาชิกแสดงความคิดเห็น ที่อยู่ในระดับไม่มี ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มด้านการควบคุมการอภิปรายของ หัวหน้าอยู่ในระดับควรปรับปรุงทุกเรื่อง โดยมีทักษะเรื่องการกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง เป็นทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม ของหัวหน้าด้านการเสนอผลงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการ เสนอผลงานของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงาน	0.47	0.81	ไม่มี	0.62	0.83	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการเสนอผลงานคือการนำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับไม่มี ส่วนในกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 คำมีขมิ้มเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม
ของหัวหน้าด้านคุณสมบัติทั่วไป ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านคุณสมบัติ ทั่วไปของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่พอใจ	1.11	1.04	ควรปรับปรุง	1.42	1.14	ควรปรับปรุง
2. มีมารยาทในการพูด	1.38	1.03	ควรปรับปรุง	1.58	1.20	พอใช้
3. รับฟัง จับใจความได้ดี	1.23	1.05	ควรปรับปรุง	1.25	1.11	ควรปรับปรุง
4. มีมารยาทในการฟัง	1.42	1.12	ควรปรับปรุง	1.60	1.17	พอใช้
5. ช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน	0.68	0.91	ควรปรับปรุง	1.00	1.14	ควรปรับปรุง
6. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	0.93	1.09	ควรปรับปรุง	1.08	1.15	ควรปรับปรุง
7. พิจารณาความคิดของผู้อื่น	0.95	1.03	ควรปรับปรุง	1.12	1.21	ควรปรับปรุง
8. ให้เกียรติ เคารพผู้อื่น	1.33	1.10	ควรปรับปรุง	1.55	1.21	พอใช้
9. ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ	0.65	1.00	ควรปรับปรุง	1.07	1.21	ควรปรับปรุง
10. ยอมรับมติกลุ่ม	1.12	1.26	ควรปรับปรุง	1.35	1.25	ควรปรับปรุง
11. ควบคุมอารมณ์ได้	1.30	1.24	ควรปรับปรุง	1.40	1.29	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานด้านคุณสมบัติทั่วไปของ
หัวหน้าในกลุ่มทดลองจะอยู่ระดับควรปรับปรุงทุกเรื่อง โดยมีทักษะที่ได้คำมีขมิ้มเลขคณิตสูงสุด
คือการมีมารยาทในการฟัง รองลงมาได้แก่การมีมารยาทในการพูด การให้เกียรติเคารพผู้อื่น
และการควบคุมอารมณ์ได้ ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานด้านคุณสมบัติทั่วไปของหัวหน้า
ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับควรปรับปรุงยกเว้นคุณสมบัติ 3 ด้านที่อยู่ในระดับพอใช้ได้คำมีขมิ้ม
เลขคณิตสูงสุดเรียงตามลำดับดังนี้คือ การมีมารยาทในการฟัง การมีมารยาทในการพูด และ
การให้เกียรติ เคารพผู้อื่น

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทักษะด้านการวางแผนงาน	2.56	0.89	ดี	1.01	0.81	ควรปรับปรุง
2. ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน	2.36	0.90	พอใช้	0.79	0.67	ควรปรับปรุง
3. ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย	2.92	0.58	ดี	1.28	1.08	ควรปรับปรุง
4. ทักษะด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	—	—	—	—	—	—
5. ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.97	1.21	ควรปรับปรุง	0.37	0.74	ไม่มี
6. ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	3.35	0.50	ดี	1.92	1.05	พอใช้
ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า	2.78	0.60	ดี	1.26	0.78	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้นด้านการควบคุมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ และด้านการเสนอผลงานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ด้านคุณสมบัติทั่วไปมีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นด้านคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับพอใช้ และด้านการเสนอผลงานอยู่ในระดับไม่มี และทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดได้แก่ ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย

หลังการทดลองทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้น นักเรียนจึงไม่มีโอกาสแสดงทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เช่นเดียวกับก่อนการทดลอง

โดยสรุป หลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดี แต่กลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการวางแผนงานของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม	2.88	1.01	ดี	1.65	1.22	พอใช้
2. ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์	2.92	1.03	ดี	1.13	1.17	ควรปรับปรุง
3. ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง	2.93	1.02	ดี	1.27	1.12	ควรปรับปรุง
4. ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร	2.45	1.17	พอใช้	0.75	1.07	ควรปรับปรุง
5. ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร	1.80	1.34	พอใช้	0.33	0.75	ไม่มี
6. ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน	1.71	1.43	พอใช้	0.40	0.81	ไม่มี
7. แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความสามารถ	2.73	1.09	ดี	1.15	1.01	ควรปรับปรุง
8. แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง	2.95	1.00	ดี	1.38	1.15	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงาน ในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้น 3 เรื่องที่อยู่ในระดับพอใช้คือ การปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร การปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร และเรื่องการตกลงเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน สำหรับทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือทักษะในเรื่อง การแบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง รองลงมาได้แก่การปรึกษากับ

กลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง และการช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการวางแผนงานหลังการทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุงยกเว้นในเรื่อง การปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นขั้นตอนอย่างไร และการตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบในการทำงานอยู่ในไม่มี และมีทักษะการริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่มเป็นทักษะในระดับพอใช้ และได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการควบคุม การปฏิบัติงานของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทบทวนความเข้าใจและบทบาท หน้าที่ของสมาชิกเกี่ยวกับงาน ก่อนลงมือทำงาน	1.90	1.32	พอใช้	0.32	0.74	ไม่มี
2. ดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติ งาน	2.75	0.95	ดี	1.25	0.99	ควรปรับปรุง
3. ให้กำลังใจยกย่องชมเชยผู้ปฏิบัติ งาน	2.43	1.31	พอใช้	0.40	0.83	ไม่มี
4. ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือ สมาชิกผู้ปฏิบัติงาน	2.73	0.97	ดี	1.22	1.06	ควรปรับปรุง
5. ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม	1.75	1.45	พอใช้	0.38	0.80	ไม่มี
6. ให้คำชมอย่างเหมาะสม	2.33	1.36	พอใช้	0.45	0.96	ไม่มี
7. ควบคุมระเบียบการทำงาน	1.87	1.44	พอใช้	0.68	0.97	ควรปรับปรุง
8. ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย	3.03	0.84	ดี	1.52	1.07	พอใช้
9. ติดตามตรวจสอบผลงานเป็น ระยะ ๆ	2.40	1.22	พอใช้	0.87	0.95	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงานในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นใน 3 เรื่องที่อยู่ในระดับดีเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้คือ การควบคุมการทำงานไปสู่เป้าหมาย การดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน และการให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงานหลังการทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่มี และระดับควรปรับปรุงในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ 4 เรื่องอยู่ในระดับไม่มี และอีก 4 เรื่องอยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นเพียงเรื่องเดียวที่อยู่ในระดับพอใช้ และได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ เรื่องการควบคุมงานให้ไปสู่เป้าหมาย

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปราย หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการควบคุมการอภิปรายของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง	3.40	0.67	ดี	1.65	1.46	พอใช้
2. ประสานความคิดของสมาชิกให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	2.77	0.95	ดี	1.05	1.24	ควรปรับปรุง
3. ควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออกนอกประเด็น	2.82	1.26	ดี	1.10	1.30	ควรปรับปรุง
4. สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย	2.67	0.82	ดี	1.13	1.02	ควรปรับปรุง
5. ใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น	2.93	0.73	ดี	1.28	1.11	ควรปรับปรุง
6. สรุปผลการอภิปราย	2.92	0.77	ดี	1.43	1.25	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปรายในกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดีทุกเรื่อง โดยมีทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ การกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง รองลงมาได้แก่การใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น และสรุปผลการอภิปราย

ส่วนกลุ่มควบคุม ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการอภิปรายส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นอยู่เรื่องเดียวที่อยู่ในระดับพอใช้และได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ เรื่องการกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการเสนอผลงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการเสนอ ผลงานของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงาน	0.97	1.21	ควรปรับปรุง	0.37	0.74	ไม่มี

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าหลังการทดลอง ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการเสนอผลงานในเรื่องการนำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนในกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับไม่มี

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านคุณสมบัติทั่วไป หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านคุณสมบัติ ทั่วไปของหัวหน้า	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. พูดสื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นที่พอใจ	3.32	0.68	ดี	2.07	1.12	พอใช้
2. มีมารยาทในการพูด	3.48	0.57	ดี	2.33	1.24	พอใช้
3. รับฟัง จับใจความได้ดี	3.27	0.71	ดี	2.08	1.21	พอใช้
4. มีมารยาทในการฟัง	3.47	0.57	ดี	2.25	1.22	พอใช้
5. ช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน	3.07	0.76	ดี	1.28	1.21	ควรปรับปรุง
6. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.28	0.70	ดี	1.32	1.19	ควรปรับปรุง
7. พิจารณาความคิดของผู้อื่น	3.35	0.63	ดี	1.70	1.34	พอใช้
8. ให้เกียรติ เคารพผู้อื่น	3.42	0.72	ดี	2.17	1.24	พอใช้
9. ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ	3.07	0.86	ดี	1.27	1.21	ควรปรับปรุง
10. ยอมรับมติกลุ่ม	3.63	0.55	ดีมาก	2.12	1.30	พอใช้
11. ควบคุมอารมณ์	3.50	0.54	ดี	2.52	1.24	ดี

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านคุณสมบัติทั่วไป ในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยมีคุณสมบัติทั่วไปในเรื่องการยอมรับมติกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านคุณสมบัติทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคุณสมบัติทั่วไปอยู่ 3 เรื่องที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงคือ การช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และมีเพียงเรื่องเดียวที่อยู่ในระดับดีคือ เรื่องการควบคุมอารมณ์ได้

ตอนที่ 1.2.2 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม ของสมาชิก ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการทำงาน กลุ่มของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.76	0.72	ควรปรับปรุง	0.73	0.77	ควรปรับปรุง
2. ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	1.08	0.72	ควรปรับปรุง	1.18	0.90	ควรปรับปรุง
3. ทักษะด้านการอภิปราย	0.97	0.79	ควรปรับปรุง	1.05	0.93	ควรปรับปรุง
4. ทักษะด้านการแก้ปัญหาความ ขัดแย้ง	—	—	—	—	—	—
5. ทักษะด้านการเสนอผลงาน	1.00	0.82	ควรปรับปรุง	0.95	0.92	ควรปรับปรุง
6. ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.23	0.73	ควรปรับปรุง	1.38	0.87	ควรปรับปรุง
ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก	1.05	0.68	ควรปรับปรุง	1.13	0.77	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกทั้งใน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อยู่ในระดับควรปรับปรุงทุกเรื่อง โดยมีทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิต สูงสุดเหมือนกันคือ ด้านคุณสมบัติทั่วไป รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน

ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น

โดยสรุปก่อนการทดลอง ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ทั้งในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม
ของสมาชิกด้านการวางแผนงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการ วางแผนงานของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ตรวจสอบเกี่ยวกับเป้าหมาย/ จุดประสงค์ในการทำงาน	0.73	0.88	ควรปรับปรุง	0.88	0.99	ควรปรับปรุง
2. ตรวจสอบว่ากลุ่มจะต้องทำ อะไรบ้าง	1.33	0.96	ควรปรับปรุง	1.17	0.98	ควรปรับปรุง
3. ตรวจสอบว่ากลุ่มจะทำงานกัน อย่างไร	0.82	0.91	ควรปรับปรุง	0.77	0.96	ควรปรับปรุง
4. ตรวจสอบว่ากลุ่มจะทำงานเป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร	0.60	0.83	ควรปรับปรุง	0.47	0.75	ไม่มี
5. ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการ ทำงาน	0.33	0.73	ไม่มี	0.37	0.76	ไม่มี

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ก่อนการทดลองทักษะการทำงานของสมาชิกด้านการวางแผนงานในกลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นเรื่องการตกลงเกี่ยวกับระเบียบการทำงานจะอยู่ในระดับไม่มี ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการวางแผนงาน ส่วนใหญ่ก็อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงเช่นเดียวกัน แต่มีทักษะ 2 เรื่อง ที่อยู่ในระดับไม่มีคือ การตรวจสอบว่ากลุ่มจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร และการตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน

ตารางที่ 18 คำมีขมิ้มเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการปฏิบัติงานของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำ	0.32	0.75	ไม่มี	0.38	0.78	ไม่มี
2. รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย	1.40	1.04	ควรปรับปรุง	1.63	1.15	พอใช้
3. ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม	1.65	1.00	พอใช้	0.98	1.24	ควรปรับปรุง
4. ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	1.40	0.91	ควรปรับปรุง	1.32	1.07	ควรปรับปรุง
5. ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย	1.75	0.93	พอใช้	1.77	1.14	พอใช้
6. ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มในการทำงานนอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบของตน	0.93	0.97	ควรปรับปรุง	1.02	1.16	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงาน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับตั้งแต่ไม่มี จนถึงระดับพอใช้ โดยในกลุ่มทดลองทักษะการปฏิบัติงานเรื่องการทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงานอยู่ในระดับไม่มี และมีทักษะการปฏิบัติงาน 3 เรื่องที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง คือการรับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย การให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และการช่วยเหลือประธาน/สมาชิกในการทำงานนอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบของตน ส่วนทักษะการปฏิบัติงานเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม และการให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานจะอยู่ในระดับพอใช้

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการปฏิบัติงาน เรื่องการทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงานอยู่ในระดับไม่มี และมีทักษะการปฏิบัติงาน 3 เรื่องที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงคือ การปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม การให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และการช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มทำงานนอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบของตน ส่วนทักษะการปฏิบัติงานเรื่องการรับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย และการให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับพอใช้ ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการอภิปราย ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการอภิปราย ของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่าง มีเหตุผล	1.03	0.90	ควรปรับปรุง	1.29	1.09	ควรปรับปรุง
2. ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือกลุ่ม	0.93	0.95	ควรปรับปรุง	0.78	1.03	ควรปรับปรุง
3. ให้ความสนใจต่อการอภิปราย	1.13	0.89	ควรปรับปรุง	1.20	1.10	ควรปรับปรุง
4. รับฟังและพิจารณาความคิดเห็น ของผู้อื่น	1.23	0.96	ควรปรับปรุง	1.27	1.10	ควรปรับปรุง
5. สนับสนุนผู้อื่น	1.10	0.97	ควรปรับปรุง	1.35	1.22	ควรปรับปรุง
6. คัดค้านอย่างมีเหตุผล	0.63	0.90	ควรปรับปรุง	0.67	1.07	ควรปรับปรุง
7. ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น	1.17	1.11	ควรปรับปรุง	1.20	1.20	ควรปรับปรุง
8. ช่วยสรุปผลการอภิปราย	0.53	0.85	ควรปรับปรุง	0.68	1.00	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการอภิปรายทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุงทุกเรื่อง โดยกลุ่มทดลองมีทักษะการอภิปรายที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ เรื่องการรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาได้แก่เรื่องการไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น และการให้ความสนใจต่อการอภิปราย

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการอภิปรายที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ เรื่องการสนับสนุนผู้อื่น รองลงมาได้แก่เรื่อง การให้ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น การให้ความสนใจต่อการอภิปรายและการไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการเสนอผลงาน ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการ เสนอผลงานของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. เสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่อง ตรงประเด็น	1.05	0.98	ควรปรับปรุง	1.00	1.07	ควรปรับปรุง
2. เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ	0.95	0.77	ควรปรับปรุง	0.90	0.93	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่าก่อนการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการเสนอผลงานทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุงทั้ง 2 เรื่องโดยมีทักษะการเสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่องตรงประเด็น มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงกว่าทักษะการเสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม
ของสมาชิกด้านคุณสมบัติทั่วไป ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านคุณสมบัติ ทั่วไปของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่เข้าใจ	1.20	0.75	ควรปรับปรุง	1.38	0.96	ควรปรับปรุง
2. มีมารยาทในการพูด	1.55	0.79	พอใช้	1.78	1.03	พอใช้
3. รับฟัง จับใจความได้ดี	1.33	0.86	ควรปรับปรุง	1.53	1.03	พอใช้
4. มีมารยาทในการฟัง	1.70	0.89	พอใช้	1.85	1.01	พอใช้
5. มีการทบทวนและปรับความ เข้าใจกัน	0.72	0.80	ควรปรับปรุง	0.55	0.89	ควรปรับปรุง
6. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	0.88	0.87	ควรปรับปรุง	1.20	0.99	ควรปรับปรุง
7. พิจารณาความคิดเห็นของคนอื่น	0.98	0.83	ควรปรับปรุง	1.08	1.03	ควรปรับปรุง
8. ให้เกียรติ เคารพผู้อื่น	1.68	0.89	พอใช้	1.63	0.99	พอใช้
9. ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ	0.80	0.95	ควรปรับปรุง	0.90	1.13	ควรปรับปรุง
10. ยอมรับมติกลุ่ม	1.25	1.13	ควรปรับปรุง	1.60	1.28	พอใช้
11. ควบคุมอารมณ์ได้	1.47	1.14	ควรปรับปรุง	1.62	1.26	พอใช้

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้าน
คุณสมบัติทั่วไป ในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นใน 3 เรื่องที่อยู่ใน
ระดับพอใช้เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้คือ การมีมารยาทในการฟัง การ
ให้เกียรติ เคารพผู้อื่นและการมีมารยาทในการพูด

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านคุณสมบัติทั่วไป อยู่ในระดับ
ควรปรับปรุงและพอใช้ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีคุณสมบัติทั่วไป 6 เรื่องอยู่ในระดับที่
พอใช้เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้คือ การมีมารยาทในการฟัง การมีมารยาท
ในการพูด การให้เกียรติเคารพผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ได้ การยอมรับมติกลุ่มและการรับฟัง
จับใจความได้ดี นอกนั้นเป็นคุณสมบัติทั่วไปที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 22 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทักษะด้านการวางแผนงาน	2.13	0.98	พอใช้	0.59	0.64	ควรปรับปรุง
2. ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	2.80	0.76	ดี	1.53	0.63	พอใช้
3. ทักษะด้านการอภิปราย	2.89	0.64	ดี	1.41	0.77	ควรปรับปรุง
4. ทักษะด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	—	—	—	—	—	—
5. ทักษะด้านการเสนอผลงาน	1.94	1.05	พอใช้	1.22	0.80	ควรปรับปรุง
6. ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	3.10	0.53	ดี	1.87	0.82	พอใช้
ทักษะการทำงานของกลุ่มสมาชิก	2.68	0.55	ดี	1.41	0.61	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่าในกลุ่มทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก หลังการทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้นในด้าน การวางแผนงานและด้านการเสนอผลงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยทักษะในด้านคุณสมบัติทั่วไป เป็นทักษะที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกหลังการทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ยกเว้นใน 2 เรื่องที่อยู่ในระดับพอใช้คือ ด้านคุณสมบัติทั่วไป และด้านการปฏิบัติงาน

ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น

โดยสรุปหลังการทดลอง ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดี แต่ในกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 23 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการวางแผนงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการ วางแผนงานของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ประเมินกันเกี่ยวกับเป้าหมาย/ จุดประสงค์ในการทำงาน	2.42	1.12	พอใช้	0.77	0.93	ควรปรับปรุง
2. ประเมินกันว่ากลุ่มจะต้องทำอะไร บ้าง	2.67	0.99	ดี	1.05	1.08	ควรปรับปรุง
3. ประเมินกันว่าจะทำงานกันอย่างไร	2.33	1.89	พอใช้	0.70	0.91	ควรปรับปรุง
4. ประเมินกันว่ากลุ่มจะทำงานเป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร	1.73	1.31	พอใช้	0.25	0.65	ไม่มี
5. ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบใน การทำงาน	1.48	1.42	ควรปรับปรุง	0.18	0.54	ไม่มี

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการวางแผนงานในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ โดยมีทักษะในด้านการตกลงเกี่ยวกับระเบียบในการทำงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง และทักษะการประเมินกันว่ากลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง อยู่ในระดับดีได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการวางแผนงานหลังการทดลองส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับควรปรับปรุงยกเว้นใน 2 เรื่องที่อยู่ในระดับไม่มีคือ เรื่องการประเมินกันว่ากลุ่มจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร และการตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน

ตารางที่ 24 คำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการปฏิบัติงานของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงาน	1.78	1.29	พอใช้	0.23	0.70	ไม่มี
2. รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย	3.35	0.94	ดี	2.08	1.03	พอใช้
3. ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม	1.92	1.63	พอใช้	0.67	1.08	ควรปรับปรุง
4. ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	3.15	0.92	ดี	2.10	0.99	พอใช้
5. ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย	3.43	0.83	ดี	2.52	0.87	ดี
6. ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มในการทำงานนอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบของตน	3.18	0.81	ดี	1.60	0.99	พอใช้

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงานในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้น 2 เรื่องที่อยู่ในระดับพอใช้คือ เรื่องการทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงาน และการปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม สำหรับทักษะที่ได้คำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพสูงสุดคือ การให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รองลงมาได้แก่การรับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงานหลังการทดลองมีตั้งแต่ในระดับไม่มีจนถึงระดับดี โดยมีทักษะในเรื่องการให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงาน

ให้บรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับดี ได้คำชมเชยมีเลขคณิตสูงสุด และในเรื่องการทบทวนแผนงาน และบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงานอยู่ในระดับไม่มี

ตารางที่ 25 คำชมเชยมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม ของสมาชิกด้านการอภิปราย หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการ อภิปรายของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่าง มีเหตุผล	3.05	0.93	ดี	1.57	1.11	พอใช้
2. ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น /ช่วยเหลือกลุ่ม	2.45	0.98	พอใช้	0.72	0.85	ควรปรับปรุง
3. ให้ความสนใจต่อการอภิปราย	3.17	0.67	ดี	1.87	1.00	พอใช้
4. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.13	0.65	ดี	1.78	1.04	พอใช้
5. สนับสนุนผู้อื่น	3.28	0.85	ดี	1.90	1.13	พอใช้
6. คัดค้านอย่างมีเหตุผล	2.55	1.40	ดี	0.82	1.11	ควรปรับปรุง
7. ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น	3.27	0.84	ดี	2.03	1.41	พอใช้
8. ช่วยสรุปผลการอภิปราย	2.18	1.28	พอใช้	0.57	0.96	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการอภิปราย ในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดียกเว้น 2 เรื่องที่อยู่ในระดับพอใช้คือ เรื่องการชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น/ช่วยเหลือกลุ่ม และการช่วยสรุปผลการอภิปราย สำหรับทักษะที่ได้คำชมเชยมีเลขคณิตสูงสุดคือ เรื่องการสนับสนุนผู้อื่น รองลงมาได้แก่เรื่องการไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น

ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการอภิปรายหลังการทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้น 3 เรื่องที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงคือ การชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น/ช่วยเหลือกลุ่ม การคัดค้านอย่างมีเหตุผลและการช่วยสรุปผลการอภิปราย สำหรับทักษะที่ได้คำชมเชยมีเลขคณิตสูงสุดคือ การไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น

ตารางที่ 26 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม
ของสมาชิกด้านการเสนอผลงาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านการ เสนอผลงานของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. เสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่อง						
ตรงประเด็น	2.28	1.34	พอใช้	1.32	1.08	ควรปรับปรุง
2. เสนอผลงานด้วยวิธีที่น่าสนใจ	1.60	1.06	พอใช้	1.12	0.76	ควรปรับปรุง

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการ
เสนอผลงานในกลุ่มทดลองทั้ง 2 เรื่องคือ การเสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่องตรงประเด็น และ
เสนอผลงานด้วยวิธีที่น่าสนใจ อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนในกลุ่มควบคุมสมาชิกมีทักษะดังกล่าว
อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 27 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม
ของสมาชิกด้านคุณสมบัติทั่วไป หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะด้านคุณสมบัติ ทั่วไปของสมาชิก	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่เข้าใจ	2.95	0.70	ดี	1.82	0.95	พอใช้
2. มีมารยาทในการพูด	3.30	0.59	ดี	2.28	1.04	พอใช้
3. รับฟัง จับใจความได้ดี	3.08	0.67	ดี	1.98	0.95	พอใช้
4. มีมารยาทในการฟัง	3.30	0.56	ดี	2.23	1.09	พอใช้
5. มีการทบทวนและปรับความ เข้าใจกัน	2.15	1.20	พอใช้	0.47	0.87	ไม่มี
6. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.12	0.79	ดี	1.35	1.09	ควรปรับปรุง
7. พิจารณาความคิดเห็นของคนอื่น	3.07	0.90	ดี	1.62	1.01	พอใช้
8. ให้เกียรติ เคารพผู้อื่น	3.23	0.74	ดี	2.25	1.05	พอใช้
9. ให้เหตุผลในการตัดสินใจ	2.90	0.86	ดี	1.28	1.09	ควรปรับปรุง
10. ยอมรับมติกลุ่ม	3.68	0.50	ดีมาก	2.60	1.12	ดี
11. ควบคุมอารมณ์ได้	3.67	0.71	ดีมาก	2.72	1.04	ดี

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่าหลังการทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้าน
คุณสมบัติทั่วไป ในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับดี และดีมาก ยกเว้นในเรื่อง การมีการ
ทบทวนและปรับความเข้าใจกันอยู่ในระดับพอใช้ สำหรับคุณสมบัติทั่วไปที่อยู่ในระดับดีมาก
และได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียงจากมากไปน้อย มี 2 เรื่องคือ การยอมรับมติกลุ่ม และการควบคุม
อารมณ์ได้

ส่วนกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านคุณสมบัติทั่วไป ส่วนใหญ่
อยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นคุณสมบัติทั่วไปเรื่องการมีการทบทวนและปรับความเข้าใจกันจะอยู่
ในระดับไม่มี ส่วนในเรื่องการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและการให้เหตุผลในการตัดสินใจ

จะอยู่ในระดับควรปรับปรุง คุณสมบัติเรื่องการควบคุมอารมณ์ได้เป็นทักษะที่อยู่ในระดับดีและได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจ และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 2.1 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจ มโนทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ก่อนการทดลอง	25.08	6.15	25.76	6.12	-1.86
หลังการทดลอง	36.78	7.10	26.85	6.36	24.65**

**P < .01

จากตารางที่ 28 ก่อนการทดลอง ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 25.08 และของกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 25.76 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า ก่อนการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หลังการทดลองพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 36.78 และของกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 26.85 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า หลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่าง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

นักเรียน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
กลุ่มทดลอง	25.08	6.15	36.78	7.10	40.28**
กลุ่มควบคุม	25.76	6.12	26.85	6.36	3.50**

**P < .01

จากตารางที่ 29 จะเห็นว่าในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 25.08 และ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 36.78 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยค่าทีแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกลุ่มควบคุมค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 25.76 และ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 26.85 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของ คะแนนก่อนและหลังการทดลองแล้ว พบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนหลังการทดลองและ ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2.2 ผลการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า
ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.62	0.73	0.86	0.92	-1.61
ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน	0.36	0.57	0.51	0.63	-1.37
ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย	0.59	0.73	0.77	0.87	-1.25
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.47	0.81	0.62	0.83	-1.00
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.10	0.95	1.31	1.05	-1.14
ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า	0.69	0.71	0.89	0.80	-1.41

จากตารางที่ 30 จะเห็นว่าก่อนการทดลองค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ทักษะด้านการวางแผนงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 0.62, 0.36, 0.59, 0.47 และ 1.10 ตามลำดับ ของกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 0.86, 0.51, 0.77, 0.62 และ 1.31 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า ก่อนการทดลองค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทั้ง 5 ด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุปก่อนการทดลองค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 0.69 กลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 0.89 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า
หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	2.56	0.89	1.01	0.81	9.89**
ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน	2.36	0.90	0.79	0.67	10.84**
ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย	2.92	0.58	1.28	1.08	10.41**
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.97	1.21	0.37	0.74	3.29**
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	3.35	0.50	1.92	1.05	9.53**
ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า	2.78	0.60	1.26	0.78	11.88**

**P < 0.1

จากตารางที่ 31 จะเห็นว่าหลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 2.56, 2.36, 2.92, 0.97 และ 3.35 ตามลำดับ ของกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 1.01, 0.79, 1.28, 0.37 และ 1.92 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า หลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุปหลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 2.78 กลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 1.26 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

รายการทักษะ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.63	0.73	2.54	0.89	15.26**
ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน	0.36	0.57	2.36	0.90	16.41**
ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย	0.59	0.73	2.92	0.58	21.70**
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.47	0.81	0.97	1.21	2.82**
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.10	0.95	3.35	0.50	18.71**
ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า	0.71	0.71	2.77	0.60	20.89**

**P < .01

จากตารางที่ 32 จะเห็นว่าในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.63, 0.36, 0.59, 0.47 และ 1.10 ตามลำดับ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 2.54, 2.36, 2.92, 0.97 และ 3.35 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองแล้ว พบว่าในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุปในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.71 หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 2.77 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.86	0.92	1.01	0.81	1.21
ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน	0.51	0.63	0.79	0.67	2.68**
ทักษะด้านการควบคุมการอภิปราย	0.77	0.87	1.28	1.08	4.38**
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.62	0.83	0.37	0.74	-1.84
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.31	1.05	1.92	1.05	4.52**
ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า	0.89	0.80	1.26	0.78	3.79**

**P < .01

จากตารางที่ 33 จะเห็นว่าในกลุ่มควบคุมค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.86, 0.51, 0.77, 0.62 และ 1.31 ตามลำดับ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 1.01, 0.79, 1.28, 0.37 และ 1.92 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้านระหว่างก่อนและหลังการทดลองแล้ว พบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนด้านการวางแผนงานและการเสนอผลงานระหว่างก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย และคุณสมบัติทั่วไป ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุปในกลุ่มควบคุมค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.89 หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 1.26 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.76	0.72	0.73	0.77	0.25
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	1.08	0.72	1.18	0.90	-0.73
ทักษะด้านการอภิปราย	0.97	0.79	1.05	0.93	-0.53
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	1.00	0.82	0.95	0.92	-0.31
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.23	0.73	1.38	0.87	-0.97
ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก	1.05	0.68	1.13	0.77	-0.61

จากตารางที่ 34 จะเห็นว่าก่อนการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ทักษะการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 0.76, 1.08, 0.97, 1.00 และ 1.23 ตามลำดับ ของกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 0.73, 1.18, 1.05, 0.95 และ 1.38 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า ก่อนการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทั้ง 5 ด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุปก่อนการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 1.05 กลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 1.13 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก
หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	2.13	0.98	0.59	0.64	10.16**
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	2.80	0.76	1.53	0.63	10.01**
ทักษะด้านการอภิปราย	2.89	0.64	1.41	0.77	11.41**
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	1.94	1.05	1.22	0.80	4.26**
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	3.10	0.53	1.87	0.82	9.77**
ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก	2.68	0.55	1.41	0.61	11.98**

**P < .01

จากตารางที่ 35 จะเห็นว่าหลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 2.13, 2.80, 2.89, 1.94 และ 3.10 ตามลำดับ ของกลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 0.59, 1.53, 1.41, 1.22 และ 1.87 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วพบว่า หลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุปหลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มทดลองมีค่าเท่ากับ 2.68 กลุ่มควบคุมมีค่าเท่ากับ 1.41 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบค่าของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

รายการทักษะ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.76	0.72	2.13	0.98	9.61
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	1.08	0.72	2.80	0.76	14.20**
ทักษะด้านการอภิปราย	0.97	0.79	2.89	0.64	16.29*
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	1.00	0.82	1.94	1.05	5.48**
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.23	0.73	3.10	0.53	16.79**
ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก	0.69	0.71	2.67	0.55	20.09**

**P < .01

จากตารางที่ 36 จะเห็นว่าในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ทักษะด้านการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.76, 1.08, 0.97, 1.00 และ 1.23 ตามลำดับ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 2.13, 2.80, 2.89, 1.94 และ 3.10 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทั้ง 5 ด้านระหว่างก่อนและหลังการทดลองแล้ว พบว่าในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุปในกลุ่มทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกก่อนการทดลองเท่ากับ 0.69 หลังการทดลองเท่ากับ 2.67 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก
ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม

รายการทักษะ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ทักษะด้านการวางแผนงาน	0.73	0.77	0.59	0.64	-1.23
ทักษะด้านการปฏิบัติงาน	1.18	0.90	1.53	0.63	2.74**
ทักษะด้านการอภิปราย	1.05	0.93	1.41	0.77	2.50*
ทักษะด้านการเสนอผลงาน	0.95	0.92	1.22	0.80	2.13*
ทักษะด้านคุณสมบัติทั่วไป	1.38	0.87	1.87	0.82	3.93**
ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก	0.89	0.80	1.41	0.61	5.02**

*P < .05

**P < .01

จากตารางที่ 37 จะเห็นว่าในกลุ่มควบคุมค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ทักษะด้านการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไปก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.73, 1.18, 1.05, 0.95 และ 1.38 ตามลำดับ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.59, 1.53, 1.41, 1.22 และ 1.87 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะทั้ง 5 ด้าน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะด้านการวางแผนงานระหว่างก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทักษะการปฏิบัติงาน การอภิปราย การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไป ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุปในกลุ่มควบคุมค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 0.89 และหลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 1.41 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแล้วพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงาน
กลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 38 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการ
การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ความเหมาะสมของสำนวนภาษาในชุดกิจกรรม	8.40	1.14	มาก
2. ความเหมาะสมของลำดับขั้นการดำเนินกิจกรรม	8.85	0.94	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการสอนกิจกรรม	6.65	2.03	มาก
4. ผลของการดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครู บรรลุตามจุดมุ่งหมาย	8.70	0.73	มากที่สุด
5. ความราบรื่นในการดำเนินกิจกรรมการสอนตาม คู่มือครู	8.15	1.04	มาก
6. ความสนใจของนักเรียนขณะเรียนและขณะฝึกการ ทำงานกลุ่มตามคู่มือครู	9.40	0.82	มากที่สุด
7. ความเหมาะสมของข้อสอบท้ายกิจกรรมทั้ง กิจกรรม	8.85	1.09	มากที่สุด
8. ความเหมาะสมของสื่อการสอนกับเรื่องที่สอน	9.10	0.79	มากที่สุด
9. ผลของการศึกษากิจกรรมจากคู่มือครู ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้	9.00	0.86	มากที่สุด

จากตารางที่ 38 จะเห็นว่าครูที่สอนในกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลอง
ใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก
ที่สุด ยกเว้นใน 3 เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากคือ เรื่องความเหมาะสมของสำนวน
ภาษาในชุดกิจกรรม ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการสอนกิจกรรม และความราบรื่นใน
การดำเนินกิจกรรมตามคู่มือครู โดยครูมีความคิดเห็นที่ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดในเรื่องความ
สนใจของนักเรียนขณะเรียนและขณะฝึกการทำงานกลุ่มตามคู่มือครู รองลงมาได้แก่ ความ

เหมาะสมของสื่อการสอนกับเรื่องที่สอน และผลของการศึกษากิจกรรมจากคู่มือครู ทำให้ครู มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ความคิดเห็นของครู (N=20) เกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อย ในการทดลองใช้ชุดกิจกรรม การฝึกทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งได้จากการตอบ แบบสอบถามปลายเปิด ปรากฏผลดังนี้ (ตัวเลขในวงเล็บแสดงความถี่)

ก. จุดเด่น

1. ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานกลุ่มได้ดี (6)
2. กิจกรรมน่าสนใจทำให้ผู้เรียน และผู้สอนสนุก นักเรียนมีความสนใจสนุกสนาน เวลาเรียน เพราะมีอุปกรณ์พร้อม (5)
3. การสอนตามกิจกรรมในคู่มือง่ายและสะดวก (4)
4. ชุดกิจกรรมเป็นกิจกรรมการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลัก ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ (4)
5. กิจกรรมต่อเนื่องสัมพันธ์กันดี (3)
6. เป็นการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มอย่างครบกระบวนการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ สำคัญในการสร้างประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน (3)
7. นักเรียนชอบกิจกรรมที่เป็นเกม (2)
8. การใช้ภาษาในชุดกิจกรรมอ่านแล้วเข้าใจง่าย (2)
9. นักเรียนชอบกลอนสรุปเนื้อหา แต่ละกิจกรรมมาก (1)
10. ฝึกคุณนิสัยเด็กในทุกด้าน (1)
11. กิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (1)
12. บางกิจกรรมสามารถนำไปสอนในระดับชั้นต้น ๆ ได้ (1)
13. สื่อการสอนดี เหมาะสมกับชุดกิจกรรม (1)
14. ขั้นตอนการดำเนินการสอนตามกิจกรรมเหมาะสมดี (1)

ข. จุดด้อย

1. เวลาที่ใช้ในบางกิจกรรม ไม่เพียงพอ น้อยเกินไป (7)
2. ส่วนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมยังสับสน (4)
3. บางกิจกรรมใช้เวลามาก ทำให้เสียเวลาในการสอนวิชาอื่น (2)
4. บางกิจกรรมไม่มีอุปกรณ์ที่น่าสนใจ ทำให้เข้าใจได้ยาก (1)
5. กิจกรรมบางกิจกรรมเข้าใจยาก (1)

6. บางกิจกรรมไม่ได้สอดแทรกความสนุกเพลิดเพลิน ทำได้ยากและนักเรียนรู้สึกเบื่อ (1)
7. วิธีการสังเกตการณ์ต้องฝึกให้นักเรียนอีกมาก โดยเฉพาะนักเรียนในชนบท ควรเพิ่มการสอนวิธีสังเกตการณ์ให้นักเรียน (1)
8. สื่อประเภทที่ใช้เป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้เรียนรู้มีน้อยเช่น เทปเสียง (1)
9. ควรมีเพลงประกอบการสอน (1)

ตอนที่ 4 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาวัดได้จากผลการเรียนรู้ของนักเรียนห้องทดลองภายหลังการใช้ชุดกิจกรรม ซึ่งจะต้องได้ระดับสูงเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นการสอนมนทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมการสอน แต่ละกิจกรรมคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้ และความเข้าใจของผู้เรียนคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

2. เกณฑ์การทดสอบคำขวัญ มีมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึก ต้องสูงกว่าคำขวัญมีมเลขคณิตของคะแนนก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05

3. เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรมให้ความคิดเห็นว่าตนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อยตั้งแต่ระดับ 80% ขึ้นไป

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า

1. เกณฑ์ 80/80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นการสอนมนทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม

80 ตัวแรก ซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมการสอน แต่ละกิจกรรมคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม ปรากฏ

ว่านักเรียนในกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทดสอบประจำกิจกรรมโดยเฉลี่ย 149.96 จากคะแนนเต็ม 182 เมื่อคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 82.42 (ดูตารางที่ 1 หน้า 46) แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมการสอนแต่ละกิจกรรมผ่านเกณฑ์ 80 ตัวแรกที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าคะแนน 82.42 สูงกว่า 80 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้ทำการทดสอบค่าที เมื่อทดสอบความและพบว่า มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมการสอนทั้ง 27 กิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ 80

80 ตัวหลัง ซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนจากตารางที่ 3 ปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ย 36.78 จากคะแนนเต็ม 50 เมื่อคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 73.56 แสดงว่าประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้ และความเข้าใจของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ 80 ด้วยการทดสอบค่าที พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้ และความเข้าใจของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ 80

2. เกณฑ์การทดสอบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึก ต้องสูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนก่อนฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า (จากตารางที่ 32 หน้า 79) ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกมีค่าเท่ากับ 0.71 และหลังการฝึกมีค่าเท่ากับ 2.77 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตแล้ว พบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองหลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และจากตารางที่ 36 หน้า 83 ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกมีค่าเท่ากับ 0.69 และหลังการฝึกมีค่าเท่ากับ 2.67 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิต พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มทดลองหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมข้อนี้ผ่านเกณฑ์

3. เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรมให้ความคิดเห็นว่าตนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อย

ตั้งแต่ระดับ 60% ขึ้นไป ปรากฏว่าจากการสอบถามครูกลุ่มทดลองซึ่งมีทั้งหมด 20 คน เกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจในการศึกษาเอกสารคู่มือครูชุดกิจกรรม ครูทุกคนตอบว่าเมื่อศึกษาชุดแล้ว มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้สูงกว่าระดับ 60% ขึ้นไป โดยมีครู 15 คนจาก ทั้งหมด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ตอบว่าเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับ 90-100% อีก 5 คน ตอบว่าเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับ 70-80% โดยมีครู 4 คน ตอบว่าเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับ 80% และอีก 1 คน ตอบว่าเข้าใจและสามารถ นำไปปฏิบัติได้ 70% แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมข้อนี้เป็นไปตามเกณฑ์

โดยสรุปรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เกือบทุกข้อ ยกเว้นเกณฑ์มาตรฐานความรู้ 80/80 คือ 80 ตัวหลังซึ่งเป็นคะแนนทดสอบหลังเรียนที่ไม่ถึงเกณฑ์

ตอนที่ 5 ผลจากการนิเทศติดตามผลการประเมินผลนักเรียนและการประชุม

จากการที่ศึกษานิเทศก์และคณะผู้วิจัยจากส่วนกลางออกไปนิเทศติดตามผลการ ดำเนินงานตามโครงการรวมทั้งการประชุมระหว่างคณะผู้วิจัย ศึกษานิเทศก์และครูในโครงการ สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้

1. ด้านความรู้สึกและความคิดเห็นทั่วไปต่อโครงการ ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์และครู ผู้สอนในโครงการ มีความรู้สึกที่ดีต่อโครงการนี้ เนื่องจากหลังจากดำเนินการสอบถามโครงการ ไปเป็นเวลาไม่นานนัก นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้ง ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนเห็นว่า โครงการนี้มีส่วนช่วยให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้าน คุณสมบัติของความเป็นประชาธิปไตยบรรลุผลได้มากขึ้น และโครงการนี้สามารถนำไปช่วย ส่งเสริมโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งครูและศึกษานิเทศก์เห็นประโยชน์ ของโครงการและมีความเต็มใจที่จะดำเนินการต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ถึงแม้การวิจัยจะสิ้นสุดลงก็ตาม เนื่องจากเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กนับว่าโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม อย่างดียิ่งทั้งจากศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน

นอกจากนั้น จากการสอบถามนักเรียนและสอบถามครูเกี่ยวกับนักเรียน รวมทั้งจาก ข้อเขียนแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่ได้เรียนและฝึกตามโครงการนี้ พบว่า นักเรียนชอบเรียน มากและจะไม่ยอมขาดเรียนเมื่อมีการเรียนเรื่องนี้ นอกจากรายที่มีปัญหาทางบ้านเป็นกรณี พิเศษ นักเรียนให้เหตุผลว่า ชอบเรียนเพราะสนุกไม่เครียด และช่วยให้ทำงานกับเพื่อนได้ดีขึ้น

2. ด้านพฤติกรรมที่นักเรียนได้พัฒนาขึ้น ทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนพัฒนาขึ้น อย่างเห็นได้ชัดจนจากการไปสังเกตนิเทศติดตามผลและประเมินผลนักเรียน มีดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ปรากฏว่านักเรียนทุกกลุ่มมีการพัฒนาในเรื่องนี้อย่างชัดเจน กล่าวคือ สมาชิกทุกคนในกลุ่มต่างก็พยายามช่วยเหลือกลุ่ม โดยการแสดงความคิดเห็นของตนให้กลุ่มพิจารณา แม้กระทั่งสมาชิกกลุ่มที่ด้อยความสามารถในการพูด ก็ยังได้แสดงความกล้าที่จะพูด แสดงความคิดเห็นของตนต่อกลุ่ม โดยกลุ่มได้แสดงมารยาทในการรับฟัง และให้กำลังใจเป็นอย่างดี ความกล้าแสดงออกและมารยาทของกลุ่มในการรับฟังนี้ นับว่าเป็นทักษะที่นักเรียนในกลุ่มทดลองทุกกลุ่มได้แสดงออกอย่างเห็นได้ชัด

2.2 การผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นผู้นำ-ผู้ตาม และการทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทดลองทุกกลุ่มได้มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำ และเลขานุการกลุ่มมากขึ้นกว่าเดิม สมาชิกหลายคนซึ่งไม่เคยทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มมาก่อนได้มีโอกาสฝึกทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มเช่นเดียวกับหน้าที่เลขานุการกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้มีโอกาสฝึกฝนมีมากขึ้นกว่าเดิม

2.3 การเปลี่ยนสมาชิกกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทดลองทุกห้องเรียนได้มีการเปลี่ยนกลุ่มมากขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือ นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกทำงานร่วมกับเพื่อนหลาย ๆ คน เปลี่ยนกันไปไม่ติดอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

2.4 การทำงานเป็นลำดับขั้นตอน นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำงานอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเปลี่ยนจากการทำงานซึ่งดำเนินการไปอย่างไม่มีลำดับขั้นตอนเป็นการทำงานที่มีลำดับขั้นตอนมากขึ้น กล่าวคือ มีการวางแผนงาน การมอบหมายงาน และการดำเนินงานอย่างเห็นได้ชัดเจน

2.5 การกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มได้แสดงทักษะนี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน จากการไปประเมินทักษะนักเรียนก่อนการฝึก พบว่า หัวหน้ากลุ่มไม่ได้ทำหน้าที่กระตุ้นหรือชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นหรือช่วยเหลือกลุ่มเลย แต่หลังจากฝึกไปแล้ว หัวหน้ากลุ่มรู้จักใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการชักจูงสมาชิกกลุ่มให้ช่วยเหลือกลุ่มอย่างเห็นได้ชัดเจน

2.6 การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ทักษะนี้ปรากฏเห็นชัดในกลุ่มทดลองทุกกลุ่ม ทั้งหัวหน้าและสมาชิกกลุ่มมีการแสดงความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบซึ่งผิดกับการแสดงความคิดเห็นในตอนก่อนฝึก นักเรียนมักแสดงความคิดเห็นแบบลอย ๆ โดยไม่บอกเหตุผล

ก. ทักษะการวางแผนงาน ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีกระบวนการทำงานที่เป็นลำดับขั้นตอนมากขึ้น แต่การดำเนินการในขั้นการวางแผนงานนั้น ยังไม่ชัดเจนและสมบูรณ์เท่าที่ควรในเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าอาจจะเป็นเพราะทักษะนี้เป็นทักษะที่ยาก

สำหรับนักเรียน และกิจกรรมที่สอนอาจยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควรรวมทั้งการฝึกอาจมีไม่มากพอ จึงเสนอแนะว่าควรปรับกิจกรรมสอนให้ชัดเจนขึ้น และเพิ่มสื่อประกอบการเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น ควรมีเทปเสียงแสดงตัวอย่างการอภิปรายการวางแผนงานของนักเรียนเพื่อเปิดให้นักเรียนฟัง จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ นอกจากนี้ ควรจะเพิ่มการฝึกให้มากขึ้นด้วย

ข. ทักษะการพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม กลุ่มทดลองทุกกลุ่มได้แสดงความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และกลุ่มได้พยายามนำความคิดเห็นนั้นมาพิจารณาโดยยึดหลักเหตุผล แต่ก็ยังทำได้ไม่ดัดนัก กลุ่มจึงมักใช้การลงคะแนนเสียงเป็นทางตัดสินใจสำหรับในเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าควรสอนเน้นไปเรื่องนี้เพิ่มเติม จึงเสนอแนะให้เพิ่มกิจกรรมสอนเรื่อง "การตัดสินใจบนหลักเหตุผล" และเสนอแนะให้ฝึกทักษะนี้ให้มากเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นทักษะที่ยาก นอกจากนี้ ก็เสนอแนะให้ผลิตสื่อประกอบ คือ เทปเสียงแสดงตัวอย่างการตัดสินใจโดยพิจารณาจากเหตุผลเป็นหลัก เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น

ค. ทักษะการเสนอผลงาน เป็นที่น่าสังเกตว่าในการเสนอผลงานกลุ่ม กลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการเสนอผลงานแบบเดิม คือ การอ่านรายงานนักเรียนยังไม่สามารถใช้วิธีการใหม่ ๆ ได้มากนักที่เป็นเช่นนี้ ก็อาจเนื่องมาจากการฝึกฝนยังมีไม่มากพอที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการใช้วิธีการใหม่ ๆ อีกประการหนึ่งวิธีการใหม่ ๆ นั้น สามารถทำได้ยากกว่าวิธีอ่านรายงาน เพราะต้องมีขั้นตอนในการคิดและมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์บทเรียนที่สอนก็ให้เพียงแนวทาง และตัวอย่างไว้เล็กน้อยซึ่งอาจไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้ปรับกิจกรรมสอนในเรื่องนี้ และให้สร้างตัวอย่างให้แก่เด็กอย่างชัดเจนให้ครบทุกวิธี

3. ด้านความรู้สึกและพฤติกรรมของครู สำหรับด้านนี้ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลว่า ในตอนเริ่มโครงการนั้นยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการกลุ่มมากนัก และยังขาดความมั่นใจในการสอน แต่เมื่อสอนไปตามขั้นตอนและกิจกรรมที่กำหนดให้ไว้ก็เริ่มเข้าใจมากขึ้นตามลำดับ และความมั่นใจในการสอนก็มีมากขึ้นด้วย กอปรกับได้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีของนักเรียนที่ตนสอน จึงมีความเชื่อและศรัทธาที่จะสอนและฝึกนักเรียนต่อไป จากข้อมูลดังกล่าวจึงนับได้ว่าชุดฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนที่ผลิตขึ้นมานั้น นอกจากจะช่วยนักเรียนแล้วยังช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของครูในเรื่องกระบวนการกลุ่มได้เป็นอย่างดี

นอกจากช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการกลุ่มให้แก่ครูแล้ว ครูผู้สอนหลายท่านได้ให้ข้อมูลว่า นอกจากจะฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในการสอนเนื้อหาวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนแล้วครูยังได้นำวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในชุดกิจกรรมฯ ไปปรับใช้ในการสอนวิชาอื่น ๆ ที่ตนสอนอยู่ด้วย สำหรับในเรื่องนี้ นับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี แสดงว่าครูสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้ซึ่งครูได้จากการใช้ชุดกิจกรรมฯ ไปใช้ในการสอนปกติได้ เนื่องจากในชุดกิจกรรมฯ ที่ผลิตขึ้นนั้นมีกิจกรรมการสอนซึ่งใช้วิธีสอนต่าง ๆ กันหลายวิธี เช่น วิธีสอนแบบเดิม บทบาทสมมติ การอภิปราย การแสดง การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นต้น สาเหตุที่ครูสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสอนของตนได้ดังนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ครูมีโอกาสดูฝึกฝนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวตามชุดกิจกรรมฯ ที่กำหนดให้เป็นเวลาติดต่อกันนานถึง 1 ปี ครูจึงเกิดทักษะและความมั่นใจในการสอนด้วยวิธีการดังกล่าวจนสามารถนำไปใช้ด้วยตนเองในการสอนตามปกติของตนได้ จึงนับได้ว่าชุดกิจกรรมฯ นี้ นอกจากมีประโยชน์ในการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้และทักษะในเรื่องกระบวนการกลุ่มและวิธีสอนของครูอีกด้วย

ข้อมูลเกี่ยวกับครูที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ จากข้อเขียนแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่ได้เรียนและฝึกตามโครงการนี้ พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครูว่า หลังจากครูสอนวิชากลุ่ม (เป็นศัพท์ที่นักเรียนใช้) แล้วครูใจดีขึ้น สนุกสนานมากขึ้น ทำให้ไม่กลัวครูและสบายใจที่จะเรียน แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมฯ นี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ครูในเรื่องกระบวนการกลุ่มและวิธีสอนแล้วยังช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของครูและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย

4. ด้านกระบวนการสอน ในการสอนและฝึกตามชุดกิจกรรมฯ ที่ผลิตขึ้นนั้น ครูจำเป็นต้องหาเวลาพิเศษมาใช้สอน "กิจกรรมสอน" สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 27 สัปดาห์ ซึ่งครูมักจะใช้เวลาหลังเลิกเรียนบ้าง ก่อนเข้าเรียนบ้าง ชั่วโมงที่ครูอื่นขาดสอนบ้าง ฯลฯ แล้วแต่โอกาสจะอำนวย สำหรับเรื่องนี้ ครูแต่ละท่านสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาของตนไปได้ แต่ก็มีอุปสรรคบางประการที่เกิดขึ้น ซึ่งสมควรนำมาพิจารณา อุปสรรคประการสำคัญที่สุดก็คือ เรื่องเวลาในการสอนเนื่องจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นระดับชั้นสุดท้ายของการเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งจะต้องมีการประเมินคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียนระดับชั้นนี้ จึงเป็นระดับชั้นที่ได้รับการเร่งรัดในแทบทุกเรื่อง ครูและนักเรียนมีสิ่งที่จะต้องทำมากมาย จึงหาเวลาพิเศษที่จะมาใช้เรียนตามโครงการนี้ได้ยาก นอกจากนั้นก็ยังมีความกระทบต่อการฝึกทักษะให้แก่นักเรียนเนื่องจาก ครูต้องเร่งรัดให้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ แก่นักเรียน จึงไม่สามารถฝึกทักษะให้นักเรียน

มากเท่าที่ควร อุปสรรคดังกล่าวเกิดขึ้นคล้ายคลึงกันในเกือบทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง คณะผู้วิจัยได้พิจารณาร่วมกับองค์ประกอบอื่นแล้ว จึงเห็นควรเสนอแนะให้นำชุดกิจกรรมฯ ที่ทดลองใช้นี้ไปใช้กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แทน โดยจะจัดลักษณะเนื้อหาและกิจกรรมสำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นมาใหม่เป็นการทดแทน

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการสอนนั้น มีข้อสังเกตเด่น ๆ ดังนี้

4.1 ขั้นนำ ส่วนใหญ่ครูผู้สอนดำเนินการในขั้นนี้ได้ดี มีการนำเทคนิคแบ่งกลุ่มเข้ามาใช้ โดยครูคิดขึ้นเองบ้าง ใช้ตามคู่มือบ้าง การใช้เวลาสอนในขั้นนี้ในระยะแรก ๆ ครูมักใช้เวลามากเกินไปแต่มาในระยะหลัง ๆ ของโครงการ ครูสามารถปรับได้อย่างเหมาะสม

4.2 ขั้นกิจกรรม ในการดำเนินกิจกรรม ครูส่วนใหญ่ดำเนินการไปตามขั้นตอนที่ให้ได้ดี ในระยะหลังของโครงการครูเกิดความคิดริเริ่มและสามารถให้ข้อเสนอแนะในการปรับกิจกรรมให้รัดกุมและดีขึ้น ครูส่วนใหญ่มักใช้เวลาในการสอนมากกว่าที่กำหนดให้ไว้ในคู่มือ

4.3 ขั้นอภิปรายและสรุป การดำเนินการสอนในขั้นนี้เป็นขั้นที่ครูประสบปัญหา มากที่สุด กล่าวคือ การใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง และให้ได้ข้อสรุป ที่มาจากนักเรียนนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การสรุปส่วนใหญ่ครูมักจะสรุปให้นักเรียน นับว่าการสอนในขั้นนี้เป็นขั้นที่ยากที่สุด คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้ความช่วยเหลือครู โดยการให้แนวทางในการนำอภิปรายเพิ่มเติมแก่ครู

4.4 ขั้นประเมินผล ในขั้นนี้ โดยทั่วไปไม่มีปัญหาอะไรแต่จากการดำเนินการของครู ทำให้คณะผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับข้อคำถามต่าง ๆ ให้ดีขึ้น รวมทั้งแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการพิมพ์

ข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นข้อมูลซึ่งได้จากการสังเกตในขณะที่ไปประเมินนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน และจากการสังเกตการสอน และการประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย ศึกษานิเทศก์ และครู นับว่าเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการปรับปรุงชุดกิจกรรมฯ ให้เหมาะสมขึ้นในขั้นต่อไป

บทที่ 5

การปรับปรุงรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” นี้ ได้นำเอารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งได้พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2528 โดยคณะผู้วิจัยซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ทิตนา แคมมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เกศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวยโรจน์ มาดำเนินการทดลองใช้ในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างรวม 20 โรงเรียน

การพัฒนาแบบที่นำมาใช้ทดลองนั้นดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยเจาะจงเลือกศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. การพัฒนาแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยนำเอาข้อมูลที่ศึกษาได้มาเป็นพื้นฐานในการกำหนดโครงสร้างเนื้อหา และกิจกรรมของรูปแบบฯ
3. การกำหนดวิธีการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบฯ

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ฉบับทดลอง)

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นได้นั้น ประกอบไปด้วย องค์ประกอบใหญ่ ๆ ได้แก่ หลักการและลักษณะของรูปแบบ คือ ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล ดังนี้

1. หลักการ หลักการของรูปแบบมีดังนี้

1.1 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนประถมศึกษา ควรจะจัดในรูปของการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจในทฤษฎีที่ถูกต้องในการทำงานกลุ่ม และควรจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกอย่างพอเพียง ดังนั้น จึงควรมีชุดกิจกรรมที่สอนมโนทัศน์ของการทำงานกลุ่ม 1 ชุด และชุดการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอนอีก 1 ชุด

1.2 ชุดกิจกรรมที่สอนทั้งด้านมโนทัศน์และฝึกทักษะควรครอบคลุมกระบวนการทำงานกลุ่มทั้งกระบวนการ ถึงแม้ทักษะบางอย่างนักเรียนจะมีอยู่แล้วก็ตาม แต่ทักษะใดที่นักเรียน

มีอยู่แล้ว จะใช้เวลาสอนและฝึกไม่มากนัก ส่วนทักษะที่นักเรียนขาด จะเน้นให้มากและใช้เวลาฝึกมากขึ้น

1.3 เพื่อให้ชุดที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้ในสภาพการณ์จริงมากที่สุด จึงควรพัฒนารูปแบบให้มีความยืดหยุ่น และสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ

1.3.1 หากโรงเรียนใดมีเวลาพอที่จะสอนมโนทัศน์การทำงานกลุ่มได้ติดต่อกันทั้งชุด ก็สามารถใช้ชุดที่พัฒนาให้ติดต่อกันไปได้ แล้วจึงฝึกทักษะรวมไปกับการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

1.3.2 หากโรงเรียนใดไม่มีเวลาที่จะจัดสอนชุดมโนทัศน์การทำงานกลุ่มได้ติดต่อกันทั้งชุด ให้สอดแทรกชุดดังกล่าวเข้าไปในหลักสูตรเป็นช่วง ๆ โดยในแต่ละช่วงควรจัดให้มีการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอดแทรกเข้าไป

1.3.3 กลุ่มประสบการณ์ที่มีความเหมาะสม สามารถจัดสอน หรือสอดแทรกชุดการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้นได้นี้คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

2. ลักษณะของรูปแบบ ตามหลักการข้างต้น รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มนักเรียนประถมศึกษาที่สร้างขึ้นประกอบด้วย

ก. ชุดกิจกรรมที่สอนมโนทัศน์การทำงานกลุ่ม 1 ชุด

ข. ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอน 1 ชุด

2.1 โครงสร้างและเนื้อหา ในการผลิตชุดกิจกรรม ก่อนผลิตจำเป็นต้องกำหนดโครงสร้างของชุดกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวด และเมื่อจำแนกเป็นหัวข้อเนื้อหาทั้งหมด 27 หัวข้อ ดังนี้

2.1.1 หมวดความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่มมี 3 หัวข้อ คือ

1) องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม

2) การเลือกผู้นำกลุ่ม

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการร่วมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ

4) การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

2.1.2 หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่มมี 7 หัวข้อ คือ

1) บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย

2) การควบคุมการอภิปราย

3) การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย

- 4) การเสนอผลงาน
- 5) ทักษะการพูด
- 6) ทักษะการฟัง
- 7) การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

2.1.3 หมวดกระบวนการทำงานมี 9 หัวข้อ คือ

- 1) ระเบียบในการทำงาน
- 2) จุดประสงค์ในการทำงาน
- 3) การวางแผนงาน
- 4) ขั้นตอนการทำงาน
- 5) ความสำคัญของการแบ่งงาน
- 6) หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
- 7) การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
- 8) การแก้ปัญหาในการทำงาน
- 9) ตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ

2.1.4 หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่มมี 4 หัวข้อ คือ

- 1) เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
- 2) การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
- 3) การให้ข้อติชมในการทำงาน
- 4) การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ

2.1.5 หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่มมี 3 หัวข้อ คือ

- 1) บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
- 2) การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
- 3) การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

2.2 กิจกรรม เมื่อได้โครงสร้างและเนื้อหาแล้ว ในขั้นนี้เป็นการนำเนื้อหาแต่ละหัวข้อไปสร้างกิจกรรมซึ่งมี 2 ลักษณะคือ เป็นกิจกรรมสอนโน้ตค้นหรือเนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ในการผลิตชุดกิจกรรม คณะผู้ผลิตได้ยึดแนวทางอันเดียวกันในเรื่องต่อไปนี้

2.2.1 ส่วนประกอบของกิจกรรมสอน

- 1) กิจกรรมสอน กิจกรรมสอนทุกกิจกรรมประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

คือ ชื่อกิจกรรม รหัสของกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย แนวคิด สื่อ เวลาที่ใช้ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และภาคผนวก

2) กิจกรรมการฝึก กิจกรรมการฝึกทุกกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้เป็นชื่อ รหัส คำชี้แจง ระยะเวลาฝึก และกิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

2.2.2 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอน ในการดำเนินกิจกรรมการสอนแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
- 2) ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย
- 3) ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรม มาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และอภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก
- 4) ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรม และขั้นอภิปราย และนำมาสรุปหาสาระสำคัญที่จะสามารถนำไปในอนาคต
- 5) ขั้นประเมินผล เป็นส่วนที่ครูประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งครูสามารถใช้วิธีการทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม และการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มโดยการสังเกตจากพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน

2.2.3 วิธีสอน ในการสอนยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การสอนเป็นแบบอุปมาน (Inductive Method) นั่นคือ สอนจากส่วนย่อยหรือตัวอย่างไปหาทฤษฎีหรือหลักการ
- 2) เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 3) ใช้กิจกรรมผสมผสาน ซึ่งมีหลาย ๆ ประเภท เช่น บทบาทสมมุติ เกม ละคร การอภิปราย เป็นต้น
- 4) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น
- 5) กระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นการสอนจึงให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ ไม่ใช่มุ่ง

แต่ตัวความรู้อย่างเดียว

2.2.4 วิธีฝึก ในการฝึกยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องใดก็ตาม จำเป็นต้องอิงมโนทัศน์หรือเนื้อหาด้านการทำงานกลุ่มในเรื่องนั้น
- 2) เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจมโนทัศน์หรือเนื้อหาแล้ว จะต้องฝึกนำความรู้ไปใช้อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้
- 3) การฝึกควรเน้นเป็นพิเศษ ในทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนส่วนมากขาด

2.3 การประเมินผล ในการประเมินผลการสอนมโนทัศน์ หรือเนื้อหาด้ว้นกระบวนการทำงานกลุ่ม และการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ประเมินโดยใช้วิธีการดังนี้

- 1) การสังเกตความร่วมมือและการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่สอนและฝึก
- 2) ทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบ
- 3) วัดทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในสถานการณ์ที่กำหนดให้

การปรับปรุงรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ฉบับทดลอง)

จากการนำรูปแบบ ชุดกิจกรรมฯ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรรวม 20 โรงเรียน จำนวน 20 ห้องเรียน ตลอดปีการศึกษา 2528 นั้น ผู้วิจัยได้รับข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงรูปแบบ ชุดกิจกรรมฯ หลายด้านด้วยกันคือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทางด้านความรู้ความเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหา และด้านทักษะการทำงานกลุ่ม รวมทั้งประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฯ
 2. ข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งออกไปนิเทศการสอนแก่ครูที่สอนในกลุ่มทดลองในช่วงการทดลองตลอดปีการศึกษา 2528
 3. ข้อมูลจากคณะผู้วิจัย ซึ่งออกไปนิเทศการสอนเป็นครั้งคราว และไปทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ
 4. ข้อมูลจากครูผู้ทดลองใช้รูปแบบกับนักเรียน ตลอดปีการศึกษา 2528 ซึ่งได้จาก
- 4.1 แบบบันทึกข้อมูลการสอน ซึ่งครูได้บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรม

การสอนและกิจกรรมการฝึกทั้ง 27 กิจกรรม ภายหลังจากการสอนแต่ละครั้ง

4.2 การประชุมกลางปีและปลายปี เมื่อครุรายงานผลการใช้รูปแบบ และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ

ข้อมูลจากผลการทดลอง ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ โน้ตค้น/เนื้อหา และด้านทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนในห้องทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในห้องควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านความรู้และทักษะ นับว่าเป็นรูปแบบที่สมควรนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างขึ้นต่อไป อย่างไรก็ตาม จากการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฯ ปรากฏว่า ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพในระดับ 82.42/73.56 ซึ่งตามเกณฑ์ตั้งไว้ว่า ควรอยู่ในระดับ 80/80 แสดงให้เห็นว่า ยังมีจุดที่ควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ประกอบกับข้อมูลในส่วนอื่น ๆ อันได้แก่ ข้อมูลจากการสอบถามศึกษานิเทศก์ และครู รวมทั้งการสังเกตและทดสอบนักเรียน ได้บ่งชี้ข้อที่ควรปรับปรุงไว้ให้ชัดเจน คณะผู้วิจัยจึงได้ประมวลความคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะจากแหล่งข้อมูลทั้งหลายไว้อย่างละเอียด และได้นำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ ชุดกิจกรรมฯ ซึ่งจะขอเสนอข้อมูลและผลการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ ชุดกิจกรรมแยกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

1. การปรับปรุงกิจกรรมในชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

1.1 ให้นำชุดกิจกรรมชั้น ป.6 ลงมาใช้ในชั้น ป.5 แทน

1.2 เพิ่มเติมกิจกรรมที่จำเป็น

1.3 แก้ไขปรับปรุงขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรม

1.4 ปรับลำดับกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น

1.5 ปรับปรุงเครื่องมือในการประเมินความรู้และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2. การปรับปรุงรูปแบบโดยส่วนรวม

2.1 ข้อมูลและแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ

2.2 รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

(ฉบับสมบูรณ์)

2.3 รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. การปรับปรุงกิจกรรมในชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา

จากข้อมูลที่ได้รับ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการในการปรับปรุงชุดกิจกรรมในจุดใหญ่ ๆ
ดังนี้

1.1 ให้นำชุดกิจกรรมฯ ชั้น ป.6 ลงไปใช้ในชั้น ป.5

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ในกลุ่มทดลอง ให้ข้อมูลและความคิดเห็นว่ารูปแบบการฝึกทักษะ
การทำงานกลุ่มให้นักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม ซึ่งให้แนวทางในการสอนโมทิร์น และฝึกทักษะ
การทำงานกลุ่มนั้นสามารถทำได้ และได้ผลดีมาก นักเรียนมีพัฒนาการที่เห็นได้ชัด แต่เนื่องจาก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นปีสุดท้ายของการเรียนในระดับประถมศึกษา จึงเป็นปีที่มีเนื้อหาวิชา
ที่ต้องเรียนมาก รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนก็มักจะให้นักเรียนชั้น ป.6 ทำ ประจวบ
กับในปีของการทดลอง เป็นปีที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มี
นโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา ครูและนักเรียนจึงมีกิจกรรมที่ต้องทำมากเป็นพิเศษ
ดังนั้นชุดกิจกรรมซึ่งมีกิจกรรมสอน 27 กิจกรรม ต้องการเวลาเพิ่มประมาณสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง
เป็นเวลา 27 สัปดาห์นั้น ครูประสบกับปัญหาในเรื่องการจัดสรรเวลามาก แต่อย่างไรก็ตาม
ครูผู้สอนทั้ง 20 โรงเรียนก็ได้พยายามแก้ไข้ปัญหา จนสามารถสอนได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่ก็
ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรลดจำนวนกิจกรรมลงหรืออาจจะนำชุดนี้ไปสอนในชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 เลยก็ได้ เนื่องจากครูและนักเรียนมีกิจกรรมที่ต้องทำน้อยกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะ
ไม่มีปัญหาเรื่องการจัดสรรเวลา และครูจะสามารถให้การเอาใจใส่ในการฝึกได้มากกว่า อีก
ประการหนึ่ง ครูรู้สึกเสียดายที่หลังจากการสอน และฝึกจนนักเรียนเริ่มเก่งแล้ว นักเรียนก็เรียน
จบออกไป ทั้งครูและนักเรียนรู้สึกเสียดายที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์
ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนั้น ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่
เสนอแนะเป็นเสียงเดียวกันว่า ควรให้มีการจัดทำชุดกิจกรรมสำหรับสอน-ฝึกหัดนักเรียนทุกชั้น
ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไป ถ้าทำได้

คณะผู้วิจัยได้พิจารณาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรว่าควรนำชุด
กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ในชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ตามข้อเสนอแนะของครู ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1.1 เนื้อหาและทักษะกระบวนการกลุ่ม ที่ได้ออกแบบไว้สำหรับชั้นประถม-
ศึกษาปีที่ 6 จะมีความเหมาะสมสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มากกว่า เพราะการเรียนและ
ฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย ในชั้นประถม-

ศึกษาปีที่ 6 นั้นซ้ำเกินไป นักเรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ได้ฝึกมาให้เกิดประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากเท่าที่ควร หากนักเรียนได้เรียนในชั้น ป.5 แล้ว จะสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในชั้น ป.6 จะทำให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น และนักเรียนจะยิ่งพัฒนาทักษะเหล่านั้นให้ชำนาญมากขึ้น

1.1.2 ครูมีเวลาสอนและฝึกนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มากกว่าปีที่ 6

1.1.3 ชุดกิจกรรมที่ใช้สอนในชั้น ป.6 สามารถนำไปสอนในชั้น ป.5 ได้ เนื่องจากลักษณะกิจกรรมไม่ยากเกินไปสำหรับชั้น ป.5 และสามารถปรับให้ง่ายขึ้นได้ กอปรทั้งเนื้อหา/มโนทัศน์ก็ได้ให้ไว้ครอบคลุมทั้งกระบวนการรวมทั้งการฝึกก็สามารถยืดหยุ่นได้ ครูจึงสามารถที่จะเลือกฝึกทักษะใด ๆ เป็นพิเศษได้ตามลักษณะและความต้องการของนักเรียนของตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้นำชุดกิจกรรมที่ทดลองใช้ในชั้น ป.6 เลื่อนลงไปใช้ในชั้น ป.5 แทน โดยจะดำเนินการทดลองใช้ในชั้น ป.5 ในปีต่อไปเพื่อให้ทราบผลที่ชัดเจน

1.2 เพิ่มเติมกิจกรรมที่จำเป็น ให้ครบกระบวนการอีก 3 กิจกรรม ดังนี้

1.2.1 กิจกรรมเกี่ยวกับความสำคัญของการเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า มีนักเรียนในหลายกลุ่มที่ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความเคารพกันและกัน เช่น เมื่อเพื่อนพูดผิด หรือมีสำเนียงผิดแปลกขณะที่พูด เพื่อน ๆ จะพากันหัวเราะ ทำให้ผู้อื่นเกิดความกระตือรือร้น นอกจากนั้นยังปรากฏว่าเมื่อนักเรียนที่พูดเก่ง ๆ แสดงความคิดเห็นเพื่อนจะตั้งใจฟัง แต่นักเรียนที่พูดไม่เก่ง ถึงแม้จะมีความคิดดีเพื่อนก็ไม่ตั้งใจฟังเท่าที่ควร จึงเห็นควรให้เพิ่มเติมกิจกรรมนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว กิจกรรมที่ได้เพิ่มเติมเพื่อวัตถุประสงค์นี้คือ กิจกรรม "มองลูกเต๋า : การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น"

1.2.2 กิจกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจ เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้พบว่านักเรียนยังขาดการตัดสินใจที่ใช้เหตุผลเป็นหลัก นักเรียนเกือบทุกกลุ่ม จะใช้วิธีลงคะแนนเสียงเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจทั้งสิ้น ความคิดใดที่มีผู้เห็นด้วยมากก็จะชนะไป นักเรียนยังไม่ได้ใช้วิธีการตัดสินใจโดยการพิจารณาความคิดเห็นและเลือกความคิดที่มีเหตุผลที่สุด และตรงตามวัตถุประสงค์ ทักษะนี้นักเรียนขาดมาก และการสอนมโนทัศน์นี้ซึ่งมีบางส่วนอยู่ในกิจกรรมเรื่อง "การประสานความคิดและการสรุปผล" ยังไม่เพียงพอ คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้เพิ่มเติมกิจกรรมที่จะสอนและฝึกการตัดสินใจ ที่ตั้งอยู่บนหลักเหตุผล กิจกรรมที่ได้เพิ่มเติมเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้แก่ กิจกรรม "ลูกคิดเจ้าปัญหา : การตัดสินใจ"

1.2.3 กิจกรรมเกี่ยวกับการประเมินผลงาน ซึ่งปรากฏว่าขาดหายไป ชุดกิจกรรม

ชุดเดิม ซึ่งมีโมทัศน์ของการตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ แต่มีโมทัศน์ของการประเมินผลงาน โดยส่วนรวมทั้งด้านผลงานกระบวนการทำงาน และผู้ร่วมงานยังไม่มี คณะผู้วิจัยจึงเห็นควร ให้เพิ่มเติมเพื่อให้ครบกระบวนการของการทำงาน กิจกรรมที่ได้เพิ่มเติมเพื่อวัตถุประสงค์นี้ คือ กิจกรรม “วันแม่ : การประเมินผลงาน”

1.3 แก้ไขปรับปรุงขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรม รวมถึงแบบทดสอบและสื่อที่ใช้ให้มีความสมบูรณ์ในแง่รายละเอียดและความถูกต้อง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบนักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และจากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุด
ก.1 : การล่าเสือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรเพิ่มเวลา 2. ควรปรับขั้นนำโดยใช้เพลงก่อนการแบ่งกลุ่ม 3. คำแนะนำในการเล่นเกมน่าอ่าน เข้าใจยาก ควรมีภาพประกอบ 4. ชั้นกิจกรรม มีปัญหาว่าในรอบแข่งขั้นรอบแรก ทีมมีเวลาที่จะตกลงกัน ซึ่งทำให้ผลอาจจะไม่แตกต่างจากรอบที่ 2 5. บางครั้ง ทีมแข่งแล้วเสมอกัน ต้องแข่งขั้นใหม่ ทำให้เสียเวลาเพิ่มขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มเวลาจาก 40 นาทีเป็น 60 นาที 2. เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมซึ่งขาดหายไป 3. ปรับแนวคิดให้ละเอียดชัดเจนขึ้น 4. ปรับคำแนะนำการเล่นเกมน่าอ่าน โดยอธิบายเป็นข้อ ๆ ทีละขั้นตอน และเพิ่มภาพประกอบคำอธิบาย 5. เพิ่มเติมกติกาให้รัดกุมขึ้น ตามข้อเสนอแนะ 6. ปรับเรื่องการใช้เวลาในขั้นตอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมขึ้น 7. ปรับแบบทดสอบข้อ 4 ให้เหมาะสมขึ้น 8. เพิ่มเติมแบบสังเกตการณ์สำหรับกิจกรรมฝึก

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จาก การสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตราย
ก.2 : มาเป็นผู้นำกันเถอะ	1. เหมาะสมดีแล้ว	<p>9. สำหรับการปรับเรื่อง ขึ้นนำ ให้ใช้เพลงก่อนการแบ่งกลุ่ม นั้นมีมติให้ใช้วิธีการเดิม เนื่องจากมีการเจาะจงทั้งเพศและ จำนวน ถ้าใช้วิธีการอื่นจะเสีย เวลา และไม่ได้ตามที่ระบุไว้</p> <p>1. แก้ไขในกิจกรรมข้อ 2.1 เปลี่ยน คำว่า “เลือก” เป็น “ส่ง” เพื่อให้รับกับวิธีที่ 2 ที่ให้ทุกคนมี โอกาสผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน กันทำหน้าที่หัวหน้า</p> <p>2. ปรับบทสรุปให้ชัดเจนและ ละเอียดยิ่งขึ้น</p> <p>3. ปรับแบบทดสอบให้มี 6 ตัวเลือก และเพิ่มแบบทดสอบอีก 1 ข้อ รวมเป็น 5 ข้อ</p> <p>4. เพิ่มเติมข้อความในกิจกรรม เสนอแนะสำหรับการฝึกให้ ชัดเจนขึ้น</p>
ก.3 : สร้างบ้าน	<p>1. ควรมีสื่อให้เลือกหลาย ๆ แบบ</p> <p>2. สื่อภาพบ้านที่ให้หายไปสำหรับเด็ก ป.6 เพราะเด็กทำได้เสร็จ เร็วเกินไป</p> <p>3. ควรเพิ่มแบบทดสอบให้เป็น</p>	<p>1. ออกแบบสื่อใหม่ให้ยากขึ้น และ ให้ไว้ 2 แบบ สำหรับเลือก</p> <p>2. เพิ่มเติมคำอธิบายในขั้นกิจกรรม/อภิปราย/สรุป ให้ชัดเจน ขึ้น</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จาก การสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
ก.4 : ทักษะศึกษา	<p>5 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมยากเกินไปสำหรับ นักเรียน เพราะนักเรียนยังขาด ประสบการณ์ในการอภิปราย โดยใช้เหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> 3. เพิ่มแบบทดสอบจาก 3 ข้อ เป็น 5 ข้อ 1. ปรับลำดับกิจกรรมนี้ จากกิจกรรมที่ 4 เป็นกิจกรรมที่ 8 เพื่อให้ นักเรียนมีประสบการณ์ ในการอภิปรายเพิ่มเติม ก่อน จะมาทำกิจกรรมนี้ 2. ปรับขั้นตอนในการดำเนิน กิจกรรมให้ง่ายและชัดเจนขึ้น 3. ปรับภาพประกอบคำอธิบาย ให้ชัดเจนขึ้น 4. ปรับแบบสังเกตการณ์ให้ชัดเจนขึ้น 5. เสนอแนะให้กิจกรรมนี้มีการ ฝึกพิเศษเพิ่มเติม เนื่องจากเป็น ทักษะที่ยากสำหรับนักเรียน
ก.5 : ช่วยกันหน่อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ตามกิจกรรมที่ให้ไม่ค่อยได้ 2. กิจกรรมค่อนข้างยากสำหรับ นักเรียน 3. ควรจัดกิจกรรมนี้ไว้ท้าย ๆ เพราะยาก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปลี่ยนกิจกรรมใหม่ทั้งหมด ให้มีลักษณะที่ง่ายสำหรับนักเรียน จึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนลำดับ กิจกรรมไปไว้ท้าย ๆ 2. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม ยิ่งขึ้น 3. ปรับแบบสังเกตการณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบนักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และจากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุด
ก.6 : อ๊ะ อ๊ะ อ๋านอกเรื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแสดงออกตามที่กำหนดไว้ในกิจกรรมไม่ค่อยได้ 2. เสียเวลาในการซักซ้อมบทบาท 3. แบบสังเกตการณ์ที่ให้นักเรียนเติมข้อความเอง นักเรียนเขียนไม่ได้ 4. ควรปรับข้อทดสอบอย่าให้เป็นประโยคปฏิเสธ เพราะนักเรียนงง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับลำดับกิจกรรมให้เลื่อนไปเป็นลำดับที่ 9 นักเรียนจะสามารถทำได้เพราะได้ฝึกมาแล้วในกิจกรรมต้น ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ 8 2. ปรับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมให้ง่ายและชัดเจนขึ้น 3. ปรับแบบสังเกตการณ์โดยให้ตัวอย่างแก่นักเรียน 4. ปรับข้อทดสอบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
ก.7 : สรุปร้อยนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทของหัวหน้ากลุ่ม ในเรื่องที่จะต้องประสานความคิดและสรุปผลการตัดสินใจ หัวหน้าทำหน้าที่นี้ไม่ค่อยได้ มักใช้การโหวต และไม่สรุปเป็นประเด็นที่ชัดเจน ควรจะใช้หัวข้อเรื่องที่อภิปรายได้ง่าย ๆ 2. นักเรียนลอกเลียนแบบจากเทปโทรทัศน์ตัวอย่าง พูดเหมือนตัวอย่างจึงทำให้ดูไม่เป็นธรรมชาติ 3. แบบทดสอบข้อ 3 แก่ข้อความ "ควร" เป็น "ต้อง"...เท่านั้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื่องจากเป็นการยากสำหรับนักเรียนที่จะคิดและแสดงจึงเพิ่มบทสนทนาให้นักเรียน นักเรียนเพียงแต่แสดงตามบทสนทนาที่ให้ไว้ ทำให้แสดงได้ง่าย และตรงตามวัตถุประสงค์ 2. การที่นักเรียนลอกเลียนแบบจากตัวอย่างที่ให้เป็นการเริ่มต้นที่ดี ต่อไปนักเรียนจะค่อย ๆ ใช้ความคิดของตนเพิ่มเข้าไปจนเป็นธรรมชาติของตนเอง 3. ปรับแบบสังเกตการณ์ให้ง่ายขึ้น

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จาก การสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
<p>ก.8 : วิธีไหนดี</p>	<p>และแก้ไขข้อเจตนาจากถูกเป็นผิด (x)</p> <p>4. แบบสังเกต ไม่มีปัญหาในการ ใช้ แต่ขอเสนอให้ข้อความชัดเจน ขึ้น โดยบอกลักษณะแต่ละ พฤติกรรมให้นักเรียนเข้าใจ ได้ง่าย หรือเปลี่ยนแบบสังเกต- เป็นรูปแบบอื่น ๆ เช่น check- list เป็นต้น</p> <p>5. แบบฝึก ไม่มีปัญหา</p> <p>1. กิจกรรมสอน สถานการณ์ที่ ให้นักเรียนใช้เสนอผลงาน เป็น เรื่องหัวข้อเดียวกันทั้ง 4 กลุ่ม ที่รายงานที่หลังเขียนแบบจาก กลุ่มแรก ๆ ที่รายงานก่อน</p> <p>2. การประเมินผล แบบทดสอบ ข้อ 2 ข้อ คำถามไม่ชัดเจน ตรง คำว่า "ผู้สอน" หมายความว่า อะไร</p> <p>3. กิจกรรมฝึก ไม่มีปัญหา</p> <p>4. จากการสังเกตของคณะผู้วิจัย พบว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในวิธีการเสนอผลงาน จึงเห็นควรให้เพิ่มบทฝึก และ</p>	<p>4. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม ขึ้น</p> <p>1. เนื่องจากนักเรียนยังไม่สามารถ คิดวิธีการเสนอผลงานที่แปลก ออกไปจากการอ่านรายงาน ได้ จึงได้เพิ่มตัวอย่างให้นักเรียน เห็นอย่างชัดเจนว่า สามารถ ทำได้อย่างไร โดยให้ตัวอย่าง ทั้งเนื้อหาและวิธีการรวม 3 วิธี นักเรียนจะเริ่มจากการแสดงตาม ตัวอย่างก่อน แล้วจึงจะฝึกให้คิด เองเพิ่มเติม</p> <p>2. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม ขึ้น</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จาก การสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตราย
ก.9 : ไครมิด	<p>ตัวอย่างให้มากขึ้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรม ไม่มีปัญหา 2. แบบทดสอบนักเรียนทำตอนที่ 2 เติมคำไม่ได้ หรือเติมข้อความ มาแต่ไม่ตรงกับสิ่งที่ถาม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม ขึ้น
ก.10 : พรายกระชิบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อความสำหรับเกมพรายกระชิบ ยาวเกินไป นักเรียนคนแรก ที่จะทำหน้าที่กระชิบจำข้อความ ไม่ได้ น่าจะแก้ไขโดยมีข้อความ ให้ถืออ่าน 2. ควรจะระบุไว้ว่าให้แข่งกันครั้ง ละกี่กลุ่ม เพราะถ้าแข่งกันหลาย กลุ่ม ครูดูแลได้ไม่ทั่วถึง 3. นักเรียนชายและหญิง ไม่กล้า กระชิบกันเนื่องจากเขินอาย กัน 4. แบบทดสอบข้อ 12 เฉลยไม่ ถูกต้อง 5. กิจกรรมฝึก ไม่มีปัญหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับขึ้นนำของกิจกรรม โดย ให้ครูแบ่งกลุ่มแยกตามเพศ หรือละหุญชาย แล้วแต่ความ เหมาะสมของลักษณะนักเรียน ของตน 2. สำหรับข้อความกระชิบยังคง ไว้ หากนักเรียนจำไม่ได้ ก็ยังเป็นผลดีต่อกิจกรรม 3. ปรับแบบทดสอบให้ถูกต้อง และเหมาะสมขึ้น
ก.11 : เลขานุการคนเก่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบทดสอบเฉลยไม่ถูกต้อง ข้อ 10 น่าจะเป็นถูก (✓) 2. แบบสอบถาม ไม่ได้คิดคะแนน แต่ไปปรากฏในตารางบันทึก ต้องแก้ไขใหม่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แก้ไขเฉลยแบบทดสอบให้ถูกต้อง 2. การแบ่งกลุ่ม แม้จำนวนไม่ เท่ากัน ก็ไม่เป็นปัญหาในการ ทำกิจกรรม จำนวนผู้ฝึกทำ หน้าทีเลขานุการกลุ่ม และกลุ่ม

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
ก.12 : ซื่ออะไรดี	3. การแบ่งกลุ่มมีปัญหาตรงที่แต่ละกลุ่มได้จำนวนคนไม่เท่ากัน 4. กลอนสรุปลายาวเกินไป ควรให้สั้นลง 1. แบบสังเกตการณ์ นักเรียนกรอกข้อความลงในที่ว่างไม่ได้ ควรจะเขียนเป็นข้อ ๆ ให้นักเรียนเช็คได้ง่าย	อภิปรายวงใน ยืดหยุ่นได้ 3. แต่งกลอนใหม่ให้สั้นและกระชับขึ้น 1. แก้ไขข้อความบางตอนในชั้นกิจกรรมให้ถูกต้องและชัดเจนขึ้น 2. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสมขึ้น และเพิ่มข้อทดสอบเป็น 5 ข้อ 3. ปรับแบบสังเกตการณ์ให้เป็นแบบ checklist 4. ปรับบทกลอนสรุปให้ดีขึ้น 5. ปรับข้อความในกิจกรรมฝึกให้ชัดเจนขึ้น
ก.13 : ช่องปริศนา	1. ชั้นกิจกรรม ควรเปลี่ยนจากเดิมเป็นแบ่งนักเรียนเป็น 2 พวก คือ พวกที่ทราบจุดประสงค์การทำงาน และพวกที่ไม่ทราบจุดประสงค์การทำงาน เพื่อจะสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของผลงานได้ชัดเจน 2. การประเมินผล ควรปรับแบบทดสอบในเรื่องคำสั่ง เพิ่มจำนวน	1. ปรับคำอธิบายเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่ม และการทำกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น 2. เพิ่มแบบทดสอบเป็น 5 ข้อ และเพิ่มตัวเลือกของคำตอบเป็น 4 ข้อ 3. ปรับแบบสังเกตการณ์เพิ่มการสังเกตเรื่องผลการทำงานของกลุ่ม

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบนักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และจากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัยและผู้ผลิศจุด
ก.14 : จำยตลาด	<p>ข้อและเพิ่มตัวเลือก</p> <p>3. แบบสังเกตการณ์ควรเพิ่มการสังเกตเรื่องผลการทำงานกลุ่ม</p> <p>1. ควรเน้นความมีระเบียบและไม่ส่งเสียงในขณะที่ทำกิจกรรม</p> <p>2. ควรเปลี่ยนราคาสินค้าในรอบที่ 2 เพราะนักเรียนบางกลุ่มซึ่งรวมราคาได้ 200 บาทในรอบแรกจะใช้วิธีการจำราคาเพื่อเล่นในรอบที่ 2</p> <p>3. ควรเพิ่มแบบทดสอบอีก 2 ข้อ</p> <p>4. การสังเกตพฤติกรรมควรปรับให้เป็น checklist</p>	<p>4. ปรับข้อความในกิจกรรมการฝึกให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>1. ปรับคำอธิบายในการดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น และกำหนดกติกาเพื่อความคุ้มครองระเบียบ</p> <p>2. ปรับการเล่นในรอบที่ 2 ให้มีความยืดหยุ่นในเรื่องราคาสินค้า</p> <p>3. ปรับคำอธิบายและเพิ่มคำถามสำหรับการอภิปราย</p> <p>4. เพิ่มเติมแบบทดสอบเป็น 5 ข้อ</p> <p>5. แบบสังเกตพฤติกรรมไม่สามารถปรับให้เป็น checklist ได้เพราะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มจริง หากเด็กไม่เข้าใจครูควรอธิบาย โดยยกตัวอย่างประกอบ</p>
ก.15 : บ้านน้อยเชิงเขา	<p>1. ชี้หน้าและชี้กิจกรรม จำนวนสมาชิกที่ระบุสัดส่วน 9 คน หรือ 11 คน ให้ระบุให้ชัดเจน</p> <p>2. ชี้สรุป ไม่มีเวลาให้นักเรียนเสนอคำขวัญที่ได้จากกิจกรรม</p>	<p>1. ปรับคำอธิบายและจำนวนสมาชิกในกลุ่มให้ถูกต้อง</p> <p>2. ปรับเวลาขึ้นสรุป โดยให้เวลามากขึ้น</p> <p>3. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสมขึ้น</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบนักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และจากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุด
ก.16 : สำนัสมบัติ	<p>ควรเพิ่มเวลาขั้นสรุป</p> <p>3. ภาคผนวก แก่หมายเลขต้นไม้ เป็น 9 และรั้วบ้านเป็น 8</p> <p>1. สมบัติที่ใช้ในกิจกรรมควรเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ง่ายๆ</p> <p>2. กิจกรรมขาดรายการสมบัติที่ควรจะให้ให้นักเรียนทราบเพื่อให้นักเรียนค้นหา</p> <p>3. การซ่อนสมบัติอาจใช้สถานที่นอกห้องเรียนเพื่อเพิ่มความตื่นเต้น น่าสนใจ</p> <p>4. ควรเพิ่มแบบทดสอบ และปรับปรุงข้อ 3</p>	<p>4. แก่หมายเลขต้นไม้ในภาคผนวก จาก 8 เป็น 9 ปรับข้อความในกิจกรรมฝึกให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>1. ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้ในสาย-แท่งมหาสมบัติ โดยให้ตัวอย่างรายการสมบัติที่น่าสนใจ เช่น มงกุฎเพชร กุหลาบดำ ฯลฯ และให้ตัวอย่างสถานที่ซ่อนสมบัติทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน</p> <p>2. ปรับปรุงแบบทดสอบและเพิ่มแบบทดสอบเป็น 5 ข้อ</p>
ก.17 : ใครทำอะไร	<p>1. ตัวการ์ตูนในเรื่องเกาะมหาสมบัติตอนที่ 1 ไม่ควรมีชื่อระบุอาชีพติดอยู่และไม่ควรวาดให้มีลักษณะที่บ่งบอกความชำนาญ เช่น กะลาสีเรือ นักไต่เชือก ฯลฯ เพราะทำให้นักเรียนเดาจากภาพได้ ทำให้กิจกรรมไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย</p>	<p>1. ปรับขั้นตอนและรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>2. ปรับปรุงแบบทดสอบให้เหมาะสมขึ้น</p> <p>3. เพิ่มชื่อตัวละครในนิทาน</p> <p>4. ออกแบบสื่อใหม่ โดยตัดกระดาษ-กระดาษแข็งเป็นภาพเฉพาะโครงหน้าหญิง-ชาย โดยไม่แสดงเครื่องแต่งกายประกอบ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเดาไม่ได้ว่าภาพ</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบนักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และจากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุด
ก.18 : สวนสัตว์แสนสนุก	<ol style="list-style-type: none"> กิจกรรมใช้เวลานานเกินไปสมควรแบ่งเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการวางแผนงาน และกิจกรรมทบทวนแผนงานและทำงาน ควรระบุจุดประสงค์ของการทำงานให้ชัดเจน เพื่อให้สมาชิกทุกกลุ่มบันรูปซึ่งเกี่ยวกับสวนสัตว์ หรืออาจเปลี่ยนชื่อเรื่องให้กว้างขึ้น นักเรียนจะได้สามารถบันอะไรก็ได้ตามใจชอบ 	<p>ใด เป็นบุคคลที่มีความชำนาญทางใด</p> <ol style="list-style-type: none"> ปรับกิจกรรม แยกเป็น 2 ช่วง โดยกำหนดให้มีระยะเวลาคั่นระหว่างกิจกรรมช่วงที่ 1 และ 2 อย่างน้อย 1 วัน การกำหนดเช่นนี้จะช่วยทำให้มโนทัศน์ของกิจกรรมเด่นชัดขึ้น ปรับชื่อเรื่องเป็น “เรื่องสนุกของเรา” ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถบันรูปอะไรก็ได้ตามใจชอบ และปรับรายละเอียดของกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสมขึ้น ปรับรายละเอียดของกิจกรรมฝึกให้ชัดเจนขึ้น
ก.19 : ผู้นำอยู่ไหน	<ol style="list-style-type: none"> มีข้อความที่พิมพ์ผิดในหน้า 250 “ปัญหา” ควรเป็น “สาเหตุ” กิจกรรมไม่มีปัญหา 	<ol style="list-style-type: none"> ปรับรายละเอียดของกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น และแก้ไขข้อความที่พิมพ์ผิด ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสมขึ้น
ก.20 : ยานอวกาศ	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำกลุ่มพบบยานอวกาศไม่ได้ ผู้นำสั่งไม่ดีพอ ทำให้คนอื่น 	<ol style="list-style-type: none"> เปลี่ยนชื่อจาก “ยานอวกาศ” เป็น “บ้าน” ซึ่งพบได้ง่ายกว่า

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และจากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
ก.21 : พุดน้อยนะ	<p>ทำตามไม่ได้</p> <p>3. สื่อยังไม่ค่อยชัดเจน ไม่มีจุดบอก</p> <p>1. หน้า 274 มีคำที่พิมพ์ผิดในข้อ 1.1</p> <p>2. นักเรียนไม่ยอมพุดมากไปกว่าตัวอย่างที่ให้ไว้</p>	<p>และเปลี่ยนชื่อกิจกรรมเป็น “บ้านเรา”</p> <p>2. ปรับรายละเอียดของกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>3. ปรับแบบทดสอบ</p> <p>1. แก้คำผิดในข้อ 1.1</p> <p>2. เพิ่มตัวอย่างในบทบาทการแสดงให้มากขึ้นทุกบทบาท</p> <p>3. ปรับแบบทดสอบ</p> <p>4. ปรับแบบสังเกตการณ์ให้เหมาะสมขึ้น</p>
ก.22 : ภาพฉงน	<p>1. อุปกรณ์ รูปภาพสัตว์ซ้อนกันมากเกินไป ภาพยากไป นักเรียนหาสัตว์ไม่พบ ภาพสัตว์ตัดออกเป็น 9 ชิ้น มีจำนวนมากไป เวลาจะต่อเป็น นักเรียนทำไม่ค่อยได้</p> <p>2. บทบาทนักเรียนในหน้า 296 กติกาข้อ 3 น่าจะแก้ไขข้อ 2 แก้ข้อความจากนักเรียนเป็นหัวหน้า</p> <p>3. กิจกรรมฝึก ไม่มีปัญหา</p>	<p>1. ยังคงรูปภาพสัตว์ชุดเดิมไว้ เนื่องจากต้องการให้การทำงานนี้ทำได้ยาก เพื่อหัวหน้าจะได้มีบทบาทที่ชัดเจนขึ้น</p> <p>2. แก้ไขรายละเอียดของกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้นรวมทั้งกติกา</p> <p>3. ปรับแบบทดสอบ</p> <p>4. ปรับแนวคิดให้ชัดเจนขึ้น</p>
ก.23 : บอกกันหน่อย	<p>1. ชี้นำข้อ 1.1 ข้อความไม่สมบูรณ์</p>	<p>1. แก้ไขรายละเอียดของกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น และสมบูรณ์ขึ้น</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
ก.24 : ฉันทามีภาวะผู้นำ เพียงใด	<p>2. ควรจะนำกิจกรรมนี้ไปไว้ตอน</p> <p>1. แบบสำรวจข้อ 3 คำตอบเฉลย คะแนนคงไม่ถูกต้อง จำนวน ข้อคำถามมากเกินไป</p> <p>2. แบบประเมิน ควรตีช่องตาราง ให้ครบ 6 ช่อง</p> <p>3. นักเรียนหลายคนมีปัญหาเรื่อง การตรวจให้คะแนนแบบสำรวจ ภาวะผู้นำ</p>	<p>2. ปรับแบบสังเกตการณ์ให้ง่ายขึ้น</p> <p>3. เปลี่ยนลำดับของกิจกรรมนี้ไป เป็นลำดับที่ 19</p> <p>1. ตรวจสอบคำตอบแล้ว ถูกต้อง ตามต้นฉบับ</p> <p>2. ปรับรายละเอียดของกิจกรรม ให้ชัดเจนและง่ายขึ้น</p> <p>3. เพิ่มเติมการใช้เวลาในแต่ละ ขั้นตอนของกิจกรรม</p> <p>4. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม ขึ้น</p> <p>5. เพิ่มเติมคำชี้แจงสำหรับนักเรียน ในการตรวจให้คะแนนแบบ สำรวจภาวะผู้นำ</p>
ก.25 : นักสืบ	<p>1. ครูควรย้ำกติกาให้ชัดเจน</p> <p>2. ไม่ควรแจกบทบาทให้หัวหน้า นำไปแจก</p> <p>3. ควรแยกบทบาทของแต่ละบท ออกจากกัน</p> <p>4. บทบาทพิเศษที่กำหนดให้ (หน้า 355 บทท้ายสุด) ควรระบุคำสั่ง ไว้ก่อนบทบาท</p> <p>5. ข้อความในบทบาทแรกสุดไม่</p>	<p>1. ปรับรายละเอียดของกิจกรรม ให้รัดกุมและชัดเจนขึ้นตาม ข้อเสนอแนะ</p> <p>2. แก้ไขบทบาทให้สมบูรณ์ และ เพิ่มเติมคำชี้แจงที่จำเป็น</p> <p>3. เพิ่มเติมคำชี้แจงในเรื่องการทำสื่อ</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จาก การสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
ก.26 : ปราสาทเจ้าหญิง	<p>สมบูรณ์</p> <p>6. ควรอธิบายให้กลุ่มเข้าใจบทบาท ของผู้ที่ได้รับบทบาทพิเศษ</p> <p>1. ขั้นกิจกรรม เนื่องจากพบว่า เด็กบางคนในกลุ่มมีความ สามารถพิเศษในการออกแบบ และสร้างปราสาทเจ้าหญิงได้ เก่งมาก ทำให้สมาชิกในกลุ่ม ไม่มีส่วนร่วมทำงาน ซึ่งมีผล ต่อการสรุป สมาชิกได้เสนอ ให้เปลี่ยนกิจกรรมอื่น ๆ เช่น จัดพานดอกไม้ ประดิษฐ์ภาพ จากเศษวัสดุต่าง ๆ แทนตาม ความเหมาะสมกับความสามารถ ของนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นกับดุลย- พินิจของครูผู้สอน</p> <p>2. ขั้นอภิปราย แก้ไข 3.2 จาก กลุ่มไหน เป็น กลุ่มใหม่</p> <p>3. แบบสังเกตการณ์ คงใช้แบบ checklist แต่ควรปรับแบบ สังเกตการณ์ดังนี้ คือ</p> <p>ก. แบบสังเกตประธาน</p> <p>ข. แบบสังเกตสมาชิก</p> <p>เพื่อให้เหมาะสมกับผู้สังเกต</p>	<p>1. ยังคงใช้กิจกรรมสร้างปราสาท เจ้าหญิงไว้ตามเดิม แต่เพิ่มเติม กิจกรรมอื่น ๆ ที่เสนอแนะมา ไว้ในข้อเสนอแนะสำหรับครู</p> <p>2. ปรับรายละเอียดของกิจกรรม ทุกขั้นตอนให้ชัดเจนขึ้น</p> <p>3. ปรับแบบสังเกตการณ์ โดย แยกเป็น 2 ชุด ตามข้อเสนอแนะ</p> <p>4. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม ขึ้น</p>

กิจกรรมที่	ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จาก การสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกต และทดสอบ นักเรียน	สิ่งที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดย พิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ และ จากความคิดเห็นของคณะผู้วิจัย และผู้ผลิตชุด
ก.27 : สามเหลี่ยม มหัศจรรย์	<p>และผู้ถูกสังเกตขณะทำกิจกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสื่อมีไม่เพียงพอ 2. ขาดภาคผนวก 3. ควรเพิ่มเวลา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมเน้น การทำงานในเวลาจำกัด จึง ไม่สมควรเพิ่มเวลา 2. เพิ่มเติมภาคผนวกให้สมบูรณ์ 3. ปรับแบบทดสอบให้เหมาะสม 4. ปรับกิจกรรมฝึก และเพิ่มเติม แบบประเมินผลตนเอง

1.4 ปรับลำดับกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น คณะผู้ผลิตชุดฯได้พิจารณาปรับลำดับกิจกรรม โดยจัดหมวดหมู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และจัดเรียงลำดับกิจกรรมใหม่ ดังนี้

1. หมวดความเข้าใจและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม (จำเป็นสำหรับหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม)

- กิจกรรมที่ 1 คนล่าเสือ : องค์กรประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
- " 2 สร้างบ้าน : ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม กับบุคคลหลายแบบ
- " 3 มาเป็นผู้นำกันเถอะ : การเลือกหัวหน้ากลุ่ม
- " 4 ช่วยกันหน่อย : การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
- " 5 มองลูกเต๋า : การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- " 6 พรายกระชิบ : ทักษะการฟัง
- " 7 ไครมิด : ทักษะการพูด
- " 8 ทักษะศึกษา : การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
- " 9 อ๊ะ อ๊ะ อย่านอกเรื่อง : การควบคุมการอภิปราย
- " 10 สรุปรุ่นย่อยนะ : การประสานความคิดและการสรุปผล การอภิปราย
- " 11 ลูกดิ่งเจ้าปัญหา : การตัดสินใจ

2. หมวดทักษะพิเศษสำหรับสมาชิกกลุ่ม

- กิจกรรมที่ 12 เลขานุการคนเก่ง : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
- " 13 นักสืบ : ความสำคัญของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
- " 14 สามเหลี่ยมมหัศจรรย์ : ความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
- " 15 ปราสาทเจ้าหญิง : การช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่ม

3. หมวดทักษะพิเศษสำหรับหัวหน้ากลุ่ม

- กิจกรรมที่ 16 ฉันมีภาวะผู้นำเพียงใด : การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
- " 17 พูดหน่อยนะ : เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
- " 18 ภาพฉงน : การติดตามการปฏิบัติงาน
- " 19 บอกกันหน่อย : การให้ข้อคิดชมในการทำงาน

4. หมวดกระบวนการในการทำงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ 20 ชื่ออะไรดี : ระเบียบในการทำงาน

" 21 ของปริศนา : จุดประสงค์ของการทำงาน

" 22 ถ่ายตลาด : การวางแผนงาน

" 23 บ้านน้อยเชิงเขา : ขั้นตอนในการทำงาน

" 24 ล่าสมบัติ : ความสำคัญของการแบ่งงาน

" 25 ใครทำอะไร : หลักการแบ่งงาน

" 26 เรื่องสนุกของเรา : การทบทวนแผนงานและการทำงาน
ตามแผน

" 27 ผู้นำผู้ไหน : การรู้จักสังเกตปัญหา

" 28 บ้านเรา : การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ

" 29 วันแม่ : การประเมินผลงาน

" 30 วิธีไหนดี : การเสนอผลงาน

1.5 ปรับปรุงเครื่องมือในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน

จากการทดลองใช้รูปแบบฯ คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่สำคัญ ๆ ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ดังนี้

1. แบบทดสอบประจำกิจกรรมรวม 27 กิจกรรม

2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้จากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยเห็นควรให้มีการปรับแบบทดสอบประจำกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ให้เหมาะสมขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มเติมจำนวนข้อทดสอบให้มีกิจกรรมละ 5 ข้อ เป็นอย่างน้อย นอกจากนั้น เมื่อเพิ่มเติมกิจกรรมใหม่อีก 3 กิจกรรม ก็ได้สร้างแบบทดสอบประจำกิจกรรมขึ้นเพิ่มเติมด้วย

สำหรับแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม คณะผู้วิจัยก็ได้ปรับให้มีความเหมาะสมขึ้นด้วย และได้เพิ่มเติมข้อทดสอบสำหรับกิจกรรมใหม่ที่เพิ่มขึ้น รวมแล้วได้ข้อทดสอบที่ปรับ และเพิ่มเติมแล้วเป็นจำนวน 60 ข้อ

ส่วนแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนนั้น คณะผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แบบประเมินในลักษณะเดิมที่ใช้อยู่ นั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจด้าน

กระบวนการกลุ่มของผู้สังเกตการณ์ และผู้ประเมิน หากคณะผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านนี้เป็นผู้ประเมิน ก็คงไม่มีปัญหา แต่หากจะให้ครูเป็นผู้ประเมิน แบบประเมินในลักษณะนี้จะยากเกินไป ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการขยายผลการใช้ให้กว้างขวางออกไป ครูอาจจำเป็นต้องทำหน้าที่ประเมินทักษะของนักเรียน จึงเห็นควรให้ปรับแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้มากขึ้น โดยได้สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ให้ครูบันทึกพฤติกรรม แล้วนำบันทึกพฤติกรรมมาวิเคราะห์และประเมินตามเกณฑ์ที่ได้จัดทำไว้ให้ ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถสังเกตการณ์ได้สะดวกและประเมินได้ถูกต้องตามหลักการ

2. การปรับปรุงรูปแบบโดยส่วนรวม

ข้อมูลและแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบโดยส่วนรวม มีดังนี้

2.1 จากการทดลองรูปแบบ และการประชาสัมพันธ์รูปแบบ คณะผู้วิจัยพบว่า มีโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่ให้ความสนใจ และอยากจะนำไปใช้บ้าง แต่การให้ความสนใจมักจะเป็นไปตามความสนใจส่วนบุคคล กล่าวคือ บางโรงเรียนครู ป.5 สนใจ แต่ครู ป.6 เจย ๆ บางโรงเรียนครู ป.4 และ ป.5 ยินดีจะทำ แต่ครู ป.6 อาจจะไม่พร้อม หรือครู ป.6 ยินดีที่จะสอน แต่ครูชั้นอื่น ๆ อาจจะไม่สนใจ เช่นนี้เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยได้แนวคิดว่าจะมีการผลิตชุดกิจกรรมสำหรับแต่ละระดับชั้น ควรให้มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัว เพราะอาจจะมีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง หากชุดกิจกรรมแต่ละชุด มีลักษณะที่เบ็ดเสร็จในตัว ก็จะช่วยทำให้เกิดความคล่องตัวในการใช้

2.2 เมื่อคณะผู้วิจัยเห็นสมควรให้นำชุดกิจกรรมชั้น ป.6 ลงไปใช้ในชั้น ป.5 ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว คณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุดกิจกรรมจำเป็นต้องคิดผลิตชุดกิจกรรมฯ สำหรับชั้น ป.6 ขึ้นใหม่ โดยพิจารณาให้ต่อเนื่องจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ควรให้มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัว คือไม่พึ่งกันและกันในลักษณะที่จำเป็นต้องเรียนชุดหนึ่งมาก่อน จึงจะเรียนชุดต่อไปได้ ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถจัดสอนให้ต่อเนื่องกันได้ แต่ถ้าโรงเรียนใดสามารถให้ต่อเนื่องกันก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อเด็ก คณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุดกิจกรรมได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรว่าชุดกิจกรรมสำหรับชั้น ป.6 ควรเป็นการสอนกระบวนการแก้ปัญหาด้วยระบบ Q.C.C. (Quality Control Circle) ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในห้องเรียนและในโรงเรียนได้ ซึ่งหากนักเรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่มมาตั้งแต่ชั้น ป.5 แล้ว ก็จะมีดี เพราะทักษะกระบวนการกลุ่มจะเป็นทักษะพื้นฐาน ช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันในกระบวนการ Q.C.C. ได้ดีขึ้น และในทางกลับกัน กระบวนการ Q.C.C. จะช่วยให้นักเรียนได้

มีโอกาสดึงฝนทักษะกระบวนการกลุ่มที่เรียนมาแล้วให้ชำนาญยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม หากนักเรียนไม่ได้เรียนกระบวนการกลุ่มมาก่อน นักเรียนก็ยังสามารถที่จะเรียนกระบวนการแก้ปัญหาแบบ D.C.C. ได้ คณะผู้วิจัยและผู้ผลิตชุดกิจกรรมสนใจในเรื่องนี้มาก กอปรกับได้เคยมีการศึกษาวิจัยถึงการนำ D.C.C. ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ได้ผลเป็นที่พอใจ จึงคิดว่า จะนำผลการวิจัยของนางสาววิญญา ธีรธรรมากร เรื่อง "ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพในการแก้ปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" มาศึกษา และหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ต่อไป

2.3 จากการทดลองรูปแบบ และการไปทดสอบก่อนและหลังการเรียนและการฝึก คณะผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเป็นจำนวนมากยังขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอยู่หลายประการ เช่น นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถแสดงออกได้ เมื่อให้พูดก็จะย่นบิดไปบิดมาเป็นเวลานาน เวลาพูดก็พูดติดตะกุกตะกัก ไม่สามารถบรรยายความคิดของตนออกเป็นภาษาพูดยาว ๆ ได้ ครูต้องใช้วิธีถามคำถาม และให้นักเรียนตอบ ซึ่งนักเรียนก็จะตอบอย่างสั้น ๆ นักเรียนจำนวนมากขาดความมั่นใจในตนเองอย่างเห็นได้ชัด ครูผู้สอนต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมากในตอนต้น ๆ ของการทดลอง จึงจะสามารถช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมที่จัดไว้ให้ได้ จากสภาพดังกล่าวจึงทำให้คณะผู้วิจัยเห็นความจำเป็นในการที่จะช่วยครูให้พัฒนาความมั่นใจในตนเองของนักเรียนและฝึกทักษะพื้นฐานให้แก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ ก่อนที่นักเรียนจะเข้ามาเรียนกระบวนการกลุ่มซึ่งถ้านักเรียนมีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งความพร้อมในด้านทักษะการฟังและการพูดแสดงความคิดเห็นแล้ว ก็จะทำให้สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้ศึกษาผลงานวิจัยของ นางสาวสุริน คล้ายรามัญ เรื่อง "การพัฒนาตนเองที่สัมพันธ์กับตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์" เพื่อหาแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้ต่อไป

2.4 จากข้อมูลและการพิจารณาดังกล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในแต่ละชั้นปี กล่าวคือ การที่จะฝึกให้นักเรียนได้มีทักษะประชาธิปไตยที่จะสามารถนำไปใช้ในการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ครูควรจะต้องเริ่มพัฒนาความเชื่อมั่น หรือความมั่นใจในตนเองให้แก่นักเรียนรวมทั้งพัฒนาทักษะการพูด การฟัง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานให้แก่เด็กอย่างเป็นระบบในชั้น ป.4 ซึ่งหมายความว่า ครูจะต้องมีโปรแกรมการฝึกฝน และระบบการประเมินผลที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ต่อจากนั้นในชั้น ป.5 นักเรียนจะได้เรียนรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มหรือทักษะการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ ในชั้น ป.5 และนำเอาทักษะที่เกิดขึ้นไปใช้ในการ

ทำงานร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยที่ในชั้น ป.6 นักเรียนจะได้ฝึกกระบวนการแก้ปัญหาด้วยระบบ D.C.C. เพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการอยู่และทำงานร่วมกันในโรงเรียน

คำถามที่ตามมาคือ การเริ่มต้นฝึกนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อยมาจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการเพียงพอหรือไม่ นักเรียนชั้น ป.1-3 เล็กเกินกว่าที่จะสอนและฝึกหรือไม่ คำตอบก็คงจะเป็นว่า การเริ่มต้นฝึกฝนนักเรียนนั้น โดยหลักแล้วควรเริ่มต้นตั้งแต่ชั้น ป.1 หรือชั้นอนุบาลได้เลย เพราะการฝึกให้เกิดทักษะนั้นเริ่มต้นตั้งแต่เล็กย่อมทำได้ง่ายกว่าเมื่อโต ดังนั้น การฝึกทักษะประชาธิปไตย และการทำงานร่วมกันนี้จึงควรเริ่มต้นวางพื้นฐานให้เด็กตั้งแต่ชั้น ป.1 แต่เนื่องจากนักเรียนชั้น ป.1-3 เป็นเด็กที่ยังเล็กอยู่ ทักษะประชาธิปไตย/ทักษะการทำงานกลุ่ม จึงควรเป็นทักษะพื้นฐานที่ง่าย ๆ มีความหมายที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก เช่น เริ่มจากการมีคารวธรรมต่อกัน โดยทางวาจา และการกระทำ ไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น เป็นต้น ลักษณะของการสอนควรบูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ อื่น ๆ ตามปกติ ซึ่งหากได้มีการให้แนวทางและข้อเสนอแนะแก่ครูในการจัดกิจกรรมฝึกทักษะประชาธิปไตยสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนปกติ ก็คงเป็นการเพียงพอที่จะช่วยให้ครูได้พัฒนานักเรียนไปในทางที่ต้องการ

2.5 จากการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น คณะผู้วิจัยพบว่า การที่รูปแบบใช้ได้ดีนั้นก็เนื่องมาจากองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ประการแรกก็คือ ครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนให้ความสนใจ เอาใจใส่ และยอมที่จะทำงานหนัก มีความอดทนที่จะฝึกฝนนักเรียน นักเรียนจึงพัฒนาไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากขาดความสนใจ เอาใจใส่จากครูแล้ว ผลที่ได้คงไม่เท่าที่ได้อยู่ ประการที่สองก็คือ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการ ซึ่งได้ให้ความเอาใจใส่ออกนิเทศการสอน และให้ความช่วยเหลือแก่ครูเป็นระยะ ๆ ประการที่สาม ก็คือ การดำเนินการที่เป็นระบบระเบียบ นับแต่การสอนที่เป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับที่วางไว้จนครบสมบูรณ์ รวมไปถึงการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่ทำ หากขาดระบบระเบียบดังกล่าว ผลการทดลองก็อาจจะไม่บรรลุผลสำเร็จในระดับที่เป็นอยู่ขณะนี้ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า ในการเผยแพร่รูปแบบนี้ให้ใช้กันอย่างกว้างขวางมากขึ้นนั้น ควรจะยึดหลัก 2 ประการคือ ประการแรก ควรจะเป็นการขยายงานด้วยระบบอาสาสมัคร กล่าวคือ ควรจะประชาสัมพันธ์ให้ครูทราบและเริ่มฝึกให้อาสาสมัครที่พร้อม และยินดีจะทำก่อน เมื่อเห็นผลแล้ว ครูคนอื่น ๆ ก็อาจจะอยากทดลองบ้างเป็นการค่อย ๆ ขยายออกไปบนพื้นฐานของการสมัครใจ หลักประการที่สองก็คือ การใช้รูปแบบนี้ หากต้องการให้ได้ผลเช่นเดียวกับที่ได้จากการทดลอง ก็จำเป็นที่จะต้อง

ใช้ให้เป็นระบบระเบียบ กล่าวคือ ควรมีการสอน การฝึก ตามลำดับขั้นให้ครบสมบูรณ์ตลอดปีการศึกษา และควรมีระบบการนิเทศติดตามผลให้แก่ครูด้วย

อนึ่ง คณะผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นนั้น สิ่งสำคัญคือ ต้องมีเครื่องมือที่ดีที่จะช่วยครูให้สามารถทำได้ตามวัตถุประสงค์ แต่การมีเครื่องมือที่ดีเท่านั้นก็ยังไม่สามารถประกันความสำเร็จได้ หากมีเครื่องมือดีแต่การนำเครื่องมือไปใช้เป็นไปอย่างไม่เหมาะสม หรือเกิดอุปสรรคในการนำสิ่งเหล่านี้ไปใช้ผลที่ได้รับก็อาจไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ดังนั้น ระบบการใช้เครื่องมือซึ่งในที่นี้ก็คือ ระบบการใช้ชุดกิจกรรม การฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่ง สมควรจัดเข้าไว้เป็นองค์ประกอบสำคัญในรูปแบบ

จากการประมวลข้อมูล และการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำมาเป็นหลักในการปรับปรุงรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2528 โดยได้ดำเนินการปรับตั้งแต่หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล ให้มีความสมบูรณ์และละเอียดชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งได้เพิ่มเติมเรื่องเกี่ยวกับระบบการใช้ชุดกิจกรรมฯ ให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ ดังจะได้กล่าวบรรยายถึงรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งได้ผ่านกระบวนการทดลอง และปรับปรุงมาแล้ว ดังต่อไปนี้

2.2 รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา หมายถึง หลักการ โครงสร้าง เนื้อหา วิธีการ กิจกรรม การประเมินผล และสื่อสำเร็จรูปที่ใช้ในการสอน และฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่เรียนระดับประถมศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ให้ได้ทั้งผลงานที่ตีรวมทั้งความรู้สึกและความสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้ร่วมงาน และหมายรวมไปถึงระบบในการนำรูปแบบฯ ไปเผยแพร่ใช้ต่อไป

จากผลงานวิจัย สรุปได้ว่า รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบฯ
2. ลักษณะของรูปแบบฯ

3. สื่อสำเร็จรูปประกอบรูปแบบฯ

4. ระบบการใช้รูปแบบฯ

1. หลักการของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

หลักการในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนระดับประถมศึกษา หมายถึง ทฤษฎี ความรู้ ความเชื่อและประสบการณ์ทางด้านการปฏิบัติ ที่ใช้เป็นหลักในการคิดค้นหาสาระ และวิธีการในการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งมิ ดังต่อไปนี้

ก. หลักการทางด้านทฤษฎี

1.1 ผู้ที่สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นคือ ผู้ที่เคยเห็นคุณค่าของการทำงานกลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจว่าจะทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพได้อย่างไร และสามารถกระทำได้ตามที่รู้และเข้าใจ

หากเห็นคุณค่าของการทำงานกลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจว่าจะทำอะไรจึงจะดี แต่ทำไม่ได้ก็ไม่เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ

หากเห็นคุณค่าของการทำงานกลุ่ม และมีการลงมือปฏิบัติ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง ก็เป็นการปฏิบัติที่จะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

หากมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปปฏิบัติได้ แต่ขาดการเห็นความสำคัญและคุณค่าของสิ่งที่ทำ ผู้ปฏิบัติก็จะขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติ และจะพยายามหลีกเลี่ยงการปฏิบัติถ้าหลีกเลี่ยงได้

หากบุคคลมีองค์ประกอบดังกล่าวเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ยากที่จะเกิดสมรรถภาพการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพตามต้องการ

ดังนั้น การที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพได้นั้น จึงจำเป็นต้องช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม สอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องหรือเหมาะสมในเรื่องการดำเนินงานกลุ่ม และฝึกให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามที่รู้และเข้าใจอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นทักษะที่ชำนาญ

ข. หลักการทางด้านการปฏิบัติ

1.2 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มจึงควรมีสลักษณะที่สามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีโอกาสและเวลาที่จะฝึกได้มาก เนื่องจากการพัฒนาทักษะนั้นจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อย ๆ เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันเพื่อให้เกิดความเป็นความชำนาญ

1.3 เนื้อหาสาระและวิธีการในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มแก่นักเรียนควรสามารถ

สนองความแตกต่างของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ เนื่องจากนักเรียนในแต่ละโรงเรียน มีทักษะพื้นฐานในการทำงานกลุ่มแตกต่างกัน เนื้อหาสาระและวิธีการในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มที่เหมาะสมนั้น จึงควรมีลักษณะที่ยืดหยุ่นสามารถสนองความแตกต่างเหล่านั้นได้ จึงจะช่วยให้สามารถนำไปใช้ในวงกว้างได้

1.4 ในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียน ควรมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เนื่องจากการทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบมีส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

1.5 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ควรมีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้สะดวกในการนำไปใช้ เนื่องจากครูผู้สอนนักเรียนในระดับประถมศึกษาโดยทั่วไปมีภาระงานที่หนักอยู่แล้ว หากการฝึกทักษะดังกล่าวมีความยุ่งยากมาก และเพิ่มภาระงานให้แก่ครูมากเกินไป จะทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติ

1.6 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนในแต่ละชั้นปี ควรมีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง กล่าวคือ ครูสามารถนำไปใช้สอนและใช้ฝึกในแต่ละชั้นปีได้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับการเรียนการสอนในชั้นอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนแต่ละโรงเรียนและครูแต่ละคนมีความพร้อมไม่เหมือนกัน หากโรงเรียนใดครูชั้น ป.5 มีความพร้อมที่จะสอน ในขณะที่ครูชั้น ป.4 ไม่พร้อมที่จะสอน หากการฝึกไม่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง ครูชั้น ป.5 ก็จะสอนไม่ได้ เนื่องจากนักเรียนของตนยังไม่ได้รับการสอนมาในชั้น ป.4 แต่หากการฝึกมีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเองในแต่ละชั้นปี ก็ย่อมอำนวยให้โรงเรียนและครูได้ใช้รูปแบบตามความพร้อมของตน

1.7 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียน ควรมีลักษณะที่ยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ กล่าวคือ ครูสามารถนำไปใช้ได้หลาย ๆ ลักษณะตามสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวย หากการฝึกลักษณะยืดหยุ่นเช่นนี้ จะทำให้การนำไปใช้เป็นไปอย่างกว้างขวางขึ้น

1.8 ในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียน ควรมีการจัดระบบในการนำไปใช้ให้เหมาะสม เพื่อช่วยให้การใช้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากสิ่งใดก็ตามที่ได้คิดขึ้นดีแล้ว แต่หากการนำไปใช้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือวิธีการนำไปใช้ไม่เป็นไปอย่างไม่ต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดผลเสีย หรือได้รับผลไม่เต็มที่เท่าที่ควร

2. ลักษณะของรูปแบบ : ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

จากหลักการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ลักษณะของรูปแบบที่เหมาะสมในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนระดับประถมศึกษา คือ ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งจะสามารถ

นำไปใช้สอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมฯ ดังกล่าวควรมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- 2.1 โครงสร้างเนื้อหา
- 2.2 วิธีการและกิจกรรม
- 2.3 การประเมินผล

2.1 โครงสร้างเนื้อหาสำหรับการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

การที่นักเรียนจะสามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน อันได้แก่ บทบาทของผู้หน้าที่ดี บทบาทของสมาชิกกลุ่มที่ดี และวิธีการหรือกระบวนการทำงานที่ดี หากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและวิธีดำเนินงานกลุ่มดังกล่าวและได้รับการฝึกฝนให้ปฏิบัติจนชำนาญ นักเรียนก็จะสามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีความสามารถในการช่วยกลุ่มแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ก็จะเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามก่อนที่นักเรียนจะสามารถดำเนินงานกลุ่มและปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมนั้น นักเรียนจำเป็นต้องมีคุณสมบัติและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการรวมกลุ่มบางประการ เช่น ทักษะการพูด การฟัง การซักถาม เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลที่มีมโนภาพแห่งตน (Self Concept) ที่เหมาะสม มีความกล้าในการแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ก็จะสามารถช่วยเหลือกลุ่มได้ดี

ดังนั้น เนื้อหาสาระที่ควรจัดให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานกลุ่มนั้น จึงมีดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ควรว่าด้วย การพัฒนาคุณสมบัติและทักษะพื้นฐานในการร่วมกลุ่ม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรว่าด้วย การเสริมสร้างมโนภาพแห่งตนเพื่อการทำงานกลุ่ม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรว่าด้วย การสอนและฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรว่าด้วย การสอนและฝึกทักษะการแก้ปัญหา

2.2 วิธีการและกิจกรรมในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา

2.2.1 วิธีการ

วิธีการที่จะช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำงานกลุ่มตามที่ต้องการ และมีความสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดให้ นั้น มีดังนี้

ก. จัดให้มีการสอนเนื้อหาสาระที่จะช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มตามที่ต้องการ โดยสอนเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของคุณค่าของเรื่องนั้น รวมทั้งให้รวมเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างกระจ่างชัด

ข. จัดให้มีการฝึกทักษะในเรื่องที่ได้เรียนรู้และเข้าใจแล้วโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นทักษะที่ชำนาญ

ค. จัดให้มีการฝึกทักษะในเรื่องต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้และเข้าใจแล้ว โดยบูรณาการให้เข้ากับการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรตามปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ (กลุ่มประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยให้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มได้มากที่สุด คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต รองลงมาคือในวิชาภาษาไทย กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีเพียงวิชาเดียวที่มีโอกาสทำได้น้อยมากคือวิชาอังกฤษ)

ง. ให้มีการยืดหยุ่นในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มได้ เพื่อสนองความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ โดยที่ครูสามารถเลือกสอนและฝึกทักษะที่นักเรียนของตนขาดให้มากเป็นพิเศษได้ และสามารถยกเว้นหรือลดการสอนและการฝึกในทักษะที่นักเรียนของตนมีความชำนาญแล้ว

จ. ให้มีการจัดการสอนและการฝึกอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดเนื้อหาให้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการให้คำชี้แจง วางจุดมุ่งหมายและกำหนดแนวคิดให้ชัดเจน มีรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวคิดที่วางไว้ รวมทั้งให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อการสอนและการประเมินผลไว้ด้วย

ฉ. ให้มีการจัดเนื้อหาสาระที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเองในแต่ละชั้นปี โดยให้มีความต่อเนื่องกัน แต่ไม่จำเป็นต้องขึ้นกับกันและกันในลักษณะที่ขาดจากกันไม่ได้

2.2.2 กิจกรรม

เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มตามวิธีการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนากิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มซึ่งครูสามารถนำไปใช้สอนและฝึกนักเรียนให้ได้ตามวัตถุประสงค์ โดยกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับหลักการ เนื้อหาสาระและวิธีการ ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งสรุปแล้วจะมีลักษณะดังนี้

ก. กิจกรรมสอน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าและเกิดการยอมรับในสิ่งที่เรียน รวมทั้งช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการทำงานร่วมกัน

ส่วนประกอบของกิจกรรมสอน

กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

- ชื่อกิจกรรม
- รหัสของกิจกรรม
- คำชี้แจง
- จุดมุ่งหมาย
- แนวคิด
- สื่อ
- เวลาที่ใช้
- ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
- การประเมินผล
- ภาคผนวก

วิธีสอน

วิธีการสอนที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมสอนดังกล่าว มีลักษณะดังนี้

- ใช้วิธีการสอนแบบอุปมาน (inductive method) เป็นหลัก
- ให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ใช้วิธีสอนผสมผสานหลายวิธีเพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์
- เน้นการวิเคราะห์และการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิด และเกิดการเรียนรู้

กระบวนการ

- ขั้นนำ
- ขั้นกิจกรรม
- ขั้นอภิปราย
- ขั้นสรุป
- ขั้นประเมินผล

๗. กิจกรรมฝึก

จุดมุ่งหมาย

เพื่อใช้ฝึกให้นักเรียนสามารถทำได้ตามความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียนไปแล้ว

ในกิจกรรมสอน โดยบูรณาการการฝึกเข้าไปในการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

ส่วนประกอบของกิจกรรมฝึก

- ชื่อกิจกรรม
- รหัสของกิจกรรม
- คำชี้แจง
- กิจกรรมเสนอแนะ

วิธีการฝึก

วิธีการที่ใช้ในการฝึก ยึดหลักดังนี้

- ฝึกโดยบูรณาการสอดแทรกเข้าไปในการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่สอนอยู่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ฝึกโดยอิงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนไปแล้ว กล่าวคือ นักเรียนได้เรียนเนื้อหา/มโนทัศน์อะไรไป ครูก็ต้องฝึกให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาใช้
- ฝึกให้มากและสม่ำเสมอ จนกระทั่งนักเรียนได้พัฒนาทักษะนั้นจนชำนาญ
- ฝึกให้มากเป็นพิเศษในทักษะที่นักเรียนขาด และทักษะที่ยากเพราะทักษะเหล่านี้ต้องการเวลาฝึกฝนมาก
- ฝึกในลักษณะทบทวน กล่าวคือ ในการฝึกทักษะใหม่จะต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเก่าควบคู่ไปด้วย ไม่ทิ้งทักษะเดิมที่ฝึกไว้แล้ว อย่างไรก็ตามในการฝึกทบทวนนั้น การที่จะนำทักษะใดมาฝึกควบคู่กับทักษะใหม่นั้น ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสถานการณ์

กระบวนการฝึก

ให้มีการทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่จะฝึก ลงมือฝึกฝนปฏิบัติ และประเมินผล

2.3 การประเมินผลในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนระดับ

ประถมศึกษา

เพื่อให้ทราบว่าการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้ผลสัมฤทธิ์เพียงใด จึงควรมีการประเมินผลในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ด้านความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ทราบว่า การสอนของครูช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสาระที่สอนไปเพียงใด จึงควรมีการทดสอบความรู้ของนักเรียนหลังจากที่เรียนจบไปในแต่ละเรื่องหรือกิจกรรม นอกจากนั้นก็ควรมีการทดสอบความรู้ของนักเรียนหลังจากที่เรียนจบไปในแต่ละเรื่องหรือกิจกรรม นอกจากนั้นก็ควรมีการทดสอบความรู้รวบยอดของนักเรียนหลังจากที่เรียนจบไปทั้งหมดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการดำเนินการ จึงควรมีการจัดทำแบบทดสอบไว้ให้ครูได้นำไปใช้ได้ทันที รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีประเมินด้วย

ข. ด้านทักษะการทำงานกลุ่ม เนื่องจากเป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนนี้ มุ่งทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลทางด้านทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้วย และเพื่อความสะดวกให้แก่ครูในการดำเนินการ จึงควรมีการจัดทำแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่ครู พร้อมทั้งให้คำชี้แจงการประเมินไว้อย่างชัดเจนด้วย

ค. ด้านการใช้รูปแบบหรือชุดกิจกรรม เนื่องจากรูปแบบเป็นผลมาจากการพัฒนาและทดลองใช้มาเป็นลำดับ ข้อมูลจากการทดลองใช้และการใช้จริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมสมบูรณ์ขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้ใช้รูปแบบ และเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการ จึงควรมีการจัดทำเครื่องมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ให้พร้อมที่จะนำไปใช้ได้โดยสะดวก รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีประเมินด้วย

ง. สื่อสำเร็จรูปประกอบชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

เพื่อให้ครูสามารถดำเนินการสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มตามที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสะดวก และไม่สร้างภาระงานเพิ่มเติมให้แก่ครูมากนัก จึงจำเป็นต้องช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องสื่อการสอนให้แก่ครู โดยการกำหนดให้มีการจัดหาหรือจัดทำสื่อสำเร็จรูปประกอบชุดกิจกรรมแต่ละชุดสำหรับครูให้พร้อมก่อนที่ครูจะทำการสอน สื่อสำเร็จรูปดังกล่าวจะประกอบไปด้วยวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะใช้ในการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรม เช่น กระดาษ ภาพ เทปเพลง เทปเสียง แบบทดสอบท้ายกิจกรรม แบบทดสอบความรู้/มโนทัศน์ แบบประเมินทักษะ เป็นต้น เครื่องมือต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ควรจัดไว้ให้ครูอย่างเพียงพอสำหรับการสอนนักเรียนทั้งชั้น

4. ระบบการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาอันประกอบไปด้วย หลักการ เนื้อหาสาระ วิธีการและกิจกรรม ในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มแก่นักเรียน ซึ่งบูรณาการออกมาในรูปของชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ผนวกกับชุดสื่อสำเร็จรูปนั้น หากจะนำไปเผยแพร่ให้ครูใช้กันอย่างกว้างขวางและให้ได้อย่างได้ผลนั้น จำเป็นต้องมีระบบที่ควบคุมและเื้ออำนวยการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ระบบที่จะช่วยได้คือ

4.1 มีการประชาสัมพันธ์จูงใจให้ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้บริหารโรงเรียนเห็นคุณค่าของชุดกิจกรรมดังกล่าว

4.2 มีการเริ่มต้นจากครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีความเต็มใจจะนำชุดกิจกรรมฯ ไปใช้สอนและฝึกนักเรียนของตน เพราะจะทำให้เกิดผลดี ซึ่งจะเป็นเครื่องชักจูงให้ผู้อื่นอยากจะทำลองใช้บ้าง

4.3 มีการอบรมการใช้ชุดกิจกรรมฯ และการผลิตสื่อให้แก่ศึกษานิเทศก์ครู และผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและวิธีการของการใช้ชุด รวมทั้งระบบการติดตามผลการใช้และการประเมินผลการใช้ชุดด้วย สำหรับผู้บริหารนั้น อาจไม่จำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียด เพียงแต่ให้ได้รับทราบถึงหลักการและวิธีการที่ครูนำไปใช้ และบทบาทหน้าที่ของตนในการให้ความช่วยเหลือครู

4.4 มีการนิเทศติดตามผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างที่ครูสอนและฝึกนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ครูในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.5 มีระบบการเก็บข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้สามารถได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลงานและปรับปรุงงานได้

4.6 มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลงานและปรับปรุงงาน

4.7 มีการประเมินผลการใช้ชุด เพื่อที่จะสามารถบอกได้ว่า การนำชุดไปใช้นั้น ได้ก่อให้เกิดนักเรียนมีพัฒนาการและได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง

4.8 มีการนำข้อมูลจากการใช้ชุดมาปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หากได้มีการจัดให้มีกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานี้อย่างครบถ้วนเป็นระบบระเบียบ การนำชุดไปใช้ก็มีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จสูง

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : ชุดกิจกรรมการสอนและฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

1. หลักการ การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้หลักการและวิธีการของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังกล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก. มีกิจกรรมสอนมนทัศน์กระบวนการกลุ่ม ซึ่งช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่สอนให้กระทำ และเกิดความรู้ความเข้าใจว่าจะทำสิ่งนั้นได้อย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม

ข. มีกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้นำความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนไปใช้ปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดเป็นทักษะที่ชำนาญ

ค. มีการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม โดยบูรณาการเข้ากับการสอนเนื้อหาวิชาใน

หลักสูตรตามปกติ ซึ่งครูสามารถนำไปบูรณาการกับการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ กลุ่มประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มมากที่สุดคือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต รองลงมาคือในวิชาภาษาไทย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในวิชาจริยศึกษา กิจกรรมสร้างนิสัยและศิลปศึกษา มีเพียงวิชาเดียวที่มีโอกาสทำได้น้อยมาก คือวิชาภาษาอังกฤษ

ง. ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถสนองความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ โดยที่ครูสามารถเลือกฝึกทักษะที่นักเรียนของตนขาดให้มากเป็นพิเศษได้ และสามารถลดการฝึกในทักษะที่นักเรียนของตนมีความชำนาญแล้ว

จ. ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ให้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดเนื้อหาให้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการให้คำชี้แจง วางจุดมุ่งหมาย และกำหนดแนวคิดให้อย่างชัดเจน มีรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และแนวคิดที่วางไว้ รวมทั้งได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลและเครื่องมือในการประเมินผลไว้ให้ นอกจากนี้ ยังได้ให้รายละเอียดพร้อมทั้งตัวอย่างของสื่อการเรียนการสอนไว้ด้วย

ฉ. โครงสร้างและเนื้อหาของชุดกิจกรรมนี้มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง สามารถนำไปใช้ฝึกนักเรียนได้โดยไม่ขึ้นกับชุดกิจกรรมในชั้นอื่น ๆ ในลักษณะที่ขาดกันไม่ได้ อย่างไรก็ตามหากโรงเรียนใดสามารถนำไปใช้อย่างต่อเนื่องกันก็จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น

ช. ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีลักษณะยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ กล่าวคือ ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้หลาย ๆ ลักษณะ เช่น ครูอาจจะจัดสอนกิจกรรมสอน และกิจกรรมฝึกควบคู่กันไปแต่ละสัปดาห์ต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี หรือครูอาจจะจัดสอนแบบเข้มต่อเนื่องกันจนครบกิจกรรมแล้วจึงฝึกโดยบูรณาการเข้าไปในการสอนปกติก็ได้ นอกจากนั้นการสอนและการฝึกยังสามารถนำไปใช้ได้ทั้งกับนักเรียนทั้งห้อง หรือนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายก็ได้

ชุดกิจกรรมชุดนี้ ได้เคยนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รวม ๒๐ โรงเรียน โดยทดลองเป็นเวลา ๑ ปีการศึกษา (ดูรายชื่อโรงเรียนและคณะผู้วิจัยในภาคผนวก ข)

2. ลักษณะของรูปแบบ : ชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการสอนและฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มชุดนี้ มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

2.1 โครงสร้างเนื้อหา

โครงสร้างเนื้อหาละเอียดของชุดกิจกรรมนี้ ประกอบด้วย กิจกรรมสอนและฝึก

ทักษะกระบวนการกลุ่มรวม 30 ทักษะ ดังนี้

หมวดที่ 1 : หมวดความเข้าใจและทักษะพื้นฐานในการทำงานกลุ่มที่จำเป็นสำหรับหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. ความสำคัญและประโยชน์ของการร่วมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
3. การเลือกหัวหน้ากลุ่ม
4. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
5. การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
6. การฟัง
7. การพูด
8. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
9. การควบคุมการอภิปราย
10. การประสานความคิด และการสรุปผลการอภิปราย
11. การตัดสินใจ

หมวดที่ 2 : หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่ม
ได้แก่เรื่อง

12. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
13. ความสำคัญของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
14. ความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
15. การช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่ม

หมวดที่ 3 : หมวดบทบาทของหัวหน้ากลุ่ม

16. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
17. เทคนิคการชักจูงใจให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
18. การติดตามการปฏิบัติงาน
19. การให้ข้อคิดชมในการทำงาน

หมวดที่ 4 : หมวดกระบวนการทำงานกลุ่ม
ได้แก่เรื่อง

20. ระเบียบในการทำงาน
21. จุดประสงค์ของการทำงาน
22. การวางแผนงาน

23. ขั้นตอนในการทำงาน
24. ความสำคัญของการแบ่งงาน
25. หลักการแบ่งงานและมอบหมายงาน
26. การทบทวนแผนงาน และการทำงานตามแผน
27. การสังเกตปัญหา และการแก้ปัญหา
28. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
29. การประเมินผลงาน

2.2 วิธีการและกิจกรรม

ก. กิจกรรมสอน กิจกรรมสอนมีทั้งหมด 30 กิจกรรม มีเนื้อหาครอบคลุมความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกัน รวม 30 รายการ แต่ละกิจกรรมใช้เวลาสอนประมาณ 3 คาบ หรือ 1 ชั่วโมง ต่อ 1 กิจกรรม รวมเวลาสอน 30 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 30 สัปดาห์ต่อปี หรือหากโรงเรียนมีโครงการพิเศษหรือมีเวลาเป็นพิเศษ ก็อาจจัดสอน ในลักษณะต่อเนื่องเป็นการฝึกแบบเข้มข้นก็ได้ กิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อ ต่าง ๆ ดังนี้คือ

2.2.1 ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วยหมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรม และเนื้อหา ของกิจกรรมนั้น เช่น

กิจกรรมที่ 1

คนล่าเสือ : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
กิจกรรมที่ 1 คือ หมายเลขกิจกรรมตามลำดับเนื้อหา
คนล่าเสือ คือ ชื่อของกิจกรรมนั้น

องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม คือ เนื้อหาของกิจกรรมนั้น

2.2.2 รหัสของกิจกรรม จะระบุประเภทของกิจกรรม หมายเลขกิจกรรมและข้อความ ประเภทของกิจกรรม เช่น

1 ก

กิจกรรมสอน

1 คือ หมายเลขกิจกรรม

ก คือ กิจกรรมประเภท ก

กิจกรรมสอน คือ กิจกรรมประเภทที่ใช้สอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตาม

มโนทัศน์ที่ต้องการ

1 ข

กิจกรรมฝึก

1 คือ หมายเลขกิจกรรม

ข คือ กิจกรรมประเภท ข

กิจกรรมฝึก คือ กิจกรรมประเภทที่ใช้ฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะ

2.2.3 คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายหลักของกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น โดยกล่าวให้เห็นภาพอย่างกว้าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพของกิจกรรมอย่างคร่าว ๆ ซึ่งอาจจะจำเป็นสำหรับครูในกรณีที่ต้องการจะดูว่า กิจกรรมนั้นมีลักษณะตรงตามความประสงค์หรือไม่

2.2.4 จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น ซึ่งประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย 2 ประเภท คือ

— จุดมุ่งหมายทั่วไป บ่งบอกถึงจุดหมายปลายทางโดยทั่วไปของการสอนตามกิจกรรมนั้น

— จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม บ่งบอกถึงความสามารถที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถทำได้ หลังจากเรียนจบบทเรียนไปแล้ว ซึ่งในชุดกิจกรรมนี้ จะมีแบบทดสอบที่วัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหรือมโนทัศน์ที่สอน ดังนั้นจึงเป็นที่คาดหวังว่าหากกิจกรรมมีความเหมาะสมและครูสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมีความเข้าใจอย่างพอเพียงที่จะตอบคำถามในแบบทดสอบได้ถูกต้อง

2.2.5 แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น เป็นการอธิบายให้ครุทราบว่าจะอะไรเป็นสาระสำคัญที่นักเรียนควรจะได้รับและเข้าใจจากการเรียนตามกิจกรรมนั้น สาระสำคัญนี้ควรได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ ซึ่งจะเห็นได้จากรายละเอียดของกิจกรรมในส่วนสรุป การสรุปกิจกรรมจะมีสาระสำคัญสอดคล้องกับแนวคิดเสมอ

2.2.6 สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยให้ครุทราบว่า จะต้องเตรียมอะไรบ้าง ในการเตรียมการนี้ ครูจำเป็นต้องคำนวณจำนวนสื่อตามจำนวนของนักเรียนในห้องเรียนของตน เพราะในรายละเอียดที่ให้ไว้ส่วนใหญ่จะให้จำนวนของวัสดุอุปกรณ์ต่อ 1 กลุ่มย่อยเท่านั้น เนื่องจากห้องเรียนแต่ละห้องเรียนจะมีจำนวนนักเรียนไม่เท่ากัน ครูจึงจำเป็นต้องคิดคำนวณและเตรียมสื่อให้พอกับจำนวนนักเรียนของตน

2.2.7 เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่า กิจกรรมนั้นควรจะใช้เวลาเพียงใด แต่อย่างไรก็ตาม ครูอาจจำเป็นต้องยืดหยุ่นเวลาตามความจำเป็น เนื่องจากลักษณะของนักเรียนแต่ละห้องแต่ละกลุ่มอาจไม่เหมือนกัน หากนักเรียนมีความพร้อมมากการใช้เวลา

ก็อาจลดลง หากนักเรียนมีความพร้อมน้อยก็อาจใช้เวลามากขึ้น การยืดหยุ่นเวลาจึงเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงเป็นอย่างมากก็คือ ครูไม่ควรข้ามขั้นตอนในการอภิปราย และลดเวลาในการอภิปรายมากเกินไป เพราะขั้นอภิปรายเป็นขั้นที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2.8 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้ว ยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการดำเนินการด้วย ขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวมีดังนี้

- ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
- ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย
- ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก
- ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรม และขั้นอภิปราย และนำมาสรุปหาสาระสำคัญที่จะสามารถนำไปใช้ต่อไปในอนาคต

2.2.9 การประเมินผล ในส่วนนี้จะเป็นการทดสอบผู้เรียนหลังจากเรียนจบบทเรียนไปแล้วว่า มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนไปเพียงใด โดยจัดแบบทดสอบซึ่งได้สร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแนวคิด/เนื้อหาที่ตั้งไว้ เป็นที่คาดหวังว่าหากกิจกรรมมีความเหมาะสมและครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว นักเรียนจะสามารถตอบข้อคำถามในแบบทดสอบได้ถูกต้องหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ โดยส่วนรวมแล้วคณะผู้วิจัยจึงตั้งเกณฑ์ไว้ว่า หากนักเรียนโดยเฉลี่ยสามารถทำแบบทดสอบของกิจกรรมทั้งหมดรวมแล้วได้ไม่ต่ำกว่า 80% และสามารถทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้วนกระบวนการทำงานกลุ่มฉบับ POST TEST ได้ 80% ก็ถือได้ว่า ชุดกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ส่วนในด้านการวัดทักษะการทำงานกลุ่มนั้น จะวัดได้จากการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะนี้ ซึ่งประสิทธิภาพจะวัดได้จากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของทักษะการทำงานกลุ่มระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุด

2.2.10 ภาคผนวก ในส่วนนี้จะเป็นส่วนที่ให้ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนั้น และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับครู รวมทั้งคำเฉลยของแบบทดสอบด้วย

ข. กิจกรรมฝึก กิจกรรมฝึกนี้ให้ควบคู่ไปกับกิจกรรมสอน โดยครูฝึกให้นักเรียนทำให้ได้ตามความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียนไปแล้วในกิจกรรมสอน โดยบูรณาการเข้าไปในการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ กิจกรรมฝึกแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. คำชี้แจง เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่ควรฝึกเพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนว่า พฤติกรรมที่ครูควรฝึกให้แก่นักเรียนนั้นมีอะไรบ้าง

2. กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก เป็นส่วนที่เสนอแนะวิธีการที่สามารถนำไปใช้ฝึกทักษะนั้น ๆ ได้ กิจกรรมที่ให้เป็นกิจกรรมเสนอแนะเท่านั้น ครูสามารถดัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มเติม หรือจะดัดแปลงกิจกรรมที่ใช้เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็ได้

2. ในการฝึกแต่ละทักษะนั้น ครูสามารถใช้เครื่องมือที่ให้ไว้ในกิจกรรมฝึก และหากครูต้องการฝึกทักษะทั้งกระบวนการให้สมบูรณ์ ครูสามารถใช้ “แบบสังเกตการณ์กระบวนการทำงานกลุ่มฉบับสมบูรณ์” ซึ่งได้ให้ไว้ในภาคผนวก

2.3 การประเมินผล

การประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์จากการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกการทำงานกลุ่มนี้ ประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ/เนื้อหา/เกณฑ์/เนื้อหา/กระบวนการกลุ่ม

ก. เครื่องมือที่ใช้

- แบบทดสอบประจำกิจกรรม
- แบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจ/เนื้อหา/เกณฑ์/เนื้อหา/กระบวนการกลุ่ม

ข. วิธีประเมิน

- ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กล่าวคือ นักเรียนต้องสามารถทำแบบทดสอบท้ายกิจกรรมโดยเฉลี่ยได้อย่างน้อยร้อยละ 80 และต้องสามารถทำแบบทดสอบหลังการเรียนโดยเฉลี่ยได้อย่างน้อยร้อยละ 80
- ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรู้ก่อนและหลังการสอนแล้ว คะแนนหลังการสอนต้องสูงกว่าการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.3.2 ด้านทักษะการทำงานกลุ่ม

ก. เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
- แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม

ข. วิธีประเมิน

- ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะก่อนและหลังการสอนแล้ว คะแนนหลังการสอนต้องสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
- หาค่าร้อยละของคำตอบจากแบบสอบถาม ประเมินเป็นความเรียงอธิบายผลโดยสรุป

2.3.3 ด้านการใช้ชุดกิจกรรม

ก. เครื่องมือที่ใช้

- แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนและฝึกนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ข. วิธีประเมิน

- หาค่าร้อยละ ประเมินเป็นความเรียงอธิบายผลโดยสรุป

3. สื่อประกอบชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

ชุดสื่อประกอบกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มนี้สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการให้ความสะดวกแก่ครูในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มแก่นักเรียน ชุดสื่อดังกล่าวประกอบไปด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ที่ครูจะต้องใช้ในการสอนและฝึกทักษะให้นักเรียน เช่น แบบทดสอบท้ายกิจกรรม แบบทดสอบมโนทัศน์กระบวนการกลุ่ม แบบประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม รวมทั้งแบบสังเกตการณ์และเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการฝึกเครื่องมือต่าง ๆ เหล่านี้ได้จัดไว้ให้ครูอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้ออกแบบและจัดสื่อต้นแบบซึ่งประกอบไปด้วยวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมไว้ให้ โดยที่ได้กำหนดให้มีการจัดทำหรือจัดหาชุดสื่อประกอบกิจกรรมฯ ให้ครูให้พร้อมและเพียงพอสำหรับนักเรียนทั้งชั้นก่อนที่ครูจะทำการสอน เพื่อช่วยให้ครูเกิดความสะดวกและคล่องตัวในการสอนและฝึกนักเรียนตามที่ได้กำหนดไว้

4. ระบบการใช้ชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาอันประกอบไปด้วย หลักการ เนื้อหาสาระ วิธีการและกิจกรรม ในการสอนและฝึกทักษะการ

ทำงานกลุ่มได้แก่ นักเรียน ซึ่งบูรณาการออกมาในรูปของชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ผนวกกับชุดสื่อสำเร็จรูปนั้น หากจะนำไปเผยแพร่ให้ครูใช้กันอย่างกว้างขวางและให้ได้อย่างได้ผลนั้น จำเป็นต้องมีระบบที่ควบคุมและเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ระบบที่จะช่วยได้คือ

4.1 มีการประชาสัมพันธ์จูงใจให้ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้บริหารโรงเรียนเห็นคุณค่าของชุดกิจกรรมดังกล่าว

4.2 มีการเริ่มต้นจากครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีความเต็มใจจะนำชุดกิจกรรมฯ ไปใช้สอนและฝึกนักเรียนของตน เพราะจะทำให้เกิดผลดี ซึ่งจะเป็นเครื่องจูงใจผู้อื่นอยากจะทำตามบ้าง

4.3 มีการอบรมการใช้ชุดกิจกรรมฯ และการผลิตสื่อให้แก่ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและวิธีการของการใช้ชุด รวมทั้งระบบการติดตามผลการใช้และการประเมินผลการใช้ชุดด้วย สำหรับผู้บริหารนั้น อาจไม่จำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียด เพียงแต่ให้ได้รับทราบถึงหลักการและวิธีการที่ครูนำไปใช้ และบทบาทหน้าที่ของตนในการให้ความช่วยเหลือครู

4.4 มีการนิเทศติดตามผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างที่ครูสอนและฝึกนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ครูในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.5 มีระบบการเก็บข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้สามารถได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลงานและปรับปรุงงานได้

4.6 มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลงานและปรับปรุงงาน

4.7 มีการประเมินผลการใช้ชุด เพื่อที่จะสามารถบอกได้ว่า การนำชุดไปใช้นั้นได้ก่อให้เกิดนักเรียนมีพัฒนาการและได้รับประโยชน์อะไรบ้าง

4.8 มีการนำข้อมูลจากการใช้ชุดมาปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากได้มีการจัดให้มีกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานี้อย่างครบถ้วนเป็นระบบระเบียบ การนำชุดไปใช้ก็จะมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จสูง

จากการวิจัยเรื่อง "การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา" ในปี พ.ศ. 2528 และการวิจัยเรื่อง "การทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา" ในปี พ.ศ. 2529 ทำให้ได้ "รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา" สมบูรณ์แบบ ซึ่งผ่านกระบวนการ

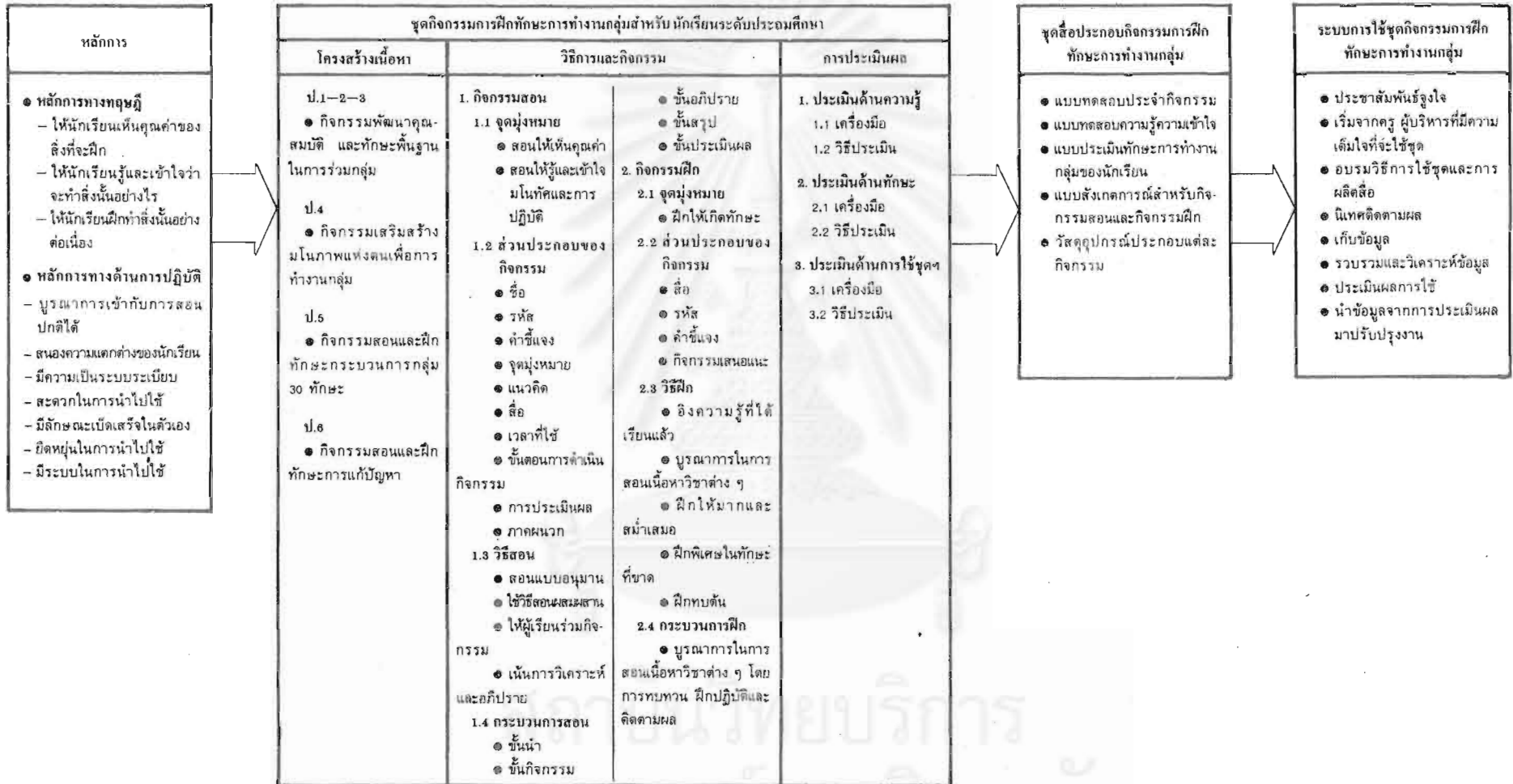
การทดลองและการปรับปรุงแล้ว นอกจากนั้นยังได้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" ที่สมบูรณ์ ดังได้รายงานไปแล้ว

งานที่สมควรจะได้มีการดำเนินการต่อไป เพื่อให้งานการพัฒนาทักษะประชาธิปไตย/ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบก็คือ

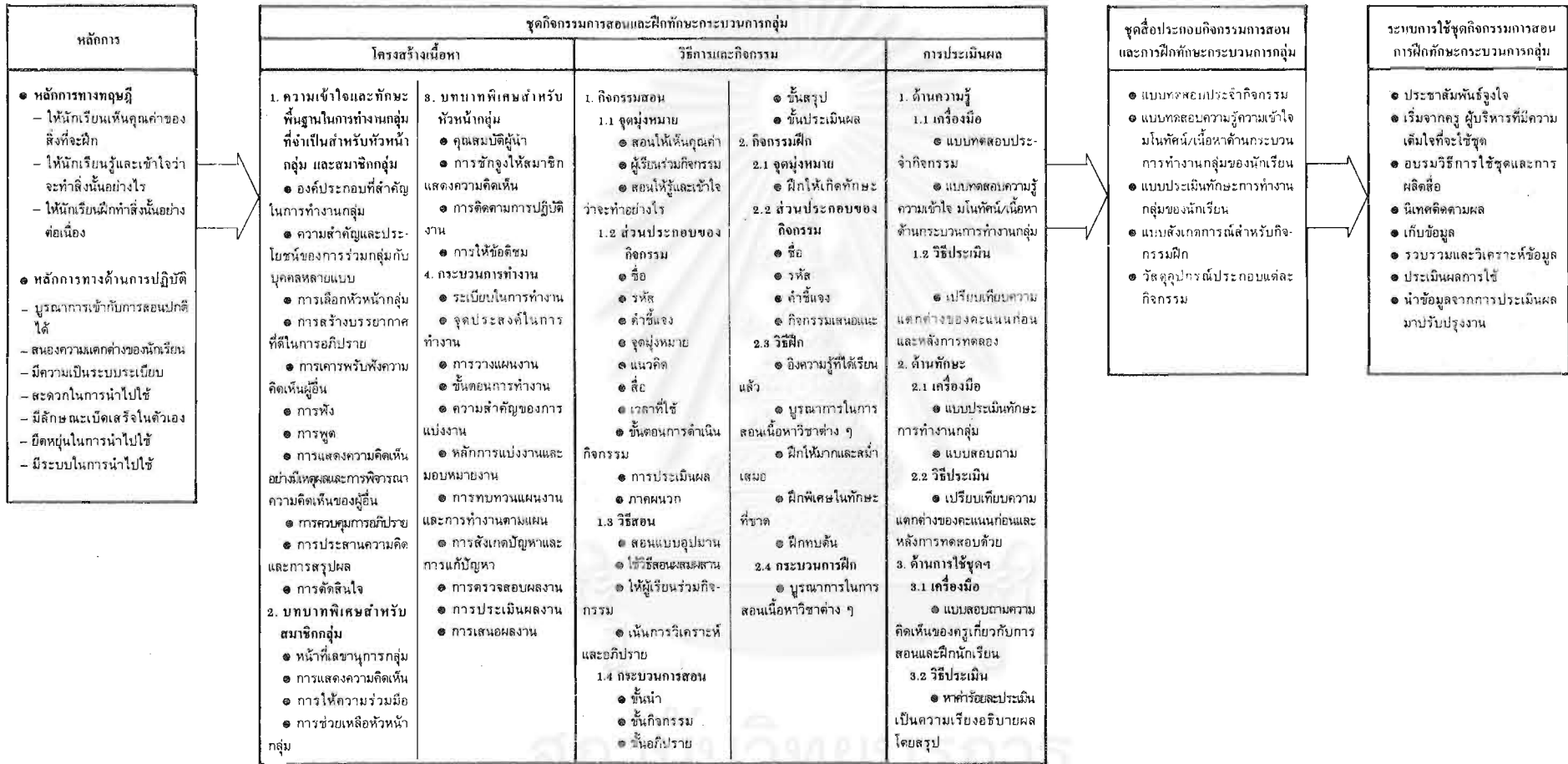
1. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมฯ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. การพัฒนารายละเอียดของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2-3-4 และ 6 ตามโครงสร้างรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นแล้ว
3. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมฯ ที่ได้พัฒนาขึ้นใหม่
4. การพัฒนาสื่อประกอบกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มอันได้แก่ เทปเสียง วีดีโอเทป เทปเพลง ฯลฯ เพื่อช่วยในการเรียนการสอนให้มากขึ้น
5. การพัฒนาชุดฝึกอบรมสำหรับผู้ใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อใช้ในการขยายงานการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้กว้างขวางขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
(ปรับปรุงจากรูปแบบฯที่พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2528)

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน โดยแยกเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

3. เพื่อปรับปรุงชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดกิจกรรม มีคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม

2. นักเรียนที่ฝึกโดยการใช้ชุดกิจกรรม มีคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ฝึกโดยการใช้ชุดกิจกรรม

3. หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม

4. หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1,128 คน ได้มาจากการสุ่มแบบมีวัตถุประสงค์และการสุ่มอย่างง่ายจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้ ภาคละ 2 จังหวัด รวม 10 จังหวัด

แต่ละจังหวัดเลือกโรงเรียนมา 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในเมือง 2 โรงเรียนที่มีสภาพทั่วไปคล้ายกัน แล้วสุ่มให้โรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนทดลอง อีกหนึ่งเป็นโรงเรียนควบคุม และโรงเรียนนอกเมือง 2 โรงเรียนที่มีสภาพทั่วไปคล้ายกัน แล้วสุ่มให้โรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนทดลอง อีกโรงเรียนหนึ่งเป็นโรงเรียนควบคุม ดังนั้นจึงรวมเป็นโรงเรียนทดลอง 20 โรงเรียน และโรงเรียนควบคุม 20 โรงเรียน

เมื่อได้โรงเรียนทดลองและโรงเรียนควบคุมแล้วสุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาโรงเรียนละ 1 ห้อง จึงได้ห้องทดลอง 20 ห้อง มีนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งหมด 592 คน และห้องควบคุม 20 ห้อง มีนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งหมด 536 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ มี 5 ฉบับ ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศนหรือเนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มสำหรับก่อนและหลัง มีลักษณะเป็นแบบปรนัยประเภทเลือกตอบ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยง
2. แบบทดสอบประจำกิจกรรม ซึ่งอยู่ในชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ประเภทถูกผิด เลือกตอบ เต็มค่า รวมทั้งหมด 182 ข้อ
3. แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง และไม่มีทักษะ
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอน และฝึกนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. แบบบันทึกผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชุมครูห้องทดลองและศึกษานิเทศก์จังหวัด เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มและการใช้ชุดกิจกรรม

2. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มและทดสอบความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการกลุ่มของนักเรียนก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
3. ครูในห้องทดลองสอนและฝึกนักเรียน โดยการใช้ชุดกิจกรรม
4. ในขณะที่ครูทดลองใช้ชุดกิจกรรม ได้มีการนิเทศติดตามผล และให้ความช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรม โดยศึกษานิเทศก์จังหวัดและคณะผู้วิจัย
5. ในตอนกลางปีเมื่อครูในโครงการสอนได้ประมาณ 14 กิจกรรม ครูและศึกษานิเทศก์ จังหวัดเข้าประชุมร่วมกับคณะผู้วิจัย เพื่อรายงานผลการทดลองและการนิเทศติดตามผลของโครงการ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
6. ครูในห้องทดลองดำเนินการสอนและฝึกนักเรียนต่อไปจนครบ 27 กิจกรรม โดยในขณะสอนและฝึกได้มีการนิเทศติดตามผล และให้ความช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรม โดยศึกษานิเทศก์และคณะผู้วิจัย
7. ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มและทดสอบความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการกลุ่มของนักเรียนหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
8. ส่งแบบสอบถามให้ครูประเมิน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
9. ประชุมครูห้องทดลองและศึกษานิเทศก์ทั้ง 10 จังหวัด เพื่อรายงานสรุปผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงชุดกิจกรรมและรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
10. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลองทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทศน์ แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม แบบบันทึกผลการใช้ชุด แบบสอบถามความคิดเห็นของครู การทดลองของครูตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ครูและศึกษานิเทศก์ให้ในการประชุมกลางปีและปลายปีของการทดลอง รวมทั้งข้อมูลจากการออกนิเทศติดตามผลมาใช้ในการปรับปรุงชุดกิจกรรมและรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คะแนนความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มพบว่า
 - 1.1 นักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบประจำกิจกรรมโดยเฉลี่ย 149.96 จากคะแนนเต็ม 182 เมื่อคิดเป็นค่าร้อยละได้เท่ากับ 82.42

1.2 ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยเฉลี่ย 25.08 จากคะแนนเต็ม 50 เมื่อคิดเป็นร้อยละได้เท่ากับ 50.16 กลุ่มควบคุมได้คะแนนเฉลี่ย 25.76 หรือร้อยละ 51.52 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการทดสอบก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.3 หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยเฉลี่ย 36.78 หรือร้อยละ 73.56 กลุ่มควบคุมได้คะแนนเฉลี่ย 26.85 หรือร้อยละ 53.70 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการทดสอบหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ความเข้าใจโน้ตศัพท์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. คะแนนทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการทำงานกลุ่มแบ่งออกเป็น

ก) ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ได้แก่ ทักษะการวางแผนงาน การควบคุม การปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไป

ข) ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ได้แก่ ทักษะการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การเสนอผลงาน และคุณสมบัติทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้งของหัวหน้าและสมาชิก ไม่มีข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เนื่องจากการทำงานกลุ่มของนักเรียนไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้น นักเรียนจึงไม่มีโอกาสได้แสดงทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ผลเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิก พบว่า

2.1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

2.1.1 ก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรม ในกลุ่มทดลองพบว่า ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านการวางแผนงาน การควบคุมการอภิปราย และคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนทักษะด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน และการเสนอผลงานอยู่ในระดับไม่มี โดยสรุปในกลุ่มทดลอง ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนในกลุ่มควบคุมพบว่า ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับควรปรับปรุง

โดยสรุปในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าจึงอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.1.2 ก่อนการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.1.3 หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม ในกลุ่มทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านการวางแผนงาน การควบคุมการอภิปราย และคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการควบคุมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ และการเสนอผลงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยสรุปทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดี ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะด้านการวางแผนงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปรายอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับพอใช้ และทักษะการเสนอผลงานอยู่ในระดับไม่มี โดยสรุปทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.1.4 หลังการทดลองค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.5 ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน ของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.6 ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย คุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะด้านการวางแผนงาน และการเสนอผลงานก่อนและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อรวมคะแนนทักษะของหัวหน้าทั้ง 5 ด้าน พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

2.2.1 ก่อนการทดลองทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในด้านการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การอภิปราย การเสนอผลงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยสรุปทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.2.2 ก่อนการทดลองค่ามัธยฐานและเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.3 หลังการทดลองในกลุ่มทดลอง ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกในด้านการปฏิบัติงาน การอภิปราย คุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการวางแผนงาน และการเสนอผลงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยสรุปในกลุ่มทดลองทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกอยู่ในระดับดี ส่วนในกลุ่มควบคุมทักษะด้านการวางแผนงาน การอภิปราย การเสนอผลงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนทักษะด้านการปฏิบัติงานและคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับพอใช้ โดยสรุปในกลุ่มควบคุมทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.2.4 หลังการทดลองค่ามัธยฐานและเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.5 ค่ามัธยฐานและเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกแต่ละด้าน และรวมทั้ง 5 ด้าน ของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.6 ในกลุ่มควบคุมค่ามัธยฐานและเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกด้านการปฏิบัติงานและคุณสมบัติทั่วไป และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะด้านการอภิปรายและการเสนอผลงานก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนทักษะด้านการวางแผนก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยสรุปทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรม พบว่า ครูห้องทดลองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองใช้ชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องความเหมาะสมของลำดับขั้นการดำเนินกิจกรรม ผลการดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ความสนใจของนักเรียนขณะเรียนและขณะฝึกการทำงานกลุ่มตามคู่มือครู ความเหมาะสมของข้อสอบท้ายกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ความเหมาะสมของสื่อกับเรื่องที่สอน และผลของการศึกษากิจกรรมจากคู่มือครูทำให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ และที่อยู่ในระดับมากได้แก่เรื่อง ความเหมาะสมของสำนวนภาษา ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการสอน กิจกรรม และความราบรื่นในการดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครู

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า

4.1 เกณฑ์ 80/80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นมโนทัศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ผลจากการทดลองใช้ได้ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเท่ากับ 82.41/73.56 แสดงว่า 80 ตัวแรกซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมการสอนแต่ละกิจกรรม ค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ แต่ 80 ตัวหลังซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้ และความเข้าใจของผู้เรียนค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์

4.2 เกณฑ์การทดสอบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึกต้องสูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดลองพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกในกลุ่มทดลองหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมข้อนี้ผ่านเกณฑ์

4.3 เกณฑ์เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรมให้ความคิดเห็นว่า คนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อยตั้งแต่ระดับ 60% ขึ้นไป ผลการทดลองพบว่า ครูห้องทดลองทั้งหมด 20 คน หรือ 100% ตอบว่าเมื่อศึกษาชุดแล้วมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้สูงกว่าระดับ 60% แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมข้อนี้เป็นไปตามเกณฑ์

5. ผลจากการนิเทศติดตามผลโดยศึกษานิเทศก์และคณะผู้วิจัย การประเมินผลนักเรียนโดยครู และการประชุมระหว่างครู ศึกษานิเทศก์ และคณะผู้วิจัย สรุปได้ดังนี้

5.1 ครูและศึกษานิเทศก์มีความรู้สึกที่ดี เห็นความสำคัญและประโยชน์ของโครงการนี้ และมีความเห็นว่าโครงการนี้สามารถนำไปช่วยส่งเสริมโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนชอบเรียนมากและไม่อยากขาดเรียนในวันที่มีการเรียนเรื่องนี้

5.2 นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องทักษะการทำงานกลุ่มอย่างเห็นได้ชัดเจน ในเรื่องต่อไปนี้

- 1) มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงในการทำงานเป็นกลุ่ม และมีการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 2) มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นผู้เ้า-ผู้ตาม และทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม และมีการเปลี่ยนกลุ่มมากขึ้นกว่าเดิม
- 3) มีการทำงานเป็นลำดับขั้นตอนมากขึ้น มีการวางแผนงาน การมอบหมาย

งาน และการดำเนินงานอย่างเห็นได้ชัดเจน

4) ผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือผู้นำกลุ่มได้แสดงความสามารถในการกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

สำหรับทักษะที่ยังไม่เห็นเด่นชัด ได้แก่

1) ทักษะการวางแผนงาน ถึงแม้นักเรียนจะมีกระบวนการทำงานที่เป็นลำดับขั้นตอนมากขึ้น แต่การดำเนินการในขั้นการวางแผนงานนั้นยังไม่ชัดเจนและสมบูรณ์เท่าที่ควร

2) ทักษะการพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม

3) ทักษะการเสนอผลงาน

5.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการทำงานกลุ่มมากขึ้น และได้นำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจากชุดกิจกรรมไปใช้ในการสอนวิชาอื่น ๆ

5.4 การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของครู และความสัมพันธระหว่างครูกับนักเรียนให้ดีขึ้น

6. ผลการปรับปรุงรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

6.1 การปรับปรุงกิจกรรมในชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มฯ ปรากฏว่า ได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า สมควรนำชุดกิจกรรมฯ ที่ได้ทดลองใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ไปใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แทน และได้มีการเพิ่มเติมกิจกรรมที่จำเป็นจากจำนวน 27 กิจกรรม เป็น 30 กิจกรรม ได้มีการปรับปรุงรายละเอียดของทุกกิจกรรม รวมทั้งจัดลำดับกิจกรรมให้เหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงแบบทดสอบและเครื่องมือในการประเมินความรู้และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้เหมาะสมขึ้นด้วย

6.2 การปรับปรุงรูปแบบโดยส่วนรวม ได้มีการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบฉบับทดลองให้ชัดเจน ครอบคลุมและเหมาะสมขึ้น รูปแบบฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วประกอบด้วย

6.2.1 หลักการทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ

6.2.2 ลักษณะของรูปแบบเป็นชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้สอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน รวมทั้งการประเมินผลนักเรียน ทั้งนี้ได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแต่ละระดับชั้นไว้ด้วย

6.2.3 ชุดสื่อสำเร็จรูปประกอบกิจกรรมฯ ซึ่งได้ออกแบบและจัดไว้ให้ครูผู้ใช้

อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนทั้งชั้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูในการสอน

6.2.4 ระบบการใช้ชุดกิจกรรมฯ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการดำเนินการในการใช้ชุดฯ เพื่อช่วยให้การใช้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6.3 สรุปผลจากการปรับปรุงรูปแบบฯ ในครั้งนี้ ทำให้ได้

6.3.1 รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

6.3.2 รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องความรู้ความเข้าใจโน้ตชน/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ก่อนการทดลองนักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้คะแนนความรู้ความเข้าใจประมาณครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พอมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มอยู่บ้างแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้เน้นเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยมีการให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม และในระยะหลังนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเน้นบทบาทสำคัญของการทำงานกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนักเรียนต้องลงมือทำงานเป็นกลุ่มก็ยังคงพบว่านักเรียนขาดทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ ซึ่งจะกล่าวในข้อต่อไป

2. ก่อนการทดลอง พบว่านักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทักษะในการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกอยู่ในระดับควรปรับปรุง เมื่อพิจารณาทักษะย่อยพบว่าทักษะของหัวหน้าทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน การควบคุมการอภิปราย และการเสนอผลงานได้คะแนนต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในการทำงานกลุ่มของนักเรียนส่วนใหญ่แล้วนักเรียนไม่ได้ใช้กระบวนการกลุ่ม เพียงแต่เป็นการนั่งรวมกันอยู่เป็นกลุ่มต่างคนต่างทำ อาจมีนักเรียนที่เรียนเก่งหรือกระตือรือร้นในการทำงาน ที่ทำกันอยู่เพียง 2-3 คน ที่เหลือก็จะเป็นผู้ดูเพื่อน ๆ ทำหรือฟังเพื่อน ๆ พูด บ่อยครั้งที่พบว่าการทำงานกลุ่มของนักเรียนไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหรือผู้นำอย่างชัดเจน บางกลุ่มมีการแต่งตั้งหัวหน้า ผู้ที่ได้เป็นหัวหน้ามักจะเป็นคนที่เรียนหนังสือเก่ง และได้รับเลือกให้เป็นบ่อย การทำงานหัวหน้าก็มักจะเป็นผู้รับผิดชอบทำเองเป็นส่วนใหญ่ หรืออาจจะมีเพื่อน 2-3 คน ที่อาสาช่วย เพื่อนคนไหนที่ไม่ทำงาน

หัวหน้าก็ไม่รู้จะหาวิธีใดที่จะชักจูงให้สมาชิกทำ ดังนั้นทักษะการควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าจึงค่อนข้างต่ำ

ในเรื่องการเสนอผลงานนั้นพบว่า เมื่อนักเรียนทำงานกลุ่มเสร็จแล้วหัวหน้าไม่ได้นำกลุ่มที่จะคิดหาวิธีเสนอผลงานที่น่าสนใจ โดยทั่วไปหัวหน้าจะเป็นผู้ออกมาอ่านผลงานนั้น นอกจากนี้ยังพบว่าบางกลุ่มไม่มีการเสนอผลงาน

3. ก่อนการทดลองพบว่า ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ด้านการวางแผนงาน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมขาดมากที่สุด คือ เรื่องการตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน สภาพที่เกิดขึ้นก็คือ ก่อนนักเรียนลงมือทำงานกลุ่ม นักเรียนไม่ได้มีการตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนไม่ทราบว่าในขั้นตอนของการวางแผนงาน นักเรียนจะต้องตกลงกันก่อนในเรื่องระเบียบในการทำงาน และไม่เคยปฏิบัติเมื่อครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่มแล้ว นักเรียนก็มักจะลงมือทำกันเลยทันที โดยไม่มีการปรึกษาหารือกันก่อน

4. หลังการทดลอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองมีทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าอยู่ในระดับดี โดยมีทักษะด้านการวางแผนงาน การควบคุมการอภิปรายและคุณสมบัติทั่วไปดี แต่ทักษะการควบคุมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ และการเสนอผลงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง แสดงว่าในเรื่องการวางแผนงานภายหลังที่นักเรียนได้เรียนโดยการใช้ชุดกิจกรรมแล้ว หัวหน้ามีพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มด้านการวางแผนงานเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ ก่อนลงมือทำงานหัวหน้าจะมีการปรึกษาหารือกับสมาชิกเกี่ยวกับงานที่จะทำ มีการแบ่งงานกันอย่างทั่วถึงและแบ่งตามความเหมาะสม สำหรับทักษะการควบคุมการอภิปรายของหัวหน้าที่ได้อยู่ในระดับดี พฤติกรรมของหัวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจนคือ เมื่อครูให้งานกลุ่มประเภทอภิปรายให้นักเรียนทำ หัวหน้าจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง และใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในชุดกิจกรรมที่สอนและฝึกเกี่ยวกับทักษะการใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น มีเทปเสียงให้ครูใช้เปิดให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง นักเรียนจึงสามารถทำตามและนำไปใช้ได้

ทักษะการควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นทักษะของหัวหน้าที่พบว่าอยู่ในระดับแค่พอใช้ นั้น ปรากฏว่าเมื่อพิจารณาในรายทักษะย่อยจะพบว่า ทักษะที่นักเรียนได้คะแนนค่อนข้างน้อย คือ เรื่องการให้คำติหรือตักเตือนอย่างเหมาะสม การติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมสอนและฝึกในเรื่องนี้ยังไม่เด่นชัดเท่าที่ควร และ

นักเรียนอาจจะไม่ได้ฝึกอย่างเพียงพอ ซึ่งเรื่องนี้คณะผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาแล้ว

ทักษะการเสนอผลงานของหัวหน้า ได้อยู่ในระดับควรปรับปรุงนั้น อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมที่ไม่ได้ให้ตัวอย่างของการเสนอผลงานหลาย ๆ แบบไว้ชัดเจน ครูเองไม่ได้ฝึกให้นักเรียนคิดเสนอผลงานแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและนำเสนอใจมากเท่าที่ควร และอาจเป็นเพราะสถานการณ์ที่ให้นักเรียนแสดงในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มไม่เอื้อที่จะให้นักเรียนคิดวิธีการต่าง ๆ ที่นำเสนอ รวมทั้งเวลาที่กำหนดให้เสนอผลงานค่อนข้างสั้นด้วย ซึ่งเรื่องนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงเพิ่มเติมตัวอย่างได้มากขึ้น รวมทั้งกำหนดเวลาให้กลุ่มได้คิดวิธีการเสนอผลงานอย่างเหมาะสมด้วย

5. หลังการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกอยู่ในระดับดี โดยมีทักษะการปฏิบัติงาน การอภิปราย และคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากชุดกิจกรรมแล้วนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการกล้าแสดงออก การให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นโดยมีเหตุผลประกอบและมีความรับผิดชอบดีขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะเด่นหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนที่คณะผู้วิจัยได้รับจากการรายงานของครูผู้สอน

6. หลังการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองมีทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกอยู่ในระดับดี แต่ยังไม่ถึงระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนยังไม่มากเท่าที่ควร กอปรกับนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนต้องเร่งรัดในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงทำให้ครูไม่สามารถฝึกทักษะในแต่ละกิจกรรมได้ครบถ้วน เพราะต้องเร่งสอนเนื้อหาตามหลักสูตรให้ครบและทันเวลา

7. หลังการทดลองพบว่า นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังการใช้ชุดกิจกรรมพบว่า ทั้งคะแนนความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าในการเรียนการสอนตามปกติ เมื่อจบปีการศึกษา นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำงานกลุ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น แต่ถ้าครูได้จัดการสอนและฝึกเรื่องกระบวนการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมแล้ว นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำงานกลุ่มมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนโดยชุดกิจกรรม ทั้งนี้ก็เพราะว่าชุดกิจกรรมที่สอนมโนทัศน์การทำงานกลุ่ม ซึ่งจัดไว้อย่างเป็นระบบและนักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะตามมโนทัศน์นั้น ๆ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ

และมีทักษะการทำงานกลุ่มมากขึ้น อันเป็นคุณลักษณะพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

8. จากการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้งทั้งของหัวหน้าและสมาชิกเป็นทักษะที่ไม่มีข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพราะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้น นักเรียนจึงไม่มีโอกาสแสดงทักษะนี้ การที่ไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นอาจเนื่องมาจากการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีครูเป็นผู้สอนแล้วมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม นักเรียนส่วนใหญ่เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู และเรื่องที่ยอมให้นักเรียนทำส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนจึงไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้น

9. รูปแบบหรือชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นเพียงข้อเดียวที่ไม่ถึงเกณฑ์คือ คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังเรียนได้ไม่ถึง 80% ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังเรียนเป็นการทดสอบรวบยอดตอนปลายปี การทิ้งช่วงเวลานานสำหรับกิจกรรมสอนบางกิจกรรมที่สอนไปแล้วตอนต้น ๆ ปี ทำให้นักเรียนอาจลืมความรู้บางตอน เพราะเรียนไปนานแล้ว และอาจเป็นเพราะครูไม่มีเวลาได้ฝึกฝนทักษะอย่างเพียงพอ จึงไม่ช่วยให้ความรู้ความเข้าใจติดทน จึงทำให้คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังเรียนไม่ถึง 80% รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มนี้ น่าจะเป็นรูปแบบที่นำไปเผยแพร่ได้ โดยเน้นเรื่องการฝึกทักษะให้มากขึ้น

10. ครูห้องทดลองมีความเห็นว่า ชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สอนแล้วได้ผลตามจุดประสงค์ นักเรียนมีความสนใจเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมได้เขียนโดยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องกระบวนการกลุ่ม มีการนำไปทดลองใช้เพื่อคัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมและภาษาที่ใช้ ตลอดจนผ่านการพิจารณาและปรับปรุงจากคณะผู้ผลิตชุด จึงทำให้เมื่อครูศึกษาชุดและนำไปใช้แล้วเห็นว่า ชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมมาก และครูเองมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังมีสื่อพร้อมทุกกิจกรรม ทำให้สะดวกในการนำไปใช้ ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมประเภทเกม นิทาน และบทบาทสมมติ เป็นต้น ซึ่งทำให้นักเรียนสนใจและชอบเรียน เพราะนอกจากได้ความรู้แล้วยังสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

11. ในแง่ของการปรับปรุงรูปแบบขงนั้น ปรากฏว่าข้อมูลที่ได้จากการทดลองรวมทั้งจากการสอบถามครู ศึกษานิเทศก์ และจากการสังเกตและทดสอบนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบทั้งโดยส่วนรวม และในรายละเอียดได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่าการ

เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจัยสำคัญของการวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การพัฒนาที่ดีนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง (fact) มิใช่จากความคิดคำนึงเพียงอย่างเดียว การทดลองในสภาพการณ์จริงทำให้ได้เห็นถึงจุดเด่นจุดด้อยของรูปแบบซึ่งเป็นความคิดเบื้องต้น และการนำเอาข้อมูลจากความเป็นจริงมาใช้ ก็สามารถทำให้ความคิด/รูปแบบนั้นมีความเหมาะสมและสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงให้เป็นประโยชน์ต่อไป งานวิจัยและพัฒนาในลักษณะนี้นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะสามารถผลิตความรู้ใหม่และช่วยแก้ปัญหาไปได้ในขณะเดียว ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่จัดว่าอยู่ในกลุ่มของประเทศที่กำลังพัฒนา (developing country) มีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นมากมาย หากได้มีผู้สนใจทำงานวิจัยประเภท "วิจัยและพัฒนา" นี้ให้มากขึ้น ก็คงจะช่วยลดปัญหาของประเทศได้มาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ควรมีการพัฒนารายละเอียดของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และ 6 ตามโครงสร้างรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นแล้ว
3. ควรมีการทดลองใช้ชุดกิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นใหม่ด้วย
4. ควรพัฒนาสื่อประกอบกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม อันได้แก่ เทปเสียง เทปเพลง วีดีโอเทป ฯลฯ เพื่อช่วยในการเรียนการสอนให้มากขึ้น
5. ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา
6. ควรพัฒนาชุดฝึกอบรมผู้ใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มเพื่อใช้ในการขยายงานการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
7. ควรมีการเผยแพร่เรื่องการใช้ชุดกิจกรรมนี้ให้ครู ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสังกัดอื่น ๆ และในการเผยแพร่ควรเป็นไปตามระบบการใช้ชุดกิจกรรม
8. ในการใช้ชุดกิจกรรมที่จะให้ได้ผลสำเร็จดี บุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะทำให้การใช้ชุดกิจกรรมได้ผลตามจุดมุ่งหมาย ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ โดยครูที่ทำหน้าที่สอนโดยการใช้ชุดกิจกรรมจะต้องมีความเต็มใจและยินดีที่จะใช้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สนับสนุนและให้กำลังใจครู และศึกษานิเทศก์ต้องนิเทศติดตามผลช่วยเหลือครู

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร : อรุณสภา, 2523.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อรุณสภา, 2525.

_____. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อรุณสภา 2525

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อรุณสภา, 2524.

จวงจันทร์ พวงจันทร์แดง. "ภาวะผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

จันทนา ภาคบงกช. "การสอนสังคมศึกษา หน่วยวันสำคัญของชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

ทิพย์วัล สมแดง. "การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ทิตนา แคมมณี. "การสอนกลุ่มสัมพันธ์ในโรงเรียน" วารสารประชากรศึกษา. เมษายน 2526
_____. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 2. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ทิตนา แคมมณี และคณะ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ทิตนา แคมมณี และคณะ. การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

นันทนา เทพบริรักษ์. "การเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์หน่วยพลังงาน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีการสอนแบบธรรมดา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต

- ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- เขาวพา เตชะคุปต์. "ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนระดับประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สำนักฝึกอบรม. การพัฒนาการทำงานเป็นหมู่คณะ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509.
- สุริน คล้ายรามัญ. "การพัฒนาตนเองโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สูวกิจ ศรีรัตนา. การแบ่งความรับผิดชอบและการจัดสรรสิ่งจูงใจในการทำงานกลุ่ม. สิงหาคม, 2528.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2528.
- Bass, Bernard M. *Leadership Psychology and Organizational Behavior*. New York : Harper and Row, 1960.
- Bonner, Herbert. *Group Dynamics Principles and Applications*. New York : The Ronald Press Company, 1959.
- Davidson, Dennis. "Learning Mathematics in a Group Situation," *Mathematic Teacher*. 21 (1) February, 1974.
- Davis, Keith. *Human Relations at Work*. New York : McGraw-Hill Book Company Inc., 1962.
- Dunn, Rita. "Team Learning and Circle of Knowledge," *Practical Approaches to Individualizing Instruction*. New York, 1972.
- Gale, J.A. *Group Work in Schools*. McGraw-Hill Book Company, Inc., 1974.
- Gulley, Halbert E. *Discussion Conference and Group Process*. Holt Rinehart and Winston, New Yourk, 1963.
- Harris, O. Jeff. *Managing People at Work*. Wiley Hamilton Publication, John Wiley & Sons Inc., New York, 1976.

Kemp, C.G. **Foundations of Group Counseling.** New York : McGraw-Hill Book Company Inc., 1970.

Rogers, Carl R. **Carl Rogers on Encounter Groups.** Harper & Row, Publishers, 1970.

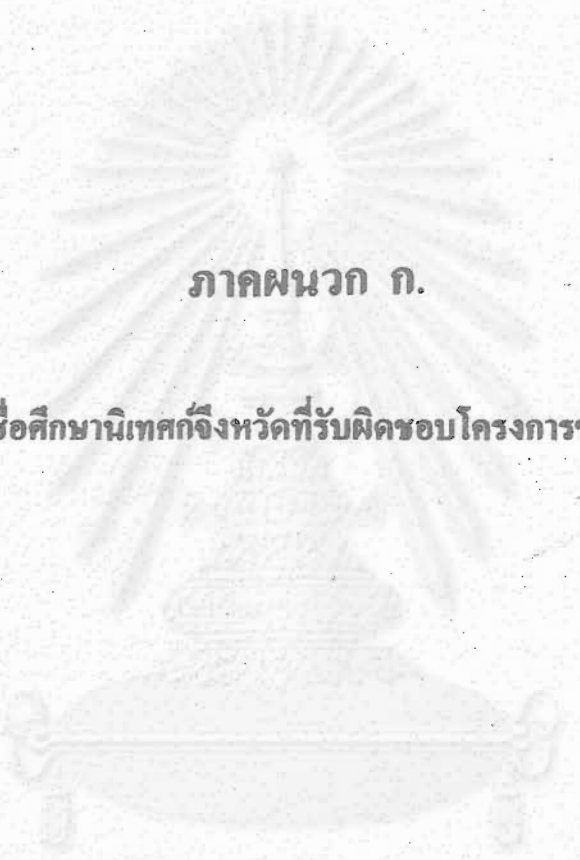
Strang, R. **Group Work in Education.** New York : Harper) Brothers, Publishers, 1958.

Young, Carolyn. "Team Learning," **The Arithmetics Teacher.** 19(8) December, 1972.

ภาคผนวก

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายชื่อศึกษานิเทศก์จังหวัดที่รับผิดชอบโครงการของจังหวัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการโครงการวิจัยระดับจังหวัด

นายดวงคำ ชูระคำ	ศึกษานิเทศก์จังหวัดเชียงราย
นางแพรวพรรณ ดืออาษา	ศึกษานิเทศก์จังหวัดน่าน
นายอำพล ปรีชานนท์*	ศึกษานิเทศก์จังหวัดราชสีมา
นายทองสุข รวยสูงเนิน	ศึกษานิเทศก์จังหวัดสุรินทร์
นายบุญเลิศ เลิศวิทยานุกิษฐ์**	ศึกษานิเทศก์จังหวัดปราจีนบุรี
น.ส.ประไพ วัฒนพงษ์	ศึกษานิเทศก์จังหวัดฉะเชิงเทรา
นายไพฑูรย์ ทอหุน	ศึกษานิเทศก์จังหวัดนครนายก
น.ส.เนาวรัตน์ แดงยิ้ม	ศึกษานิเทศก์จังหวัดเพชรบุรี
นายประทีป แสงเปี่ยมสุข	ศึกษานิเทศก์จังหวัดพัทลุง
นายบุญเจือ ทองประวัน	ศึกษานิเทศก์จังหวัดสตูล

สถาบันวิจัยและบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*ปฏิบัติหน้าที่ต่อจาก นายไกร ไทยกัก ซึ่งเสียชีวิต

** ปฏิบัติหน้าที่แทน นางสาวสิริรัตน์ ชมพันธ์ุ ซึ่งย้ายไปจังหวัดอื่น

ภาคผนวก ข.

รายชื่อครูในโรงเรียนทดลอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการผู้สอนในโรงเรียนทดลองของโครงการ

นางสุพิน สรชาติ	โรงเรียนบ้านแม่จัน อ.แม่จัน จ.เชียงราย
น.ส.นัยนา ปินชัย	โรงเรียนบ้านศรีดอนมูล อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
นางประนอม ชาญวิชา	โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) อ.เมือง จ.น่าน
นายนพไกร ไชยข้อฟ้า	โรงเรียนตาลชุมมิตรภาพ 186 อ.ท่าวังผา จ.น่าน
นางกัญญา อินทรสอน	โรงเรียนโชคชัยพรหมบุตรบริหาร อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา
นางสุภัทรา งามฉบั้ง	โรงเรียนหอกกลางกระสัง (โกศลสงเคราะห์) อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา
นางอำพร จันทรานนท์	โรงเรียนบ้านนาแก อ.เมือง จ.สุรินทร์
น.ส.รุจิรา พริ้งศิรินันท์กุล	โรงเรียนท่าตูมสนิทรราษฎร์ อ.ท่าตูม จ.สุรินทร์
นางสายใจ ศิษย์ประเสริฐ	โรงเรียนนพคุณทอง อ.ศรีมหาโพธิ์ จ.ปราจีนบุรี
นางสมคิด วังไพ	โรงเรียนบ้านด่าน อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี
นางประนอม พิทักษ์ศิลป์	โรงเรียนบ้านวนท่าแครง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
นางจิราพร จุเจริญ	โรงเรียนวัดล่าง (บวรวิทยายนต์ 3) อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
นางรัชนี อรรถสวรี	โรงเรียนอนุบาลนครนายก อ.เมือง จ.นครนายก
นายมานพ สามัคคีมิตร	โรงเรียนชุมชนวัดอัมภาศิริวงศ์ อ.องครักษ์ จ.นครนายก
น.ส.อารมณี สุกใส	โรงเรียนวัดเขากระลิง อ.ท่าช้าง จ.เพชรบุรี
นางเรวดี หงษ์ทอง	โรงเรียนบ้านเหมืองไทร อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
นายเฉลิม ชูสง	โรงเรียนวัดท่าช้าง อ.เมือง จ.พัทลุง
น.ส.ประคิน ฤทธิ์รงค์	โรงเรียนวัดเขาทอง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง
น.ส.เสาวลักษณ์ เสียงประสิทธิ์	โรงเรียนละงู อ.ละงู จ.สตูล
น.ส.สุชาวณี สนิทม์จระไร	โรงเรียนบ้านปากบาง อ.ละงู จ.สตูล

ภาคผนวก ค.

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ในส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวคิด/เนื้อหาของชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 1
กิจกรรมที่ 2 : การเลือกผู้นำกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 2-3
กิจกรรมที่ 3 : ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 4-5
กิจกรรมที่ 4 : การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 6-7
กิจกรรมที่ 5 : บรรยาภาคที่ดีในการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 8-10
กิจกรรมที่ 6 : การควบคุมการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 11
กิจกรรมที่ 7 : การประสานความคิดและสรุปผลการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 12-13
กิจกรรมที่ 8 : การเสนอผลงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 14-15
กิจกรรมที่ 9 : ทักษะการพูด	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 16-17
กิจกรรมที่ 10 : ทักษะการฟัง	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 18-19

กิจกรรมที่ 11 : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	20—22
กิจกรรมที่ 12 : ระเบียบในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	23—24
กิจกรรมที่ 13 : จุดประสงค์ในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	25—26
กิจกรรมที่ 14 : การวางแผนงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	27
กิจกรรมที่ 15 : ขั้นตอนการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	28—29
กิจกรรมที่ 16 : ความสำคัญของการแบ่งงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	30—31
กิจกรรมที่ 17 : หลักการแบ่งงานและมอบหมายงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	32—34
กิจกรรมที่ 18 : การทบทวนแผนงานและการทำงานตาม แผน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	35—36
กิจกรรมที่ 19 : การแก้ปัญหาในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	37—38
กิจกรรมที่ 20 : การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	39—40
กิจกรรมที่ 21 : เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	41
กิจกรรมที่ 22 : การติดตามการทำงานและการเสริมแรง สมาชิกในการปฏิบัติงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	42
กิจกรรมที่ 23 : การให้ข้อติชมในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	43—44
กิจกรรมที่ 24 : การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	45
กิจกรรมที่ 26 : บทบาทของสมาชิกในการแสดง ความคิดเห็น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	46
กิจกรรมที่ 27 : การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	48—50

ระยะเวลาในการทดสอบ

ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบนั้นกำหนดให้มีการประเมินผล 2 ระยะ ดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน เป็นการทดสอบก่อนที่นักเรียนจะเรียนด้วยชุดกิจกรรม โดยนำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียนในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น

2. การทดสอบหลังเรียน เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนด้วยชุดกิจกรรมแล้ว โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิมไปทดสอบนักเรียนประมาณ สัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

การให้คะแนน

คำตอบที่ตรงกับคำตอบให้ 1 คะแนน คำตอบที่ไม่ตรงกับคำตอบให้ 0 คะแนน
เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินความรู้ความเข้าใจโน้ตศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมนั้น ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนและพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียนต้องมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม กล่าวคือโดยเฉลี่ยนักเรียนต้องทำแบบทดสอบท้ายกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม รวมแล้วได้ไม่ต่ำกว่า 80%

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของการพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน กล่าวคือโดยเฉลี่ยนักเรียนต้องทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ฉบับทดสอบหลังเรียนได้ไม่ต่ำกว่า 80%

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนต้องมากกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 50 ข้อ ในแต่ละข้อขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ซึ่งมีเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย x ทับตัวอักษรหน้าคำตอบนั้น

1. การทำงานกลุ่มจะได้ผลดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในข้อใด
 - ก. หัวหน้า สมาชิก วิธีทำงาน
 - ข. สมาชิก วิธีทำงาน การเสียสละ
 - ค. หัวหน้า สมาชิก ระเบียบวินัย
 - ง. วิธีทำงาน การเสียสละ ระเบียบวินัย
2. "บิดเคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันบิงปอง จึงได้รับเลือกเป็นผู้สอนบิงปองให้กับเพื่อนนักเรียน" การคัดเลือกนี้คำนึงถึงอะไร
 - ก. เพศ
 - ข. รางวัลในการแข่งขัน
 - ค. ความชำนาญและประสบการณ์
 - ง. การผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม
3. ข้อใดเป็นความเชื่อที่ผิดสำหรับเรื่องหัวหน้ากลุ่ม
 - ก. หัวหน้ากลุ่มต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน
 - ข. ทุกคนควรฝึกฝนตนเองในการเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. สมาชิกควรตกลงกันก่อนจะเลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ง. ควรเลือกคนที่เรียนเก่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเสมอ
4. ในการทำงานกลุ่ม สมาชิกไม่ควรยึดมั่นในข้อใดมากที่สุด
 - ก. ความสำเร็จของงาน
 - ข. กลุ่มเพื่อนที่ใกล้ชิด
 - ค. ความรู้ที่แตกต่างของบุคคล
 - ง. ความสำคัญและประโยชน์การทำงาน

5. การเปลี่ยนกลุ่มเพื่อทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นบ้าง จะให้ประโยชน์มากที่สุดในด้านข้อใด
- สนุกสนาน
 - รู้จักเพื่อนมากขึ้น
 - มีการแบ่งงานอย่างทั่วถึง
 - งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ความคิดเห็นของสมาชิก มีประโยชน์ในเรื่องใด
- ได้ความคิดเห็นต่าง ๆ กัน
 - ได้ทราบคุณสมบัติของสมาชิก
 - เพื่อกำหนดสถานการณ์การเรียนรู้
 - เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของกลุ่ม
7. ข้อใดคือลักษณะของการประชุมกลุ่มที่ถูกต้อง
- พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของสมาชิกที่เรียนเก่ง
 - พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นที่มีการเสนอเหตุผลประกอบ
 - พิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน
 - พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของหัวหน้า
8. ข้อใดเป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นจากหลายบุคคล
- การคัดเลือกสมาชิก
 - การอภิปรายกลุ่ม
 - การฝึกฝน
 - การเรียนรู้
9. การรับฟังกัน หมายถึงข้อใด
- สมาชิกเสนอความคิดเห็นต่อกัน
 - สมาชิกให้ความเคารพต่อกัน
 - สมาชิกตั้งใจฟังซึ่งกันและกัน
 - สมาชิกให้กำลังใจต่อกัน
10. “ยุพาปรบมือชมเชยเมื่อสายใจแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม” ข้อความนี้แสดงถึงเรื่องใด
- การรับฟังกัน
 - การล้อเลียน
 - การช่วยเหลือกัน
 - การสนับสนุนกัน

11. การอภิปรายนอกเรื่อง ทำให้เกิดผลเสียในข้อใดมากที่สุด
 - ก. การสนับสนุน
 - ข. ความร่วมมือ
 - ค. การยอมรับฟัง
 - ง. เวลาในการประชุม
12. สรุปผลการอภิปรายที่ดี ควรเป็นอย่างไร
 - ก. เลือกเฟ้นมาโดยเฉพาะ
 - ข. ได้รับการยอมรับจากทุกคน
 - ค. ใช้เวลาในการอภิปรายมาก
 - ง. ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้ากลุ่ม
13. การประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มจะนำไปสู่สิ่งใด
 - ก. ความสามัคคีภายในกลุ่ม
 - ข. การยอมรับซึ่งกันและกัน
 - ค. การสรุปผลการอภิปรายที่ดี
 - ง. การพิจารณาความคิดของกันและกัน
14. ในขั้นเตรียมการเพื่อการเสนอผลงาน สิ่งแรกที่ต้องกระทำคือข้อใด
 - ก. จัดเตรียมสถานที่
 - ข. จัดเตรียมอุปกรณ์
 - ค. กำหนดตัวผู้เสนอผลงาน
 - ง. สรุปประเด็นสำคัญที่ต้องการจะเสนอ
15. การเสนอผลงาน ควรคำนึงถึงเรื่องใด
 - ก. ความสามารถของผู้นำกลุ่ม
 - ข. วิธีการที่ทำให้สมาชิกสนใจ
 - ค. บทบาทของผู้ร่วมงานในกลุ่ม
 - ง. การบรรยายให้มากเพื่อความเข้าใจ
16. การสื่อความหมายที่ดี หมายถึงข้อใด
 - ก. มีวิธีการที่น่าสนใจ
 - ข. ให้ความรู้ได้กว้างขวาง
 - ค. สามารถแก้ไขปัญหาในการทำงานได้
 - ง. บอกความหมายได้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน

17. ข้อใดที่ไม่ใช่แนวทางในการพูดสื่อความหมายให้ชัดเจน
- การออกเสียงชัดเจน
 - การขยายความที่เหมาะสม
 - การพูดด้วยวาจาที่สุภาพ
 - การเลือกคำที่เหมาะสมกับผู้ฟัง
18. การสื่อความหมายที่ผิดพลาด มีสาเหตุมาจากข้อใดมากที่สุด
- การฟัง
 - การอภิปราย
 - การคัดเลือกข้อมูล
 - การพิจารณาความคิดเห็น
19. การตั้งใจฟังในขณะที่ผู้อื่นพูดเป็นสิ่งสำคัญเพราะเหตุใด
- ผู้พูดไม่เกิดความขัดแย้ง
 - บรรยากาศในการประชุมดีขึ้น
 - เกิดความเป็นกันเองในหมู่สมาชิก
 - เกิดการสื่อความหมายที่ตรงกัน
20. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของเลขานุการกลุ่ม
- การจดบันทึกข้อมูล
 - การติดต่อประสานงาน
 - การแบ่งและมอบหมายงาน
 - การอำนวยความสะดวก
21. ในขณะที่ฟังเพื่อนพูด เทคนิคที่ช่วยในการสรุปใจความสำคัญคือข้อใด
- การตั้งใจฟัง
 - การแสดงความคิดเห็น
 - การซักถามตลอดเวลา
 - การทบทวนและตรวจสอบข้อมูล
22. การหมุนเวียนกันเป็นเลขานุการกลุ่ม มีประโยชน์อย่างไร
- เพื่อความรวดเร็วของงาน
 - เพื่อช่วยในการวางแผนงาน
 - เพื่อพัฒนาทักษะแก่ตนเอง
 - เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม

23. การทำงานกลุ่มที่ดี ต้องมีสิ่งใด
- หัวหน้ากลุ่มที่เรียนเก่ง
 - เลขานุการที่มีความสามารถมาก
 - สมาชิกเสนอความคิดเห็นทุกคน
 - ระเบียบหรือข้อตกลงในการทำงาน
24. การกำหนดระเบียบในการทำงาน ควรยึดหลักในข้อใด
- สมาชิกแต่ละคนทำตามที่ตนต้องการ
 - สมาชิกที่เรียนเก่งเป็นผู้กำหนด
 - ทุกคนในกลุ่มร่วมกันกำหนด
 - หัวหน้าเป็นผู้กำหนด
25. ข้อใดคือความสำคัญของจุดประสงค์ในการทำงาน
- สมาชิกกลุ่มทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
 - เกิดความเข้าใจในการประชุมมากขึ้น
 - กำหนดข้อมูลได้ชัดเจน
 - มีการยอมรับฟังกัน
26. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หัวหน้ากลุ่มควรทำตามข้อใด
- ตรวจสอบความสามารถของสมาชิก
 - ตรวจสอบการวางแผนงานของกลุ่ม
 - ตรวจสอบข้อมูลและเหตุผลจากเลขานุการกลุ่ม
 - ตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิกเรื่องจุดประสงค์ของการทำงาน
27. การวางแผนงาน คืออะไร
- การกำหนดขั้นตอนในการทำงานได้ล่วงหน้า
 - การศึกษาจุดประสงค์ของการทำงาน
 - การระดมความคิดเห็นจากสมาชิก
 - การซักถามได้เที่ยงกัน
28. ข้อใดเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนงาน
- การวางขั้นตอนการทำงาน
 - การมอบหมายงาน
 - การประเมินผลงาน
 - การเสนอผลงาน

29. การวางขั้นตอนในการทำงาน มีประโยชน์อย่างไร

- ก. ช่วยให้เลขานุการกลุ่มทำงานน้อยลง
- ข. ช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย
- ค. ช่วยให้งานของสมาชิกน้อยลง
- ง. ช่วยให้เกิดการกระจายงาน

30. การทำงานกลุ่มจะสำเร็จ ถ้าหัวหน้ากลุ่มกระทำตนในข้อใด

- ก. ตรวจสอบจุดประสงค์ของสมาชิกก่อนทำงาน
- ข. เตรียมวางแผนงานกับสมาชิก
- ค. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคน
- ง. รวบรวมงานทำคนเดียว

31. ข้อใดทำให้สมาชิกรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

- ก. เข้าใจจุดประสงค์ของงาน
- ข. รู้เรื่องการวางแผนงาน
- ค. รู้จักลำดับขั้นตอนการทำงาน
- ง. มีส่วนร่วมในการทำงาน

32. ข้อใดไม่ใช่หลักในการแบ่งงานที่ดี

- ก. ให้สมาชิกทำตามความพอใจ
- ข. แบ่งงานโดยคำนึงถึงประสบการณ์
- ค. แบ่งงานโดยคำนึงถึงความสามารถ
- ง. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำอย่างทั่วถึง

33. การมอบหมายงานเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ใด

- ก. ทุกคน
- ข. หัวหน้า
- ค. เลขานุการ
- ง. ครูผู้สอน

34. ข้อใดเป็นการแบ่งงานตามความถนัด

- ก. จัดสมาชิกที่เป็นเพศชายไว้ด้วยกัน
- ข. จัดสมาชิกที่เก่งภาษาไทยไว้ด้วยกัน
- ค. จัดสมาชิกให้มีจำนวนเท่ากัน
- ง. จัดสมาชิกโดยการจับฉลาก

35. วิธีที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจก่อนการปฏิบัติงานควรทำอย่างไร
- ศึกษาแผนการเตรียมงาน
 - ตรวจสอบผลงานทุกระยะ
 - ทบทวนความเข้าใจในแผนงาน
 - คำนึงถึงความสำเร็จในการทำงาน
36. บุคคลในข้อใด อาจทำงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย
- สุดาทบทวนแผนก่อนทำงาน
 - สึนวนลเข้าใจจุดประสงค์งานดี
 - सानนท์ตรวจสอบการวางแผนงาน
 - สมใจปฏิบัติงานทันทีที่ได้รับมอบหมาย
37. การสังเกตในการทำงาน จะช่วยให้เกิดผลอย่างไร
- ช่วยให้เข้าใจแผนงาน
 - ช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น
 - ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ
 - ช่วยให้ทราบปัญหาในการทำงาน
38. เมื่อพบปัญหาในการทำงาน เราควรจะทำอย่างไร
- ละทิ้งปัญหาแล้วเปลี่ยนไปทำงานอื่นแทน
 - ทำความเข้าใจในปัญหา
 - แก้ไขอย่างรีบด่วน
 - อยู่เฉย ๆ
39. ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้อง
- เมื่อลงมือปฏิบัติงานแล้ว โอกาสผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน
 - การประเมินผลงานเป็นระยะจะทำให้การดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมาย
 - การทำความเข้าใจในแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ จะทำให้งานประสบผลสำเร็จ
 - ถ้าเราสังเกตการทำงานด้วย จะช่วยให้พบปัญหาและหาทางแก้ไขได้ง่าย
40. ผลงานของกลุ่มอาจผิดพลาดและแก้ไขไม่ทัน หากเราไม่ได้ปฏิบัติตามข้อใด
- แบ่งงาน
 - มอบหมายงาน
 - วางแผนการทำงานร่วมกัน
 - ตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ

41. ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าควรปฏิบัติต่อสมาชิกอย่างไร
- ก. กวดขันติดตามงานทุกระยะ
 - ข. สนใจเฉพาะคนที่ตั้งใจทำงาน
 - ค. ไม่แสดงความเอาใจใส่ใครเลย
 - ง. แสดงความเอาใจใส่สมาชิกทุกคน
42. ข้อใดเป็นการเสริมแรง
- ก. การกวดขันและติดตามงาน
 - ข. สนใจและชมเชย
 - ค. ตำหนิและตักเตือน
 - ง. ชักถามและต่อว่า
43. การทำงานกลุ่มเราจะได้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ต้องอาศัยข้อใด
- ก. การสนับสนุน
 - ข. การช่วยเหลือ
 - ค. การฝึกฝน
 - ง. การติชม
44. ข้อความใดเป็นการให้คำติชม
- ก. เธอทำของเสียไปนิดเดียว ถ้าช่วยทำใหม่อีกครั้งคิดว่าจะดีขึ้น
 - ข. มันเสียไปนิดเดียว แต่เธอก็ไม่มีปัญหาทำได้ใหม่หรอก
 - ค. หนึ่งว่าง ๆ ควรจะไปช่วยเขาเก็บของจะดีกว่านะ
 - ง. แหม คิดว่าจะสวยมาก ที่แท้ก็ไม่ได้ความเลย
45. คุณสมบัติผู้นำจะเกิดขึ้นได้อย่างไร
- ก. เป็นพรสวรรค์เฉพาะคน
 - ข. ต้องฝึกฝนจากการทำงาน
 - ค. แสวงหาจากเพื่อน ๆ
 - ง. เรียนรู้จากตำรา
46. ข้อใดคือลักษณะของสมาชิกกลุ่มที่ดี
- ก. มีความคิดเห็นคล้อยตามผู้อื่นเสมอ
 - ข. มีความคิดเห็นแต่ไม่กล้าแสดงออก
 - ค. แสดงความคิดเห็นเพื่อกลุ่มจะได้พิจารณานำไปใช้
 - ง. ขอบแสดงความคิดเห็นและต้องการให้กลุ่มนำความคิดของตนไปใช้

47. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติในการทำงานกลุ่ม
- ก. ให้ความเคารพประธาน
 - ข. รับฟังคำอธิบายอย่างตั้งใจ
 - ค. เข้าใจจุดประสงค์ในการทำงาน
 - ง. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประธาน
48. “ฉันคิดว่า ทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด” ข้อความนี้ระบุถึงเรื่องใด
- ก. ความรับผิดชอบ
 - ข. ความภาคภูมิใจ
 - ค. ความเห็นใจ
 - ง. ความเอื้อเฟื้อ
49. ข้อใดทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงานเป็นกลุ่มมากที่สุด
- ก. สมาชิกไม่เกียงกัน
 - ข. สมาชิกไม่เสียสละ
 - ค. สมาชิกไม่มีระเบียบวินัย
 - ง. สมาชิกไม่ได้มาร่วมประชุม
50. ความสำเร็จของการทำงานเป็นกลุ่มขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ ข้อใด
- ก. ความขยัน
 - ข. ความตั้งใจ
 - ค. ความอดทน
 - ง. ความร่วมมือ

คำเฉลย
แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง โปรดตรวจคำตอบของนักเรียนกับคำเฉลยที่ให้ไว้ คำตอบใดที่ตรงกับเฉลยให้ 1 คะแนน
 คำตอบใดไม่ตรงกับเฉลยให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม 50 คะแนน

คำเฉลย

ข้อ 1 = ก	ข้อ 11 = ง	ข้อ 21 = ก	ข้อ 31 = ง	ข้อ 41 = ง
ข้อ 2 = ค	ข้อ 12 = ข	ข้อ 22 = ค	ข้อ 32 = ก	ข้อ 42 = ข
ข้อ 3 = ง	ข้อ 13 = ค	ข้อ 23 = ง	ข้อ 33 = ข	ข้อ 43 = ง
ข้อ 4 = ข	ข้อ 14 = ง	ข้อ 24 = ค	ข้อ 34 = ค	ข้อ 44 = ก
ข้อ 5 = ง	ข้อ 15 = ข	ข้อ 25 = ค	ข้อ 35 = ค	ข้อ 45 = ข
ข้อ 6 = ง	ข้อ 16 = ง	ข้อ 26 = ง	ข้อ 36 = ง	ข้อ 46 = ค
ข้อ 7 = ค	ข้อ 17 = ค	ข้อ 27 = ก	ข้อ 37 = ง	ข้อ 47 = ง
ข้อ 8 = ข	ข้อ 18 = ก	ข้อ 28 = ก	ข้อ 38 = ข	ข้อ 48 = ก
ข้อ 9 = ค	ข้อ 19 = ง	ข้อ 29 = ข	ข้อ 39 = ก	ข้อ 49 = ข
ข้อ 10 = ง	ข้อ 20 = ค	ข้อ 30 = ง	ข้อ 40 = ง	ข้อ 50 = ง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน
(ปรับปรุงจากแบบทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจโน้ตค้น/เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหา/มโนทัศน์ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวคิด/เนื้อหาของชุดกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1	: องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม	ข้อสอบข้อที่ 1
กิจกรรมที่ 2	: ความสำคัญและประโยชน์ของการร่วม กลุ่มกับบุคคลหลายแบบ	ข้อสอบข้อที่ 2-3
กิจกรรมที่ 3	: การเลือกหัวหน้ากลุ่ม	ข้อสอบข้อที่ 4-5
กิจกรรมที่ 4	: การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย	ข้อสอบข้อที่ 6-8
กิจกรรมที่ 5	: การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ข้อสอบข้อที่ 9-10
กิจกรรมที่ 6	: ทักษะการฟัง	ข้อสอบข้อที่ 11-12
กิจกรรมที่ 7	: ทักษะการพูด	ข้อสอบข้อที่ 13-14
กิจกรรมที่ 8	: การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและ การพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น	ข้อสอบข้อที่ 15-16
กิจกรรมที่ 9	: การควบคุมการอภิปราย	ข้อสอบข้อที่ 17-18
กิจกรรมที่ 10	: การประสานความคิดและการสรุปผล การอภิปราย	ข้อสอบข้อที่ 19-20

กิจกรรมที่ 11 : การตัดสินใจ	ข้อสอบข้อที่ 21-22
กิจกรรมที่ 12 : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม	ข้อสอบข้อที่ 23-24
กิจกรรมที่ 13 : ความสำคัญของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	ข้อสอบข้อที่ 25-26
กิจกรรมที่ 14 : ความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	ข้อสอบข้อที่ 27-28
กิจกรรมที่ 15 : การช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่ม	ข้อสอบข้อที่ 29-30
กิจกรรมที่ 16 : การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ	ข้อสอบข้อที่ 31-32
กิจกรรมที่ 17 : เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	ข้อสอบข้อที่ 33-34
กิจกรรมที่ 18 : การติดตามการปฏิบัติงาน	ข้อสอบข้อที่ 35-36
กิจกรรมที่ 19 : การให้ข้อติชมในการทำงาน	ข้อสอบข้อที่ 37-38
กิจกรรมที่ 20 : ระเบียบในการทำงาน	ข้อสอบข้อที่ 39-40
กิจกรรมที่ 21 : จุดประสงค์ของการทำงาน	ข้อสอบข้อที่ 41-42
กิจกรรมที่ 22 : การวางแผนงาน	ข้อสอบข้อที่ 43
กิจกรรมที่ 23 : ขั้นตอนการทำงาน	ข้อสอบข้อที่ 44-45
กิจกรรมที่ 24 : ความสำคัญของการแบ่งงาน	ข้อสอบข้อที่ 46-47
กิจกรรมที่ 25 : หลักการแบ่งงานและมอบหมายงาน	ข้อสอบข้อที่ 48-50
กิจกรรมที่ 26 : การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน	ข้อสอบข้อที่ 51-52
กิจกรรมที่ 27 : การรู้จักสังเกตปัญหา	ข้อสอบข้อที่ 53-54
กิจกรรมที่ 28 : การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ	ข้อสอบข้อที่ 55-56
กิจกรรมที่ 29 : การประเมินผลงาน	ข้อสอบข้อที่ 57-58
กิจกรรมที่ 30 : การเสนอผลงาน	ข้อสอบข้อที่ 59-60

ระยะเวลาในการทดสอบ

ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบนั้นกำหนดให้มีการประเมินผล 2 ระยะ ดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน เป็นการทดสอบก่อนที่นักเรียนจะเรียนด้วยชุดกิจกรรม โดยนำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียนในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น

2. การทดสอบหลังเรียน เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิมไปทดสอบนักเรียนประมาณสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

การให้คะแนน

คำตอบใดที่ตรงกับคำตอบให้ 1 คะแนน คำตอบใดไม่ตรงกับคำตอบให้ 0 คะแนน
เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรมนั้น ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนและพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียนต้องมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม กล่าวคือโดยเฉลี่ยนักเรียนต้องทำแบบทดสอบท้ายกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม รวมแล้วได้ไม่ต่ำกว่า 80%

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน กล่าวคือโดยเฉลี่ยนักเรียนต้องทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ฉบับทดสอบหลังเรียนได้ไม่ต่ำกว่า 80%

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนต้องมากกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ ในแต่ละข้อขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ซึ่งมีเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย x ทับตัวอักษรหน้าคำตอบนั้น

1. การทำงานกลุ่มจะได้ผลดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในข้อใด
 - ก. หัวหน้า สมาชิก วิธีทำงาน
 - ข. หัวหน้า สมาชิก ระเบียบวินัย
 - ค. สมาชิก วิธีทำงาน การเสียสละ
 - ง. วิธีทำงาน การเสียสละ ระเบียบวินัย
2. ในการทำงานกลุ่ม สมาชิกไม่ควรยึดมั่นในข้อใดมากที่สุด
 - ก. กลุ่มเพื่อนที่ใกล้ชิด
 - ข. ความสำเร็จของงาน
 - ค. ความรู้ที่แตกต่างของบุคคล
 - ง. ความสำคัญและประโยชน์การทำงาน
3. การเปลี่ยนกลุ่มเพื่อทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นบ้าง จะให้ประโยชน์มากที่สุดในข้อใด
 - ก. สนุกสนาน
 - ข. รู้จักเพื่อนมากขึ้น
 - ค. มีการแบ่งงานอย่างทั่วถึง
 - ง. งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
4. “ปติเคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันปิงปอง จึงได้รับเลือกเป็นผู้สอนปิงปองให้กับเพื่อนนักเรียน” การคัดเลือกนี้คำนึงถึงอะไร
 - ก. เพศ
 - ข. รางวัลในการแข่งขัน
 - ค. ความชำนาญและประสบการณ์
 - ง. การผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม

5. ข้อใดเป็นความเชื่อที่ผิดสำหรับเรื่องหัวหน้ากลุ่ม
 - ก. หัวหน้ากลุ่มต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน
 - ข. ทุกคนควรฝึกฝนตนเองในการเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. ควรเลือกคนที่เรียนเก่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเสมอ
 - ง. ก่อนเลือกหัวหน้ากลุ่มควรตกลงถึงหน้าที่ของหัวหน้า
6. ข้อใดแสดงถึงบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
 - ก. สมาชิกส่วนใหญ่ไม่พูดและไม่ฟังผู้อื่นพูด
 - ข. สมาชิกส่วนใหญ่ไม่พูดแต่ตั้งใจฟังคนอื่นพูด
 - ค. สมาชิกส่วนใหญ่พูดโดยไม่ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น
 - ง. สมาชิกส่วนใหญ่กระตือรือร้นที่จะพูดและฟังผู้อื่น
7. การรับฟังกัน หมายถึงข้อใด
 - ก. สมาชิกให้ความเคารพต่อกัน
 - ข. สมาชิกตั้งใจฟังซึ่งกันและกัน
 - ค. สมาชิกให้กำลังใจต่อกัน
 - ง. สมาชิกเสนอความคิดเห็นต่อกัน
8. “ยุพาปรบมือชมเชยเมื่อสายใจแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม” ข้อความนี้แสดงถึงเรื่องใด
 - ก. การรับฟัง
 - ข. การล้อเลียน
 - ค. การสนับสนุนกัน
 - ง. การช่วยเหลือกัน
9. การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึงข้อใด
 - ก. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของผู้อื่นเท่านั้น
 - ข. รับฟังและปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ
 - ค. ไม่เคยวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่นเลย
 - ง. นำความคิดของผู้อื่นมาพิจารณาควบคู่ไปกับความคิดเห็นของเรา
10. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - ก. ได้รับความเห็นที่รอบคอบ
 - ข. เสริมกำลังใจทำให้สมาชิกยินดีให้ข้อมูล
 - ค. ได้รับความเห็นหลายแง่มุมที่แตกต่างกัน
 - ง. ได้รับความเห็นมากมายทำให้การอภิปรายออกนอกประเด็น

11. การสื่อความหมายที่ผิดพลาด มีสาเหตุมาจากข้อใดมากที่สุด
- การฟัง
 - การอภิปราย
 - การคัดเลือกข้อมูล
 - การพิจารณาความคิดเห็น
12. การตั้งใจฟังในขณะที่ผู้อื่นพูดเป็นสิ่งสำคัญเพราะเหตุใด
- ผู้พูดไม่เกิดความขัดแย้ง
 - บรรยากาศในการประชุมดีขึ้น
 - เกิดความเป็นกันเองในหมู่สมาชิก
 - เกิดการสื่อความหมายที่ตรงกัน
13. การสื่อความหมายที่ดีหมายถึงข้อใด
- การพูดโดยอธิบายขยายความอย่างละเอียด
 - การเข้าใจตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง
 - การส่งข่าวสารถึงกันอย่างรวดเร็ว
 - การฟังด้วยความตั้งใจ
14. ข้อใดที่ไม่ใช่แนวทางในการพูดสื่อความหมายให้ชัดเจน
- การออกเสียงชัดเจน
 - การขยายความที่เหมาะสม
 - การพูดด้วยวาจาที่สุภาพ
 - การเลือกคำที่เหมาะสมกับผู้ฟัง
15. ความคิดเห็นที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
- ความคิดเห็นที่คล้อยตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่
 - ความคิดเห็นที่คล้อยตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่ม
 - ความคิดเห็นที่ตรงข้ามกับความเห็นของผู้อื่น
 - ความคิดเห็นของตัวเอง และมีเหตุผลประกอบ
16. ข้อใดคือลักษณะของการประชุมกลุ่มที่ถูกต้อง
- พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของสมาชิกที่เรียนเก่ง
 - พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นที่มีการเสนอเหตุผลประกอบ
 - พิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน
 - พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของหัวหน้า

17. การอภิปรายออกนอกเรื่องทำให้เกิดผลเสียในข้อใดมากที่สุด

- ก. การสนับสนุน
- ข. ความร่วมมือ
- ค. การยอมรับฟัง
- ง. เวลาในการประชุม

18. หากกลุ่มอภิปรายออกนอกประเด็น นักเรียนควรทำข้อใดมากที่สุด

- ก. ดักเตือนสมาชิกให้พูดน้อยลง
- ข. พิจารณาแต่ความคิดเห็นที่สำคัญ
- ค. หันเหความสนใจของกลุ่มเข้าสู่ประเด็น
- ง. ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดอย่างทั่วถึง

19. สรุปผลการอภิปรายที่ดี ควรเป็นอย่างไร

- ก. เลือกขึ้นมาโดยเฉพาะ
- ข. ได้รับการยอมรับจากทุกคน
- ค. ใช้เวลาในการอภิปรายมาก
- ง. ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้ากลุ่ม

20. การประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มจะนำไปสู่สิ่งใด

- ก. ความสามัคคีภายในกลุ่ม
- ข. การยอมรับซึ่งกันและกัน
- ค. การสรุปผลการอภิปรายที่ดี
- ง. การพิจารณาความคิดของกันและกัน

21. การตัดสินใจด้วยวิธีลงคะแนนเสียงอาจพบปัญหาอะไร

- ก. ใช้เวลานาน
- ข. ยุ่งยากลำบาก
- ค. ผลการตัดสินใจไม่ชัดเจน
- ง. ผลการตัดสินใจอาจไม่ถูกต้อง

22. ในการตัดสินใจกลุ่มควรคำนึงถึงข้อใดมากที่สุด

- ก. เสียงส่วนใหญ่
- ข. เหตุและผลที่กลุ่มยอมรับ
- ค. ผลประโยชน์ของตนเอง
- ง. ผลประโยชน์ของเพื่อนสนิท

23. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของเลขานุการกลุ่ม
- การจดบันทึกข้อมูล
 - การติดต่อประสานงาน
 - การแบ่งและมอบหมายงาน
 - การอำนวยความสะดวก
24. การหมุนเวียนกันเป็นเลขานุการกลุ่ม มีประโยชน์อย่างไร
- เพื่อพัฒนาทักษะแก่ตนเอง
 - เพื่อความรวดเร็วของงาน
 - เพื่อช่วยในการวางแผนงาน
 - เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม
25. ข้อใดคือคำกล่าวที่ถูกต้องในเรื่องการแสดงความคิดเห็น
- แสดงความคิดเห็นที่คล้ายตามผู้อื่นเสมอ
 - มีความคิดเห็นแต่ไม่แสดงออก
 - แสดงความคิดเห็นของตนเองเพื่อกลุ่มจะได้พิจารณานำไปใช้
 - แสดงความคิดเห็นและต้องการให้กลุ่มนำความคิดของตนไปใช้
26. ในการทำงานกลุ่มพฤติกรรมใดสำคัญที่สุด
- เข้าประชุมตรงเวลา
 - มีระเบียบในการทำงาน
 - ช่วยกันคิดและช่วยกันทำ
 - ตรวจสอบผลงานตลอดเวลา
27. “ฉันคิดว่าทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด” ข้อความนี้ระบุถึงเรื่องใด
- ความรับผิดชอบ
 - ความภาคภูมิใจ
 - ความเห็นใจ
 - ความเอื้อเฟื้อ
28. ข้อใดทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงานเป็นกลุ่มมากที่สุด
- สมาชิกไม่เที่ยงกัน
 - สมาชิกไม่เสียสละ
 - สมาชิกไม่มีระเบียบ
 - สมาชิกไม่ได้มาร่วมประชุม

29. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สุดซึ่งสมาชิกจะต้องปฏิบัติในการทำงานกลุ่ม
- ให้ความเคารพประธาน
 - รับฟังคำอธิบายอย่างตั้งใจ
 - เข้าใจจุดประสงค์ของการทำงาน
 - ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประธาน
30. ข้อใดไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้องในการให้ความช่วยเหลือประธาน
- สนับสนุนให้กำลังใจประธาน
 - ทำหน้าที่แทนประธานในทุกเรื่อง
 - รับผิดชอบต่องานที่ประธานมอบหมายให้
 - เตือนประธานให้ทำหน้าที่สำคัญที่ประธานลืมทำ
31. สิ่งที่จะช่วยในการปรับปรุงภาวะผู้นำของตนเองคือข้อใด
- รู้จักเด่นจุดด้อยของผู้อื่น
 - รู้จักเด่นจุดด้อยของตนเอง
 - รู้ความต้องการและความสนใจของผู้อื่น
 - รู้ความต้องการและความสนใจของตนเอง
32. คุณสมบัติผู้นำจะเกิดขึ้นอย่างไร
- ต้องฝึกฝนจากการทำงาน
 - เป็นพรสวรรค์เฉพาะคน
 - แสวงหาจากเพื่อน ๆ
 - เรียนรู้จากตำรา
33. ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าควรปฏิบัติต่อสมาชิกอย่างไร
- กวาดขันติดตามงานทุกระยะ
 - สนใจเฉพาะคนที่ตั้งใจทำงาน
 - ไม่แสดงความเอาใจใส่ใครเลย
 - แสดงความเอาใจใส่สมาชิกทุกคน
34. หัวหน้าควรชักจูงสมาชิกให้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีใด
- สมประสาธ
 - ไม่แสดงความสนใจผู้ใดเลย
 - เรียกชื่อและชักถามเป็นรายบุคคล
 - ต่อว่าสมาชิกว่าทำไมไม่ยอมพูดเลย

35. หลังจากกลุ่มได้มีการแบ่งงานและมอบหมายงานกันแล้ว หัวหน้ากลุ่มควรทำอะไร

- ก. ติดตามการทำงานของสมาชิก
- ข. ทดสอบความสามารถของสมาชิก
- ค. ช่วยแบ่งเบางานของสมาชิกทุกคน
- ง. ไม่ต้องทำอะไรเลยเพราะเป็นหัวหน้า

36. ข้อใดเป็นการเสริมแรง

- ก. ชักถามและต่อว่า
- ข. สนใจและชมเชย
- ค. ตำหนิและตักเตือน
- ง. การกวัดขั้นและติดตามงาน

37. การทำงานกลุ่มเราจะได้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ต้องอาศัยข้อใด

- ก. การสนับสนุน
- ข. การช่วยเหลือ
- ค. การฝึกฝน
- ง. การติชม

38. ข้อความใดเป็นการให้คำติชม

- ก. เธอทำของเสียไปนิดเดียว ถ้าช่วยทำใหม่อีกครั้งคิดว่าจะดีขึ้น
- ข. มันเสียไปนิดเดียว แต่เธอก็ไม่มีปัญญาทำได้ใหม่หรอก
- ค. นั่งว่าง ๆ ควรจะไปช่วยเขาเก็บของจะดีกว่านะ
- ง. แหม คิดว่าจะสวยมาก ที่แท้ก็ไม่ได้ความเลย

39. การทำงานกลุ่มที่ดีต้องมีสิ่งใด

- ก. ระเบียบหรือข้อตกลงในการทำงาน
- ข. สมาชิกที่มีความสามารถ
- ค. เลขานุการที่มีความสามารถมาก
- ง. หัวหน้ากลุ่มที่เรียนเก่ง

40. การกำหนดระเบียบในการทำงาน ควรยึดหลักในข้อใด

- ก. สมาชิกแต่ละคนทำตามที่ตนต้องการ
- ข. สมาชิกที่เรียนเก่งเป็นผู้กำหนด
- ค. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันกำหนด
- ง. หัวหน้าเป็นผู้กำหนด

41. ข้อใดคือความสำคัญของจุดประสงค์ในการทำงาน
- สมาชิกกลุ่มทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
 - เกิดความเข้าใจในการประชุมมากขึ้น
 - กำหนดข้อมูลได้ชัดเจน
 - มีการยอมรับฟังกัน
42. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หัวหน้ากลุ่มควรทำตามข้อใด
- ตรวจสอบความสามารถของสมาชิก
 - ตรวจสอบการวางแผนงานของกลุ่ม
 - ตรวจสอบข้อมูลและเหตุผลจากเลขานุการกลุ่ม
 - ตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิกเรื่องจุดประสงค์ของการทำงาน
43. การวางแผนงาน คืออะไร
- การกำหนดขั้นตอนในการทำงานได้ล่วงหน้า
 - การศึกษาจุดประสงค์ของการทำงาน
 - การระดมความคิดเห็นจากสมาชิก
 - การซักถามโต้เถียงกัน
44. ข้อใดเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนงาน
- การวางขั้นตอนการทำงาน
 - การมอบหมายงาน
 - การประเมินผลงาน
 - การเสนอผลงาน
45. การวางขั้นตอนในการทำงานมีประโยชน์อย่างไร
- ช่วยให้เลขานุการกลุ่มทำงานน้อยลง
 - ช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย
 - ช่วยให้งานของสมาชิกน้อยลง
 - ช่วยให้เกิดการกระจายงาน
46. การทำงานกลุ่มจะล่าช้า ถ้าหัวหน้ากลุ่มกระทำตนในข้อใด
- ตรวจสอบจุดประสงค์ของสมาชิกก่อนทำงาน
 - เตรียมวางแผนงานกับสมาชิก
 - แบ่งงานให้สมาชิกทุกคน
 - รวบงานทำคนเดียว

47. ข้อใดทำให้สมาชิกรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- รู้จักลำดับขั้นตอนการทำงาน
 - เข้าใจจุดประสงค์ของงาน
 - รู้เรื่องการวางแผนงาน
 - มีส่วนร่วมในการทำงาน
48. ข้อใดไม่ใช่หลักในการแบ่งงานที่ดี
- ให้สมาชิกทำตามความพอใจ
 - แบ่งงานโดยคำนึงถึงประสบการณ์
 - แบ่งงานโดยคำนึงถึงความสามารถ
 - แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำอย่างทั่วถึง
49. การมอบหมายงานเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ใด
- เลขานุการ
 - ครูผู้สอน
 - หัวหน้า
 - ทุกคน
50. ข้อใดเป็นการแบ่งงานตามความถนัด
- จัดสมาชิกที่เป็นเพศชายไว้ด้วยกัน
 - จัดสมาชิกที่เก่งภาษาไทยไว้ด้วยกัน
 - จัดสมาชิกให้มีจำนวนเท่ากัน
 - จัดสมาชิกโดยการจับฉลาก
51. วิธีที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจก่อนการปฏิบัติงานควรทำอย่างไร
- ศึกษาแผนการเตรียมงาน
 - ตรวจสอบผลงานทุกระยะ
 - ทบทวนความเข้าใจในแผนงาน
 - คำนึงถึงความสำเร็จในการทำงาน
52. บุคคลในข้อใดอาจทำงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย
- สุทธาทบทวนแผนก่อนทำงาน
 - สันทัดเข้าใจจุดประสงค์งานดี
 - สันทัดตรวจสอบการวางแผนงาน
 - สนใจปฏิบัติงานทันทีที่ได้รับมอบหมาย

53. การรู้จักสังเกตปัญหาในการทำงาน จะช่วยให้เกิดผลอย่างไร
- ช่วยให้เข้าใจแผนงาน
 - ช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น
 - ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ
 - ช่วยให้ทราบปัญหาในการทำงาน
54. เมื่อพบว่ามีปัญหาในการทำงานขั้นแรกเราควรปฏิบัติอย่างไร
- ละทิ้งปัญหาแล้วเปลี่ยนไปทำงานอย่างอื่นแทน
 - ทำความเข้าใจกับปัญหา
 - หาสาเหตุของปัญหา
 - หาวิธีแก้ไขปัญหา
55. ผลงานของกลุ่มอาจผิดพลาดและแก้ไขไม่ทัน หากเราไม่ได้ปฏิบัติตามข้อใด
- แบ่งงาน
 - มอบหมายงาน
 - วางแผนการทำงานร่วมกัน
 - ตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ
56. ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้อง
- เมื่อลงมือปฏิบัติงานแล้ว โอกาสผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน
 - การประเมินผลงานเป็นระยะจะทำให้การดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมาย
 - ถ้าเรารู้จักสังเกตปัญหาในการทำงาน จะช่วยให้พบปัญหาและหาทางแก้ไขได้ง่าย
 - การทำความเข้าใจในแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ
57. ข้อใดไม่ใช่สิ่งสำคัญในการประเมินผลการทำงาน
- ประเมินผลของงาน
 - ประเมินวิธีการทำงาน
 - ประเมินประโยชน์ของงาน
 - ให้ข้อติชมผู้ร่วมงานทุกคน
58. ประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของการประเมินผลงานคือข้อใด
- รู้จักด้อยของผู้ร่วมงาน
 - เข้าใจขั้นตอนของการทำงานดีขึ้น

- ค. เข้าใจจุดประสงค์ของงานดีขึ้น
 - ง. ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต
59. ในขั้นเตรียมการเพื่อการเสนอผลงาน สิ่งแรกที่ต้องกระทำคือข้อใด
- ก. จัดเตรียมสถานที่
 - ข. จัดเตรียมอุปกรณ์
 - ค. กำหนดตัวผู้เสนอผลงาน
 - ง. สรุประเด็นสำคัญที่ต้องการจะเสนอ
60. การเสนอผลงานควรคำนึงถึงเรื่องใดมากที่สุด
- ก. ความสามารถของผู้นำกลุ่ม
 - ข. วิธีการที่ทำให้สมาชิกสนใจ
 - ค. บทบาทของผู้ร่วมงานในกลุ่ม
 - ง. การบรรยายให้มากเพื่อความเข้าใจ

แบบบันทึกผลการเรียนของนักเรียน

โรงเรียน.....ชั้น.....อำเภอ.....

ชื่อ	ลำดับที่กิจกรรม	
	กิจกรรมที่ 1 ก	กิจกรรมที่ 2 ก
	5	
	5	
	5	
	5	
	5	
	5	
	5	
	10	
	5	
	5	
	5	
	5	
	5	
	5	
	10	
	8	
	5	
	7	
	5	
	5	
	5	
	5	
	7	
	5	
	5	
	6	
	5	
	7	
	5	
	5	
	170	
		หมายเหตุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำเฉลย
แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจมโนทัศน์/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง โปรดตรวจคำตอบของนักเรียนกับคำเฉลยที่ให้ไว้นี้ คำตอบใดที่ตรงกับเฉลยให้ 1 คะแนน
 คำตอบใดไม่ตรงกับเฉลยให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม 60 คะแนน

คำเฉลย

ข้อ 1 = ก	ข้อ 21 = ง	ข้อ 41 = ก
ข้อ 2 = ก	ข้อ 22 = ข	ข้อ 42 = ง
ข้อ 3 = ง	ข้อ 23 = ค	ข้อ 43 = ก
ข้อ 4 = ค	ข้อ 24 = ก	ข้อ 44 = ก
ข้อ 5 = ค	ข้อ 25 = ค	ข้อ 45 = ข
ข้อ 6 = ง	ข้อ 26 = ค	ข้อ 46 = ง
ข้อ 7 = ข	ข้อ 27 = ก	ข้อ 47 = ง
ข้อ 8 = ค	ข้อ 28 = ข	ข้อ 48 = ก
ข้อ 9 = ง	ข้อ 29 = ง	ข้อ 49 = ค
ข้อ 10 = ง	ข้อ 30 = ข	ข้อ 50 = ง
ข้อ 11 = ก	ข้อ 31 = ข	ข้อ 51 = ก
ข้อ 12 = ง	ข้อ 32 = ก	ข้อ 52 = ง
ข้อ 13 = ข	ข้อ 33 = ง	ข้อ 53 = ง
ข้อ 14 = ค	ข้อ 34 = ค	ข้อ 54 = ข
ข้อ 15 = ง	ข้อ 35 = ก	ข้อ 55 = ง
ข้อ 16 = ค	ข้อ 36 = ข	ข้อ 56 = ค
ข้อ 17 = ง	ข้อ 37 = ง	ข้อ 57 = ค
ข้อ 18 = ค	ข้อ 38 = ก	ข้อ 58 = ง
ข้อ 19 = ข	ข้อ 39 = ก	ข้อ 59 = ง
ข้อ 20 = ค	ข้อ 40 = ค	ข้อ 60 = ข

ภาคผนวก จ.

**แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘
สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก**

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้สอนหรือผู้ประเมินนำไปใช้ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการฝึกด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบประเมิน

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มชุดนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

1. สถานการณ์สำหรับการแสดง เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการทำงานที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ซึ่งมีสถานการณ์ 2 ประเภท คือ สถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปราย และสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานประเภทลงมือปฏิบัติ

2. แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

3. แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นแบบที่ใช้สำหรับบันทึกผลการประเมินที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งประกอบด้วยรายการทักษะที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมเช่นกัน ลักษณะของแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง และไม่มี โดยกำหนดการประเมินค่าไว้ดังนี้

มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก	4 คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี	3 คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับพอใช้	2 คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง	1 คะแนน
ไม่มีทักษะการทำงานกลุ่มปรากฏให้เห็น	0 คะแนน

4. คำชี้แจงสำหรับผู้ประเมินในการใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

ระยะเวลาในการประเมิน

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้วยแบบประเมินนี้ ได้กำหนดไว้ 2 ระยะเวลา คือ

1. การประเมินก่อนฝึก เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการฝึกด้วยชุดกิจกรรม ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น
2. การประเมินหลังฝึก เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแล้ว ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้ง 2 ระยะนี้ ใช้สถานการณ์สำหรับการแสดงในลักษณะเดียวกันและดำเนินกิจกรรมการประเมินแบบเดียวกันดังนี้

1. ทำความรู้จักหรือสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกี่กลุ่มก็ได้ (ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน) แต่ไม่มีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน
3. จัดกลุ่มนักเรียนที่แบ่งได้ให้อยู่คนละห้องเรียน หรือที่ใดก็ได้ที่ไม่อาจมองเห็นกันได้ ในการประเมินจะต้องมีครูหรือผู้ประเมิน 1 คน ต่อนักเรียน 1 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มดำเนินการดังนี้

ก. แจกสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปรายให้นักเรียน (ให้เวลาในการแสดง 20 นาที)

ข. ขณะที่นักเรียนทำการอภิปราย ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

ค. ให้นักเรียนหยุดอภิปรายเมื่อหมดเวลาและอาจให้นักเรียนได้พักสักครู่แล้วจึงแจกสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติ (ให้เวลาในการทำงาน 50 นาที)

ง. ขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่ม ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกฯ ฉบับเดิมที่ใช้ในข้อ ข. แล้วเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

4. ให้นักเรียนเลิกทำกิจกรรมเมื่อหมดเวลา

เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มนี้ ใช้การประเมินเป็นรายกลุ่มในลักษณะภาพรวมของกลุ่ม ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ว่า การทดสอบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่ม หลังฝึกต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สถานการณ์สำหรับการประเมินก่อนฝึก

ชุดที่ 1 เรื่องการจัดงานวันเด็ก

วันเด็กเป็นวันที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ในแต่ละปีจะมีการจัดงานวันเด็กทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งภายในโรงเรียนด้วย ในปีนี้โรงเรียนของเราจะจัดงานฉลองวันเด็ก และมอบให้คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้จัดและดำเนินงาน

สมมติว่านักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดงานวันเด็ก โดยใช้เวลาในการประชุม 20 นาที และใช้เวลาในการเสนอผลการประชุมต่อครู 5 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. การเลือกผู้นำกลุ่ม
3. ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
4. การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
5. บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
6. การควบคุมการอภิปราย
7. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม
8. ทักษะการพูด
9. ทักษะการฟัง
10. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
11. เทคนิคการจูงใจให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
12. บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
13. การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
14. การเสนอผลงาน

สถานการณ์สำหรับการประเมินก่อนฝึก

ชุดที่ 2 เรื่องนิทานแสนสนุก

คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เตรียมแผนงานการจัดงานวันเด็กเรียบร้อยแล้ว แต่ยังขาดปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินงานคือ เงิน จึงนำปัญหาไปปรึกษาคณะกรรมการครูได้รับคำแนะนำว่า ควรจัดทำหนังสือนิทานสั้น ๆ มาจำหน่ายแก๊ง ๆ ในราคาเล่มละ 1 บาท เพื่อนำเงินที่ได้มาเป็นทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดงานวันเด็ก ซึ่งคณะกรรมการนักเรียนทุกคนมีมติเห็นชอบในข้อเสนอแนะนี้

สมมติว่านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำหนังสือนิทานตามมติข้างต้น จึงลองช่วยกันทำหนังสือนิทานเพื่อเป็นตัวอย่างก่อน 1 เล่ม (ใช้เวลาในการทำหนังสือประมาณ 50 นาที)

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับสังเกตประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. ระเบียบในการทำงาน
2. จุดประสงค์ในการทำงาน
3. การวางแผนงาน
4. ขั้นตอนการทำงาน
5. ความสำคัญของการแบ่งงาน
6. การมอบหมาย
7. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
8. การแก้ปัญหาในการทำงาน
9. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ
10. การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
11. การให้ข้อติชมในการทำงาน
12. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
13. การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

สถานการณ์สำหรับการประเมินหลังฝึก

ชุดที่ 1 เรื่องการจัดงานวันปิดภาคเรียน

ภาคการศึกษาที่โรงเรียนจะมีการจัดงานวันปิดภาคเรียนในวันสุดท้ายของการเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจและความสามารถในด้านต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และครูด้วย ซึ่งในการนี้ โรงเรียนเห็นสมควรมอบให้คณะกรรมการนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้จัดและดำเนินการ

สมมติว่า นักเรียนเป็นหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดงานวันปิดภาคเรียนและเตรียมเสนอผลงาน เสร็จแล้วเสนอผลงานต่อครูและนักเรียนโดยใช้เวลาดังนี้

- ก. เวลาในการประชุม 20 นาที
- ข. เวลาในการเตรียมเสนอผลงาน 10 นาที
- ค. เวลาในการเสนอผลงาน 5—10 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
3. การเลือกหัวหน้ากลุ่ม
4. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
5. การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
6. ทักษะการฟัง
7. ทักษะการพูด
8. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
9. การควบคุมการอภิปราย
10. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
11. การตัดสินใจ
12. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
13. ความสำคัญของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
14. การช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่ม
15. เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
16. การเสนอผลงาน

สถานการณ์สำหรับการประเมินหลังฝึก

ชุดที่ 2 พจนานุกรมของเรา

คณะกรรมการนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้เตรียมแผนงานการจัดงานวันปิดภาคเรียนเรียบร้อยแล้ว สิ่งหนึ่งที่คณะกรรมการทุกคนเห็นด้วยว่าควรจัดคือ นิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน และคณะกรรมการนักเรียนเห็นว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียนควรฝากผลงานให้รุ่นน้องไว้เพื่อเป็นที่ระลึกโดยจะร่วมกันจัดทำพจนานุกรมประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และจะนำออกแสดงในวันปิดภาคเรียนด้วย

สมมติว่านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำพจนานุกรมประจำชั้นตามมติข้างต้น จงลองช่วยกันทำพจนานุกรมประจำชั้นเพื่อเป็นตัวอย่างก่อน 1 เล่ม โดยใช้เวลาในการทำพจนานุกรม 40 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. ระเบียบในการทำงาน
2. จุดประสงค์ของการทำงาน
3. การวางแผนงาน
4. ขั้นตอนในการทำงาน
5. ความสำคัญของการแบ่งงาน
6. หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
7. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
8. การรู้จักสังเกตปัญหา
9. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
10. การติดตามการปฏิบัติงาน
11. การให้ข้อติชมในการทำงาน
12. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
13. ความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
14. การประเมินผลงาน

**แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนและหลังการฝึก**

คำชี้แจง แบบประเมินนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า การบันทึกมีข้อปฏิบัติดังนี้

1. เมื่อหัวหน้ากลุ่มแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามที่ระบุไว้ในรายการทักษะ ขอให้ท่านประเมินพฤติกรรมนั้นว่าอยู่ในขั้น ดีมาก ดี พอใช้ หรือ ควรปรับปรุง แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการประเมินของท่าน

2. หากพบว่าหัวหน้ากลุ่มไม่ได้แสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามรายการทักษะที่ระบุไว้ โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่มี

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ให้ปฏิบัติในทำนองเดียวกับหัวหน้าทั้ง 2 ข้อ ข้างต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียน.....จังหวัด.....
 ชั้น.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ก่อนฝึก หลังฝึก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
การวางแผนงาน						
1.1 ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม.....						
1.2 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์.....						
1.3 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง.....						
1.4 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๗ อย่างไร.....						
1.5 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร.....						
1.6 ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบ ในการทำงาน.....						
1.7 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความ สามารถ.....						
1.8 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่าง ทั่วถึง.....						
การควบคุมการปฏิบัติงาน						
2.1 ทบทวนความเข้าใจและบทบาท หน้าที่ของสมาชิกเกี่ยวกับงาน ก่อนลงมือทำงาน.....						

รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
2.2 ดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน.....						
2.3 ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้ปฏิบัติงาน.....						
2.4 ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน.....						
2.5 ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม.....						
2.6 ให้คำชมอย่างเหมาะสม.....						
2.7 ควบคุมระเบียบการทำงาน.....						
2.8 ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย.....						
2.9 ติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ.....						
การควบคุมอภิปราย						
3.1 กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง.....						
3.2 ประสานความคิดของสมาชิกให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม.....						
3.3 ควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออกนอกประเด็น.....						
3.4 สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย.....						
3.5 ใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น.....						

รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงผลกิจกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
3.6 สรุปผลการอภิปราย.....						
การแก้ปัญหาความขัดแย้ง						
4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น.....						
4.2 ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจปัญหา.....						
4.3 นำกลุ่มให้วิเคราะห์ปัญหา.....						
4.4 นำกลุ่มให้ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา.....						
4.5 ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา.....						
การเสนอผลงาน						
5.1 นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานให้น่าสนใจ.....						
คุณสมบัติทั่วไป						
6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นที่พอใจ.....						
6.2 มีมารยาทในการพูด.....						
6.3 รับฟัง จับใจความได้ดี.....						
6.4 มีมารยาทในการฟัง.....						
6.5 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน.....						
6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....						
6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....						
6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น.....						

รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....						
6.10 ยอมรับมติกลุ่ม.....						
6.11 ควบคุมอารมณ์ได้.....						

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
การวางแผนงาน						
1.1 ตรวจสอบเกี่ยวกับเป้าหมาย/ จุดประสงค์ในการทำงาน.....						
1.2 ตรวจสอบว่ากลุ่มจะต้องทำ อะไรบ้าง.....						
1.3 ตรวจสอบว่ากลุ่มจะทำงานกัน อย่างไร.....						
1.4 ตรวจสอบว่ากลุ่มจะทำงานเป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร.....						
1.5 ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน.....						
การปฏิบัติงาน						
2.1 ทบทวนแผนงานและบทบาท หน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือ ทำงาน.....						
2.2 รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุ เป้าหมาย.....						
2.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของ กลุ่ม.....						
2.4 ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อกลุ่ม.....						
2.5 ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการ ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย.....						

รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
2.6 ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่ม ในการทำงาน นอกเหนือจาก หน้าที่รับผิดชอบของตน.....						
การอภิปราย						
3.1 ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่าง มีเหตุผล.....						
3.2 ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น /ช่วยเหลือกลุ่ม.....						
3.3 ให้ความสนใจต่อการอภิปราย แสดงความคิดเห็นหรือรับ.....						
3.4 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็น ของผู้อื่น.....						
3.5 สนับสนุนผู้อื่น.....						
3.6 คัดค้านอย่างมีเหตุผล.....						
3.7 ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น.....						
3.8 ช่วยสรุปผลการอภิปราย.....						
การแก้ปัญหาคัดความขัดแย้ง						
4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อ ขัดแย้งที่เกิดขึ้น.....						
4.2 ช่วยกลุ่มวิเคราะห์ปัญหา.....						
4.3 ช่วยกลุ่มแสวงหาวิธีการแก้ไข ปัญหา.....						
4.4 ช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม.....						

รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
การเสนอผลงาน						
5.1 เสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่องตรงประเด็น.....						
5.2 เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ.....						
คุณสมบัติทั่วไป						
6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ.....						
6.2 มีมารยาทในการพูด.....						
6.3 รับฟัง จับใจความได้ดี.....						
6.4 มีมารยาทในการฟัง.....						
6.5 มีการทบทวนและปรับความเข้าใจกัน.....						
6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....						
6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....						
6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น.....						
6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....						
6.10 ยอมรับมติกลุ่ม.....						
6.11 ควบคุมอารมณ์ได้.....						

คำชี้แจง
สำหรับ

การใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้ากลุ่ม

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
1	<p>การวางแผนงาน</p> <p>1.1 ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม</p> <p>หมายถึง – การเสนอแนะความคิดใหม่ ๆ ให้แก่กลุ่ม ดำเนินงานต่อไปได้</p> <p>– การช่วยกลุ่ม หาทางออกให้แก่กลุ่มเมื่อ กลุ่มเกิดติดขัด ทำให้กลุ่มดำเนินงานต่อไปได้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง การเสนอแนะ/การหาทางออกให้แก่กลุ่ม ทำได้อย่างเหมาะสมคือ เป็นที่ยอมรับของ คนส่วนใหญ่ในกลุ่มหรือความคิด/วิธีการ ที่เสนอนั้นใช้ได้ผลดี</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการเสนอแนะ/การหาทางออก ให้แก่กลุ่ม แต่ทำอย่างไม่เหมาะสมคือ เกิด ผลเสียแก่กลุ่มในทางใดทางหนึ่งหรือความ คิด/วิธีการที่เสนอนั้นใช้ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.2 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์</p> <p>หมายถึง – การซักถาม/พูดคุย/ปรึกษา/ชี้แจงเกี่ยวกับ จุดประสงค์ในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ทุกคน เกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ด้วย ความบังเอิญหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.3 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง</p> <p>หมายถึง – การพูดคุย/ปรึกษากับกลุ่มว่า กลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.4 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร</p> <p>หมายถึง – การพูดคุย/ปรึกษากับกลุ่มว่า กลุ่มจะใช้วิธีอะไรในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.5 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร</p> <p>หมายถึง – การพูดคุย/ปรึกษากับกลุ่มว่า งานที่กลุ่มจะทำนั้นจะทำอะไรก่อน อะไรหลัง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.6 ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน</p> <p>หมายถึง – การพูดจาตกลงกับกลุ่มว่ากลุ่มควรมีกฎกติกาข้อตกลงอะไรบ้าง ในการทำงาน ให้บรรลุตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.7 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความสามารถ</p> <p>หมายถึง – การพิจารณาความถนัดและความสามารถของสมาชิกกลุ่ม เมื่อมีการจัดสรร แบ่งงานกัน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการพิจารณาความถนัด/ความสามารถของสมาชิกกลุ่มอย่างชัดเจน และมีการจัดสรรแบ่งงานกันตามเกณฑ์นั้น โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการพิจารณาความถนัด/ความสามารถของสมาชิกกลุ่มแต่ไม่ชัดเจน และการจัดสรรแบ่งงาน ยังไม่เป็นที่พอใจของสมาชิกส่วนใหญ่</p>
	<p>1.8 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง</p> <p>หมายถึง – การจัดสรร แบ่งงานให้ทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการจัดสรรแบ่งงานให้ทุกคน</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีจำนวนสมาชิกส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการจัดสรรแบ่งงานอย่างเป็นกิจลักษณะ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
2	การควบคุมการปฏิบัติงาน	
	<p>2.1 ทบทวนความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเกี่ยวกับงานก่อนลงมือทำงาน</p> <p>หมายถึง – การพูดถึง/พูดทบทวนว่าใครจะทำอะไรบ้าง กติกา ข้อตกลงที่กลุ่มต้องปฏิบัติคืออะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.2 ดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน</p> <p>หมายถึง – การเข้าไปดูพูดคุย ไปชักถาม สมาชิกกลุ่มถึงการทำงานของเขา ขณะที่เขากำลังปฏิบัติงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผลสมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.3 ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>หมายถึง – การแสดงการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงานทางคำพูดหรือท่าทาง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.4 ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง – การให้คำแนะนำ/ช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิก ผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็น ไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.5 ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม หมายถึง – การบอกให้สมาชิกกลุ่มรู้จักพฤติกรรมของ เขาที่ควรปรับปรุง โดยใช้คำพูด น้ำเสียง ท่าทางที่เหมาะสม คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ใช่คำประเภทตัดสิน เช่น เลว มาก แย่มาก ใจจริง ไม่เข้าท่า ฯลฯ 2. ใช้คำที่อธิบายพฤติกรรมที่บกพร่อง อย่างชัดเจน เช่น พูดว่า “เธอยืมสมุดฉัน ไปแล้วยังไม่ได้เอามาคืน” 3. บอกเป็นเชิงเสนอแนะ หรือให้ ความช่วยเหลือประกอบ 	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจและ ตั้งใจและทำได้ถูกต้อง เหมาะสม และทำได้ผล ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็น ไปอย่างไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่เหมาะสม หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.6 ให้คำชมอย่างเหมาะสม</p> <p>หมายถึง – การชมเชยสมาชิกกลุ่มทางคำพูด ท่าทาง อย่างเหมาะสม คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง 2. ไม่มากไม่น้อยเกินไป 3. ชมอย่างจริงใจ 	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ และ ทำได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และทำได้ผล</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ เป็นไปอย่างไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่เหมาะสม หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.7 ควบคุมระเบียบการทำงาน</p> <p>หมายถึง – การควบคุม (การตักเตือน บอกรถกล่าว ฯลฯ) ให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตามระเบียบ กติกา ข้อตกลงที่วางไว้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิก ผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็น ไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.8 ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย</p> <p>หมายถึง – ลักษณะของการควบคุมการทำงานเพื่อ ให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิก ผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็น ไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	2.9 การติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ หมายถึง – การติดตามดูผลจากการทำงานของสมาชิก เป็นระยะ ๆ และประเมินว่าผลงานนั้นเป็น อย่างไร	ดีมาก หมายถึง มีการเกิดพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิก ผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็น ไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
3	การอภิปราย	
	3.1 กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่าง ทัวถึง หมายถึง – การช่วยให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีโอกาส ในการเสนอความคิดเห็น	ดีมาก หมายถึง สามารถช่วยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ เสนอความคิดเห็น ควรปรับปรุง หมายถึง สามารถช่วยให้สมาชิกมีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็นได้ไม่ถึง 50%
	3.2 ประสานความคิดของสมาชิกให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม หมายถึง – การนำความคิดของสมาชิกกลุ่มหลาย ๆ คนมาผสมผสานกันเพื่อให้ได้ความคิด/ คำตอบที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม	ดีมาก หมายถึง สามารถผสมผสานความคิดของสมาชิก กลุ่มและความคิดนั้นได้รับการยอมรับ จากกลุ่มเป็นเอกฉันท์ ควรปรับปรุง หมายถึง สามารถผสมผสานความคิดของ สมาชิกกลุ่มแต่ความคิดนั้นไม่ได้รับการ ยอมรับจากกลุ่ม

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.3 ควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออกนอกประเด็น หมายถึง – การคอยดูแล ควบคุม ไม่ให้สมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่งพูดหรือหันเหความสนใจของสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ให้ออกไปจากงานหรือเป้าหมายของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>3.4 สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย หมายถึง – การแสดงความเป็นมิตร ความเป็นกันเอง ความสนใจ รับฟัง และสนับสนุนสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งแสดงการยอมรับ ไม่มีท่าทีดูถูก ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>3.5 ให้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น หมายถึง – ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีหลาย ๆ วิธีในการชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง ควรแสดงความสามารถในการใช้เทคนิควิธีหลาย ๆ วิธีในการชักจูงสมาชิกให้แสดงความคิดเห็น และทำได้ดี สมาชิกกลุ่มมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง การใช้เทคนิควิธีใดวิธีหนึ่งอย่างซ้ำซากหรือทำแต่ไม่ได้ผล หรือทำแล้วสมาชิกกลุ่มไม่พอใจ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	3.6 สรุปผลการอภิปราย หมายถึง – การพูดสรุปผลของการอภิปรายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็น และกระชับรัดกุม เข้าใจได้ดี	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ และทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทำได้ผล ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปอย่างไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่เหมาะสม หรือทำแต่ไม่ได้ผล
4	การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	
	4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น หมายถึง – การแสดงออกทางท่าทาง/คำพูด ซึ่งทำให้รู้ว่าเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างชัดเจน ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ไม่ชัดเจน
	4.2 ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจปัญหา หมายถึง – การพูดถึงปัญหาให้กลุ่มฟัง หรือชี้ให้กลุ่มเห็นปัญหา หรือชี้แจง อธิบายลักษณะปัญหาให้กลุ่มฟัง	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>4.3 นำกลุ่มให้วิเคราะห์ปัญหา</p> <p>หมายถึง – การพูดคุย/ปรึกษาหารือ/บอก/แนะ ให้กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>4.4 นำกลุ่มให้ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา</p> <p>หมายถึง – การพูดคุย/ปรึกษาหารือ/บอก/แนะให้กลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>4.5 ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา</p> <p>หมายถึง – การช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม โดยใช้วิธีการที่ไม่เกิดผลเสียแก่กลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สามารถใช้วิธีการที่ได้ผลคือช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มได้และวิธีการนั้นไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ แก่กลุ่ม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง การพยายามใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเข้าช่วยเหลือกลุ่ม แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาของกลุ่มได้หรือวิธีการนั้นก่อให้เกิดผลเสีย/ปัญหาตามมา</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
5	การเสนอผลงาน	
	5.1 นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานให้น่าสนใจ หมายถึง – การบอก/แนะ/ให้กลุ่มช่วยกันคิดหาวิธี เสนอผลงานที่จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความ สนใจตั้งใจรับฟังการเสนอผลงานและได้รับ ประโยชน์จากการฟังอย่างเต็มที่	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิก ผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็น ไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
	5.2 เสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงประเด็น หมายถึง – การออกไปเสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ และชัดเจนถูกต้องตรงตามเรื่อง	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างน่าสนใจ ชัดเจน ถูกต้อง ตรงตามเรื่อง ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นแต่ไม่มี คุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม
6	คุณสมบัติทั่วไป	
	6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ หมายถึง – การพูดสื่อความหมายชัดเจนเป็นที่เข้าใจ ได้ง่าย ไม่สับสน วกวน	ดีมาก หมายถึง สามารถพูดสื่อความหมายได้ชัดเจนดี เป็นที่เข้าใจได้ง่าย ควรปรับปรุง หมายถึง พูดสื่อความหมาย แต่เข้าใจได้ยาก การพูดสับสน วกวน

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.2 มีมารยาทในการพูด</p> <p>หมายถึง – การพูดที่ชัดเจนและไม่ยืดเยื้อจนเกินไป ขณะพูดมีการสังเกตผู้ฟัง มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และมีการปรับความเข้าใจได้ตรงกัน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมครบตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมแต่ขาดคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p>
	<p>6.3 รับฟัง จีบใจความได้</p> <p>หมายถึง – การตั้งใจฟัง ให้ความสนใจผู้พูด สามารถ จีบใจความได้ดี ซึ่งจะดูได้จากการพูดจา ได้ตอบในเรื่องต่าง ๆ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมครบตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมแต่ขาดคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p>
	<p>6.4 มีมารยาทในการฟัง</p> <p>หมายถึง – การแสดงความสนใจผู้พูด การตั้งใจฟัง การฟังผู้พูดทุกคน ไม่พูดแซว ไม่พูดขัดจังหวะ ไม่คุยกันขณะฟัง ไม่พูดกระซิบกระซาบ ไม่ทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนสมาธิของผู้พูด ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมครบตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมแต่ขาดคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.5 ช่วยให้อีกกลุ่มเข้าใจตรงกัน</p> <p>หมายถึง – การสังเกตเห็นว่าสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันและพยายามปรับความเข้าใจของสมาชิกกลุ่มให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน โดยการซักถาม ชี้แจง อธิบาย ขยายความ ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการเกิดพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล</p> <p>หมายถึง – การเสนอความคิดเห็น โดยมีเหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงความคิดเห็น โดยมีเหตุผลประกอบทุกครั้ง</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบเป็นส่วนน้อย</p>
	<p>6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>หมายถึง – การไม่เพิกเฉยหรือทอดทิ้งความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เสนอแนะขึ้นมา การนำความคิดเห็นมาอภิปรายว่า ความคิดเห็นนั้นดี/ไม่ดีอย่างไร ควรยอมรับ/ไม่ยอมรับ เพราะอะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น</p> <p>หมายถึง – การแสดงการยอมรับสมาชิกกลุ่ม ไม่แสดงการดูถูกเหยียดหยามสมาชิกกลุ่มทางคำพูด/ท่าทาง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ</p> <p>หมายถึง – การตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยพิจารณาจากข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ไม่ใช่ตัดสินใจตามอารมณ์</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการพิจารณาข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ทุกครั้งที่ต้องตัดสินใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการตัดสินใจน้อยครั้งที่พิจารณาข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ประกอบ</p>
	<p>6.10 ยอมรับมติกลุ่ม</p> <p>หมายถึง – การแสดงออกทางคำพูด/ท่าทางให้กลุ่มทราบว่ายอมรับในการตัดสินใจของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการยอมรับในการตัดสินใจของกลุ่มด้วยความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการยอมรับในการตัดสินใจของกลุ่ม แต่ด้วยอาการไม่พึงพอใจ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.11 ควบคุมอารมณ์ได้</p> <p>หมายถึง – การไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์โกรธ ฯลฯ ที่จะทำให้เกิดผลเสียแก่การทำงานของของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีความพยายามที่จะไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดผลเสียแก่การทำงานของของกลุ่ม และทำได้ผลดี</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีความพยายามที่จะไม่แสดงอารมณ์ที่จะทำให้เกิดผลเสียแก่การทำงานของของกลุ่ม แต่ทำไม่ได้ผล</p>

การใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
1	การวางแผนงาน	
	<p>1.1 ตรวจสอบเกี่ยวกับเป้าหมาย/จุดประสงค์ในการทำงาน หมายถึง – การที่สมาชิกได้มีการซักถาม/พูดคุย/ปรึกษา/ชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.2 ตรวจสอบว่ากลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง หมายถึง – การที่สมาชิกได้มีการพูดคุย/ปรึกษากันว่ากลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.3 ปรึกษากันว่ากลุ่มจะทำงานกันอย่างไร หมายถึง – การที่สมาชิกได้มีการพูดคุย/ปรึกษากันว่ากลุ่มจะใช้วิธีอะไรในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.4 ปรึกษากันว่ากลุ่มจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร หมายถึง – การที่สมาชิกได้มีการพูดคุย/ปรึกษากันว่างานที่กลุ่มจะทำนั้น จะทำอะไรก่อนอะไรหลัง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.5 ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกได้มีการพูดจาตกลงกันว่ากลุ่มควรจะมีกติกา ข้อตกลงอะไรบ้างในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
2	<p>การปฏิบัติงาน</p> <p>2.1 ทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงาน</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกได้มีการพูดถึง/พูดทบทวนว่าใครจะทำอะไรบ้าง กติกา ข้อตกลงที่กลุ่มจะต้องปฏิบัติคืออะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.2 รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>หมายถึง — การที่สมาชิกดูแล เอาใจใส่ ปฏิบัติงานที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม จนกระทั่งสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นจนกระทั่งงานบรรลุเป้าหมาย และเป็นไปตามระเบียบข้อตกลง หรือมาตรฐานที่กลุ่มต้องการ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ผลงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อตกลง หรือมาตรฐานที่กลุ่มต้องการ</p>
	<p>2.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม</p> <p>หมายถึง — การที่สมาชิกทำตามข้อตกลงที่กลุ่มได้กำหนดไว้จนกระทั่งงานบรรลุเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.4 ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มเสนอข้อมูลหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่ม และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นมากกว่า 50% แต่ข้อมูล/ความคิดเห็นที่ให้ไม่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>
	<p>2.5 ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มไม่ขัดขวาง หรือทำตนเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของกลุ่ม หรือให้ความช่วยเหลือกลุ่ม หรือทำตามที่กลุ่มขอ หรือทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>
	<p>2.6 ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มในการทำงาน นอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบของตน หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มช่วยเหลือประธานกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ทำงานที่ไม่ใช่หน้าที่ของตนโดยตรง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
3	<p>การอภิปราย</p> <p>3.1 ให้ข้อมูล/แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่กลุ่ม และแสดงความคิดเห็นโดยให้เหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นที่แสดงนั้นขาดการให้เหตุผลประกอบ</p>
	<p>3.2 ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น/ช่วยเหลือกลุ่ม หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มให้โอกาสสมาชิกกลุ่ม คนอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็น หรือช่วยเหลือกลุ่ม โดยอาจใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าช่วย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นที่แสดงนั้นขาดการให้เหตุผลประกอบ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.3 ให้ความสนใจต่อการอภิปราย แสดงความกระตือรือร้น หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มสนใจฟังการอภิปราย ไม่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้บรรยากาศในการอภิปรายเสีย เช่น พูดคุยกัน เอางานอื่นขึ้นมาทำ นั่งหลับ ฯลฯ ติดตามการอภิปรายอย่างกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ไม่มีท่าทีเบื่อหน่าย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>
	<p>3.4 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มตั้งใจฟังสมาชิกคนอื่น ๆ และนำความคิดเห็นของเขาามาพิจารณา และพูดกันว่า กลุ่มควรรับ/ไม่รับความคิดเห็นนั้น เพราะอะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรม หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่รับฟังผู้อื่น แต่ไม่ได้นำความคิดเห็นที่รับฟังมาพิจารณาว่าดี/ไม่ดี ควรรับ/ไม่ควรรับ เพราะอะไร</p>

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.5 สนับสนุนผู้อื่น หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มให้การสนับสนุนสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ทางคำพูดหรือท่าทาง เช่น พุดหรือแสดงท่าทียอมรับความคิดเห็น พุดสนับสนุน ให้คำชมเชย เป็นต้น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>
	<p>3.6 คัดค้านอย่างมีเหตุผล หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มพุดคัดค้านความคิดเห็นของผู้อื่นโดยให้เหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง เมื่อมีการคัดค้านเกิดขึ้นในกลุ่ม ตั้งแต่ 70% ของการคัดค้านนั้นมีเหตุผลประกอบ ควรปรับปรุง หมายถึง เมื่อมีการคัดค้านเกิดขึ้นในกลุ่มน้อยกว่า 50% ของการคัดค้านขาดเหตุผลประกอบ</p>
	<p>3.7 ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มไม่กระทำการใด ๆ อันทำให้กลุ่มหันเหความสนใจออกไปจากงานที่กำลังทำอยู่ หรือพุดออกนอกเรื่องหรือพุดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.8 ช่วยสรุปผลการอภิปราย</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มกล่าวสรุปการอภิปราย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง การที่สมาชิกสามารถสรุปผลการอภิปรายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็น และกะทัดรัด เข้าใจง่าย</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มที่ช่วยสรุปผลการอภิปราย แต่การสรุปผลนั้นไม่ตรงประเด็น หรือสับสนวุ่นวาย เข้าใจยาก</p>
4	<p>การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง</p> <p>4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มแสดงออกทางท่าทาง / คำพูด ซึ่งทำให้รู้ว่าเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สมาชิกกลุ่ม 70% ขึ้นไปแสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาลงในในกลุ่ม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้นเมื่อมีปัญหาลงในในกลุ่ม</p>
	<p>4.2 ช่วยกลุ่มวิเคราะห์ปัญหา</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่ม พุดคุย/ปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหา</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สมาชิกกลุ่ม 70% ขึ้นไปแสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาลงในในกลุ่ม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาลงในในกลุ่ม</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>4.3 ช่วยกลุ่มแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มพูดคุย/ปรึกษาหารือ /เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สมาชิกกลุ่ม 70% ขึ้นไปแสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาขึ้นในกลุ่ม ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในกลุ่ม</p>
	<p>4.4 ช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม โดยใช้วิธีการที่ไม่เกิดผลเสียแก่กลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สมาชิกกลุ่ม 70% ขึ้นไปแสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาขึ้นในกลุ่ม ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในกลุ่ม</p>
5	<p>การเสนอผลงาน 5.1 เสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่อง หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มออกไปรายงาน เสนอผลงานของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง การที่สมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ตรงตามเรื่องที่ทำกันมา ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกออกไปรายงานเสนอผลงาน แต่การเสนอผลงานไม่ถูกต้องตรงตามเรื่อง หรือไม่ชัดเจนพอ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>5.2 เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ</p> <p>หมายถึง — การที่สมาชิกกลุ่มออกไปเสนอผลงานด้วยวิธีการที่ทำให้สมาชิกกลุ่มผู้ฟัง รับฟังอย่างสนใจ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีสมาชิกที่แสดงพฤติกรรมนั้นอย่างได้ผลเป็นที่สนใจและพอใจของผู้ฟังมาก</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกที่แสดงพฤติกรรมนั้นแต่ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร</p>
6	<p>คุณสมบัติทั่วไป</p> <p>6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ</p> <p>หมายถึง — การที่สมาชิกกลุ่มพูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่เข้าใจได้ง่ายไม่สับสนวุ่นวาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.2 มีมารยาทในการพูด</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มพูดไม่ชัดเจน และยืดเยื้อจนเกินไป ขณะพูดมีการสังเกตผู้ฟัง มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และมีการปรับความเข้าใจให้ตรงกัน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.3 รับฟัง จับใจความได้</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มตั้งใจฟัง ให้ความสนใจ ผู้พูด สามารถจับใจความได้ดี ซึ่งจะดูได้จากการพูดจาโต้ตอบในเรื่องต่าง ๆ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.4 มีมารยาทในการฟัง</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มแสดงความสนใจผู้พูด การตั้งใจฟัง การฟังผู้พูดทุกคน ไม่พูดแซว ไม่พูดขัดจังหวะ ไม่คุยกันขณะฟัง ไม่พูดกระตือรือร้น ไม่ทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนสมาธิของผู้พูด ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.5 ช่วยเหลือกลุ่มเข้าใจตรงกัน</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มสังเกตเห็นว่า สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน และพยายามปรับความเข้าใจของสมาชิกกลุ่มให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน โดยการซักถามชี้แจง อธิบาย ขยายความ ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มเสนอความคิดเห็น โดย มีเหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่ แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่ม มากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่ แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าว ไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มไม่เพิกเฉยหรือทอดทิ้ง ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เสนอแนะขึ้นมา การ นำความคิดเห็นมาอภิปรายว่าความคิดเห็น นั้นดี/ไม่ดีอย่างไร ควรยอมรับ/ไม่ยอมรับ เพราะอะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่ แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่ม มากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่ แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าว ไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มแสดงการยอมรับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ไม่แสดงการดูถูกเหยียดหยามสมาชิกกลุ่มทางคำพูด/ท่าทาง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ</p> <p>หมายถึง – การที่สมาชิกกลุ่มตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยพิจารณาจากข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ไม่ใช่ตัดสินใจตามอารมณ์</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.10 ยอมรับมติกลุ่ม หมายถึง — การที่สมาชิกกลุ่มแสดงออกทางคำพูด /ท่าทางให้กลุ่มทราบว่า ยอมรับในการตัดสินใจของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.11 ความคุมอารมณ์ได้ หมายถึง — การที่สมาชิกกลุ่มไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เบื่อหน่าย อารมณ์โกรธ ฯลฯ ทำให้เกิดผลเสียแก่การทำงานของ กลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

บันทึกเพิ่มเติม

11 12	1	2 3
10	ชื่อโรงเรียน..... จังหวัด..... ชั้น..... กลุ่ม..... ผู้สังเกต.....	4
9 8	7	5 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ.

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก

(ปรับปรุงจากแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘)

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนทำเป็นทักษะของการทำงานกลุ่ม โดยประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดให้ เครื่องมือในการประเมินประกอบด้วย

1. แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1.1 วิธีประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน เป็นตอนที่อธิบายเกี่ยวกับวิธีการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน

1.2 สถานการณ์สำหรับการแสดง เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการทำงานที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการฝึกด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม ซึ่งมี 2 ประเภท คือ สถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปราย และสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติงาน

1.3 แบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน มีลักษณะเป็นตารางสำหรับให้ครูหรือผู้ประเมินจดบันทึกพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนตามสภาพที่เป็นจริงเพื่อนำไปวิเคราะห์หารายการทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนได้แสดงออกมาขณะทำงานและประเมินคุณภาพของทักษะการทำงานกลุ่มนั้นว่าอยู่ในระดับใด

2. รายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายการทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนควรจะแสดงออกในการทำงานตามสภาพการณ์ที่กำหนดให้ พร้อมทั้งกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละทักษะไว้ด้วยเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูหรือผู้ประเมินในการวิเคราะห์รายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน

3. ตารางสรุปรายการทักษะการทำงานกลุ่มและคะแนนรวมของสมาชิกกลุ่มรายบุคคล เป็นตารางที่ใช้สำหรับสรุปข้อมูลและคะแนนรวมด้านทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ที่ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนเป็นรายบุคคล

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนนี้ กำหนดให้มีการประเมิน 2 ระยะ เช่นเดียวกับการประเมินความรู้ความเข้าใจเนื้อหา/มโนทัศน์ คือ

1. การประเมินก่อนฝึก เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการฝึกด้วยชุดกิจกรรม ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น

2. การประเมินหลังฝึก เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้ง 2 ระยะนี้ ใช้สถานการณ์สำหรับการแสดงคนละเรื่อง ซึ่งมีลักษณะคู่ขนานกัน คือ วัตถุประสงค์ ลักษณะและความยากง่ายของสถานการณ์ใกล้เคียงกัน ดังนั้น ในการประเมินก่อนฝึกจะใช้สถานการณ์ 2 เรื่อง คือเรื่องการจัดงานวันเกิดและเรื่องนิทานแสนสนุก ส่วนในการประเมินหลังฝึกจะใช้สถานการณ์อีก 2 เรื่อง คือเรื่องการจัดงานปิดภาคเรียน และเรื่องพจนานุกรมของเรา รวมเป็นสถานการณ์ที่ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียน 4 เรื่อง

ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนนี้ จะเน้นที่กระบวนการทำงานของนักเรียนเป็นสำคัญ และจะประเมินผลออกมาในลักษณะภาพรวมของแต่ละห้องเรียน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ว่าค่ามัชฌิมเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย) ของคะแนนที่ได้จากการประเมินหลังฝึกต้องมากกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนฝึก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำชี้แจง วิธีประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะทำการประเมิน 2 ครั้ง คือ ประเมินก่อนที่นักเรียนจะเริ่มเรียนด้วยชุดกิจกรรม และประเมินภายหลังจากที่นักเรียนเสร็จสิ้นการเรียนด้วยชุดกิจกรรมแล้ว โดยจะทำการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มก่อน แล้วจึงประเมินความรู้ความเข้าใจในทศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ในการประเมินควรมีผู้ประเมินอย่างน้อย 2 คนต่อนักเรียน 1 กลุ่ม ผู้ประเมินอาจเป็นครู ศึกษานิเทศก์ หรือนักการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการทำงานกลุ่ม เรื่องการใช้ชุดกิจกรรมและเรื่องวิธีประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งได้ลำดับขั้นตอนของการประเมินไว้ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ ผู้ประเมินควรมีการเตรียมตัว เตรียมจัดสถานที่ และเตรียมอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนถึงเวลาการประเมินไว้ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาวิธีประเมินทักษะการทำงานกลุ่มและเครื่องมือที่ใช้การประเมินให้เข้าใจ
 - 1.2 เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการประเมินทักษะซึ่งได้แก่
 - 1.2.1 ฉลากสำหรับแบ่งกลุ่ม
 - 1.2.2 บัตรหมายเลขประจำตัวนักเรียน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียนในกลุ่ม
 - 1.2.3 สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียนในกลุ่ม
 - 1.2.4 วัสดุและเครื่องใช้สำหรับให้นักเรียนทำงานกลุ่มตามสถานการณ์สำหรับการแสดง เช่น ในชุดที่ 1 ควรเตรียมเครื่องเขียนและกระดาษสำหรับการจดบันทึกผลการประชุม ส่วนชุดที่ 2 ควรเตรียมกระดาษ 80 ปอนด์ ขนาดเล็กจำนวนประมาณ 12 แผ่น เครื่องเขียน ดินสอสี สก๊อตเทป กรรไกรเล็ก ที่เย็บกระดาษ เป็นต้น
 - 1.2.5 แบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ในสถานการณ์ชุดที่ 1 และสถานการณ์ชุดที่ 2 และแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มด้านคุณสมบัติทั่วไป

1.3 จัดสถานที่สำหรับการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะการทำงานกลุ่มของนักเรียน เช่น ห้องที่ใช้ในการประเมิน ควรเป็นห้องที่ห่างไกลจากสิ่งที่จะรบกวนสมาธิในการทำงานของนักเรียน โต๊ะกลางสำหรับทำงาน ควรมีขนาดพอเหมาะ ไม่ใหญ่เกินไปจนเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร และไม่เล็กเกินไปจนนักเรียนนั่งทำงานไม่สะดวก การจัดเก้าอี้นั่งควรจัดในลักษณะที่ให้นักเรียนในกลุ่มสามารถได้ยินเสียงพูดและมองเห็นหน้ากันอย่างชัดเจนและทั่วถึง

2. ชั้นสังเกต บันทึก และประเมิน

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-8 คน โดยวิธีจับฉลาก (เฉพาะการประเมินก่อนเรียน)

2.2 นำนักเรียนกลุ่มที่จะสังเกตไปยังสถานที่ที่จัดเตรียมไว้ การสังเกตพฤติกรรมให้ผู้ประเมินสังเกตครั้งละ 1 กลุ่มเท่านั้น

2.3 ตัดบัตรหมายเลขประจำตัวให้นักเรียน เป็นลำดับตั้งแต่ 1-6 หรือ 1-8

2.4 ผู้ประเมินบันทึกแผนผังที่นั่งรายชื่อนักเรียนตามหมายเลขประจำตัว เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกลุ่มนักเรียนสำหรับการประเมินทักษะครั้งที่ 2 หรือการประเมินหลังเรียน เพราะการประเมินหลังเรียนต้องจัดนักเรียนเข้ากลุ่มเดิม และนั่งเรียงตามหมายเลขเดิม (กลุ่มเดียวกับการประเมินก่อนเรียน)

2.5 เมื่อเรียบร้อยดีแล้ว ครูแจกสถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 1 ซึ่งเป็นสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปรายให้นักเรียนทุกคน และชี้แจงว่า นักเรียนมีเวลาสำหรับการประชุมปรึกษาหารือ 20 นาที มีเวลาในการเตรียมเสนอผลการประชุม 10 นาที และมีเวลาในการเสนอผลการประชุมอีก 5-10 นาที ซึ่งครูจะบอกให้ทราบเมื่อหมดเวลาในแต่ละช่วง พยายามอย่าให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าเป็นการสอบหรือการประเมิน

2.6 ครูนำแบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน สำหรับสถานการณ์ชุดที่ 1 ขึ้นมา แล้วจดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนไปตามความเป็นจริง และตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจดหมายเลขสมาชิกกลุ่มและการกระทำของสมาชิกนั้นลงไป ในขณะที่บันทึกถ้าผู้ประเมินสามารถอัดเทปเสียงของนักเรียนไว้ได้จะยิ่งดี เพราะจะสามารถตรวจสอบข้อมูลที่บันทึกไว้ได้

2.7 ให้นักเรียนหยุดแสดงทันทีเมื่อหมดเวลา อาจให้นักเรียนได้พักสักครู ผู้ประเมินจึงแจกสถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 2 ซึ่งเป็นสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติงานให้นักเรียนทุกคน หลังจากนั้นครูดำเนินกิจกรรมตามข้อ 2.5 โดยบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนลงในแบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนสำหรับสถานการณ์ชุดที่ 2

2.8 เมื่อใกล้หมดเวลาปฏิบัติงานกลุ่มตามสถานการณ์ชุดที่ 2 ผู้ประเมินจะนำทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านคุณสมบัติทั่วไปขึ้นมาประเมินคุณภาพของทักษะตามรายการที่กำหนดไว้ในแบบประเมิน ซึ่งกำหนดระดับคุณภาพของรายการทักษะไว้ 5 ระดับ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	เท่ากับ 5
เหมาะสมมาก	เท่ากับ 4
เหมาะสมปานกลาง	เท่ากับ 3
เหมาะสมน้อย	เท่ากับ 2
เหมาะสมน้อยที่สุด	เท่ากับ 1

จากการที่ผู้ประเมินได้สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนตั้งแต่สถานการณ์ชุดที่ 1 จนกระทั่งใกล้หมดเวลาการปฏิบัติงานในสถานการณ์ชุดที่ 2 นั้น จะทำให้สามารถประเมินได้ว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีคุณภาพของทักษะการทำงานกลุ่มด้านคุณสมบัติทั่วไปอยู่ในระดับใดก็เขียนตัวเลขที่แสดงถึงคุณสมบัติของทักษะนั้นลงในช่องที่ระบุไว้ในแบบประเมินซึ่งตรงกับรายการทักษะนั้น ๆ ทำเช่นนี้จนครบจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

2.9 หลังจากนักเรียนทำงานกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้วทั้งสองชุด ผู้ประเมินจึงนำบันทึกที่ทำมาวิเคราะห์ว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกแต่ละคนแสดงออกนั้นตรงกับรายการทักษะการทำงานกลุ่มข้อใดที่ปรากฏในรายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ให้เขียนลงในช่องที่ระบุไว้ในแบบประเมิน รวมทั้งใส่หน้าหนักคะแนนของรายการทักษะนั้นลงในช่องที่ระบุไว้ด้วย ต่อไปจึงประเมินคุณภาพของทักษะนั้นว่าอยู่ในระดับใด แล้วจึงนำหน้าหนักคะแนน \times คะแนนคุณภาพ แล้วใส่ลงในช่องคะแนนที่ได้ ซึ่งเป็นช่องสุดท้ายของแบบประเมิน

2.10 ทำเช่นนี้เรื่อยไป จนกระทั่งข้อมูล (2 ชุด) ที่บันทึกไว้หมด

2.11 นำแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านคุณสมบัติทั่วไปมาหาคะแนนรวมของสมาชิกแต่ละคน โดยนำตัวเลขในช่องคุณภาพ \times หน้าหนักคะแนนของรายการทักษะ ซึ่งระบุไว้ในวงเล็บข้างท้ายรายการทักษะแต่ละรายการ

2.12 หลังจากนั้นจึงสรุปข้อมูลลงใน “ตารางสรุปรายการทักษะการทำงานกลุ่มและคะแนนรวมของสมาชิกกลุ่มบุคคล” โดยรวบรวมรายการทักษะและคะแนนของสมาชิก (จากแบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งสองชุด และจากแบบประเมิน

ทักษะการทำงานกลุ่มด้านคุณสมบัติทั่วไป) แต่ละหมายเลขลงในตาราง แล้วคิดคะแนนรวมของสมาชิกหมายเลขนั้นลงในช่องหมายเหตุ ทำเช่นนี้จนได้ข้อมูลรายบุคคลครบทุกคน และหากมีข้อสังเกตที่น่าสนใจใด ๆ ก็ตาม ผู้ประเมินควรบันทึกข้อมูลลงในช่องหมายเหตุด้วย

หมายเหตุ การประเมินระดับคุณภาพของทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้ผู้ประเมินพิจารณาร่วมกัน โดยตัดสินจากพฤติกรรมที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดงออกว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงได้ถูกกาลเทศะ และเป็นผลดีต่อกลุ่มและงานของกลุ่มมากน้อยเพียงใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์สำหรับการประเมินก่อนฝึก

ชุดที่ 1 เรื่องการจัดงานวันเด็ก

วันเด็กเป็นวันที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ในแต่ละปีจะมีการจัดงานวันเด็กทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนรวมทั้งภายในโรงเรียนด้วย ในปีนี้โรงเรียนของเราจะจัดงานฉลองวันเด็ก และมอบให้คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้จัดและดำเนินงาน

สมมติว่านักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้นักเรียนเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดงานวันเด็กและเตรียมเสนอผลการประชุม เสร็จแล้วเสนอผลการประชุมต่อครูและนักเรียนด้วยวิธีการใดก็ได้ที่นักเรียนเห็นสมควร โดยใช้เวลาดังนี้

- ก. เวลาในการประชุม 20 นาที
- ข. เวลาในการเตรียมเสนอผลการประชุม 10 นาที
- ค. เวลาในการเสนอผลการประชุม 5-10 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
3. การเลือกหัวหน้ากลุ่ม
4. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
5. การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
6. ทักษะการฟัง
7. ทักษะการพูด
8. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
9. การควบคุมการอภิปราย
10. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
11. การตัดสินใจ
12. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
13. ความสำคัญของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
14. การช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่ม
15. เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
16. การเสนอผลงาน

สภาพการณ์สำหรับการประเมินก่อนฝึก ชุดที่ 2 เรื่องนิทานแสนสนุก

คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้เตรียมแผนงานการจัดงานวันเด็กเรียบร้อยแล้ว แต่ยังคงปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินงานคือ เงิน จึงนำปัญหานี้ไปปรึกษาคณะกรรมการครูได้รับคำแนะนำว่า ควรจัดทำหนังสือนิทานสั้น ๆ มาจำหน่ายแก่น้อง ๆ ในราคาเล่มละ 1 บาท เพื่อนำเงินที่ได้มาเป็นทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดงานวันเด็ก ซึ่งคณะกรรมการนักเรียนทุกคนมีมติเห็นชอบในข้อเสนอแนะนี้

สมมติว่านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำหนังสือนิทานตามมติข้างต้น จึงลองช่วยกันทำหนังสือนิทานเพื่อเป็นตัวอย่างก่อน 1 เล่ม โดยใช้เวลาในการทำหนังสือ 40 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. ระเบียบในการทำงาน
2. จุดประสงค์ของการทำงาน
3. การวางแผนงาน
4. ขั้นตอนในการทำงาน
5. ความสำคัญของการแบ่งงาน
6. หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
7. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
8. การรู้จักสังเกตปัญหา
9. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
10. การติดตามการปฏิบัติงาน
11. การให้ข้อติชมในการทำงาน
12. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
13. ความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
14. การประเมินผลงาน

สถานการณ์สำหรับการประเมินหลังฝึก ชุดที่ 1 เรื่อง การจัดงานวันปิดภาคเรียน

ภาคการศึกษาที่โรงเรียนจะมีการจัดงานวันปิดภาคเรียนในวันสุดท้ายของการเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจและความสามารถในด้านต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และครูด้วย ซึ่งในการนี้ โรงเรียนเห็นสมควรมอบให้คณะกรรมการนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้จัดและดำเนินการ สมมติว่า นักเรียนเป็นหนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดงานวันปิดภาคเรียนและเตรียมเสนอผลการประชุม เสร็จแล้วเสนอผลการประชุมต่อครูและนักเรียนด้วยวิธีการใดก็ได้ที่นักเรียนเห็นสมควร โดยใช้เวลาดังนี้

ก. เวลาในการประชุม 20 นาที

ข. เวลาในการเตรียมเสนอผลการประชุม 10 นาที

ค. เวลาในการเสนอผลการประชุม 5-10 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
3. การเลือกหัวหน้ากลุ่ม
4. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
5. การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
6. ทักษะการฟัง
7. ทักษะการพูด
8. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
9. การควบคุมการอภิปราย
10. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
11. การตัดสินใจ
12. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
13. ความสำคัญของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
14. การช่วยเหลือหัวหน้ากลุ่ม
15. เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
16. การเสนอผลงาน

สถานการณ์สำหรับการประเมินหลังฝึก ชุดที่ 2 พจนานุกรมของเรา

คณะกรรมการนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้เตรียมแผนงานการจัดงานวันปิดภาคเรียนเรียบร้อยแล้ว สิ่งหนึ่งที่คณะกรรมการทุกคนเห็นด้วยว่าควรจัดคือ นิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน และคณะกรรมการนักเรียนเห็นว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรจะช่วยกันจัดทำพจนานุกรมประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อประโยชน์สำหรับนักเรียนรุ่นน้อง และจะนำออกแสดงในวันปิดภาคเรียนด้วย

สมมติว่านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำพจนานุกรมประจำชั้น ตามมติข้างต้น จงลองช่วยกันทำพจนานุกรมประจำชั้นเพื่อเป็นตัวอย่างก่อน 1 เล่ม โดยใช้เวลาในการทำพจนานุกรม 40 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. ระเบียบในการทำงาน
2. จุดประสงค์ของการทำงาน
3. การวางแผนงาน
4. ขั้นตอนในการทำงาน
5. ความสำคัญของการแบ่งงาน
6. หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
7. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
8. การรู้จักสังเกตปัญหา
9. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
10. การติดตามการปฏิบัติงาน
11. การให้ข้อติชมในการทำงาน
12. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
13. ความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
14. การประเมินผลงาน

แบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน
สำหรับสถานการณ์ชุดที่ 1

หมายเลข สมาชิกกลุ่ม	พฤติกรรมที่แสดงออกขณะทำงานกลุ่ม	รายการ ทักษะการทำงานกลุ่ม ที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนัก คะแนน ของรายการ ทักษะ	คุณภาพของรายการทักษะ (ความเหมาะสม)					คะแนนที่ได้ (น.น.คุณภาพ)
				มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
				5	4	3	2	1	

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกและประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน
สำหรับสถานการณ์ชุดที่ ๒

หมายเลข สมาชิก กลุ่ม	พฤติกรรมที่แสดงออกขณะทำงานกลุ่ม	รายการ ทักษะการทำงานกลุ่ม ที่วิเคราะห์ได้	น้ำหนัก คะแนน ของรายการ ทักษะ	คุณภาพของรายการทักษะ (ความเหมาะสม)					คะแนนที่ได้ (น.น.คุณภาพ)
				มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
				5	4	3	2	1	

**รายการทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

ลำดับที่	รายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน	น้ำหนัก คะแนน
1.	การวางแผนงาน 1.1 ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม 3 1.2 เสนอหรือช่วยวางระเบียบในการทำงาน 2 1.3 ทำความเข้าใจกันว่าจุดประสงค์ของงานนั้นคืออะไร 2 1.4 ปรึกษากับกลุ่มเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องทำเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ 3 1.5 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานด้วยวิธีใด 1 1.6 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร 1 1.7 แบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่ม 3 1.8 แบ่งงานโดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด หรือความต้องการ 1	
2.	การปฏิบัติงาน 2.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานและหน้าที่ของตนก่อนลงมือทำงาน 1 2.2 หัวหน้ากลุ่มดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มขณะปฏิบัติงาน 2 2.3 หัวหน้ากลุ่มให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย สมาชิกกลุ่ม 1 2.4 หัวหน้ากลุ่มให้คำตักเตือน/แนะนำแก่สมาชิกกลุ่ม 1 2.5 รักษาระเบียบในการทำงาน 2 2.6 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ 3 2.7 ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือแก่กลุ่ม 2 2.8 ช่วยเหลือสมาชิกอื่น นอกเหนือจากงานในหน้าที่ของตน 2 2.9 ตรวจสอบผลงาน 2 2.10 หัวหน้าควบคุมกลุ่มให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมาย 3	
3.	การอภิปราย (การปรึกษาหารือ) 3.1 ให้ความคิดเห็นหรือข้อมูลแก่กลุ่ม 1 3.2 ให้เหตุผลประกอบการแสดงความคิดเห็น 2	

ลำดับที่	รายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน	น้ำหนัก คะแนน
	3.3 แสดงความสนใจต่อการพูดคุยปรึกษาหารือกันของกลุ่ม	1
	3.4 ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ	1
	3.5 แสดงความคิดเห็นต่อความคิดของผู้อื่น	2
	3.6 ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น ช่วยกลุ่ม	3
	3.7 สนับสนุนผู้อื่นเมื่อเห็นด้วย	1
	3.8 กัดค้านผู้อื่นอย่างมีเหตุผล	2
	3.9 ช่วยกลุ่มไม่ให้พูดออกนอกเรื่องที่กำลังทำอยู่	1
	3.10 ประสานความคิดของสมาชิกกลุ่ม	3
	3.11 สรุปผลงานของกลุ่ม	2
	3.12 สร้างบรรยากาศที่ดีให้แก่กลุ่ม	1
4.	การแก้ปัญหา	
	4.1 บอกกลุ่มให้รู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม	—
	4.2 เสนอแนะ/ช่วยกลุ่มแก้ปัญหา	—
5.	การเสนอผลงาน	
	5.1 เสนอผลงานได้ถูกต้องตามข้อสรุปของกลุ่ม	1
	5.2 เสนอผลงานด้วยวิธีการที่ทำให้กลุ่มอื่น ๆ สนใจ	2
6.	คุณสมบัติทั่วไป	
	6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน	2
	6.2 รักษา มารยาท ในการพูด	2
	6.3 รักษา มารยาท ในการฟัง	2
	6.4 ปรึษาความเข้าใจกับสมาชิกอื่น ๆ เมื่อมีการเข้าใจผิดหรือเข้าใจไม่ตรงกัน	—
	6.5 แสดงความเคารพและให้เกียรติสมาชิกอื่น	1

ลำดับที่	รายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน	น้ำหนัก คะแนน
6.6	ควบคุมอารมณ์ได้	2
6.7	ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลเป็นหลัก	3
6.8	เมื่อกลุ่มลงมตัวอย่างใดแล้ว ยอมรับมตินั้น และทำตามมตินั้น	3

***หมายเหตุ**

รายการที่ไม่ให้น้ำหนักคะแนนเนื่องจากบางกลุ่มอาจจะเกิดปัญหาหรือมีการเข้าใจผิด ในขณะที่บางกลุ่มไม่เกิดปัญหาหรือไม่มีการเข้าใจผิด จึงไม่นำมาคิดคะแนน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางสรุปรายการทักษะการทำงานกลุ่มและคะแนนรวม
ของสมาชิกกลุ่มรายบุคคล
(กลุ่มละ 6-8 คน)**

หมายเลขสมาชิกกลุ่ม	รายการทักษะที่แสดงและคุณสมบัติทั่วไปของสมาชิกกลุ่ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ (คะแนนรวมของสมาชิกแต่ละหมายเลขและข้อสังเกตต่าง ๆ)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

หมายเหตุ ตารางนี้เป็นตารางตัวอย่างโปรดขยายเนื้อหาตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ข.
แบบบันทึกผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

สถาบันวิจัยและบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกผลการใช้ ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกชุดนี้สำหรับครูผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้สอน
2. แบบบันทึกชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากครูผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้สอนและใช้ฝึก ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงชุดกิจกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. โปรดบันทึกข้อมูลที่ท่านได้จากการนำชุดกิจกรรมไปสอนและฝึก ลงในแบบบันทึก ข้อมูลการสอนและแบบบันทึกข้อมูลการฝึก ให้สมบูรณ์ทุกกิจกรรม หากข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ จะทำให้การสรุปผลคลาดเคลื่อน ในการรายงานผลจะรายงานสรุปเป็นภาพรวม ข้อมูลในแบบบันทึกแต่ละฉบับจะเก็บไว้เป็นความลับ
4. แบบบันทึกชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ
 1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้บันทึก
 2. แบบบันทึกข้อมูลการสอน
 3. แบบบันทึกข้อมูลการฝึก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลส่วนตัวของผู้บันทึก

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือ
เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

โรงเรียน.....ขนาดโรงเรียน.....

อำเภอ.....ชั้น.....

จังหวัด.....จำนวนนักเรียนในห้อง.....

อายุ ต่ำกว่า 21 ปี 21-25 ปี
 26-30 ปี 31-35 ปี
 36-40 ปี 41 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี
 6-8 ปี 9-11 ปี
 12-14 ปี 15 ปีขึ้นไป

วุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่า ป.กศ., ป.ป. ป.กศ., ป.ป. หรือเทียบเท่า
 ป.กศ.สูง, ป.ม., พ.ม. ค.บ., กศ.บ. หรือเทียบเท่า
 ค.ม., กศ.ม. หรือเทียบเท่า อื่น ๆ โปรดระบุ.....

กลุ่มวิชาที่สอน.....

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่.....
ชื่อกิจกรรม.....
.....

แบบบันทึกข้อมูล
การสอน
กิจกรรม.....ก

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โดย
เขียนเครื่องหมาย / ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. คู่มือครู

- การเรียบเรียงเหมาะสมและชัดเจนดี
- การเรียบเรียงยังไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจน ควรปรับปรุงดังนี้
 - แก้ไขสำนวนภาษา (โปรดระบุหน้า).....
 - ลำดับขั้นกิจกรรมสับสน (โปรดระบุข้อ).....
 - สิ่งที่ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ).....
 -
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
 -
 -

2. เวลาที่ใช้ในการสอนกิจกรรมนี้

- เหมาะสมดีแล้ว
- ต้องปรับปรุงดังนี้
 - เพิ่มเวลา โดยคงกิจกรรมตามคู่มือ
 - ลดเวลา โดยคงกิจกรรมตามคู่มือ
 - เพิ่มเวลา และตัดทอนกิจกรรมบางขั้นตอน
 - ลดเวลา และตัดทอนกิจกรรมบางขั้นตอน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 -

3. การดำเนินกิจกรรมการสอน

- สามารถดำเนินการสอนตามคู่มือครูอย่างได้ผลตามจุดมุ่งหมาย
- ไม่สามารถดำเนินการสอนตามคู่มือครูอย่างได้ผลตามจุดมุ่งหมาย
- ด้วยสาเหตุดังนี้
- ข้อจำกัดด้านสถานที่
 - ขนาดกลุ่มของผู้เรียน
 - ใหญ่เกินไป
 - เล็กเกินไป
 - ข้อกำหนดในกิจกรรมต่อไปนี้เป็นไม่เหมาะสม
 - เกม
 - งาน
 - เงื่อนไข หรือกติกา
 - หัวข้อในการอภิปราย
 - สถานการณ์และบทบาทสำหรับการแสดง
- การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูไม่พบปัญหาและอุปสรรค
- การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูพบปัญหาและอุปสรรคในขั้นต่อไปนี้
- ขั้นนำ เนื่องจาก.....
 - ขั้นกิจกรรม เนื่องจาก.....
 - ขั้นอภิปราย เนื่องจาก.....
 - ขั้นสรุป เนื่องจาก.....
- สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ราบรื่นดี
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ราบรื่น เนื่องจาก.....
-
-

4. พฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม

- นักเรียนพอใจและให้ความร่วมมือดีมาก
- นักเรียนให้ความสนใจและความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร ควรแก้ไขปรับปรุงดังนี้.....
-
-

โปรดบรรยายพฤติกรรมและบันทึกคำพูดของนักเรียนที่น่าสนใจ.....

5. การประเมินผล

เหมาะสมดีแล้ว

ควรปรับปรุงดังนี้

เพิ่มจำนวนข้อสอบ

ใช้การประเมินผลแบบต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

การถามตอบเป็นต้น

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. สื่อ

เหมาะสมดีแล้ว

ไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....

7. โดยสรุป กิจกรรมนี้น่าไปใช้ได้

ก. สอนได้ราบรื่นในระดับ

ดีมาก

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ข. ได้ผลในระดับ

ดีมาก

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

8. โดยสรุปหลังจากที่ท่านได้ศึกษากิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว ท่านมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับ

80-100%

20-39%

60-79%

0-19%

40-59%

9. ข้อคิดเห็นของครูต่อการสอนกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิจัยบริหาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่.....
ชื่อกิจกรรม.....
.....

แบบบันทึกข้อมูล
การฝึก
กิจกรรม.....ข

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โดยเขียน
เครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. การนำกิจกรรมฝึกนี้ไปใช้

ใช้ในการสอนเนื้อหาเรื่อง.....กลุ่มวิชา.....

จัดเป็นกิจกรรมพิเศษ

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. กิจกรรมนี้ท่านได้ใช้ฝึกนักเรียนรวมทั้งหมด.....ครั้ง

3. กิจกรรมการฝึกที่ท่านใช้

ใช้ตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครู

ดัดแปลงตามแนวกิจกรรมในคู่มือครู ดังนี้.....

คิดกิจกรรมขึ้นเอง ดังนี้.....

4. ผลการใช้กิจกรรมในข้อ 3

ได้ผลดีมาก

ได้ผลดีพอสมควร

ต้องแก้ไขในสิ่งต่อไปนี้.....

5. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึก ตามที่ระบุไว้ในกิจกรรม

- เหมาะสมดีมาก
- เหมาะสมพอสมควร
- ยังไม่เหมาะสม ต้องแก้ไขดังนี้.....
-
-

6. ผลการใช้เครื่องมือที่จัดให้ เช่น แบบสังเกตการณ์แบบประเมินตนเอง

- ใช้ได้ดีมาก
- ใช้ได้ดีพอสมควร
- ต้องปรับปรุงในสิ่งต่อไปนี้.....
-
-

7. พฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ฝึก

- นักเรียนพอใจและให้ความร่วมมือดี
- นักเรียนยังให้ความสนใจและความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร
- ควรปรับปรุงดังนี้.....
-
- โปรดบรรยายพฤติกรรมและบันทึกคำพูดของนักเรียนที่น่าสนใจในขณะที่ฝึก.....
-
-

8. โดยสรุปกิจกรรมนี้นำไปใช้

ก. ฝึกได้ราบรื่นในระดับ

- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

ข. ได้ผลในระดับ

- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

9. ข้อคิดเห็นของท่านต่อกิจกรรมการฝึกนี้

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอนและฝึกนักเรียน
ด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบถามความคิดเห็นของครู
เกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนและฝึกนักเรียน
ด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนและฝึกนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้านทักษะกระบวนการกลุ่มด้วยชุดกิจกรรมดังที่กล่าวมาแล้ว จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงและขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด และขอขอบคุณในความร่วมมือจากท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

2. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของตัวท่าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของตัวท่าน

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงใน และ/หรือ
เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

โรงเรียน.....ขนาดโรงเรียน.....

อำเภอ.....ชั้น.....

จังหวัด.....จำนวนนักเรียนในห้อง.....คน

อายุ ต่ำกว่า 21 ปี 21-25 ปี
 26-30 ปี 31-35 ปี
 36-40 ปี 41 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี
 6-8 ปี 9-11 ปี
 12-14 ปี 15 ปีขึ้นไป

วุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่า ป.ศ., ป.ป. ป.ศ., ป.ป. หรือเทียบเท่า
 ป.ศ.สูง, ป.ม., พ.ม. ค.บ., กศ.บ. หรือเทียบเท่า
 ค.ม., กศ.ม., หรือเทียบเท่า อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ท่านนำชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มไปสอนนักเรียนในช่วงการสอนกลุ่ม
ประสบการณ์.....และฝึกในกลุ่มประสบการณ์.....

ก่อนศึกษาชุดกิจกรรมและนำชุดกิจกรรมไปใช้สอนและฝึกนักเรียน ท่านเคยได้รับความรู้
เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มหรือไม่

ไม่เคย
 เคย โดยได้รับความรู้จาก.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรม

คำชี้แจง จากการทำท่านได้ศึกษาชุดกิจกรรมทั้ง 30 กิจกรรม ตามคู่มือครู และได้นำไปใช้สอน และฝึกนักเรียนแล้ว โปรดตอบคำถามและประเมินรายการต่าง ๆ ต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ถ้าการประเมินมี 10 ระดับ โดยที่ระดับที่ 10 เป็นระดับที่มากที่สุด หรือดีที่สุด และระดับที่ 1 เป็นระดับที่น้อยที่สุดหรือยังใช้ไม่ได้ โปรดประเมินรายการต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องซึ่งมีหมายเลขกำกับตั้งแต่ 1-10

1.1 ส่วนวนภาษาในชุดกิจกรรมเหมาะสมเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

1.2 เวลาที่ใช้ในการสอนและฝึกตามคู่มือครูเหมาะสมเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

1.3 กิจกรรมฝึกแบบสังเกตการณ์/แบบประเมินตนเองที่เสนอแนะไว้ในคู่มือครูมีความเหมาะสมเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

1.4 การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูมีความราบรื่นมากน้อยเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

1.5 การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูได้ผลตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

1.6 ความสนใจของนักเรียนขณะเรียนและขณะฝึกการทำงานกลุ่มตามคู่มือครูมีมากน้อยเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

1.7 การประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรม มีความเหมาะสมเพียงใด

น้อยที่สุด 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 มากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรม

คำชี้แจง ตามที่ท่านได้นำชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มไปสอนและฝึกนักเรียน
จนครบ 30 กิจกรรมแล้ว โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการใช้ชุดกิจกรรม
ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ผลที่เกิดกับนักเรียน (โปรดบรรยายพฤติกรรมและบันทึกคำพูดของนักเรียนที่น่าสนใจ)

.....
.....
.....
.....

2. ผลที่เกิดกับตัวท่าน (ครูผู้สอน)

.....
.....
.....
.....

3. อื่น ๆ โปรดระบุ (ผลที่เกิดกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูอื่น ๆ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ฯลฯ)

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ณ.
แบบสอบถามนักเรียน
เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่ม

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามนักเรียน
เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม

นักเรียน.....ชั้น.....
 เพศ.....อายุ.....ปี โรงเรียน.....
 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความ และเติมค่าในช่องว่างตาม
 ความคิดเห็นของนักเรียนและตามสภาพที่เป็นจริง

1. นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมากน้อยเพียงใด

- มากที่สุด มาก ปานกลาง
 น้อย น้อยที่สุด

2. นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มมากในการเรียนกลุ่มประสบการณ์หรือวิชาใด (โปรดระบุ)

- ก.
 ข.

3. ในการทำงานกลุ่มนักเรียนมีโอกาสเปลี่ยนกลุ่มบ่อยเพียงใด

- บ่อยมาก บ่อย บ่อยพอสมควร
 นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

4. นักเรียนเคยทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มหรือไม่

- เคย ไม่เคย

5. นักเรียนเคยทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มหรือไม่

- เคย ไม่เคย

6. ในการทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนมีการเปลี่ยนหัวหน้าบ่อยเพียงใด

- บ่อยมาก บ่อย บ่อยพอสมควร
 นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

7. ในการทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนมีการเปลี่ยนเลขานุการกลุ่มบ่อยเพียงใด

- บ่อยมาก บ่อย บ่อยพอสมควร
 นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

8. กลุ่มที่นักเรียนทำงานมักเป็นกลุ่มขนาดใด

10 คนขึ้นไป 7-10 คน

5-6 คน 2-4 คน

9. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการทำงานกลุ่ม

ชอบมาก ชอบ ปานกลางหรือเฉย ๆ

ไม่ค่อยชอบ ไม่ชอบเลย

10. นักเรียนคิดว่าทักษะการทำงานกลุ่มให้ประโยชน์อะไรแก่นักเรียนบ้าง

ก.....

ข.....

ค.....

11. นักเรียนคิดว่านักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มอยู่ในระดับใด

ดีมาก ดี ปานกลาง

ยังไม่ค่อยดี ต้องปรับปรุงอีกมาก

12. นักเรียนคิดว่า นักเรียนควรปรับปรุงตัวเองเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มในเรื่องใดบ้าง

ก.....

ข.....

ค.....

13. ปัญหาในการทำงานกลุ่มของนักเรียนมีอะไรบ้าง

ก.....

ข.....

ค.....

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ญ.
แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
ฉบับสมบูรณ์

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการณ์ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ฉบับสมบูรณ์

คำชี้แจง แบบสังเกตการณ์ชุดนี้ ประกอบไปด้วยรายการพฤติกรรมที่สำคัญ ๆ ในการทำงาน
กลุ่มรวม 3 ด้าน คือ

1. ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม
2. ด้านพฤติกรรมผู้นำกลุ่ม
3. ด้านพฤติกรรมสมาชิกกลุ่ม

ในการสังเกตการณ์

1. ควรมีผู้สังเกตการณ์อย่างน้อย 3 คน โดยมอบหมายให้สังเกตคนละด้าน
2. ให้ผู้สังเกตการณ์ตรวจสอบว่ามีพฤติกรรมที่ระบุไว้เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มหรือไม่
— หากไม่มี ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ไม่มี” และเพิ่มเติมข้อสังเกตต่าง ๆ

ลงในช่องหมายเหตุ เช่น ผู้สังเกตพบว่า กลุ่มไม่มีการเลือกผู้นำกลุ่มก็จะเขียนเครื่องหมาย /
ลงในช่อง “ไม่มี” และเขียนข้อสังเกตลงในช่องหมายเหตุว่า “กลุ่มไม่มีการเลือกผู้นำกลุ่ม แต่
มีผู้นำตามธรรมชาติเกิดขึ้น”

— หากมี ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง “มี” และบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมลงในช่อง
หมายเหตุว่าใครเป็นผู้แสดงพฤติกรรมนั้น และพฤติกรรมนั้นแสดงออกอย่างไร เช่น ผู้สังเกต
พบว่า มีการวางระเบียบหรือกติกาในการทำงาน ก็จะเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง “มี” และ
เขียนข้อมูลเพิ่มเติม เช่น “ด.ช. มานะ เสนอแนะและที่ประชุมยอมรับว่าใครจะเสนอความคิดเห็น
ให้ยกมือก่อน ประธานจะเรียกตามลำดับก่อนหลัง และหากมีการตัดสินโดยการลงคะแนนเสียง
และคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานเป็นผู้ลงมติชี้ขาด” เป็นต้น

3. เมื่อกลุ่มทำงานเสร็จแล้ว ควรให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละคนรายงานสิ่งที่ตนสังเกตได้
ในประเด็นดังนี้

— พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มมีอะไรบ้าง ใครเป็นผู้แสดงพฤติกรรม
อะไร แสดงอย่างไร และการกระทำนั้นให้ผลอย่างไรต่อกลุ่ม

— พฤติกรรมอะไรที่ไม่มีเกิดขึ้นในกลุ่ม และซักถามอภิปรายถึงสาเหตุ

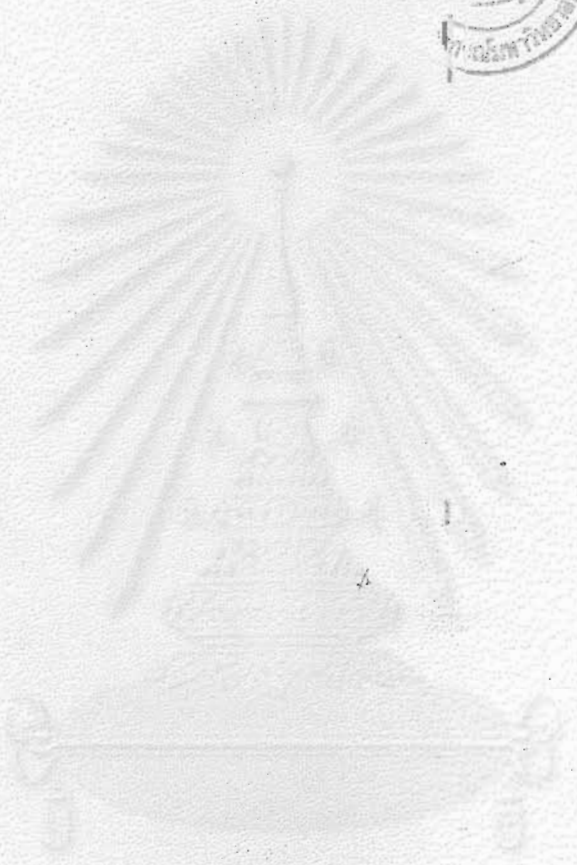
— ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับผลงาน วิธีการทำงาน และบุคคลที่ทำงาน
ร่วมกัน ให้อภิปรายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพื่อการนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ไม่มี	มี	หมายเหตุ (ใครทำ,อย่างไร,ข้อสังเกตต่างๆ) ฯลฯ
6. มีหรือไม่มีปัญหาในการทำงาน-ถ้ามีปัญหา			
- มีการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา			
- มีการหาทางแก้ปัญหา			
- มีการแก้ปัญหา			
7. ประเมินผลงาน			
- มีการประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ			
- มีการประเมินผลงานหลังจากทำงานเสร็จ			
- มีการประเมินผลกระบวนการ/วิธีการทำงาน			
- มีการประเมินผลผู้ร่วมงาน			
- มีการปรับปรุงงาน/เสนอแนะข้อควรปรับปรุง			
8. เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ			

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ไม่มี	มี	หมายเหตุ (ใครทำ,อย่างไร,ข้อสังเกตต่างๆ) ฯลฯ
ข. พฤติกรรมผู้นำกลุ่ม			
1. นำกลุ่มให้ทำงานตามกระบวนการที่ดีในการทำงานกลุ่ม			
2. แสดงทักษะและคุณสมบัติของผู้ฟังที่ดี			
3. แสดงทักษะของคุณสมบัติของผู้พูดที่ดี			
4. ริเริ่มความคิดให้กลุ่ม			
5. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล			
6. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
7. พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น			
8. สร้างบรรยากาศที่ดีให้กลุ่ม			
9. ควบคุมกลุ่มไม่ให้ออกนอกเรื่อง			
10. ชักจูง/กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกลุ่มอย่างทั่วถึง			
11. ประสานความคิดของกลุ่ม			
12. ติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม			
13. ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือกลุ่ม			
14. ให้ข้อติชมแก่สมาชิกกลุ่ม			
15. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล			

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ไม่มี	มี	หมายเหตุ (ใครทำ,อย่างไร,ข้อสังเกตต่างๆ) ฯลฯ
ค. พฤติกรรมสมาชิกกลุ่ม			
1. ช่วยกลุ่มให้ทำงานตามกระบวนการ ที่ดีในการทำงานกลุ่ม			
2. แสดงทักษะและคุณสมบัติของผู้ฟังที่ดี			
3. แสดงทักษะและคุณสมบัติของผู้พูดที่ดี			
4. ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล			
5. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
6. พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น			
7. ช่วยประสานความคิดของกลุ่มให้เป็น ประโยชน์แก่กลุ่ม			
8. ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงาน /ช่วยให้กลุ่มดำเนินงานไปตามเป้าหมาย			
9. รับผิดชอบงานของตน			
10. ช่วยเหลือผู้นำกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่ม			
11. ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้กลุ่ม			
12. ไม่พูดออกนอกเรื่อง หรือนำกลุ่มออก นอกเรื่อง หรือช่วยกลุ่มให้กลับเข้าสู่ เรื่อง			
13. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ที่ ห.จ.ก. โรงพิมพ์อักษรไทย 410/10-13 ถนนเจริญศรีวงษ์ ซอยอัสสัมชัญ แขวงบางยี่ขัน เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพฯ 10700 โทร. 4244557, 4249694 นายฉัตร ปวีณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2631